Danion Vasile

PATERICUL MIRENILOR

PILDE PENTRU SECOLUL XXI

Editat de Editura Egumenița
Galați
2004

APOLOGETICUM
2004

DANION VASILE – născut la 15 august 1974 în Bucureşti. Absolvent al Liceului de Informatică (1993) şi al Facultăţii de Teologie Ortodoxă din Universitatea Bucureşti (1997). Master în Sectologie (1998). Desfăşoară o intensă activitate apologetică: articole, cărţi, conferinţe şi emisiuni radiofonice.

SCRIERI:

Mângâiere pentru bolnavi (Editura Egumeniţa, 2004)
Despre înfruntarea bolii (Editura Sophia, 2004)
Cartea nunţii (Editura Nemira, 2003)
Ne vorbesc părinţi athoniţi (Editura Bunavestire, 2003)
S.O.S. – Despre horoscop, cutremure şi ghicirea viitorului (Editura Bunavestire, 2003)
S.O.S. – Despre reîncarnare şi invazia extraterestră (Editura Bunavestire, 2003)
Despre sfinţenia preoţilor de mir (Editura Bunavestire, 2003)
Dărâmarea idolilor (Editura Credinţa noastră, 2002)
Despre înfruntarea necazurilor (Editura Sophia, 2002)
Cum să ne creştem copiii (Editura Sophia, 2002)
Bucuria Crăciunului (Editura Sfântul Nectarie, 2002)
Taina iubirii (Editura Bunavestire, 2002)
Jurnalul convertirii. De la zeiţa morţii la Împăratul Vieţii (Editura Bunavestire, 2002),

Pentru corespondenţă:
O.P. 3, C.P. 301, cod 800730, Galaţi
danionvasile@yahoo.com
www.danionvasile.ro

CUPRINS

Prefață

Pustia de departe, pustia de aproape…

Preot de mir,
Constantin Necula

Patericul. E prima carte, după Sfânta Scriptură, pe care o auzi citată de marea majoritate a *trăitorilor* ortodocşi. De la monahul amirosind a tămâie amorțită în umbra de lumină a absidei şi a chiliei, la tânărul în blugi, uneori tăiați, cartea aceasta a vrăjit şi convertit mii de oameni şi i-a ținut pe mulți – prin personajele ei, eroi ai pustiei de departe – treji de dragul lui Hristos. Însă eroii Pustiei de aproape de prea puține ori au fost iconizați cu atâta curaj şi ingeniozitate mărturisitoare ca în cartea aceasta, veritabil Manual de *antiterorism* în plan duhovnicesc. Prea adesea convinşi că rigorismul şi triumfalismul pot ascunde lipsa de vigoare duhovnicească şi realism specific creştinismului autentic, nu de puține ori am uitat că dincolo de *Filocalii* sau *Paterice*, dincolo de concordanțe pe teme sau tratate de teologie stau oameni, oamenii lui Dumnezeu. Ori această carte a lui Danion Vasile ne umple de uimire prin firescul său, prin naturalețea prin care şi pe noi nouă ne arată. Ne oferă o *şansă* de-a ne vedea altfel. Ai lui Dumnezeu, în ciuda lucrurilor, uneori, monotone, pe care le trăim, dar în care facem ce ne este mai la îndemână: să-L căutăm, să-L aflăm pe Dumnezeu.

Nimic înspăimântător sau apocaliptic, nimic *zdrobitor* sau diafan până la inexistență. Ca un film cu titlul *Creştinismul de lângă noi…* Departe de a diminua din învățăturile Părinților Pustiei, cartea aceasta, care prezintă *Patericul* pe înțelesul mirenilor (deşi şi monahii tot mireni sunt - ce-i drept, alungiți la maxim în tensiunea dobândirii Împărăției…), este un medicament împotriva schizoidiei, ruperii de noi înşine, cei ce suntem fii ai Bisericii. Pentru că această eufonie patericală ne arată clar că în Hristos şi în Biserică nu există altceva decât moduri diferite de a merge pe Cale. Mincinoasa lume în care trăim – nu altfel decât aceea în care s-au bucurat de harul lui Dumnezeu bătrânii *Patericului* clasic, al Nilului de Sus – mereu pusă pe false valorizări, în care un prezentator de talk-show e mai presus decât un arhiereu, şi nu ştiu care cântăreață, care-şi bâțâie trupul ca să dea impresia că are voce, mai presus decât o femeie care aduce copii pe lume, lumea aceasta, zic, îşi are oglindirea ei duhovnicească, valorificarea ei mirenească în ce priveşte tâlcul *Patericului*. Danion Vasile nu face decât să ne-o pună la îndemână. Adică în mâinile noastre obosite de muncă, sau de luarea notițelor la curs sau încă mirosind a cretă sfărâmată între degete pe recele gazon de sticlă al tablei…

O carte curajoasă. De ce? Pentru că-i obligă şi pe cei mai *luminați* dintre alcătuitorii mitului superiorității monahismului asupra stării de *familie* în Biserică să ia aminte la modul în care Dumnezeu lucrează între cei din afara spațiilor sacralizate, arătând că Hristos este cu noi, cum a promis, în fiecare punct al lumii pe care o străbatem. Uneori, mai ales, acolo unde nu te aştepți să fie!… Cartea aceasta, contor de prezență al Duhului Sfânt în viața de familie, în viața bisericească, în lumea proprie fiecăruia din noi, e curajoasă şi pentru că ne ține în ea, ne conține. Dovedind că Biserica, inclusivistă, este asemeni lui Dumnezeu: nu are a pierde pe nimeni. De aici şi un alt caracter al ei. Este o carte sănătoasă. Cu toată aplecarea ei spre sexualitate, ce li se poate părea un pic prea mare celor obişnuiți să creadă că a fi creştin înseamnă a nu avea opinie spre aspectele privind sexualitatea. Este o carte sănătoasă, poate, tocmai din punctul acesta de vedere. Noi, care doar tunăm şi fulgerăm, dar nu oferim deocamdată o alternativă creştină alternativei hâde, pornografice, în care ne aruncă mass-

media, aflăm măcar câteva pagini de la care putem să pornim decriptarea unei opinii corecte şi în acest aspect de *ne-neglijat* al vieţii.

Ar mai fi multe de zis / scris. Ceea ce aş vrea însă să rămână nu sunt rândurile mele, ci cartea aceasta. Care, oare de ce, mi-a adus minte de una din stihirile idiomele ale vecerniei mari din *Duminica Cincizecimii*: „Pe toate le dă Duhul Sfânt: izvorăşte proorocii, sfinţeşte pe preoţi, pe cei necărturari i-a învăţat înţelepciune, pe pescari teologi i-a arătat; toată rânduiala Bisericii o plineşte. Cel Ce eşti de o fiinţă şi de un scaun cu Tatăl şi cu Fiul, Mângâietorule, slavă Ţie!“

De n-om uita acestea, şi adevăratul *Pateric al mirenilor* – pe care numai Dumnezeu îl ştie - va creşte de minunile pe care El le lucrează în mijlocul nostru! Cu noi şi de dragul nostru…

Introducere

Există o mulţime de Paterice: cel al Optinei, cel al Solovăţului, cel athonit, cel de la Pecerska, cel de la Valaam, *Patericul românesc* şi încă multe altele. Dar singurul dintre ele care este cunoscut, pur şi simplu, sub numele de *Pateric*, este fără îndoială cel egiptean. În paginile sale ne întâlnim cu o mulţime de sfinţi: avva Antonie cel Mare, avva Arsenie, avva Ioan Colov, avva Pimen, avva Zosima şi cei care, împreună cu aceştia, au urcat pe culmile desăvârşirii. Cum ar trebui să înţelegem această carte? Şi ce valoare are ea pentru omul modern?

Iată ce spune Arhimandritul Bartolomeu Anania:

„Dacă, asemenea Sfântului Apostol Pavel, ar fi să împrumut comparaţii din lumea sportului, aş spune că *Filocalia* este tratatul alpinistului, al celui ce a depăşit exerciţiile lunecuşurilor facile şi s-a angajat spre vârfuri înarmat cu espadrile, funii şi pitoane; riscul căderii e din ce în e mai mare, dar şi măsurile de apărare sunt mai severe. În schimb, *Patericul* poate fi manualul schiorului. Se ştie însă că una dintre primele griji ale instructorului este aceea de a-l învăţa pe elev cum să cadă fără să îşi rupă gâtul şi cum să se ridice fără să îşi frângă picioarele. Aceasta însă presupune eventualitatea căderii. Cititorul neavizat al Patericului este uneori scandalizat de istorisirea unor astfel de prăbuşiri, dar nu-i va rămâne străină lecţia redresării. […] Monahismul iniţiatic s-a tot subţiat o dată cu trecerea timpului. Marii duhovnici de astăzi se pot număra pe degete. Fireşte, manualul nu-l poate înlocui pe profesor, aşa cum liturghia televizată nu poate suplini actul liturgic. Evlavia nu-i tot una cu sfinţenia. Drumul sacrelor desăvârşiri se face cu blagoslovenie. Dar nu e mai puţin adevărat că în vremea noastră călugării au nevoie de experienţa şi înţelepciunea Părinţilor Pustiei, aşa cum ei ni le-au lăsat prin mijlocirea cuvântului scris."[1]

Într-adevăr, monahii de astăzi au nevoie de înţelepciunea Părinţilor din *Pateric*. Dar oare numai monahii se pot adăpa din această înţelepciune? Nu, în nici un caz. Nimeni nu a susţinut aşa ceva. O dovadă este că, după Sfânta Scriptură, *Patericul* este una dintre cele mai citite cărţi ale lumii creştine.

Patericul este prima carte creştină care m-a fascinat. Am citit-o de multe ori şi, de fiecare dată, întâmplările din ea mi s-au împlântat în suflet. *Patericul* este o comoară de mare preţ pentru oricine vrea să ducă lupta cea bună a mântuirii.

În predicile şi cuvântările pe care le-am ţinut cu diverse prilejuri, una dintre preocupările de căpătâi a fost aceea de a-i convinge pe oameni că trebuie să reuşească să îşi împroprieze înţelepciunea marilor Sfinţi ai Bisericii. De mare folos mi-au fost exemplele luate din *Pateric*. Într-o situaţie precisă, un părinte s-a purtat într-un anumit fel şi a luat plată de la Dumnezeu. Dar noi, dacă ne-am afla într-o situaţie similară, cum am reacţiona? Am aflat în *Pateric* o mulţime de situaţii pe care le putem regăsi în vieţile noastre. Numai că nu ştim să le facem faţă.

Am văzut oameni care, fără să citească *Patericul*, au ştiu să reacţioneze aproape în acelaşi mod în care părinţii pustiei au făcut-o în situaţii similare. Pentru că acelaşi Dumnezeu i-a luminat şi pe unii, şi pe alţii. Am văzut oameni care, deşi au citit şi recitit *Patericul*, nu au ştiu să reacţioneze într-un mod asemănător. Pentru că au considerat această carte doar un ingredient necesar bagajului de cunoştinţe, iar nu o carte care modelează suflete.

---

[1] *Patericul*, Editura Episcopiei de Alba Iulia, 1993, p. 6. Întâmplările din *Pateric* pe care le-am parafrazat sunt extrase din această ediţie (mai întâi am indicat numărul şi apoi pagina la care se întâlnesc acestea).

Volumul de față se dorește a fi o traducere a *Patericului* din limba română în limba română.[2] Am încercat să traduc nu dintr-o limbă în alta, ci dintr-un mediu în altul. Cum adică? Adică am încercat să prezint întâmplările din vremea Sfântului Antonie cel Mare pe înțelesul omului contemporan, om care este plin de frământări, de nelămuriri, de întrebări. Om care se află într-o apăsătoare lipsă de repere.

În scrierea pildelor de față m-am folosit şi de unele întâmplări din vremurile noastre care m-au impresionat în chip deosebit, fie că mi-au fost povestite de către de oameni care le-au auzit la rândul lor, fie că mi-au fost relatate chiar de către cei care le-au trăit. Am fost martor ocular la câteva întâmplări zguduitoare (ele au fost unul dintre factorii care m-au convins de necesitatea apariției cărții de față) care, chiar dacă au fost puține la număr, mi-au arătat încă o dată că Dumnezeu lucrează şi astăzi ca în vremurile de demult. Nu încerc să mă laud prin această afirmație, şi nu cred că mă aflu printre puținii care au avut această ocazie. Cred că aproape toți creştinii care se străduiesc să meargă pe calea mântuirii sunt părtaşi unor întâmplări de acest fel; unii însă le trec cu vederea, pierzând folosul pe care l-ar fi putut dobândi. De altfel, pentru cititori este important să înțeleagă că *Patericul* poate fi folosit şi de mireni ca reper în viața duhovnicească.

De câțiva ani, ori de câte ori citeam această carte, sau vreun fragment din ea, mă gândeam cum aş putea să adaptez cele citite la viața mea. Mă simțeam ca în fața unei probleme de matematică. La unele *probleme* a fost uşor să aflu răspuns, la altele nu. La câteva nu am găsit răspuns nici până în ziua de astăzi (deci nu toate întâmplările sau învățăturile din *Pateric* sunt parafrazate în această carte; le-am selectat pe cele în care diferiții cititori - din larga categorie pe care am avut-o în minte - se pot regăsi fără mari eforturi). Oricum, nu sunt de părere că toate *problemele* ar putea fi rezolvate de oameni aflați pe primele trepte ale urcuşului duhovnicesc. Ba chiar cred că o asemenea atitudine ar fi exagerată, şi ar putea fi la fel de vătămătoare ca un post aspru, ținut fără chibzuință. Dacă până şi monahii au dificultăți în asumarea învățăturilor filocalice ale Sfinților Părinți, pendulând între ispita râvnei fără măsură şi cea a leneviei, cu atât mai mult mirenilor le este dificil să se orienteze în labirintul pe care îl oferă *Patericul*. Eu nu cred că un cititor neexperimentat în viața duhovnicească ar face bine dacă s-ar încăpățâna să afle soluții la toate *problemele* pe care i le ridică această carte (această încăpățânare fiindu-i spre pierzanie). Ci cred că ar face bine dacă s-ar folosi numai de *soluțiile* care îi apar în minte în mod spontan dacă face efortul de a citi *Patericul* cu luare aminte. Înțelegerea acestei scrieri (şi a oricărui alt *Pateric* sau a oricărei colecții de întâmplări şi cuvinte de folos) se poate asemăna învățării unei limbi străine: o dată cu trecerea timpului cititorul va reuşi să asimileze tot mai mult. Începutul, care a fost cel mai greu, trece în uitare.

Cu timp în urmă m-am apucat să strâng material pentru o carte gen *Limonariul mirenilor* (pe care Dumnezeu mă ajutase să îl „descopăr" în timpul unui pelerinaj spre Sfântul Munte Athos), pe care să o intitulez *Patericul mirenilor*. Lucrării de față credeam că i se potriveşte titlul *Patericul pentru mireni*. De altfel, la sfârşitul ediției româneşti a traducerii din limba greacă a *Limonariului mirenilor* apare menționat faptul că intenționam să tipăresc ambele cărți.[3]

În cele din urmă, m-am decis că titlul *Patericul mirenilor* este mai potrivit pentru volumul de față (cred că celălalt volum va fi intitulat *Sfințenia mirenilor*). De altfel,

[2] Dar am considerat că este mai folositor ca textul original să fie aşezat după parafrază, pentru a-i stârni pe cei familiarizați cu *Patericul* să încerce să descopere cărei întâmplări i se potriveşte fiecare pasaj al *traducerii*.

[3] La sfârşitul *Limonariului mirenilor* solicitam cititorilor materiale pentru tipărirea unei colecții de întâmplări în care s-a vădit sfințenia mirenilor. Şi îi rog încă o dată pe cititorii care cred că mă pot ajuta cu mărturii să trimită textele lor pe adresa: O.P. 3, C.P. 301, cod 800730, Galați, cu mențiunea „pentru volumul *Sfințenia mirenilor*". Precizez că nici una din întâmplările de care m-am folosit la scrierea cărții de față nu se va regăsi în celălalt volum. Cele două lucrări sunt de sine stătătoare.

Patericul egiptean – ca orice alt pateric, dar parcă mai mult decât celelalte - este şi pentru mireni, este într-un fel şi al nostru, al celor ce vieţuim în vâltoarea lumii.

Pentru că această carte se adresează în primul rând celor care abia au păşit în lumea credinţei, iniţial mă gândeam ca subtitlul acestui volum să fie: *Primii paşi în viaţa duhovnicească*. Dar, pentru că intenţionez ca pentru aceşti cititori să scriu un *Abecedar al vieţii creştine*, pentru a evita confuzia am renunţat la acest subtitlu. Se pot face multe comentarii pe marginea întâmplărilor din *Pateric*. Sunt conştient că cei sporiţi în viaţa duhovnicească nu au nevoie de tâlcuirile mele. De altfel, de la an la an, eu însumi am înţeles altfel unele apoftegme ale Patericului, şi vechea tâlcuire pe care mi-o dădusem mi se părea ştearsă faţă de cea nouă. În parafrazele din această carte nu am încercat să acopăr răspunsurile la întrebările pe care mi le-am pus eu însumi, şi la care am aflat răspunsul în Pateric. Ci am încercat să dau glas problemelor foarte diferite pe care le au creştinii în viaţa de zi cu zi.

Am convingerea că cei sporiţi în credinţă - şi chiar unii preoţi - se vor folosi la rândul lor de această carte. Nu direct, pentru că sfaturile sunt elementare şi nu le spun nimic nou, ci indirect, prin faptul că pot să înţeleagă mai bine frământările fraţilor lor în Hristos sau fiilor duhovniceşti care, având *dinţi de lapte*, au nevoie să fie sprijiniţi de cei cu *dinţi puternici*.

Oricum, nici pentru cei aflaţi pe primele trepte ale vieţuirii creştine această carte nu îşi propune să fie un mod de tâlcuire normativă a *Patericului*. Nu mă refer aici la faptul că, aşa cum se întâmplă în mod firesc, orice scriere poartă pecetea neputinţelor autorului ei. Ci la faptul că prezentul volum vrea să fie o invitaţie la cunoaşterea *Patericului*. El vrea să stârnească în cititori dorinţa de a aprofunda învăţăturile *Patericului*. Aşa cum reclama unui film are rolul de a-i face pe spectatori să vizioneze tot filmul.

Cred că în vremurile noastre, în care modelele se împuţinează, trebuie să învăţăm arta de a găsi repere în cărţile duhovniceşti. Cred că în vremurile noastre apostate mulţi vor afla *apă vie* citind aceste cărţi, între care, la loc de cinste, se află *Patericul*. Şi cred că fiecare cititor ar putea desluşi în *Pateric* noi şi noi pilde pentru secolul XXI…

Viața în lume

1. Părintele Ilarion a venit să facă sfeştanie în casa unuia dintre ucenicii săi, un tată foarte mâhnit că nu avea mai mulți bani pentru a le asigura copiilor o hrană mai bună şi pentru a le lua haine mai frumoase.

A doua zi, părintele i-a spus:

- Stăteam ieri la masă cu tine şi copiii tăi. Am spus cu toții rugăciunea şi am început să mâncăm. Masa era sărăcăcioasă, aşa cum mi-ai spus că e la voi de obicei. Dar mi se părea că cel mare avea în farfurie miere, tu cu soția şi cu cel mic aveați pâine şi cel mijlociu avea mizerii. Mi-a descoperit Dumnezeu că băiatul cel mare, mulțumindu-I pentru bucatele pe care le mănâncă, ia plată de la Dumnezeu. Tu cu soția şi cu cel mic nici nu cârtiți, dar nici nu sunteți mulțumiți cu ceea ce aveți. Iar cel mijlociu, nemulțumitor fiind, pierde plata sărăciei. Aceeaşi mâncare o aveți, dar fiecăruia i se socoteşte după măsura sa.

Era un bătrân mare şi văzător cu mintea, şi s-a întâmplat ca el odată să şadă cu mai mulți frați la masă şi, când mâncau ei, lua aminte bătrânul cu duhul şi vedea că unii mănâncă miere, alții pâine, iar alții baligă. Şi se minuna şi se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, descoperă-mi taina aceasta, că aceleaşi bucate fiind puse pe masă înaintea tuturor, când mănâncă se văd aşa schimbate". Şi i-a venit lui glas de sus, zicând: „Cei ce mănâncă miere sunt cei ce cu frică, cu cutremur şi cu bucurie duhovnicească şed la masă şi neîncetat se roagă şi rugăciunea lor ca tămâia se suie la Dumnezeu. Cei ce mănâncă pâine sunt cei ce mulțumesc pentru împărtăşirea celor dăruite de la Dumnezeu, iar cei ce mănâncă baligă sunt cei ce cârtesc şi zic: «Aceasta este bună, aceasta este putredă». Deci nu trebuie să zicem acestea sau aşa să socotim, ci mai vârtos să proslăvim pe Dumnezeu şi laude să-I înălțăm Lui, ca să se plinească cuvântul cel zis de Apostol: ori de mâncați, ori de beți, ori altceva de faceți, toate spre slava lui Dumnezeu să le faceți". (21-281)

*

2. Aşteptând să le vină rândul să se spovedească, două femei au început să vorbească despre credința în Dumnezeu. Încetul cu încetul, discuția a deviat spre subiecte lumeşti, în cele din urmă transformându-se în bârfă. Când au început să vorbească despre scandalul pricinuit de dezvăluirile amantei unui om cunoscut, pe care mass-media îl luase în vizor, i-au cerut părerea unei femei care până atunci nu intrase în discuție. Aceasta le-a spus:

- Dacă vreți să vă spovediți, lăsați păcatele altora şi vedeți-le pe ale voastre. Iar dacă vreți să le analizați pe ale altora, atunci amânați spovedania pe altă dată. Ori una, ori alta.

S-au adunat odată cei din Schit, certându-se pentru Melchisedec şi au uitat să cheme pe avva Copri. Mai pe urmă chemându-l, îl întrebară de aceasta. Iar el, lovindu-se de trei ori peste gură, a zis: „Vai ție, Coprie! Vai ție, Coprie! Vai ție, Coprie! Căci cele ce ți-a poruncit Dumnezeu să le faci le-ai lăsat şi cele ce nu le cere de la tine le cauți". Şi, auzind frații acestea, au fugit la chiliile lor. (3-125)

*

3. Era o femeie care rămăsese văduvă cu două fetițe. Ea își iubea foarte mult soțul și nu vroia să se mărite a doua oară. La un an de la moartea soțului ei, la sâni i se formaseră niște noduli. Când s-a dus la doctor, acesta a întrebat-o:

- Ai o viață sexuală normală?

- V-am spus că sunt văduvă, domnule doctor.

- Văduvă, am înțeles, dar nu ai relații cu nici un bărbat?

- Nu, și nici nu am de gând.

- Treaba ta. S-ar putea ca nodulii aceștia să fie de la lipsa relației tale cu un bărbat. Dacă vrei să te gândești la sănătatea ta și la binele copiilor tăi, ar fi bine să te gândești să fii cu cineva. Altfel, te distrugi și psihic, și fizic. Nu trebuie să te măriți ca să scapi de hormoni, îi spuse doctorul, ironic.

Ajungând la duhovnicul său, femeia îi spuse cu ochii în lacrimi ce aflase de la doctor.

- Nu te îngrijora. Doctorii spun multe prostii. Vrei să te măriți din nou?

- Nu, dar dacă trebuie… Nu vreau să curvesc.

- Nu trebuie să te măriți numai ca să ai cu cine să te culci. Dacă vrei să rămâi văduvă, vei avea mare plată de la Dumnezeu.

- Dar cu nodulii, cum rămâne?

- O să ne rugăm la Maica Domnului, și or să treacă.

După câteva luni, femeia s-a dus din nou la doctor, pentru control.

- Văd că ești bine, sănătoasă. Cum e, ai ținut seama de sfatul meu, nu? Un bărbat e un bărbat.

- Nu, domnule doctor. M-am rugat la Dumnezeu și m-a ajutat… Precum puteți vedea și dumneavoastră.

Un frate oarecare, dacă a venit ziua începerii Sfântului și Marelui Post, a pus în sine hotărâre și făgăduință înaintea lui Dumnezeu că nu va ieși afară din chilia lui până în ziua Sfintelor Paști. Și așa și-a gătit în chilia sa toate cele ce-i trebuiau lui în timpul postului până la Paști. Și s-a închis tare, ca să nu poată intra nimeni la dânsul.

Iar vrăjmașul diavol, neputând răbda hotărârea și făgăduința acelui frate și începerea cea bună și silința lui, a vrut să-l smintească din hotărârea sa, să-l scoată afară din chilie și să-și calce făgăduința pe care a făcut-o înaintea lui Dumnezeu. Și așa i-a umplut chilia cu păduchi de lemn puturoși, atât de mulți, încât nu era nicăieri loc în chilie, cât ai pune vârful degetului unde să nu fie păduchi. Peste tot era plin și nu se vedeau pereții chiliei, nici podelele, nici pâinea, nici apa și toate vasele erau pline. Iar el, văzând atâta urâciune și grozăvie și o pedeapsă ca aceea în chilie, se mira foarte. Și a cunoscut că este ispită diavolească, dar răbda mereu vitejește și se întărea, zicând în cugetul său: „Măcar de mă va pedepsi Dumnezeu până la moarte, dar eu din chilie afară până în ziua Paștilor nu voi ieși. După cum am făgăduit lui Dumnezeu, așa voi face”.

Iar Dumnezeu, văzând bărbăteasca lui răbdare, când a fost în duminica a treia a Sfântului Post, a poruncit furnicilor să intre în chilia lui, să-i scoată toți păduchii din chilie. Și așa au venit și au intrat în chilia lui o mulțime de furnici, ca la un război cu mare vitejie și cu mânie asupra păduchilor de lemn. Și au acoperit mulțimea furnicilor toți păduchii. Fratele stând, căuta și se minuna de un lucru ca acesta, că fiecare furnică ieșea din chilie pe ferestre, pe unde intrase, trăgând câte un păduche de lemn afară. Și așa, într-un ceas, i-au scos și i-au curățit pe toți din chilie. Pentru aceea, fraților, bună este răbdarea în ispite, pentru că cei ce rabdă cu mulțumită, ajung la bun sfârșit. (5-340)

*

4. Într-o noapte, în timp ce se ruga, Dumnezeu i-a descoperit părintelui Serafim că două dintre ucenicele sale au murit. Uneia, care crescuse cu greu doi copii, fiind văduvă şi fără să fie ajutată, au venit îngerii să îi ia sufletul, cu toate că fusese o femeie cârtitoare şi cădea des în deznădejde.

Cealaltă murise pe patul de boală lângă care se aflau soţul şi cei şase copii. Când a murit, nu au venit îngerii să îi ia sufletul. Cât trăise, ea Îi mulţumea tot timpul lui Dumnezeu pentru grija cu care o înconjura.

Părintele a întrebat: „Cum, Doamne, pe cea care cârtea au luat-o îngerii şi pe cealaltă nu?"

Domnul i-a răspuns: „Amândouă s-au mântuit. Dar prima a avut o cruce mult mai grea decât cealaltă. Dacă cea de-a doua ar fi trecut numai un an prin încercările prin care a trecut prima, credinţa i s-ar fi zdruncinat. Când avea necazuri, imediat soţul ei era lângă ea şi o întărea. În timp ce văduva plângea, şi nu o mângâia nimeni".

Povestit-a unul din părinţi: erau doi fraţi aproape de el, unul străin şi altul cunoscut. Şi cel străin era puţin mai lenevos, iar cel cunoscut foarte osârduitor. Şi s-a întâmplat de a murit mai înainte cel străin. Bătrânul, fiind văzător cu mintea, a văzut mulţime de îngeri cum povăţuiau sufletul celui străin. Şi dacă au ajuns la cer şi era aproape să intre, s-a făcut cercetare pentru dânsul şi a venit glas de sus zicând: „Vădit este că era puţin trândav, dar pentru înstrăinarea lui deschideţi-i!". Apoi a adormit şi cel cunoscut, adică cel [care era din acel] loc şi în vremea morţii au venit toate rudeniile lui. Şi a văzut bătrânul că nu este nici un înger nicăieri şi s-a minunat.

Atunci a căzut cu faţa la pământ înaintea lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, cum cel străin, fiind trândav, a dobândit astfel de slavă, iar osârduitorul acesta nu s-a învrednicit de nimic de acest fel?". Şi i-a venit glas către el, zicând: „Osârduitorul, când era să moară, a deschis ochii săi şi şi-a văzut rudeniile plângând şi i s-a mângâiat sufletul. Dar cel străin, deşi era trândav, pe nimeni dintre ai săi n-a văzut şi, suspinând, a plâns, iar Dumnezeu l-a mângâiat pe el". (4-400)

*

5. La o întâlnire cu tinerii din parohia sa, un duhovnic deschise vorba despre ispitele pe care le aduce televizorul. La un moment dat, unul dintre tineri, Toni, făcu referire la o emisiune religioasă pe care o vedea în fiecare săptămână:

- Nu ştiu cât o să mai dureze emisiunea asta, pentru că, spre deosebire de alte emisiuni religioase, aici se prezintă fără modificări învăţătura ortodoxă. Nu sunt invitaţi nici sectanţi, nici vorbitori de alte religii. Este o emisiune cu adevărat folositoare.

- Da, spuse Bogdan, un alt tânăr, dar ai văzut şi tu ce urmează după ea.

- Ce urmează? întrebă părintele.

- Urmează un talk-show moderat de o prezentatoare foarte vulgară, răspunse Bogdan.

- Ţie cum ţi se pare talk-show-ul?, îl întrebă părintele pe Toni.

- Nu ştiu, părinte. Cum se termină emisiunea religioasă, sting televizorul şi fac altceva. Sunt foarte presat de timp…

- O, de ar înţelege toţi creştinii cât de important este timpul. Nu ne mai întâlnim cu clipa care trece.

- Dar de unde ştii, Toni, ce merită să vezi şi ce nu?

- Îmi iau programul şi îmi însemnez toate emisiunile care cred că merită să fie văzute.

- Şi ai timp să le vezi pe toate? Nu ziceai că eşti presat de timp? întrebă Bogdan.

- Nu sunt prea multe, cam trei-patru pe săptămână. Şi uneori mai văd câte un film. În rest, nu mă uit la televizor.

O fată interveni în discuţie:

- Asta e cea mai bună soluție. Să îți iei programul și să îți alegi ceea ce vrei să vezi. Nu are rost să stai tot timpul în fața ecranului așteptând ceva interesant.

Părintele spuse:

- Dacă omul ar ști cu adevărat ce să aleagă, ar fi bine. Numai că mulți se mint singuri și stau ore întregi în fața televizorului închipuindu-și că se aleg cu vreun oarecare folos. Și de multe ori cunoștințele aflate de la televizor nu ajută la nimic altceva decât la risipirea unui timp care ar putea fi folosit mai bine. Oricum, Toni face foarte bine; cum se termină emisiunea care îl interesează, stinge televizorul.

Auzindu-l pe părinte, Bogdan își dădu seama cât greșea. Se uita foarte mult timp la televizor și, chiar dacă uneori vedea ceva de folos, rămânea în fața ecranului și după aceea …

Odată preotul Schitului a mers la arhiepiscopul Alexandriei pentru o trebuință bisericească. După ce s-a întors și a venit la Schit, îl întrebau frații, zicând: „Cum ai umblat, avvo? Ce ai văzut în oraș?”. Răspuns-a lor: „Eu, fraților, altă față de om n-am văzut în cetate, decât pe arhiepiscopul”. Iar ei, auzind aceasta, se minunau și, după acest cuvânt al lui, au început toți frații foarte tare a păzi acel obicei, adică a-și păzi ochii lor de vederile nefolositoare. (16-280)

*

6. Părintele Ioan și cântărețul său au fost chemați la un parastas de către un om care făcuse o sponsorizare pentru pictarea bisericii. Parastasul avea loc într-o vilă luxoasă. După ce părintele a binecuvântat masa, toți s-au apucat să mănânce.

Încetul cu încetul, atmosfera devenea din ce în ce mai zgomotoasă, ca și cum ar fi fost vorba de o petrecere, nu de un parastas.

- Să plecăm, părinte, a spus cântărețul.

- Nu, mai stăm puțin, a spus părintele.

La un moment dat, cineva a vrut să asculte muzică lăutărească:

- Puneți muzică, să se bucure și mortul..., a zis unul dintre meseni, veselindu-se.

- Da, părinte, să punem muzică, doar fiecare are modul lui de a se despărți de cei care i-au fost dragi, a spus cel care sponsorizase biserica, dând drumul la casetofon.

- Frate, dar nu toate Îi plac lui Dumnezeu, și nici nu îi sunt de folos celui răposat. Parastasul se face pentru morți, nu pentru rudele îndurerate.

Cântărețul i-a șoptit părintelui:

- De asta râd sectanții de credința noastră și spun că nu îi ajută cu nimic pe morți faptul că rudele lor se ghiftuiesc, în timp ce săracii primesc abia o bucățică de pâine și puțină colivă.

- Să plecăm de aici, a spus părintele cântărețului. Și apoi, privindu-l în ochi pe sponsor, a zis:

- De-acum începe petrecerea, nu mai e loc pentru parastas...

*S-a făcut pomană în muntele lui avva Antonie și s-a aflat acolo un vas cu vin. Și luând unul din bătrâni un văscior și un pahar l-a dus la avva Sisoe și i-a dat lui și a băut. Asemenea și al doilea și a primit. Apoi i-a dat lui și al treilea și nu l-a luat, zicând: „Încetează, frate, au nu știi că este de la satana!” (*8-208)

*

7. În Duminica Sfintei Maria Egipteanca, un părinte hirotonit de curând a început un cuvânt despre pocăință. A dat câteva exemple de sfinți care au părăsit păcatul. În biserică se auzeau șușoteli. Unii credincioși, în special cei mai în vârstă, nu păreau prea interesați de subiect. Două femei depănau amintiri din tinerețe, altele vorbeau

deşertăciuni, comentând lungimea fustei unei femei care venise prima dată în acea biserică sau mirosul neplăcut al cerşetorilor de la poarta bisericii.

Părintele a continuat:

- Dar există şi mulţi păcătoşi care nu vor să audă de pocăinţă. În parohia noastră, de exemplu: avem un caz, un om căruia îi place să bea mult, despre care vă voi spune câteva cuvinte. Omul acesta, pe care îl cunoaşteţi cu toţii, este un caz care pare irecuperabil.

Încet-încet, credincioşii care şuşoteau începură să fie atenţi: predica devenea interesantă şi pentru ei - se gândeau că poate părintele va da şi nişte amănunte picante, pentru a le putea discuta la masa de prânz cu cei care nu veniseră să se împărtăşească din frumuseţea sfintei slujbe.

- Să vă spun cât de tare a căzut în patima băuturii acest om? întrebă părintele, mirându-se câtă linişte se făcuse în biserică. Nu, nu o să vă spun. Am vrut numai să vă daţi singuri seama că, atâta vreme cât vă vorbeam despre îndreptarea vieţii, unii şuşoteau. Cum a venit vorba despre un păcătos care poate fi bârfit, care poate fi arătat cu degetul, s-a făcut linişte. Nu vă voi mai spune altceva astăzi, decât atât: dacă veniţi la biserică din orice alt motiv, şi nu pentru a fi în comuniune cu Dumnezeu şi a vă ruga împreună cu ceilalţi, dacă vă interesează numai subiectele de bârfă sau subiectele care vă ridică în proprii ochi, făcându-vă să vi se pară că sunteţi superiori celor care stau la această oră în faţa televizoarelor, ar trebui să vă daţi seama că greşiţi. Biserica este casa lui Dumnezeu. Vreţi să o transformaţi în sală de spectacol, în salon de bârfe? Să nu fie aşa! Luaţi aminte la cursele vrăjmaşului care, dacă nu a reuşit să vă împiedice să ajungeţi la biserică, se luptă să vă sucească minţile şi să vă îndemne să vorbiţi în loc să vă rugaţi sau să ascultaţi cuvinte de folos. Aş mai fi avut multe să vă spun, dar o să vi le spun altădată. Vă las să vă gândiţi singuri dacă vreţi să mergeţi pe calea mântuirii. Şi, dacă nu vreţi, nu ştiu ce rost are să mai veniţi la biserică. Iar dacă vreţi, nu ştiu ce rost are să şuşotiţi şi să clevetiţi, în loc să vă rugaţi lui Dumnezeu cu zdrobire de inimă…

Povestit-a iarăşi despre alt bătrân care şedea în pustie că s-a rugat lui Dumnezeu să i se dăruiască lui ca niciodată să nu dormiteze când se porneşte vreo vorbă duhovnicească, iar de va aduce cineva cuvinte de clevetire sau de vorbă deşartă, îndată să adoarmă, ca să nu guste auzurile lui acest fel de otravă. Şi acesta zicea că diavolul este silitorul vorbei deşarte şi luptătorul a toată învăţătura duhovnicească, aducând şi acest fel de pildă. „Că vorbind eu, zice, pentru folos către oarecari fraţi, de atâta somn adânc au fost cuprinşi, încât nici genele ochilor nu puteau să le mişte. Eu, vrând dar să arăt lucrarea demonului, cuvânt de vorbă deşartă am adus la mijloc, de care, făcând haz, numaidecât s-au trezit. Şi suspinând am zis: «Cât timp pentru lucruri cereşti vorbeam, ochii voştri, ai tuturor, de somn erau cuprinşi, iar când cuvânt deşert a curs, toţi cu osârdie v-aţi deşteptat. Pentru aceea, iubiţilor fraţi, mă rog, cunoaşteţi lucrarea demonului celui viclean şi de sine luaţi aminte, păzindu-vă de dormitare când faceţi ceva duhovnicesc sau ascultaţi ceva».” (6-121)

*

8. Un creştin se ruga tot timpul ca pe lumea cealaltă să ajungă în rai, la un loc cu soţia şi copii săi. Părintele Ilarion i-a spus odată:

- Mi-a spus cerşetorul din faţa bisericii că ieri aţi venit pe rând la slujbă. Mai întâi băiatul cel mare, studentul, apoi cel mijlociu, şi abia apoi tu cu soţia. În faţa bisericii era o maşină rămasă în pană, cea pe care ai împins-o împreună cu ceilalţi. Dar maşina era şi când a trecut studentul, care însă nu s-a gândit că poate da o mână de ajutor. Mijlociul poate s-a gândit că nu are destulă putere, deşi dacă ar fi împins şi el maşina s-ar fi urnit înainte să soseşti tu. Vrei să fiţi la un loc în rai? Atunci ai grijă să trăiască şi ei aşa cum trăieşti tu, să se gândească mai mult la aproapele lor. Dumnezeu nu vă poate pune la un

loc dacă nu duceți cu toți lupta cea bună. În rai nu se ajunge pe pile sau prin aranjamente, ci fiecare e pus la locul potrivit măsurii sale. Și ai grijă de propria mântuire, nu te gândi că te vei mântui cu siguranță, că s-ar putea să pierzi raiul. Toată nădejdea să o pui în mila lui Dumnezeu.

A întrebat un bătrân dacă se folosesc cei ce cer rugăciunile părinților, iar ei se lenevesc. Şi i-a răspuns: „Mult poate rugăciunea dreptului, precum este scris; însă care se face, adică aceea care se ajutorează de cel ce cere rugăciunea, păzindu-se cu toată osârdia şi cu durere în inimă de gânduri şi fapte rele. Că de va petrece cu nebăgare de seamă, de nici un folos nu-i va fi, chiar dacă sfinții se vor ruga pentru el. Că unul zidind şi altul surpând, ce au folosit, fără numai osteneli?”

A adaos încă şi acest fel de povestire, zicând: „Era un sfânt părinte al unei chinovii împodobit cu toată fapta bună, dar mai vârtos cu smerita cugetare, cu blândețea, cu milostivirea către săraci şi cu dragostea. Acesta se ruga mult lui Dumnezeu, zicând: «Doamne, mă ştii pe mine cât sunt de păcătos, dar nădăjduiesc în îndurările Tale să mă mântuiesc prin mila Ta. Deci, mă rog bunătății Tale, Stăpâne, să nu mă desparți de obştea mea, ci împreună cu mine şi pe aceia îi învredniceşte Împărăției Tale, pentru nespusa Ta bunătate»”.

Deci, această rugăciune neîncetat făcând-o, l-a încredințat iubitorul de oameni Dumnezeu în acest chip: trebuia să se săvârşească pomenire de sfinți la o altă mănăstire, care nu era departe de dânşii, şi îl chemau părinții acelei mănăstiri pe el împreună cu ucenicii lui. Iar el se lepăda. Dar a auzit în vis, zicându-i-se să meargă şi să trimită întâi pe ucenicii săi, apoi să meargă singur. Deci, ducându-se ucenicii lui, zăcea un înger în chip de sărac bolnav în mijlocul drumului. Venind ucenicii la locul acela şi văzându-l văitându-se, l-au întrebat care e pricina. Iar el a zis: „Sunt bolnav şi eram călare pe dobitoc, care, trântindu-mă, a fugit şi iată, nu are cine să-mi ajute”. Iar ei au zis: „Ce putem să-ți facem, avvo? Noi suntem pe jos”. Şi lăsându-l, s-au dus. Apoi, după puțin timp a venit şi părintele lor şi l-a aflat zăcând şi suspinând, şi înştiințându-se de pricină i-a zis: „Nu au venit nişte monahi şi nu te-au aflat aşa?”. Iar el a zis: „Ba da, au venit, dar neînştiințându-se de pricină au trecut zicând: «Noi suntem pe jos, ce putem să-ți facem?»”. Zis-a lui avva: „Poți să umbli puțin şi să mergem?”. Iar el a zis: „Nu pot!”. Atunci avva i-a zis: „Vino să te iau în spate şi Dumnezeu ne va ajuta şi vom merge”. Iar el a zis: „Cum poți atâta depărtare să mă duci în spate? Mergi şi te roagă pentru mine!”. Iar avva a zis: „Nu te voi lăsa, ci iată piatra aceea, te voi pune pe dânsa şi mă voi apleca şi te voi lua în spate”. Şi aşa a făcut.

La început îl simțea că este greu, ca un om mare, apoi se făcea mai uşor, tot mai uşor, încât se minuna cel ce îl purta pe spate. Şi deodată s-a făcut nevăzut şi a venit glas către el: „Pururea te rugai pentru ucenicii tăi să se învrednicească împreună cu tine de Împărăția cerurilor, şi iată că altele sunt măsurile tale şi altele ale lor. Deci fă-i pe ei să vină la lucrarea ta şi vei dobândi cererea, căci eu sunt Dreptul Judecător, răsplătind fiecăruia după faptele lui”. (1-321)

*

9. O femeie nu vroia să aibă copii. La spovedanie nu îi spunea duhovnicului că lua pilule contraceptive. După câțiva ani, însă, preotul a întrebat-o:

- Ce e cu voi de nu aveți copii? Aveți probleme cu sănătatea?

- Nu, părinte.

Soțul femeii era de față:

- Nu, părinte, suntem sănătoşi. Dar dacă nu pot să o conving… Duhovnicul meu m-a oprit de la împărtăşanie pentru asta, dar dacă sfinția voastră îi îngăduiți…

- Eu? Eu nu îngădui aşa ceva. Preoţii nu pot fi îngăduitori cu păcatul. Nu ştiam nimic. Of, de asta e bine ca amândoi soţii să aibă acelaşi duhovnic, să fie călăuziţi pe acelaşi drum, nu unul într-o parte şi unul în alta.

Femeii îi spuse:

- Îţi dau dezlegare să mergi la duhovnicul soţului tău. Şi cât de curând vreau să aud că ai rămas însărcinată. Terminaţi cu prostiile!

Femeia s-a dus la duhovnicul soţului ei şi a început să ducă o viaţă creştină. A făcut prima spovedanie completă din viaţa ei. Şi apoi a renunţat să mai ia pilule contraceptive. Au trecut câteva luni şi a rămas însărcinată.

Nu după mult timp, însă, în viaţa lor au început să apară tot felul de necazuri şi ispite. Întâlnindu-se pe stradă cu fostul ei duhovnic, l-a întrebat:

- Părinte, cum se face că înainte toate ne mergeau bine, iar acum avem din ce în ce mai multe probleme?

- Înainte, când vă fereaţi să faceţi copii, adică fugeaţi de una din cele mai importante cruci ale familiei, dracii vă lăsau în pace. Pentru că dragostea egoistă în care trăiaţi era de ajuns ca să vă pierdeţi mântuirea. Acum, însă, când aţi înţeles că trebuie să faceţi copii, când aşteptaţi un copil, începeţi să mergeţi pe drumul cel bun. Înainte, toate faptele voastre bune erau puse în umbră de laşitatea voastră, de frica voastră de a avea copii care să vă stânjenească, copii care să vă mănânce timpul. Acum dracii se luptă cu voi, pentru că ştiu că mergeţi pe calea mântuirii. Ar trebui să vă bucuraţi că aveţi necazuri. E semn bun. E semnul că Dumnezeu vă învaţă să urcaţi pe scara raiului.

Povestit-a unul din părinţi că un călugăr iubitor de osteneli lua aminte de sine, dar s-a întâmplat că s-a lenevit puţin. Şi, pe când se lenevea, prihănindu-se zicea: „Suflete, până când te lenevești de mântuirea ta şi nu te temi de judecata lui Dumnezeu? Vezi, nu cumva să fi apucat în lenevirea aceasta şi să te dai chinurilor celor veşnice!”. Acestea zicând întru sine, se ridica la lucrul lui Dumnezeu. Într-una din zile, însă, făcându-şi pravila, au venit dracii şi l-au tulburat. Iar el a zis către ei: „Până când mă necăjiţi? Nu vă îndestulaţi cu lenevirea vremii celei trecute?”. Zis-au lui dracii: „Când erai în lenevire, nici noi nu aveam grijă de tine. După ce te-ai sculat asupra noastră şi noi ne-am sculat asupra ta”. Aceasta auzind fratele, se îndemna pe sine la lucrul lui Dumnezeu şi sporea cu darul lui Hristos. (1-412)

*

10. Unei văduve i-a luat foc casa în care locuia. A reuşit să îşi scoată copiii la timp, dar nu a apucat să îşi scoată şi lucrurile. Totul a fost înghiţit de foc. Femeia a petrecut noaptea în rugăciune, cerându-I Domnului să o ajute să facă rost de o altă casă. Noaptea, în vis, a auzit o voce care i-a spus:

- Dimineaţă să mergi la biserică şi să îi spui părintelui ce ţi s-a întâmplat. Să ceri ajutor pentru casă.

Când s-a trezit din somn, femeia s-a dus să vorbească cu preotul. Acesta i-a spus:

- Azi o să vină la mine un om bogat. A avut mai de mult nişte ispite, dar cu rugăciune a trecut cu bine prin ele. De atunci e foarte săritor. Când îi spun să ajute pe cineva, o face imediat. Să vedem dacă te poate ajuta cu ceva.

Bogatul a venit şi, auzind de necazul femeii, s-a hotărât să o ajute:

- Mama mea a murit acum o lună. A rămas un apartament gol, în care nu stă nimeni. O să puteţi sta acolo. Facem actele cât de curând. Să fie pomană.

Când i-a spus soţiei sale că i-a dat apartamentul femeii văduve, ea s-a supărat.

- Nu, nu o să îi dai nimic. O să stea acolo cât vrea, nu îi luăm chirie, dar nu vreau să faci pomană un apartament. Cine ştie când o să avem nevoie de el.

Dar bărbatul era hotărât:

- Nu, i-am spus că îl dau, pomana e făcută. Nu pot să o iau înapoi.

Noaptea, femeia sa L-a visat pe Hristos care i-a spus:

- Lasă-l pe bărbatul tău să dea văduvei casa. La cât e de necăjită, ajutorul vostru ar însemna foarte mult pentru ea.

Când s-a sculat, femeia i-a spus soțului ei:

- Nu mă supăram dacă, înainte de a-i da casa femeii, îmi cereai şi mie părerea. M-a supărat faptul că nu mi-ai spus mai înainte. Acum, ce să zic, după visul pe care l-am avut aseară, sunt convinsă că e bine să îi faci actele femeii. Şi i-a povestit bărbatului ce visase.

- Mai mult, de acum o să îi dăm femeii nişte bani în fiecare lună, ca să îi fie mai uşor să îşi crească copiii.

S-au dus amândoi să vorbească cu văduva. Aceasta le-a mulțumit pentru casă, dar bani nu a vrut să primească:

- Mie Hristos mi-a spus să cer ajutor pentru casă, nu pentru altceva. Mi-ați făcut o mare bucurie cu casa. Dar bani nu îmi trebuie. Cât sunt în putere, dacă muncesc tot timpul, am destul ca să îmi cresc copiii. Ajutați-i pe alții dacă vreți, sunt destui oameni şi mai săraci decât noi, spuse femeia.

Soția bogatului s-a mirat auzind aceste cuvinte. Şi-a dat seama că, pe cât erau de mari greutățile prin care trecea văduva, pe atât de mare era şi credința ei. Şi luând aminte la înțelepciunea văduvei, soția bogatului şi-a vândut toate bijuteriile şi i-a dat preotului banii ca să îi împartă la săraci. Şi-a dat seama că mai multă nevoie are un sărac de o bucată de pâine decât ea de o bijuterie…

Un monah antiohian de neam cucernic, de la mănăstirea lui Casian, a mers la Sfintele Locuri pentru rugăciuni şi, zăbovind el acolo, a sfârşit cele ce avea de trebuință, dar nu ştia ce să facă. Şi şezând în biserică se scârbea de aceasta. Plecând, a adormit puțin şi L-a văzut pe Domnul nostru Iisus Hristos grăindu-i: „Du-te la iconomul Sfintei Învieri şi să-i zici lui: «M-a trimis Iisus la tine, să-mi dai pentru dânsul un galben şi-ți voi da zapis la mână, şi când va veni Iisus ți-l va da!»”

Deşteptându-se monahul şi rugându-se, a crezut cuvântului şi, mergând, l-a aflat pe iconom căruia i-a zis precum i-a poruncit lui. Şi a zis iconomul: „Dar când are să vină Iisus să mi-l dea?”. Iar monahul a răspuns: „Eu precum am auzit, ți-am spus, tu cum ştii, aşa să faci”. Atunci a zis iconomul: „Fă-ți zapisul!”. Şi a şezut monahul de a scris aşa: „Eu, Ioan, călugărul de la Antiohia Siriei, mărturisesc că am luat un galben de la tine, Ştefan preotul, iubitorul de Dumnezeu, iconomul Sfintei Învieri, trebuindu-mi! Şi pentru încredințare am făcut acest zapis al meu şi, când va veni Iisus Hristos, ți-l va da”. Apoi, luând galbenul, a plecat.

Iar în noaptea următoare a văzut iconomul în vis pe cineva grăindu-i: „Ia-ți galbenul şi să-mi întorci zapisul monahului!”. El însă nu voia, grăind: „Acela a zis că Iisus va veni şi-mi va plăti”. Iarăşi a zis: „Eu sunt Iisus, ia-ți dar galbenul şi-mi dă zapisul călugărului. Sau vrei să iei mai mult? Iată, este al tău!”. Şi deşteptându-se, a trimis nişte oameni după monah, zicându-le: „Oriunde îl veți afla pe acel monah, să-l aduceți la mine!”. Şi aflându-l, i-au zis: „Mergi, că te cheamă iconomul!”.

Acesta, temându-se, zicea întru sine că acela s-a căit şi vrea să-i ia galbenul. De aceea, mergea cu sfială, iar acela văzându-l, i-a zis: „Părinte, mai ia şi alți galbeni, câți vei voi, şi-mi fă zapis!”. Părintele i-a răspuns: „Iartă-mă, dar mai mulți nu-mi trebuie, destul îmi este acesta, că nu mi-a zis Domnul să iau mai mult de un galben”. Iar cei ce au auzit, s-au mirat şi au proslăvit făgăduințele Domnului cele nemincinoase. (1-366)

*

11. După slujbă, un tânăr s-a apropiat de preot şi l-a întrebat:

- Părinte, îmi dați binecuvântare să mă duc mâine cu colegii mei la un film? Am terminat sesiunea şi vreau să mă relaxez puțin.

- La ce film vreți să mergeți?

- La o comedie.

- Dacă ții mult să mergi, du-te.

Tânărul s-a îndepărtat. Paracliserul, care în tinerețea sa fusese frate de mănăstire, auzind cuvintele părintelui, s-a smintit:

- Vai, părinte, cum îl lăsați să îşi piardă timpul?

- Nu e treaba ta.

- Totuşi, nu vă e frică de Dumnezeu?

- Nu eşti tu duhovnicul lui, ci eu. De câteva luni vine la biserică şi e din ce în ce mai râvnitor. Nu trebuie să privească credința ca pe un jug sufocant. Trebuie să urce pe fiecare treaptă, nu poate ajunge direct la capătul drumului. Peste câțiva ani sau poate chiar peste câteva luni poate că va renunța de bună-voie să meargă la comedii. Se va folosi mai mult dacă va urca pe treapta următoare la momentul potrivit, nu când îi impun eu.

- Nu vă înțeleg.

- Uite, îți dau un exemplu. Tu asculți la tine acasă muzică religioasă?

- Da, cum să nu. Uneori ascult până suprasolicit casetofonul.

- Aici vroiam să ajung. Şi atunci, îți mai pui muzică?

- Nu, să nu-l stric.

- Aşa e şi cu sufletul. Cum să-ți explic mai simplu? Sufletul e ca un stomac. Dacă îi dai hrană duhovnicească tot timpul, fără să îi dai timp să digere ce mănâncă, face indigestie. Toate trebuie făcute cu măsură.

Era cineva care vâna prin pustie dobitoace sălbatice şi [acesta] l-a văzut pe avva Antonie glumind cu frații şi s-a smintit. Iar bătrânul, vrând să-l încredințeze pe el că trebuie câte puțin să se pogoare fraților, i-a zis lui: „Pune săgeata în arcul tău şi întinde-l". Şi a făcut aşa. Şi i-a zis lui: „Întinde iarăşi". Şi a întins. Şi iarăşi i-a zis: „Întinde-l". Şi a zis lui vânătorul: „De îl voi întinde peste măsură, se frânge arcul". Zis-a lui bătrânul: „Aşa şi la lucrul lui Dumnezeu: dacă peste măsură vom întinde cu frații, degrabă se rup. Deci trebuie câte puțin şi câteodată a ne pogorî fraților". Acestea auzind vânătorul, s-a umilit. Şi mult folosindu-se de la bătrânul, s-a dus. Şi frații, întărindu-se, au mers la locul lor. (15-9)

*

12. Un preot le spunea credincioşilor:

„Un terorist a pus o bombă la o bancă ce ocupa parterul şi primul etaj al unui bloc învecinat cu blocul în care locuiesc eu. Bomba a explodat şi blocul a căzut la pământ. Nu au fost multe victime, căci locatarii erau plecați în concediu. Dar au rămas fără locuințe. Când s-au întors din concediu, văzând că s-a ales praful de apartamentele lor, majoritatea au căzut în deznădejde. Îi priveam din când în când pe geam. Ieşind să cumpăr ceva, m-am întâlnit cu un vecin care locuise în blocul care explodase. Mi-a spus:

- Părinte, Îi mulțumesc lui Dumnezeu că nu eram acasă. Eram la socri cu familia.

Credința lui m-a mirat. Nu era un om cu mulți bani, deci încercarea prin care trecea era cu atât mai mare.

- Nu ai avut gânduri de deznădejde?

- Deznădejde? Nu, părinte. V-am spus: I-am mulțumit lui Dumnezeu că suntem întregi. Cu casa, se va rezolva până la urmă. Nu ne lasă Cel de sus. Pentru noi nu e atât de greu cum e pentru cei care şi-au pierdut un soț, o mamă sau un copil în această nenorocire.

Toți erau deznădăjduiți, numai el nu. Iată ce înseamnă să ai credință puternică. Putea să cârtească, dar nu a făcut-o. Şi a luat plata răbdării sale".

Povestit-a unul din părinți, zicând: „Fiind eu în Exorinho, au venit frați săraci acolo sâmbătă seara să ia milostenie şi, când dormeam noi, unul dintr-înşii, având numai o rogojină din care jumătate era pe deasupra lui şi jumătate dedesubt, îngheța de frig, căci era ger mult. Deci eu ieşind pentru trebuința udului, l-am auzit când se chinuia şi tremura de frig, cum se mângâia pe sine şi zicând lui Dumnezeu: «Mulțumesc, Ție, Doamne, pentru toate bunătățile Tale pe care le faci cu mine, căci câți sunt acum în fiare, iar alții cu picioarele băgate în butuc şi nici udul lor nu pot să şi-l facă, iar eu ca un împărat îmi întind picioarele». Eu, auzindu-l, am povestit acestea fraților spre zidirea şi folosul lor". (14-344)

*

13. Un creştin de la țară a venit într-o zi la oraş cu nişte treburi. Duminica s-a dus la Liturghie. Primise dezlegare de la duhovnicul său să se împărtăşească. Dar, când a intrat în biserică, s-a smintit văzând că preotul ce slujea era unul care, nu cu multă vreme înainte, se dusese să facă o sfeştanie la un sex-shop. Vuise toată mass-media din această cauză. Creştinul vru să plece din biserică, nevrând să fie împărtăşit de un preot nevrednic. I-a spus fratelui său că mai bine se plimbă prin parc decât să stea la slujba unui preot atât de păcătos. Fratele a ieşit puțin cu el afară din biserică şi i-a zis:

- Tu crezi că, dacă un preot e păcătos, Liturghia slujită de el nu e valabilă? Că el nu poate săvârşi Sfintele Taine? Tu crezi că Hristos a întemeiat o Biserică în care, dacă un preot este păcătos, toată turma pe care o păstoreşte să fie sortită pierzaniei? Nu. Oricât de păcătos ar fi preotul, poate săvârşi Sfintele Taine. Chiar dacă e păcătos, poate da dezlegare de păcate. E adevărat că un preot păcătos nu e o bună călăuză duhovnicească şi că, dacă poți să te spovedeşti la un preot cu viață sfântă, folosul va fi mult mai mare. Pentru că, deşi amândoi dau dezlegare de păcate, sfaturile lor nu sunt la fel, ci sunt pe măsura jertfirii preotului. Dar acum tu trebuie să te împărtăşeşti. Fă-o cu toată încrederea. Nu fi ca cei care refuză să cumpere unele produse de calitate numai pentru că ambalajul lor nu arată bine.

Un preot obişnuia să meargă la un sihastru oarecare pentru aducerea Sfintelor Taine, fiindcă el nu ieşea afară. Deci a venit cineva la sihastru şi l-a pârât pe preot, grăind nenumărate prihăniri asupra lui. Când preotul a venit, după obicei, pentru aducerea Sfintelor Taine, nu i-a deschis sihastrul, fiind scârbit. Atunci preotul s-a întors înapoi. Şi iată glas către sihastru, grăind: „Au luat oamenii judecata Mea". Şi o dată cu glasul a avut o vedenie: a văzut un puț de aur şi o ciutură de aur şi funia de aur şi apa foarte bună şi limpede şi a văzut un oarecare bubos ce scotea şi turna. Vrând sihastrul să bea din apă, s-a sfiit şi nu a băut, căci era bubos cel ce scotea apă. Şi iată glas către dânsul iarăşi zicând: „Pentru ce nu bei din apă, ce pricină are bubosul ce scoate apă, că scoate şi toarnă?". Venindu-şi întru sine sihastrul şi luând seama vedeniei, l-a chemat pe preot şi l-a făcut pe el să-i slujească în continuare. (2-362)

*

14. Odată, în timp ce ținea o predică despre răbdare, un preot care venise de curând la o parohie dădu credincioşilor un exemplu:

„Îmi aduc aminte că într-o zi, de praznicul Bobotezei, venise multă lume la biserică. Se făcuse o coadă mare la aghiasmă. Eu am încercat să îi rog pe credincioşi să nu se înghesuie, să stea liniştiți, dar era tulburare mare. Mai ales cei care vin la biserică de două-trei ori pe an erau foarte nerăbdători să ia primii. La un moment dat am văzut

că în față era un bărbat mai solid, care turna el apă în sticlele oamenilor. A stat aşa multă vreme. Când mai ieşeam din biserică, îl vedeam turnând apă în sticle.

La un moment dat, i-am mulțumit că îl ajuta pe paracliser şi l-am întrebat:

- Dar nu te grăbeşti să mergi la casa ta?

- Ba da, părinte, cum să nu. Tot zic că mai umplu o sticlă şi plec. Dar apoi mă gândesc că, dacă plec eu, iar se face agitație. Aşa, văzându-mă mai solid, lumea se înghesuie mai puțin. Cred că o să plec ultimul de aici.

Şi ultimul a plecat. Aşa că, în timp ce alții se înghesuiau să ia aghiasmă, şi se îmbrânceau de parcă erau la piață, un creştin a ştiut să dea exemplu de răbdare. Dacă ne batem pentru aghiasmă, dacă îi călcăm pe alții în picioare ca să ne umplem sticlele înaintea lor, nici Sfânta Împărtăşanie de am lua-o nu ne este de folos. Pe când dacă ne gândim şi la aproapele nostru, dacă îi facem loc aproapelui nostru, dacă arătăm dragoste față de aproapele nostru, atunci cu adevărat aghiasma pe care o luăm ne sfințeşte şi trupurile, şi sufletele. Atunci ne împărtăşim de harul lui Dumnezeu".

Zis-a avva Theodor cel de la Ennat: „Când eram mai tânăr, petreceam în pustie. M-am dus la pitărie să fac două frământături şi am găsit acolo pe un frate care voia să facă pâini şi nu avea pe nimeni care să-i dea o mână de ajutor. Iar eu am lăsat pe ale mele şi i-am dat lui mână de ajutor. Iar după ce am isprăvit, a venit alt frate şi iarăşi i-am dat lui mână de ajutor şi a făcut pâinile. Şi iarăşi a venit al treilea şi i-am făcut asemenea. Şi aşa făceam cu fiecare din cei ce veneau şi am făcut şase frământături, iar pe urmă am făcut pe cele două ale mele, încetând cei ce veneau". (1-91)

*

15. În timpul unei predici în care preotul făcea referire la purtarea baticului de către femei în biserică, o femeie vopsită strident a ieşit afară, plictisită.

După slujbă, femeia de la pangar a întrebat-o:

- Iertați-mă că vă întreb, dar de ce la unele predici stați la locul dumneavoastră, iar alteori, aşa cum s-a întâmplat azi, ieşiți?

- Este mai bine pentru mine să ies, ca să am osânda mai mică. Oricum, nu voi purta niciodată batic. Şi decât să ascult şi să nu port, mai bine nici să nu ascult.

- Mai bine stăteați şi ascultați, că poate cuvintele părintelui vă puneau pe gânduri.

- Ce să mă pună? Eu ştiu precis cât vreau să trăiesc după cum învață Biserica şi cât vreau să trăiesc după cum mi se pare mai bine. Îmi cunosc slăbiciunile şi păcatele, şi mă lupt cu ele atât cât pot, fără să forțez. Atâta pot, atâta fac.

Femeia de la pangar i-a răspuns:

- Eu cred că, dacă ați vrea să aflați mai mult, ați putea mai mult şi ați face mai mult.

- Nu, nu cred.

- Ba da. Dacă vă gândiți numai la neputințele care vă apasă, fără să vă dați seama că Dumnezeu vă poate da puterea de a le birui, pierdeți tocmai unirea cu Dumnezeu.

- Şi ce vreți acum, să port batic cum purtați dumneavoastră?

- Nu mă înțelegeți greşit. Dacă ați fi stat la predică, ați fi înțeles că nu acesta a fost rostul predicii, de a convinge unele femei să poarte şi ele batic. Scopul predicii a fost de a ne convinge pe fiecare să trăim aşa cum ne cere Dumnezeu. Femeia nu se mântuieşte dacă poartă batic, nu baticul o mântuieşte pe femeie, aşa cum nici barba nu îl mântuieşte pe bărbat. La femeie, baticul nu este o dovadă de virtute, este însă o dovadă a alegerii unui mod de viață. Când femeia este supusă bărbatului său şi trăieşte astfel încât să Îi placă lui Dumnezeu, ea nu simte purtarea baticului ca o povară, ca un canon. Îl simte ca o medalie: e un mod de a mărturisi o filosofie de viață. Dar când femeia poartă batic, însă trăieşte cum nu trebuie, baticul nu este decât o dovadă de fariseism.

- Ei, dacă aş fi stat la predică, poate m-ar fi convins şi pe mine să port batic.

- Dar v-am spus că nu acesta este scopul predicii. Pe viitor ar fi bine încercați să stați şi la predicile care nu vi se par potrivite pentru dumneavoastră, că poate o să vă schimbați punctul de vedere.

- Ce folos să stau, dacă nu vreau să renunț la ideile mele?

- Stați, stați, că poate auzind cuvintele mântuirii o să vi se mai înmoaie inima. Mai bine să stați şi să le auziți, dacă tot ați venit la biserică, decât să vă plimbați în jurul bisericii. Că tot auzindu-le, o să trebuiască până la urmă să vă hotărâți: ori rămâneți cu ideile dumneavoastră, şi atunci nu are rost să mai veniți la biserică, ori veniți la biserică, şi atunci veți încerca să păstrați din ideile pe care le aveți numai ce merită păstrat, numai ce vă este de folos pentru mântuire. Că aşa, au venit mulți până la sfârşitul vieții lor la biserică, şi cu trupul credeau, dar cu sufletul nu. Şi formalismul nu mântuieşte.

- Şi dacă vin şi ascult, nu se poate să rămân tot formalistă?

- Ba se poate, normal că se poate, dar mai mari şanse de îndreptare are cel care ascultă cuvintele mântuirii decât cel care stă departe de ele.

Un frate l-a întrebat pe un bătrân, zicând: „Părinte, umblu la bătrâni şi ei îmi vorbesc de mântuirea sufletului meu şi nimic nu pricep din cuvintele lor! Ce să fac? Oare să nu merg să mai întreb, de vreme ce nu fac nimic şi sunt cu totul în necurăție?". Şi avea bătrânul două vase goale şi i-a zis: „Mergi de adu un vas din acelea şi toarnă untdelemn şi, clătinându-l, varsă-l şi pune-l la loc!". Dacă a făcut aşa de două ori, i-a zis: „Adu-le pe amândouă acum şi vezi care este mai curat!". I-a răspuns fratele: „Mai curat este cel în care am turnat untdelemn". I-a zis bătrânul: „Aşa este şi sufletul! Chiar dacă nu va ține minte nimic din cele ce întreabă, tot mai mult se curăţeşte decât cel ce nu întreabă nimic". (32-428)

*

16. Un om de afaceri veni să se sfătuiască cu duhovnicul său:

- Părinte, în ultima vreme afacerile îmi merg din ce în ce mai prost. Dar s-a oferit cineva să mă ajute şi, dacă o să devenim parteneri, o să scot bani buni. O să construiesc din banii mei o nouă clopotniță pentru biserică. Există o singură problemă. Acest posibil partener nu are o faimă prea grozavă. A făcut şi afaceri murdare. În ce mă priveşte, tot ce voi face cu el va fi absolut legat. Vă întreb: e păcat să mă asociez cu astfel de oameni? Vă repet, aş scoate bani buni şi aş ajuta biserica după puteri.

- Biserica nu are nevoie de bani murdari, frate. Trebuie să te fereşti pe cât poți de oameni murdari la suflet.

- Părinte, dar asta e lumea afacerilor.

- Asta aşa e, dar nimeni nu te obligă să te asociezi cu un ticălos. Nu te grăbi. Respinge oferta aceasta. Dumnezeu te va ajuta să găseşti o soluție mai bună.

[Un bătrân] a zis: „Nu este de folos să se lipească cineva de călcătorii de lege, nici în biserică, nici în târg, nici la alt lucru, ci trebuie să se depărteze de prietenia lor. Tot călcătorul de lege este vrednic să fie ocolit, fiind părtaş muncii celei veşnice". (18-406)

*

17. Cu binecuvântarea duhovnicului său, patronul unei rețele de magazine s-a hotărât să facă daruri de Crăciun copiilor din orfelinate. El s-a gândit să ceară sprijin şi de la un preot care era cunoscut ca un mare filantrop.

Când a venit la preot, acesta i-a spus:

- De multă vreme vroiam să vă cunosc. Da, vă vom sprijini, cum să nu… Aş avea o rugăminte. Ştiu că până acum dumneavoastră nu v-ați implicat în politică. Dar

cumnatul meu conduce un important partid din opoziție. Are mare nevoie de oameni ca dumneavoastră.

- Iertați-mă, dar nu mă pricep la politică. Nu vreau să mă implic…

- Asta înseamnă lipsă de interes față de binele țării. Nu mai avem ce discuta acum. Poate vă mai gândiți…

Mâhnit, patronul s-a dus la mănăstire, la duhovnicul său:

- Ce să fac? Nu merită să intru în politică doar ca să dau nişte cadouri de Crăciun.

- Nu, bineînțeles că nu. Nici un preț nu e destul de mare pentru a justifica un compromis. Ține minte: dă-ți seama că oricine te-ar sfătui să faci un compromis, fie el prieten, ministru, episcop sau orice altceva, acela prețuieşte mai puțin mântuirea ta decât folosul pe care îl poate avea de pe urma ta. Şi tu, orice ai face, să faci în aşa fel încât să nu atragi asupra ta pedeapsa lui Dumnezeu.

Zis-a un bătrân: „Trebuie să fugim de toți cei ce lucrează fărădelegea, chiar prieteni sau rude de ne vor fi, dregătorie preoțească sau împărătească de vor avea. Căci depărtarea de la cei ce lucrează fărădelegea ne dăruieşte nouă dragostea şi îndrăzneala către Dumnezeu". (17-405)

*

18. Unui creştin au început să îi meargă toate bine: şi afacerile, şi sănătatea, cu soția şi copiii se înțelegea bine. Din viața lui dispăruse orice urmă de întristare. Citind că viața creştinului este o cruce şi că Dumnezeu îl ceartă pe cel pe care îl iubeşte, s-a mâhnit şi s-a dus degrabă la duhovnicul lui:

- Părinte, ce înseamnă că nu mă ceartă Dumnezeu? Că nu mă iubeşte? De aproape un an de zile nu am mai avut nici o supărare.

- Trebuie să vedem de ce nu te ceartă: ori pentru că eşti foarte leneş în viața duhovnicească, şi dacă te-ar certa prin vreun necaz ai cădea în deznădejde, ori pentru că îți dă o perioadă în care să te aşezi duhovniceşte. Tu singur poți da răspunsul la această întrebare: dacă duci o viață de trândăvie, dacă te desfeți de toate bunătățile, zicând că de asta ți le-a trimis Dumnezeu, atunci ai de ce să te îngrijorezi. Înseamnă că Dumnezeu nu te ceartă ca să nu te arunce în mrejele deznădejdii. Dar dacă tu, chiar dacă ai de toate, duci o viață de nevoință, o viață de rugăciune, o viață smerită, atunci înseamnă că Dumnezeu îți răsplăteşte jertfa cu puțină linişte. Dar, în cazul acesta, ia aminte: perioada aceasta nu va dura mult…

Un bătrân adeseori pătimea şi se îmbolnăvea. Şi s-a întâmplat într-un an să nu se îmbolnăvească şi s-a întristat cumplit şi plângea, zicând: „M-a părăsit Dumnezeu şi nu m-a cercetat". (1-440)

*

19. Un credincios a venit la duhovnicul său:

- Părinte, vreo două luni nu vă mai vedem. Plec cu soția şi copiii la mare, la munte şi la părinți. Am luat concediu.

- Ajungeți şi pe la vreo mănăstire?

- Nu, nu ne-am gândit. Vrem să ne odihnim, să uităm de toate problemele.

- Rău faceți că vă gândiți să vă odihniți numai la mare şi la munte. Viața e scurtă şi nu vă veți mai întâlni cu timpul acesta.

- Dar pentru copii e foarte sănătos să înoate în mare.

- Dacă găsiți un loc pe plajă în care nu au de ce să se smintească, e bine. Dar, din câte am auzit, plajele au devenit locuri mai smintitoare decât discotecile. Că doar fetele nu merg la discotecă să danseze cu pieptul gol. Sau chiar dezbrăcate. Oricum, ar fi

trebuit să vă gândiți să mergeți şi pe la mănăstiri, măcar câteva zile. Să vorbiți cu marii duhovnici, să vă închinați la sfintele moaşte sau la icoanele făcătoare de minuni. Viața voastră ar cunoaşte o schimbare. Foloasele ar fi mari.

Zis-a un bătrân: „Cu cuvinte dumnezeieşti să ne desfătăm Şi cu viețile sfinților părinți să prăznuim, nu cu pântecele desfătându-ne, ci duhovniceşte veselindu-ne!" (3-423)

*

20. Trei prieteni - doi elevi şi un student - s-au dus pentru câteva zile la munte. Studentul, Cătălin, le-a propus într-o zi să facă un traseu foarte greu, dar plin de locuri frumoase, pe care el îl mai făcuse o dată, cu ani în urmă. Ceilalți doi, Valentin şi Costel, s-au învoit. Şi-au luat la ei mâncare şi au pornit. La un moment dat s-au îndepărtat de marcaj.

- Nu e nici o problemă, spuse Cătălin. Mergem drept înainte.

Mergeau de câteva ore. Mai era puțin şi se însera. În zare se vedea o mică stână părăsită.

- Mai e mult? Ai mai fost pe aici? întrebă Costel.

- Nu mai țin minte stâna, spuse studentul. Dar, în două ore de mers, ajungem la cabană. Luați-o voi puțin înainte, că eu rămân aici, la această curată toaletă naturală. Vin imediat după voi.

Elevii porniră înainte.

- Ne-am rătăcit, spuse Valentin.

- De unde ştii? întrebă Costel.

- După soare. Dacă nu crezi, uită-te la muşchiul de pe copaci. Îți arată întotdeauna nordul. Ar fi trebuit să o luăm spre vest.

- Ce ne facem?

- Cătălin e prea încăpățânat şi nu vrea să recunoască că ne-a dus pe un drum greşit. O ține una şi bună că mergem pe drumul drept. Şi el e puțin speriat, dar nu vrea să îşi recunoască greşeala. Dacă rămânem peste noapte la stână, mâine dimineață vom reuşi să ne întoarcem de unde am plecat azi în zori. Altfel, dacă mai mergem mult, ne rătăcim de tot. De aici de unde suntem, mai avem şanse să ne întoarcem. Dar, dacă ne continuăm drumul pe întuneric, va fi vai de noi.

- Ştiu ce facem. O să îi spun că am făcut febră musculară şi că nu mai pot merge. Rămânem aici şi mâine dimineață ne întoarcem înapoi. Dacă îi spun că nu vreau să merg mai departe pentru că ne-am rătăcit, o să ne certăm. Şi nu rezolvăm nimic cu cearta.

Cătălin îi prinse din urmă:

- Hai, leneşilor, că ne prinde noaptea. Ne-am cam îndepărtat de traseu, dar în două ore ajungem la destinație. Grăbiți-vă.

- Nu, Cătăline, nu mai pot. Mă dor picioarele, de-abia pot să merg. Eu rămân la stână, zise Costel.

- Şi eu rămân la stână, căci şi eu sunt frânt de oboseală. Nu merg mai departe, zise şi Valentin.

- Of, mai bine vă lăsam acasă şi veneam singur, oftă Cătălin, nemulțumit.

Au rămas la stâna părăsită. Aveau sacii de dormit la ei, aşa că nu le-a fost foarte frig.

Dimineața s-au sculat devreme. Văzând răsăritul soarelui, Cătălin le spuse:

- Nu e în regulă, mă aşteptam să răsară din altă parte. Se duse să caute un copac care avea pe el muşchi.

- Ne-am rătăcit, aseară ne-am rătăcit. Bine că am rămas aici, căci, dacă intram din nou în pădure, nu ştiu cum am mai fi scăpat cu viaţă. Să ne întoarcem înapoi. Noroc cu oboseala ta, Costele, că altfel cine ştie unde ajungeam.

- Da, noroc cu oboseala mea, zise Costel zâmbind.

Suindu-se odată avva Ioan de la Schit cu alţi fraţi, a rătăcit cel ce îi povăţuia pe ei, căci era noapte. Şi au zis fraţii către avva Ioan: „Ce vom face, avvo, că a pierdut fratele calea, nu cumva să murim rătăcindu-ne?". Le-a zis lor bătrânul: „De îi vom zice lui, se mâhneşte şi se ruşinează. Ci, iată, mă fac că eu sunt slab şi zic că nu pot să merg, ci rămân aici până dimineaţă". Şi a făcut aşa. Iar ceilalţi au zis: „Nici noi nu ne ducem, ci şedem cu tine". Şi au şezut până dimineaţa şi pe fratele nu l-au smintit. (17-100)

*

21. Un părinte zicea la predică:

- Deşi lumea aceasta ne dispreţuieşte, pentru că nu vroim să ne desfătăm cu poftele şi cu patimile, şi necredincioşii râd de noi şi ne umilesc în fel şi chip, încercând să ne rupă de credinţa în Hristos, să ne bucurăm că mergem pe calea prin care dobândim bunătăţile cereşti. Ar fi trebuit să ne îngrijorăm dacă necredincioşii ne-ar fi lăudat pentru vieţuirea noastră. Ar fi însemnat că înţelepciunea noastră nu diferă de înţelepciunea lor. Dar aşa, câtă vreme suntem prigoniţi pentru că trăim după Legea lui Dumnezeu, pe care ceilalţi nu o înţeleg, înseamnă că suntem pe drumul cel bun.

Avva Ioan Colov a zis fratelui său: „Deşi foarte proşti şi nebăgaţi în seamă suntem înaintea oamenilor, să ne bucurăm pentru aceasta, ca să ne cinstim înaintea lui Dumnezeu". (41-104)

*

22. Un creştin a venit la duhovnicul său:

- Părinte, de câteva săptămâni îmi e foarte bine, nu am mai avut nici o ispită, nici un necaz. E bine sau nu?

- Când nu ai ispite înseamnă ori că dracii te-au lăsat în pace, că le slujeşti fără să te mai ispitească, ori că Dumnezeu îţi dă o vreme de linişte, o vreme de refacere. Dar nu te mândri, căci atunci harul lui Dumnezeu se îndepărtează de la tine. Şi ţine minte că astfel de momente nu sunt foarte dese în războiul duhovnicesc. Ele sunt trimise pentru neputinţa noastră, nu pentru virtuţile noastre. Căci dacă ai fi fost în stare să duci acum un război greu, care ţi-ar fi adus cunună, Dumnezeu ţi l-ar fi trimis. Numai că, deşi uneori ni se pare că suntem pregătiţi pentru războaie grele, Dumnezeu ne cunoaşte mai bine sufletul. El ştie că dacă am birui acum într-un război greu, poate că pentru asta ne-ar birui mândria. Sau, dacă am duce un război greu, care nu este totuşi necesar, poate că am cădea la următoarea ispită, mult mai uşoară, dar care ne-ar prinde fără vlagă, fără putere.

Avva Visarion a zis: „Când eşti în pace şi nu ai altă luptă, atunci mai mult te smereşte, ca nu cumva, bucurie străina intrând, să ne lăudăm şi să fim daţi la război. Că de multe ori Dumnezeu, pentru neputinţele noastre, nu ne lasă să fim daţi spre luptă, ca să nu pierim". (9-42)

*

23. Mergând într-un pelerinaj cu autocarul, la un popas, trei femei stăteau de vorbă:

Prima spuse:

- Mulți bani am aruncat la viața mea pe bijuterii…

A doua, care venea de puțină vreme la biserică, o întrerupse:

- Ei şi? Nu e dreptul nostru? Ce, trebuie să fim şterse? Cum or să ne mai placă bărbații, fără farduri, fără bijuterii? O să plece la altele.

A treia spuse şi ea, oftând:

- Eu mi-am dorit un singur inel cu diamante, în primul an de căsătorie, şi - cu mari eforturi - soțul mi l-a cumpărat. Şi acum îmi pare rău că am fost mai cumpătată.

Povestea avva Pafnutie, ucenicul lui avva Macarie, că zicea bătrânul: „Când eram copil, cu ceilalți copii păşteam boii. Şi m-am dus să fur smochine şi, când alergau ei, a căzut una de la dânşii şi, luând-o, am mâncat-o. Când îmi aduc aminte de dânsa, şed plângând”. (35-139)

*

24. După slujbă, un bărbat care ducea o viață păcătoasă, fiind bețiv, dar care venea totuşi la biserică din obişnuință, s-a apucat să dea sfaturi privitoare la creşterea copiilor unor tineri care veniseră să îşi boteze primul copil. Părintele ieşi puțin din biserică pentru a lua ceva din casa parohială. Îl auzi pe bețiv cu cât elan dădea sfaturi şi nu spuse nimic, deşi i se părea nepotrivit ca unul ai cărui copii merg pe drumuri greşite să facă pe dascălul cu alții. Dar, când îl văzu din nou, îi spuse:

- Frate, tu oare ai ştiut să îți creşti copiii cum trebuie? Dacă da, de ce au ajuns cum au ajuns? Câtă vreme nu ai fost în stare să te ocupi de copiii tăi, nu te grăbi să dai sfaturi altora. Cel ce îi sfătuieşte pe alții fără să trăiască el însuşi cum trebuie se vatămă singur. Şi ce folos ai dacă îi ajuți puțin pe alții, iar tu cazi în noroi până la gât? Vrei să dai sfaturi? Foarte bine. Dar mai întâi pregăteşte-te vreme îndelungată ca să ajungi la această măsură.

Zis-a iarăşi [avva Pimen]: „A învăța pe aproapele este al unuia ce este sănătos şi nepătimaş, fiindcă ce trebuință este să zidească cineva casa altuia şi să o risipească pe a sa?” (127-183)

*

25. Un bărbat se plângea duhovnicului:

- Dacă mă uit la filmele la care se uită soția mea, mintea mea se adună foarte greu la rugăciune. Când se întâmplă să vedem un film de care mă folosesc în vreun fel, îmi e mai bine. Dar dacă stau cu ea să văd vreun episod de telenovelă sau vreo emisiune de divertisment, la rugăciune mă rog mecanic, parcă inima mi-e de piatră.

Duhovnicul îl întrebă:

- Dar ce, ai vrea să ai mintea limpede după ce te risipeşti în fel şi chip? Dacă până şi pe mine, ca preot, mă tulbură uneori atmosfera de la unele mese de botez, la care dacă aş lipsi i-aş mâhni pe oameni, cum să nu se risipească mintea ta după ce îți intră în ea atâtea deşertăciuni? Ai grijă nu numai la ce auzi şi la ce vorbeşti, ci ai grijă şi la ce vezi…

L-a întrebat un frate pe avva Simon, zicând: „De voi ieşi din chilia mea şi voi afla pe fratele meu răspândindu-se, şi eu mă răspândesc cu dânsul. Şi de-l voi afla pe el râzând, şi eu râd cu dânsul. Deci, când intru în chilia mea, nu am odihnă”. Şi i-a zis lui bătrânul: „Voieşti, dacă vei ieşi din chilia ta şi vei afla pe cei ce râd, să râzi şi tu, şi pe cei ce vorbesc, să vorbeşti şi tu, şi să intri în chilia ta şi să te afli pe tine cum erai?”. Zis-a fratele: „Dar de ce?”. Şi răspunzând bătrânul, a zis: „Înăuntru păzeşte strajă, afară păzeşte strajă”. (137-184)

*

26. În Săptămâna Mare un ziarist a venit la un părinte să îi ia un interviu. I-a arătat lista cu întrebările pe care vroia să i le pună. Părintele i-a zis:

- Eu la întrebări de genul ăsta nu răspund.

- De ce, părinte? Doar avem nevoie de un interviu pe teme religioase.

- Am înțeles asta. Problema este că, dacă aş răspunde la întrebările tale, nu aş putea ajuta pe nimeni să fie mai aproape de Dumnezeu. Vezi tu, presa, televiziunile încearcă să sugrume ceea ce e mai de preț în om - legătura lui cu Dumnezeu. Pentru că omul rupt de Dumnezeu e mai uşor de manipulat, digeră tot ce i se dă. Şi, pentru că omul se gândeşte uneori la Dumnezeu, voi îi dați articole sau emisiuni care nu au aproape nici o legătură cu viața sa duhovnicească. Se apropie Paştele, dar pe voi nu vă interesează decât ce obiceiuri păgâne se mai păstrează în unele sate sau alte ciudățenii. E problema voastră. Dar eu nu pot vorbi despre Paşti ca şi cum ar fi o sărbătoare lumească, când de fapt aceasta este cea mai importantă sărbătoare a tuturor creştinilor. Şi chiar privitor la Paşti, pe voi nu vă interesează ca omul să ştie că bucuria praznicului acesta nu o pot simți decât cei care se spovedesc şi se împărtăşesc, vă interesează dacă la masă creştinii trebuie să mănânce neapărat carne de miel.

- Părinte, dar eu fac ce mi se cere.

- Ştiu, nu am nimic cu tine, asta e mass-media. Dar, fără să îşi dea seama, preoții care răspund la astfel de întrebări numai ca să apară la televizor sau în ziare îi sprijină pe cei care vor să dărâme credința creştină. Şi eu nu vreau să fiu părtaş la aşa ceva. Când vei şti să mă întrebi ceva cu adevărat de folos pentru cititori, te poți întoarce să îmi iei interviul. Până atunci, rămâi cu bine.

Doi filosofi au mers la un bătrân şi l-au rugat să le spună un cuvânt de folos. Dar bătrânul tăcea. Iarăşi i-au zis filosofii: „Nu ne spui, părinte, nimic?”. Atunci le-a răspuns bătrânul: „Că sunteți iubitori de vorbă iar nu filosofi adevărați ştiu şi vă spun până când vă veți învăța a vorbi, neştiind ce grăiți. Aceasta să vă fie filosofia: să vă deprindeți pentru cele de moarte şi pentru linişte şi să vă păziți pe voi cu tăcere”. (15-421)

*

27. O femeie a venit la duhovnic şi i-a spus:

- Părinte, anul trecut, de Crăciun, mi-ați dat canon să învăț câtiva psalmi şi să îi rostesc ori de câte ori pot. Şi mi-ați dat binecuvântare ca în fiecare zi de vineri să ajunez, şi să încerc să nu mai clevetesc şi să nu mai vorbesc fără rost. Am învățat pe de rost toată Psaltirea, am ajunat nu numai vinerea, ci şi lunea şi miercurea. Iar de vorbit, am început să vorbesc din ce în ce mai puțin, şi la serviciu toți mă lasă în pace, mă privesc ca pe o ciudată. Tac aproape tot timpul. Îi salut pe colegi când vin şi când plec, iar în rest nu am nimic de împărțit cu nimeni. Am citit o carte despre marii pustnici yoghini şi m-am gândit că trebuie să duc şi eu o viață mai aspră.

- Ți-am spus eu să înveți toți psalmii?

- Nu.

- Ai zis psalmi?

- În fiecare zi spun o Psaltire întreagă.

- Trebuia să vii să îmi ceri binecuvântare pentru aşa un canon. Spune-mi, îți dai seama când te ispiteşte mândria?

- Părinte, asta este singura mea patimă. Că mă tot compar cu alții, şi îmi dau seama că nimeni nu e ca mine. Nu zic că sunt sfântă, dar, dacă nu aş fi mândră, poate că aş ajunge la sfințenie.

- Eu nu ți-am spus nici să ajunezi lunea, miercurea şi nici să taci tot timpul. Ai făcut astea de capul tău şi, prin mândrie, ai pierdut plata ostenelii tale. Nu eşti la măsura la care să posteşti atât şi nici la cea la care să taci atât. Îl iubeşti mai mult pe aproapele tău?

- Părinte, dar am încercat să mă ocup doar de desăvârşirea mea. Nu am mai avut timp să mă gândesc la alții sau să mă rog pentru ei.

- Degeaba ai postit, degeaba ai tăcut. Dacă vrei să dobândeşti raiul, fă ceea ce îți spune duhovnicul. Eu ştiu mai bine cum trebuie să urci pe scara virtuților. Dar, dacă modelele tale sunt pustnicii yoghini, care erau înşelați de puterile întunericului, cazi la rândul tău în înşelare.

Zis-a un bătrân: şezând eu cândva aproape de alt bătrân, a venit la dânsul o fecioară, grăind: „Părinte, am postit doi ani, doar a şasea zi mâncând pâine şi am învățat pe de rost Testamentul cel Vechi şi cel Nou. Ce-mi mai lipseşte să fac?”. I-a răspuns bătrânul: „Şi care este roada acestora la tine? Făcutu-ți-s-a ocara ca cinstea?”. Zis-a aceea: „Nu!”. „Paguba ta o socoteşti ca pe o dobândă, sau pe străini ca pe rudeniile cele după trup, sau lipsa ca îndestularea?”. Iar ea i-a zis: „Nicidecum!”. I-a răspuns bătrânul: „Nici n-ai postit câte şase zile, nici n-ai învățat pe de rost Testamentul Vechi şi Nou, ci te înşeli pe tine însăți. Mergi de acum şi începe a lucra, că nimic nu ai dobândit!”. (47-431)

*

28. Un creştin, citind viața Sfântului Serafim de Sarov, a luat hotărârea de a petrece în fiecare noapte câteva ore în rugăciune. Venind să ia binecuvântare pentru asta, duhovnicul l-a întrebat:

- Acum cât timp te rogi în fiecare zi?

- Cam jumătate de oră. Nu mai mult, căci sunt obosit din cauza serviciului.

- Şi de acum serviciul o să îți fie mai uşor?

- Nu, o să fie la fel, dar am să mă lupt mai mult cu oboseala.

- Lasă socotelile astea, lasă râvna fără măsură. Dacă vei citi viața Sfântului Ierarh Nicolae, o să îți propui să faci câteva minuni? Nu merge aşa. Ia-o încet, să nu ajungi în prăpastie. Şi, după ce vei începe să te rogi mai mult în fiecare zi, abia apoi să îmi vorbeşti despre privegherea de noapte.

Un frate a venit la avva Theodor şi a început a grăi şi a cerca lucruri pe care încă nu le făcuse, şi i-a zis lui bătrânul: „Încă nu ai aflat corabia, nici vasele tale nu le-ai pus şi, mai înainte de a înota, ai ajuns acum la cetatea aceea? Deci, după ce vei face întâi lucrul, vei veni la acelea despre care grăieşti acum”. (9-88)

*

29. Un creştin întors dintr-un pelerinaj în care fusese cu soția şi cu copiii la mănăstiri îi spuse duhovnicului său:

- Abia aştept să plecăm în următorul concediu în alt pelerinaj, să ne simțim iarăşi aproape de Dumnezeu.

- Nu gândi aşa. Pelerinajul are folosul său, dar nu trebuie să aştepți pelerinajul ca să te apropii de Dumnezeu. Cine Îl ia pe Dumnezeu de la tine acum? Problemele de la serviciu, familia, ispitele? Nu trebuie să te depărtezi de Dumnezeu cu gândul că te vei apropia de El în următorul concediu. Pe Dumnezeul pe care Îl afli în pelerinaje, Îl poți afla şi în mijlocul lumii dacă trăieşti cum trebuie. Mântuirea ta nu trebuie să depindă de pelerinaje. Chiar dacă foarte bine faceți că mergeți pe la mănăstiri…

Călătoreau odinioară avva Daniil şi avva Ammoi. Şi a zis avva Ammoi: „Când vom şedea şi noi la chilie, părinte?”. Zis-a avva Daniil lui: „Cine ia de la noi pe Dumnezeu acum? Dumnezeu este în chilie şi iarăşi Dumnezeu este în afară de chilie”. (5-50)

Familia creştină

30. - Părinte, dar femeia este slugă, să îl asculte pe bărbat? l-a întrebat odată o femeie pe părintele Ioan.

- Nu e slugă. Îl ascultă în cele bune, tocmai pentru că Dumnezeu a lăsat ca bărbatul să fie cap femeii. Dar bărbatul credincios, nu necredincios. Că cel necredincios nu este în stare să se conducă nici pe sine pe drumul cel bun. Şi ascultarea merge până la păcat: dacă bărbatul îi spune femeii să avorteze un copil, bineînțeles că femeia trebuie să pună ascultarea de Dumnezeu mai presus decât ascultarea de bărbat. Într-o familie creştină, însă, nu ascultă numai femeia de bărbat, ci şi bărbatul de femeie. Bărbatul nu e un general care dă ordine soldatului. Asupra problemelor care apar, cei doi se sfătuiesc şi, nu de puține ori, femeia, fiind mai practică, găseşte soluția mai bună.

- E mai simplu totuşi pentru bărbat, îi spune: fă curat, şterge geamurile, fă mâncare, spală copiii…

- Treaba asta cu femeia care se ocupă de gospodărie e valabilă numai atunci când bărbatul aduce atâția bani în casă încât femeia nu mai are nevoie de un serviciu. Dar, când femeia lucrează cot la cot cu bărbatul ei şi vine acasă frântă de oboseală, ar fi anormal ca ea să trudească, iar bărbatul să o privească, relaxându-se. Şi nici când femeia stă acasă bărbatul nu trebuie să lase toată povara pe umerii ei. Iată un caz: un bărbat a venit acasă de la serviciu frânt de oboseală şi a vrut să se culce. Soția lui era studentă. Ştiind că dacă îi va spune că a doua zi trebuie să predea lucrarea, soțul va rămâne să o ajute, s-au dus să se culce. După ce soțul a adormit, ea a început să bată la maşină ultimul capitol din lucrare. Pentru că uitase să închidă uşa la dormitor, soțul a auzit zgomotul şi a venit lângă ea, să o ajute. A uitat de oboseală şi a venit trecând cu vederea faptul că a doua zi şi el avea mult de lucru. A stat cu ea toată noaptea. Fără ajutorul lui, risca să nu termine la timp. Dar, pentru că el ştia să folosească toate degetele la scris, datorită lui a doua zi a predat lucrarea. Această întâmplare pare banală, dar nu e deloc aşa. La dragostea soției care a vrut să îşi cruțe soțul, acesta a răspuns cu şi mai multă dragoste. Putea să rămână în pat, să se odihnească. Dar nu a făcut-o. S-a ostenit, şi Dumnezeu i-a socotit dragostea ca o nevoință.

Se zicea despre avva Siluan că avea un ucenic în Schit, Marcu cu numele, şi acesta avea ascultare mare şi era scriitor bun; şi bătrânul îl iubea pentru ascultarea lui, dar avea încă alți unsprezece ucenici, care se supărau căci îl iubea pe acela mai mult decât pe dânşii. Şi auzind bătrânul, s-a mâhnit. Au venit într-una din zile bătrânii şi tânjeau asupra lui. Iar el, luându-i, a ieşit şi a bătut la fiecare chilie zicând: „Frate cutare, vino că îmi trebuieşti!”. Şi nici unul dintr-înşii nu i-a urmat lui îndată.

Dar, venind la chilia lui Marcu, a bătut în uşa lui, zicând: „Marcule!”. Iar el, auzind glasul bătrânului, îndată a sărit afară. Şi l-a trimis la o ascultare şi a zis bătrânilor: „Unde sunt ceilalți frați, părinților?”. Şi intrând în chilia lui a găsit că pusese mâna să facă slova O şi, auzind pe bătrânul, nu a întors condeiul să termine litera de scris. Deci au zis bătrânii: „Cu adevărat, pe care tu-l iubeşti, avvo, şi noi îl iubim, pentru că şi Dumnezeu pe acesta îl iubeşte”. (1-147)

*

31. Părintele Ioan i-a spus unui bărbat foarte mândru, care trăia în înfrânare cu soția sa, ca fratele cu sora:

- Mândria ta murdăreşte înfrânarea voastră. Este mai bine să fii împreună cu soția ta în zilele îngăduite de Biserică decât să te mândreşti că eşti mai ascet decât alții. Ea va lua plată, pentru că se nevoieşte smerindu-se, dar tu pierzi plata, înălțându-te.

- Şi ce să fac, părinte? Să îi cer duhovnicului meu binecuvântare să renunțăm la această nevoință?

- Nu ştiu cum e mai bine, că nu v-am spovedit ca să vă cunosc sufletul. Dar mi se pare că, dacă ați fi fost ucenicii mei, nu vă dădeam binecuvântare să duceți o nevoință peste puterile voastre.

- Părinte, dar rezistăm, nu ne e greu.

- Fiule, cu trupul rezistați amândoi, dar cu sufletul, câtă vreme ți s-a umplut de mândrie, dai înapoi. Pentru că sunteți căsătoriți, nu e bine să rămâneți pe un drum care pe ea o ridică, dar pe tine te coboară. Familia e comuniune, nu însingurare în doi.

Zis-a avva Yperehie: „Mai bine este să mănânci carne şi să bei vin, decât să mănânci cu clevetirile cărnuri de frați”. (4-233)

*

32. Un iconar pe nume Andrei, căruia soția îi născuse cel de-al patrulea copil, a fost ispitit de deznădejde deoarece în casă se auzeau tot timpul plânsete de copil. Şi l-a întrebat pe duhovnicul său:

- Oare nu cumva trebuie să renunț la icoane şi să îmi găsesc o altă ocupație?

Părintele însă i-a zis:

- Chiar dacă înainte de a avea copii lucrai mai mult, şi te nevoiai mai mult, totuşi Dumnezeu vede cât de greu îți este şi îți va socoti răbdarea ca pe o nevoință.

Ascultând acest sfat, iconarul a sporit în răbdare. Iar Dumnezeu i-a dat mai multă linişte şi mai mult spor decât avea mai înainte.

Povestitu-s-a pentru episcopul Oxirinhului, anume avva Apfi, că în vremea când era călugăr multe petreceri aspre făcea. Iar după ce s-a făcut episcop voia să încerce aceeaşi petrecere aspră şi în lume, dar n-a putut. Şi s-a aruncat pe sine înaintea lui Dumnezeu, zicând: „Nu cumva pentru episcopie s-a dus de la mine darul?”. Şi i s-a descoperit lui că nu. „Atunci erai singur în pustie şi, nefiind [lângă tine alt] om, Dumnezeu îți ajuta; iar acum eşti în lume şi oamenii îți ajută ție”. (Avva Apfi-37)

*

33. O femeie pe care bărbatul o bătea aproape în fiecare zi s-a dus la părintele Ioan pentru sfat:

- Ce să fac, părinte?

- Înainte femeile îşi răbdau bărbații şi, pentru jertfa lor, Dumnezeu îi îndrepta şi pe aceştia. Aveau plată îndoită. Astăzi, în loc să îşi ajute bărbații să se îndrepte, femeile îi înfundă şi mai rău în mocirlă. Gândeşte-te singură ce vrei să primeşti şi fă cele ce trebuie pentru aceasta.

Un frate s-a dus la avva Ilie sihastrul, în mănăstirea peşterii lui avva Sava, şi i-a zis lui: „Avvo, spune-mi un cuvânt!”. Iar bătrânul a zis fratelui: „În zilele părinților noştri erau iubite aceste trei fapte bune: neaverea, blândețea şi înfrânarea. Iar acum stăpâneşte între monahi: lăcomia de avere, îmbuibarea pântecelui şi obrăznicia. Oricare voieşti din acestea, ține!” (8-85)

*

34. Într-o seară, venind obosit de la serviciu, bărbatul a mâncat şi s-a dus să se culce. Din neatenţie, a lăsat apa deschisă la robinetul de la baie, şi apa a început să curgă pe jos. Auzind cum picură, soţia a intrat şi a oprit apa. A vrut să îl trezească pe soţ, ca să se înveţe minte şi altădată să fie mai atent. Dar i s-a făcut milă de el, şi a strâns apa singură.

S-a suit în pat, dar nu putea să doarmă de supărare. Era a treia oară când găsea robinetul deschis. Se tot gândea dacă nu era mai bine să îl mustre totuşi. Dar, când la lumina palidă a lunii îi vedea chipul obosit, supărarea îi trecea. De şapte ori a vrut să îl trezească, şi de şapte ori şi-a înfrânat mânia. Şi pentru aceasta a primit plată de la Dumnezeu.

Un bătrân oarecare şedea la Tebaida într-o peşteră şi avea un ucenic iscusit. Şi avea obicei bătrânul, seara, să-l sfătuiască cele de folos şi după sfătuire făcea rugăciune şi-l slobozea să doarmă. Odată, însă, nişte mireni cucernici, care ştiau nevoinţa cea multă a bătrânului, s-au întâmplat de au venit la el şi i-au făcut mângâieri. Şi după ce s-au dus, a şezut iarăşi bătrânul seara, după obicei, sfătuindu-l pe frate şi, în timp ce vorbea cu el, a adormit. Iar fratele a aşteptat să se trezească bătrânul şi să-i facă rugăciune. Dar, mult şezând şi nedeşteptându-se bătrânul, s-a supărat şi nu s-a dus. Şi a suferit aşa de şapte ori la rând, supărându-se şi împotrivindu-se, şi nu s-a dus. Apoi, trecând o vreme din noapte, s-a deşteptat bătrânul şi, văzându-l pe ucenic şezând, i-a zis: „Nu te-ai dus până acum?”. Iar el a zis: „Nu, că nu m-ai slobozit, părinte”. Şi a zis bătrânul: „Pentru ce nu m-ai deşteptat?”. I-a răspuns fratele: „Nu am îndrăznit să te mişc, ca să nu îţi stric somnul”.

Aşa, au citit pravila cea de dimineaţă şi, după sfârşitul ei, l-a slobozit bătrânul pe frate şi şedea singur. Atunci a fost răpit şi iată cineva îi arată lui un loc slăvit, cu un scaun strălucit în el şi, deasupra scaunului şapte cununi strălucitoare. Iar el l-a întrebat pe cel ce i le arăta: „Ale cui sunt acestea?”. Şi i-a răspuns acela: „Ale ucenicului tău. Şi locul şi scaunul i le-a dăruit Dumnezeu pentru ascultarea lui, iar cele şapte cununi în noaptea aceasta le-a luat”. Deci, venindu-şi în sine bătrânul, l-a chemat pe frate şi i-a zis: „Spune-mi, ce-ai făcut în noaptea aceasta?”. Iar el a răspuns: „Iartă-mă, părinte, dar nimic n-am făcut!”. Bătrânul, socotind că smerindu-se nu mărturiseşte, i-a zis: „Nu te slobozesc de nu-mi vei spune ce-ai făcut sau ce-ai gândit în noaptea aceasta!”. Fratele, nimic ştiind să fi făcut, nu avea ce să-i zică. Şi i-a zis părintelui: „Părinte, nimic nu am făcut decât aceasta: că, supărat fiind de gânduri, de şapte ori am vrut să mă duc, însă fără de slobozenia ta nu m-am dus”. Iar bătrânul, auzind, a înţeles că de câte ori s-a luptat împotriva gândului a primit cunună de la Dumnezeu. Şi fratelui nimic din cele ce a văzut nu i-a spus.

Dar pentru folos le-a povestit acestea la bărbaţi duhovniceşti, ca să cunoaştem că şi pentru mici osteneli ne dăruieşte nouă Dumnezeu cununi strălucite. Să ne mai învăţăm şi a cere cu osârdie rugăciunile părinţilor şi să nu îndrăznim să facem ceva, sau câtuşi de puţin să ne despărţim de ei, fără blagoslovenie. (16-421)

*

35. A spus odată un creştin:

- Nu se poate ca soţul să aibă grijă numai de sporirea sa duhovnicească şi să nu se preocupe şi de sporirea soţiei sale şi a copiilor săi. Cine se ocupă numai de sine, în loc să urce, coboară. Iar cine se ocupă de familie, în loc să coboare, urcă.

Zicea avva Ioan Colov: „Nu este cu putinţă să zidească cineva casa de sus în jos, ci de la temelie în sus”. I-au zis lui: „Ce este cuvântul acesta?”. Le-a zis lor: „Temelia, aproapele este, ca să-l câştig şi să-l folosesc întâi. Că de el sunt atârnate toate poruncile lui Hristos”. (39-104)

*

36. Doi soți s-au spovedit duhovnicului lor.

- Nu este bine, îi spuse părintele soțului. Înainte era trupul sub suflet, iar acum este sufletul sub trup.

- Cum adică, părinte?

- Adică înainte dragostea voastră ținea în frâu trupul, țineați posturile, chiar dacă uneori mai făceați şi excepții. Dar reuşeați să fiți stăpâni ai trupurilor voastre. Pe când acum, după ce ați slăbit atenția în războiul duhovnicesc şi v-ați uitat şi la filme care v-au stârnit pofta trupească, nu vă mai înfrânați deloc. A ajuns trupul să fie stăpânul dragostei voastre. Nu mai sunteți în stare să vă înfrânați. Şi nu e normal să fie aşa. Dragostea trupească trebuie să se lase condusă de suflet. Nu trebuie ca sufletul să fie înrobit de poftele trupeşti. Sunteți creştini, nu păgâni, nu?

Avva Theodor al Fermei s-a dus odată la avva Ioan, care era famen din naştere, şi după ce au vorbit ei împreună a zis avva Theodor: „Când eram în Schit, lucrul sufletului era lucrul nostru de căpetenie, iar lucrul mâinilor îl aveam sub lucrul sufletului. Iar acum s-a făcut lucrul sufletului sub lucrul mâinilor şi cel de sub lucru a devenit lucru”.

Şi l-a întrebat fratele (avva Ioan), zicând: „Care este lucrul sufletului pe care acum îl avem sub lucru? Şi care este cel de sub lucru pe care acum îl avem lucru?”. Şi a răspuns bătrânul: „Toate cele ce se fac pentru porunca lui Dumnezeu este lucru al sufletului; iar a lucra pentru sine şi a aduna, acestea trebuie să le avem sub lucru”. Şi a zis fratele: „Luminează-mi mie pricina aceasta”.

Şi a zis bătrânul: „Iată, auzi de mine că sunt bolnav şi eşti dator să mă cercetezi; dar zici în sine-ți: «Să-mi las lucrul meu acum şi să mă duc? Mai bine să-l sfârşesc întâi şi apoi să mă duc?». Ți se întâmplă încă şi altă pricină şi poate nicidecum nu te duci. Iarăşi alt frate îți zice ție: «Dă-mi ajutor, frate!». Şi zici: «Să-mi las lucrul meu şi să merg să lucrez cu acesta?». Deci, de nu te vei duce, laşi porunca lui Dumnezeu care este lucrul sufletului şi faci pe cel de sub lucru, care este lucrul mâinilor”. (10-88)

*

37. O femeie a venit la duhovnicul ei:

- Părinte, soțul meu mi-a spus aseară că m-a înşelat cu o colegă de serviciu. I-am spus că nu vreau să mai locuiesc cu el, că vreau să plec la mama mea.

- Îi pare rău pentru ce a făcut?

- Da, îi pare. Doar el mi-a spus, că mie nu mi-ar fi trecut prin cap aşa ceva. Dar nu vreau să îl iert. Nu meritam aşa ceva. O să divorțez.

Duhovnicul încercă să o convingă să renunțe la hotărârea ei, dar nu reuşi. Îi spuse:

- Stai în genunchi să îți citesc rugăciunea pentru divorț.

Femeie îngenunche şi, spre mirarea ei, îl auzi pe duhovnic spunând o rugăciune ciudată: „Doamne, ne-am săturat să facem voia Ta, să ținem poruncile Tale. Nu ne ierta nouă greşelile noastre, că nici noi nu iertăm greşiților noştri”.

- Părinte, dar ce rugăciune este asta? Eu vreau să mă ierte Dumnezeu.

- Nu se poate.

- De ce nu se poate?

- Dacă tu nu îl ierți pe cel care ți-a greşit, dacă tu nu îți ierți soțul, cum vrei să te ierte pe tine Dumnezeu?

Înțelegându-şi greşeala, soția îşi sună soțul de la telefonul din fața bisericii.

- M-am răzgândit, nu mai divorțez. Îmi e foarte greu să te iert, dar… te iert.

Soțul s-a bucurat foarte mult auzind aceasta. O iubea pe soție şi nu îşi putea da seama cum acceptase să o înşele. Ridicându-se din păcat, i-a fost credincios soției sale până la sfârşitul vieții.

Un frate din Libia a venit la avva Siluan, în muntele Panefo, şi i-a zis: „Părinte, am un vrăjmaş care mi-a făcut multe rele, că şi țarina mea, când eram în lume, mi-a răpit-o şi de multe ori m-a vrăjmăşit. Iar acum a pornit şi oameni otrăvitori să mă omoare, şi aş vrea să-l dau în judecată". Zis-a lui bătrânul: „Precum te împaci, fiule, fă!". Zis-a fratele: „Cu adevărat, părinte, de va fi pedepsit, îi va fi de folos sufletului". Răspuns-a bătrânul: „Cum socoteşti, fiule, fă!". Şi a zis fratele: „Scoală-te, părinte, să facem rugăciune şi voi merge la dregător!". Deci, sculându-se şi rugându-se amândoi, când a venit să zică: „Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiților noştri", a zis bătrânul: „Şi nu ne ierta nouă greşalele noastre, căci nici noi nu iertăm greşiților noştri!". Apoi fratele i-a zis bătrânului: „Nu aşa, părinte!". Iar bătrânul a zis: „Ba aşa, fiule! Căci, cu adevărat, de vei voi să mergi la dregător să-ți facă ție dreptate, Siluan altă rugăciune nu-ți va face ție". Şi punând fratele metanie, l-a iertat pe vrăjmaşul său. (4-378)

*

38. Două studente, care erau prietene bune, duceau o viață de desfrâu. Fiecare dintre ele avea câte doi sau trei iubiți. La un moment dat, din rânduiala lui Dumnezeu, fetele s-au apropiat de Biserică. S-au spovedit şi au început să ducă o viață curată. Nu după multă vreme s-au măritat.

La câțiva ani după aceea, în timp ce vorbeau la telefon, una a întrebat-o pe cealaltă:

- Tu ce faci ca Dumnezeu să aibă grijă de familia ta?

- Eu, de când m-am măritat, nu mi-am înşelat niciodată soțul. Deşi am avut de două ori ispite mari, am rezistat. Asta mi s-a părut cel mai important lucru: să nu îl înşel. Tu ce ai făcut?

- Nici eu nu l-am înşelat pe al meu, deşi am avut şi eu ispite. Chiar şeful meu mă tot ispitea la un moment dat. Dar i-am rezistat. Mai mult decât atât, însă, am încercat să nu îl supăr pe soțul meu cu nimic. Încerc ca în fiecare zi să îl bucur cu prezența mea.

- Cred că eşti mai câştigată decât mine.

- Important este țelul pe care îl fixezi. Dacă îți canalizezi toată energia numai ca să nu îl înşeli, vei rămâne numai cu atât. Şi doar nu e acesta singurul scop al familiei, ca soții să nu se înşele unul pe celălalt.

A mers avva Ioan, bărbat egumen al unei chinovii mari, la avva Paisie, care trăia de patruzeci de ani într-o pustie foarte adâncă, şi ca cel ce avea către dânsul multă dragoste şi îndrăzneala cea din dragoste. A zis către el: „Fug nu de frați, ci de reaua meşteşugire a dracilor". „Şi de nici un om fiind degrabă supărat, ce ai isprăvit?". Iar el a zis: „De când m-am călugărit, niciodată nu m-a văzut soarele mâncând". A zis şi avva Ioan: „Nici pe mine mâniindu-mă". (4-121)

*

39. Naşa îi spuse tinerei mirese:

- De când m-am măritat, nu m-am culcat niciodată fiind mânioasă pe soțul meu, dacă se întâmpla să mă supere, ci întotdeauna încercam să îl iert mai întâi, ca să nu apuce supărarea să prindă rădăcini în inima mea. Şi, dacă îl supăram eu cu ceva, niciodată nu îl lăsam să se culce fără să îl rog să mă ierte. Chiar dacă mă ierta pe loc, sau chiar dacă mă ierta a doua zi, nici o supărare nu a ținut mai multe zile. Nu a fost

întotdeauna uşor să îl iertăm pe celălalt, căci amândoi suntem încăpăţânaţi, dar am reuşit.

Zis-a avva Agathon: „Niciodată nu m-am culcat să dorm având ceva asupra cuiva, nici am lăsat pe cineva să se culce, să doarmă, având ceva asupra mea. Aceasta, pe cât am putut". (4-24)

*

40. Un bărbat veni la duhovnicul său să se plângă:

- Părinte, nu o mai suport. Îi merge gura toată ziua. Că aia nu-i bine, că aia nu-i bine. Că de ce nu câştig mai mulţi bani. Că nu de ce nu fac aşa, că de ce nu fac pe dincolo. Reproşuri peste reproşuri. Vreau să divorţăm şi să îmi iau o altă femeie.

- De ce te-ai căsătorit cu ea?

- Pentru că o iubeam. O mai iubesc şi acum, dar îmi e foarte greu.

- Cu ea te-ai unit în faţa lui Dumnezeu, ea este crucea ta. Dacă divorţezi, să ştii că următoarea soţie o să te mâhnească şi mai mult. Nu poţi fugi de crucea ta decât dacă iei o cruce mai grea. Vrei să te mântuieşti? Rabdă-ţi femeia. Bucură-te că nu te înşeală. Cât despre gură, aproape toate femeile vorbesc prea mult. Femeia care ştie cât să vorbească, cum să vorbească şi când să vorbească e greu de găsit. Asta e valabil şi pentru noi, bărbaţii. Iart-o. Arată-i dragoste, chiar dacă se poartă urât cu tine. Dacă tu faci tot ce stă în putinţă să fie bine, şi dacă ea nu vrea să se schimbe, o să cedeze ea şi o să divorţeze fără să îţi ceară părerea. Dacă se va ajunge la divorţ, nu cumva să se ajungă din cauza ta. Îţi repet: dacă fugi de o femeie gândindu-te că vei da de una mai potrivită pentru tine, o să cazi din lac în puţ. Eşti unit cu soţia ta în faţa lui Dumnezeu. Nu uita asta.

Ziceau părinţii: „De ţi se va întâmpla ispită în locul în care locuieşti, să nu laşi locul în vremea ispitei! Iar de nu, oriunde vei merge vei afla înaintea ta lucrul de care fugi. Ci rabdă până va trece ispita, ca fără sminteală să se facă ducerea ta şi în vremea păcii să nu pricinuiască despărţirea ta vreo mâhnire la cei ce locuiesc în locul acela". (4-407)

*

41. După slujba de cununie, preotul le spuse mirilor:

- Acum sunteţi covârşiţi de bucurie. Să dea Dumnezeu ca această bucurie să rămână cât mai adânc întipărită în inimile voastre. Dar trebuie să ştiţi că în viaţa de familie există şi unele tensiuni, că apar şi unele neînţelegeri. În viaţa de familie apar momente în care îţi este foarte greu să faci ce trebuie. Celălalt face o greşeală, să zicem că pierde portmoneul cu banii primiţi la salariu sau citeşte ziarul în parc în loc să aibă grijă de copil. Şi copilul nesupravegheat îşi sparge capul. Mânia clocoteşte în inimă, îţi vine să îi spui celuilalt cuvinte urâte. Dar dacă în astfel de momente reuşeşti să îţi înfrânezi mânia sau dacă în altă situaţie în care cazi de pe picioare de oboseală faci tot ce-ţi stă în putinţă pentru a avea grijă de copilul bolnav, atunci primeşti cunună de la Dumnezeu. Jertfa ta e primită de El ca o mucenicie nesângeroasă.

[Un bătrân] a zis: „Omul care se nevoieşte pentru Dumnezeu este asemenea mucenicului". (10-424)

*

42. Doi tineri căsătoriţi munceau din greu ca să îşi acopere datoriile pe care le făcuseră pentru a-şi cumpăra o garsonieră. El pleca de dimineaţa la serviciu şi venea seara. Ea avea şi serviciu şi facultate, programul ei fiind foarte încărcat. Ştiind că se

apropia iarna şi că soțul ei nu avea nici o pereche de încălțări pentru vremea rece, soția s-a hotărât să economisească nişte bani. Fiind studentă în ultimul an, s-a apucat să bată la maşină lucrarea de licență a unui coleg şi, pentru munca ei, urma să primească exact suma de care avea nevoie pentru a-i cumpăra soțului ei o pereche de bocanci.

Seara, când soțul ei mergea la culcare, ea îi spunea că rămânea să mai scrie la propria lucrare de licență. Ştia că, dacă i-ar fi spus că vrea să facă rost de bani, el nu ar fi lăsat-o, ci ar fi trimis-o să se odihnească.

După o lună de trudă, când soția a terminat munca pentru colegul ei, i-a spus soțului ei că avea bani ca să îi cumpere bocanci.

- Bani, de unde bani? Cred că glumeşti?

- Nu glumesc deloc, spuse soția, arătându-i banii.

Când a aflat cât de greu muncise soția pentru ei, soțul s-a supărat:

- Nu îmi trebuie nici un bocanc. Tu pici de pe picioare ca să îmi iei mie bocanci? Nu. Nu vreau bocanci. Nu trebuia să te oboseşti atât pentru mine. Nu aş putea să port bocancii, gândindu-mă că tu ai făcut un efort atât de mare pentru ei. O să cumpărăm ceva pentru tine sau, dacă nu vrei, îi ținem pentru cine ştie ce nevoi o să apară. Nu, nu vreau bocanci.

Soția era tristă:

- Iubitul meu, dar am muncit numai din dragoste pentru tine. Nu îți bate joc de dragostea mea, te rog. Nici nu ştii cât m-aş bucura să ai cu ce să te încalți iarna asta.

Soțul, văzând-o că insistă, îşi dădu seama că ar fi rănit-o mult dacă nu îi primea darul.

- Bine, sâmbătă mergem la magazin. M-ai convins…

Un bătrân s-a bolnăvit la Schit şi poftea să mănânce pâine proaspătă. Auzindu-l, unul din frații cei nevoitori a luat cojocul şi în el pâini uscate şi s-a dus în Egipt. Şi, schimbând pâinile, a dus bătrânului. Văzându-le ei calde, s-au minunat. Bătrânul însă nu voia să guste, zicând că sângele fratelui lui este. Şi l-au rugat bătrânii zicând: „Pentru Domnul mănâncă, să nu se facă jertfa Domnului deşartă!". Şi, fiind rugat, a mâncat. (1-346)

*

43. O femeie avea un soț care căzuse în patima beției. Îi era din ce în ce mai greu să îl rabde, dar îl răbda. Chiar dacă uneori simțea că nu mai are nici un pic de dragoste pentru el, ea avea grijă de el pe cât putea. Odată, într-o toamnă, când începuseră ploile, ea i-a cumpărat o pelerină nouă. Dar, după câteva seri, el a venit acasă fără pelerină. O dăduse pe două sticle de votcă. Cum a intrat în casă, a început să înjure.

Pe femeie au năpădit-o lacrimile. Se ruga plângând:

- Doamne, ajută-mă, că nu mai pot! Până când o să îl mai rabd? Până când o să mai suport înjurăturile lui? Oare mai are rost să stau lângă el? Ajută-mă, Doamne, că nu mai pot!

Noaptea, femeia L-a visat pe Hristos, Care se înfăşurase în pelerina pe care bețivul o vânduse. Hristos i-a spus:

- Nu plânge, femeie, că orice faci spre binele soțului tău, pentru Mine faci. Nu voi trece cu vederea nici cea mai mică jertfă a ta!

Trezindu-se din somn, femeia s-a dus la părintele ei duhovnic, să îl întrebe dacă visul ei fusese de la Dumnezeu, de la fire sau de la diavol.

- De la Dumnezeu a fost, soro. Hristos vrea să îți dea putere să duci această cruce grea. Să nu micşorezi eforturile pe care le faci pentru a-l ajuta pe soțul tău să revină pe drumul cel bun. Şi, chiar dacă el se poartă urât cu tine, tu poartă-te frumos cu el. Oricum ar fi, e bărbatul tău. Şi să nu te mândreşti că ai avut acest semn dumnezeiesc. Că prin mândrie Îl pierzi pe Hristos, şi pierzi mântuirea. Şi ce folos că L-ai văzut în vis, dacă nu

Îl vei vedea pe lumea cealaltă, unde Îl văd toți credincioşii care se desfătează de bucuriile cereşti?

Un iubitor de Hristos, mergând pentru o trebuință, a întâlnit pe cale un sărac gol şi, făcându-i-se milă de dânsul, i-a dăruit lui haina sa. Iar săracul, ducându-se, a vândut-o. Iar acela, înştiințându-se de ceea ce făcuse săracul, s-a întristat. În noaptea următoare, Hristos a stat înaintea lui, în vis, purtând acea haină şi arătând-o a zis: „Nu te scârbi, că iată, port ceea ce Mi-ai dat!”. (21-376)

*

44. Două neveste ai căror soți erau plecați la muncă de dimineață până seara stăteau de vorbă. Una spuse:

- Eu, când văd că soțul meu întârzie, încep să mă enervez. Am gânduri de gelozie, mă agit, nu mai am răbdare.

- Ai vreun motiv să fii geloasă?

- Nu, motive nu am. Dar ce, tu nu eşti geloasă când soțul tău întârzie acasă?

- Nu, nu sunt. Când întârzie mă gândesc: „Oare la cât este de obosit, voi şti să am răbdare cu el, să nu îl supăr şi eu cu ceva când ajunge la mine?”. Şi încep să mă rog pentru el.

Un bătrân s-a dus la unul din părinții ce şedeau în Rait şi i-a zis: „Avvo, când îl slobozesc pe fratele cel ce şade împreună cu mine la vreo slujbă, mă necăjesc mai tare dacă va zăbovi”. Răspuns-a acela: „Eu, când îl trimit pe slujitorul meu pentru vreo treabă, şed aproape de uşă şi privesc. Şi când îmi zice mie gândul: «Oare când va veni fratele?», zic şi eu către gând: «Apoi de va apuca mai înainte alt frate, adică îngerul de va veni să mă ia la Domnul, ce va fi?». Şi aşa, în toate zilele şed privind la uşă, purtând grija, plângându-mi păcatele şi zicând: «Oare ce frate va apuca mai înainte şi va veni: cel de sus, sau cel de jos?»”. Şi umilindu-se bătrânul, s-a dus şi ținea aşa lucrarea aceluia. (19-396)

*

45. Un creştin a mers la duhovnicul său:

- Părinte, nu mai pot. Când aveam un copil sau doi copii, în fiecare săptămână citeam câte o carte duhovnicească şi în fiecare zi aveam o oră de rugăciune. Când a venit al treilea, mi-a fost greu să rămân cu această rânduială. Şi mi-ați uşurat canonul. Dar acum, de când soția l-a născut şi pe al patrulea, cedez. Nu mai rezist. Abia prididesc să fac treaba în casă. M-a biruit deznădejdea. Unde mai e viața mea de creştin?

Părintele i-a spus:

- Să ştii că viața de creştin nu se numără numai în cărți citite şi în ore de rugăciune. Chiar dacă ți-am scurtat canonul, poate că vei avea mai multă plată acum pentru o catismă la Psaltire în fiecare seară decât aveai înainte pentru un canon mai greu. Dumnezeu judecă lucrurile după alte măsuri. Dacă vei şti să fii un tată şi un soț bun, nu te vei îndepărta de mântuire. Ispitele pe care le înfrunți acum îți vor aduce binecuvântarea lui Dumnezeu.

- Dar mi se pare că tot ce e mai frumos în mine se ofileşte.

- Înseamnă că pe undeva greşeşti. Viața de familie nu trebuie să te rupă de Dumnezeu. Încearcă şi tu să îți faci timp pentru suflet. După ce faci ceva treabă prin casă, fugi şi mai citeşte câteva pagini din Biblie sau din altă carte duhovnicească. Când ai puțin timp liber, fă câteva metanii. Şi mai şi relaxează-te, ca să nu cedezi de prea multă încordare. Pentru că nici lupta disperată pentru un minut de rugăciune în plus nu e neapărat bună. Dacă stai în tensiune, de rugăciune nu te vei putea bucura şi nici mintea

nu va lua aminte atunci când citeşti. Cu măsură: iar lucru pentru familie, iar rugăciune. Iar lucru pentru serviciu, iar citire… Şi lucrează tot aşa, cu răbdare, şi mântuieşte-te.

Sfântul avva Antonie, şezând odată în pustie, a venit în lenevie şi în multă întunecare de gânduri şi zicea către Dumnezeu: „Doamne, voi să mă mântuiesc şi nu mă lasă gândurile. Ce voi face în scârba mea? Cum mă voi mântui?". Şi, sculându-se puţin, a ieşit afară şi a văzut odată pe cineva ca pe sine şezând şi împletind o funie, apoi sculându-se de la lucru şi rugându-se, şi iarăşi şezând şi împletind funia, apoi iarăşi sculându-se la rugăciune. Acesta era îngerul Domnului trimis spre îndreptarea şi întărirea lui Antonie. Şi a auzit pe înger zicând: „Aşa fă şi te mântuieşte". Iar el, auzind aceasta, a luat multă bucurie şi îndrăzneală; şi făcând aşa se mântuia. (1-7)

*

46. Într-o predică, un preot a povestit o întâmplare:

„Venind obosit de la serviciu, soţul s-a culcat în pat fără să mănânce. Deşi era târziu, soţia s-a dus să arunce la ghenă gunoiul şi punga cu scutecele pampers murdare ale bebeluşului şi, când s-a întors, a uitat să încuie uşa de la intrare. Dimineaţa, când să plece la serviciu, soţia a văzut că peste noapte uşa rămăsese descuiată. S-a dus şi l-a sculat pe soţ, nervoasă.

- Uite, puteau intra hoţii. De ce nu eşti atent? Vrei să intre cineva să ne dea în cap şi să ne fure tot?

- Am încuiat-o, eu ştiu că am încuiat-o. Dar, dacă tu zici că am uitat să o încui, înseamnă că aşa o fi. Iartă-mă.

- Ai uitat. Iar ai lăsat-o deschisă. Tot timpul vrei să ai dreptate. Mai lasă-mă în pace.

Soţia a plecat trântind uşa. Era nervoasă din cauza unui conflict pe care îl avea cu o vecină şi îşi descărca nervii pe soţ. De când soţul ei lucra numai după-amiaza, şi stăteau puţin timp împreună, relaţia dintre ei devenise puţin tensionată.

Ajunsă în faţa blocului, soţia văzu cum gunoierii încărcau gunoiul. Îşi aduse aminte că în seara precedentă ieşise la ghenă după ce soţul ei venise de la serviciu şi îşi dădu seama că l-a certat degeaba. Avea de ales între a se întoarce acasă să îşi ceară iertare sau a prinde tramvaiul care tocmai se vedea în depărtare. De pe telefonul mobil sună la serviciu şi îi ceru voie şefului ei să lucreze în tura de după-amiază. Fără să îi ceară vreo explicaţie, şeful o învoi.

S-a întors acasă şi a deschis uşa încet, ca să nu îl trezească iar pe soţ. Dar l-a găsit stând în fotoliu, trist. Comportamentul ei îl rănise.

- Ce e, iubito, ai uitat ceva? întrebă el, grijuliu.

- Nu, am venit să te rog să mă ierţi, îi spuse ea, îmbrăţişându-l. Dimineaţa asta rămân cu tine, m-am învoit de la serviciu. Ieşim în parc? l-a întrebat ea, bucurându-se că soţul i-a trecut cu vederea ieşirea nepotrivită pe care o avusese."

Fraţilor şi surorilor în Hristos, continuă preotul predica, şi voi trebuie să fiţi cât se poate de iertători cu micile greşeli pe care le fac soţiile voastre sau soţii voştri. Că numai aşa rămâne familia unită, spre slava lui Dumnezeu. A Căruia este slava în veci. Amin.

Erau doi fraţi călugări care de multă vreme trăiau în dragoste împreună la un loc. Iar vrăjmaşul diavol, zavistuindu-le traiul lor cel bun, a vrut să-i despartă pe unul de celălalt.

Deci a făcut între dânşii pricină ca aceasta: fratele cel mai mic a aprins lumânarea şi a pus-o la locul ei. Iar diavolul, făcând pacoste, a doborât lumânarea şi a stins-o. Fratele cel mare, scârbindu-se de aceasta, l-a lovit cu mânie pe fratele său peste obraz, iar el cu smerenie i s-a închinat lui până la pământ, zicând: „Iartă-mă,

frate, că te-am scârbit, ci aşteaptă puţin până o voi aprinde iar". Dar puterea lui Dumnezeu l-a muncit pe acel diavol până ce s-a făcut ziuă. Dacă s-a făcut ziuă, diavolul a mers în capiştea idolească şi se jeluia mai marelui său, spunându-i toată întâmplarea şi ce a făcut acelor călugări şi cum s-a smerit călugărul cel mic celui mai mare. Pentru această smerenie l-a muncit pe el puterea lui Dumnezeu până la ziuă.

Acestea diavolul spunându-le şi jeluindu-se stăpânului său în capiştea idolească, iar templierul întâmplându-se în acel ceas acolo şi auzind cum se jeluia acel drac, se mira de neputinţa lor şi, umilindu-se în inimă, a mers la o mănăstire şi s-a făcut călugăr iscusit şi smerit. El spunea fraţilor: „Smerenia risipeşte puterea vrăjmaşului, căci eu am auzit dracii grăind şi vorbind între dânşii cum că «de vom face oarecare tulburare şi gâlceavă între călugări şi se va întoarce unul dintr-înşii şi smerindu-se se va închina fratelui său, atunci acela toată puterea noastră o risipeşte»".

Aceasta auzind noi, fraţilor, să ne silim să câştigăm smerenia, care risipeşte puterea diavolului. Şi aşa Dumnezeul păcii va fi cu noi şi ne va feri de toate laţurile vrăjmaşului. A Căruia este slava în vecii vecilor. Amin. (27-336)

*

47. Naşa le spuse finilor:

- De când m-am măritat, niciodată nu am căutat numai sporirea mea duhovnicească, fără să ţin cont de soţul meu. Ci întotdeauna am căutat să fie el folosit, şi apoi am ţinut cont de mine.

- Cum adică? întrebă finul.

- Când cumpăram vreo carte duhovnicească, nu o citeam eu prima, ci îl lăsam pe el să o citească mai întâi. Pentru că dacă doi oameni se iubesc, bucuria lor este să vadă că celuilalt îi este bine. Şi soţul meu s-a purtat la fel cu mine. Dacă în vreo sâmbătă seara mai era treabă de făcut în casă, nu pleca singur la vecernie, lăsându-mă pe mine să muncesc. Ci mă ajuta la treabă, şi plecam împreună. Sau, dacă din când în când îşi dorea ca într-o sâmbătă seara să mergem la o piesă de teatru, în loc să mergem la vecernie, îi făceam pe plac, deşi aş fi preferat să merg la slujbă. Dar la fel se întâmpla când îl rugam să mergem la vreun concert, şi, deşi el ar fi preferat vecernia, venea cu mine. Duhovnicul nostru ne-a spus că, nefiind vorba de liturghie, la care mergem în fiecare duminică, la vecernie putem lipsi din când în când.

- Dar e mai important teatrul decât vecernia?

- Nu, în nici un caz. Când putem vedea piesa duminică seara, sâmbăta venim la vecernie. Dar concertele nu se prea repetă.

- Şi de ce vă lasă părintele?

- Pentru că vrea să ne ferească de ispita formalismului în care cad unii care vin la slujbă ca la armată şi o ascultă ca nişte soldaţi. Slujba e un moment de comuniune cu Dumnezeu. Or, comuniunea are nevoie şi de libertate, altfel se ajunge la rutină. Şi după osteneala unei săptămâni, ne prinde bine un moment de respiro. Părintele ne-a spus că în timp s-ar putea să iubim atât de mult vecernia, încât să nu ne mai trebuiască nici teatru, nici concerte. Dar nu ne-a impus nimic. Nu despre asta vroiam să vorbesc, că oricum nu de multe ori lipsim de la vecerniile de sâmbătă. Ci despre faptul că în viaţa de familie, în care cel mai important lucru este sporirea duhovnicească a soţilor, fiecare trebuie să ţină seama şi de starea celuilalt. Nu îţi poţi duce soţul sau soţia în cârcă, cum ai duce un cadavru. Ci trebuie ca amândoi să privească urcuşul duhovnicesc ca pe comoara cea mai de preţ.

Zis-a un bătrân oarecare: „Fiilor, din tinereţile mele, eu niciodată n-am vrut să mă folosesc numai pe mine, iar pe fratele meu să-l las nefolosit. Totdeauna m-am silit, după putinţa mea, ca să-l folosesc pe fratele meu întâi şi apoi pe mine, ştiind că folosul fratelui meu este roada mea". (9-349)

*

48. O tânără soție a rămas însărcinată la scurtă vreme după ce s-a măritat. Deoarece soțul ei citise că nu e recomandat să facă dragoste cu ea în perioada de până la naştere, pentru a nu i se transmite copilului anumite stări pătimaşe, s-au dus să ceară binecuvântare de la duhovnic să trăiască în înfrânare până când femeia sa va reface după naştere.

Părintele le-a spus:

- E bine că vă gândiți întâi de toate la binele copilului. O să mă rog pentru voi ca Dumnezeu să vă dea putere să treceți cu bine prin această perioadă. Ar fi bine ca toți soții să aibă râvna voastră când aşteaptă un copil. Numai în situațiile limită, în care lipsa dragostea trupeşti duce la desfacerea cuplului, numai atunci poate exista o oarecare îngăduință. Oricum, nu o să vă fie uşor. Să vă rugați mai mult lui Dumnezeu ca să nu vă biruie ispita.

Cele nouă luni au trecut destul de uşor pentru amândoi soții. Dar, după ce femeia a născut, soțul a fost ispitit de singurătate. I se părea că soția are grijă numai de copil, că pe el nu îl mai iubeşte. „La ce bun că ne-am înfrânat, dacă dragostea dintre noi a murit?”

Tocmai în momentul în care trecea prin această ispită, o colegă de serviciu a început să îi facă avansuri. La început părea că vrea doar să îi ofere sprijin sufletesc, dar în cele din urmă l-a invitat la ea acasă. În drum spre apartamentul ei, bărbatul s-a întâlnit cu duhovnicul său. L-a luat deoparte şi l-a rugat să stea puțin de vorbă:

- Părinte, nu mai pot, cedez. O să mă culc cu colega asta a mea, pentru că m-am săturat de atâta singurătate. Soția mea nu mai are timp decât pentru copil. Eu parcă sunt un străin. M-am săturat, nu mai pot. Ştiu că nu vă place ce vă spun, dar dacă tot ne-am întâlnit acum, ce rost mai avea să aflați în post, când veneam să ne spovedim.

- Nu ştiu dacă mai veneai tu la spovedanie. Uite care e problema: ți-a impus soția să vă înfrânați în perioada în care a fost însărcinată?

- Nu, amândoi am vrut asta, spre binele copilului.

- Acum, la o lună după ce a născut, nici măcar doctorul nu îi recomandă să se culce cu tine. Organismul ei nu s-a refăcut încă.

- Nici eu nu i-am cerut acum, am zis după patruzeci de zile de la naştere.

- Dar tu crezi că o femeie se reface fix în patruzeci de zile? Nu îți dai seama prin ce a trecut?

Colega de serviciu îi făcea semne bărbatului, că trece timpul. Bărbatul însă se prefăcea că nu înțelege.

- Ba da, dar eu nu însemn nimic pentru ea. Are grijă numai de copil.

- Dar nu e copilul vostru? Nu e şi copilul tău? De ce l-a făcut, nu pentru că te iubeşte? Doar atâtea femei în ziua de astăzi se păzesc să facă copii. Or, dacă ea ți-a dăruit acest copil, tu aşa o răsplăteşti? Las-o să se refacă şi o să vezi că îți va arăta din nou dragostea dinainte. Uite, eu o sfătuisem ca în perioada în care alăptează să încercați să vă înfrânați, spre binele pruncului, asta pentru că nu ştiam prin ce ispite treci tu. Spune-i că, după ce îi voi citi rugăciunea de curățire de la patruzeci de zile după naştere, ar fi bine să fie aproape de tine. Dacă nu se simte prea slăbită trupeşte. Şi doar ca un pogorământ, pentru neputința ta. Nu e bine ca înfrânarea să ducă la despărțire. Nu acesta îi e rostul.

Soțul, vorbind cu părintele, uitase de ce se afla acolo. Când termină discuția, o văzu pe colega sa deschizând poarta casei la care locuia. Dar nu se mai simți în stare să îi dea explicații. O luă la fugă spre biserică. Simțea cum i s-a luat o ceață de pe minte. Înainte de a se duce acasă, intră puțin să se roage. În timp ce se ruga, părintele intră şi el în biserică.

- Părinte, se poate să mă spovediți? Eram gata să cad în păcat. Se poate să mă spovediți acum, chiar dacă nu e post?

- Sigur că da, spovedania trebuie făcută în orice moment în care omul a primit gândurile de păcat în inima sa. Pentru că, dacă nu se spovedeşte, gândurile devin fapte. Sau, dacă a apucat să păcătuiască şi nu se spovedeşte, căderea îi va deveni obişnuință şi lanțurile ei îl vor lega strâns.

După spovedanie, bărbatul plecă acasă schimbat. Îşi dădu seama că s-a purtat greşit cu soția sa.

Un sihastru oarecare trăia în adâncul pustiului de treizeci de ani. Mâncarea lui era o buruiană oarecare ce creştea în acea pustie. Mai târziu a început a gândi şi a grăi în sine, zicând: „În zadar mă necăjesc de atâția ani aici în această pustie şi nu mănânc decât această buruiană şi nici o descoperire sau vedenie în vis sau aievea nu văd, sau nici o minune n-am făcut, precum făceau alți părinți înainte de mine. Ci mai bine să las această pustie fără de nici un folos şi să ies în lume, că şi acolo cel ce vrea să se mântuiască, se mântuieşte”.

Aceasta gândind el şi vroind să plece din pustie în lume, i s-a arătat îngerul Domnului şi, stându-i înainte, i-a zis: „Ce vrei să faci, bătrânule? Pentru ce primeşti în inima ta acele gânduri şi sfaturi vrăjmăşeşti? Adică pentru că nu faci minuni, să ieşi în lume? Dar ce minune mai mare decât aceasta doreşti, că de atâția ani trăieşti aici în această pustie şi Dumnezeu te hrăneşte, te întăreşte, te păzeşte şi nimic nu-ți lipseşte ca şi unuia din lavră? Deci, pentru ce te supui sfatului vrăjmaşului? De acum să nu te mai supui gândurilor şi sfatului vrăjmăşesc şi şezi aici, în acest loc până la sfârşitul tău, şi te roagă lui Dumnezeu ca să-ți dea smerenie şi răbdare!”. Iar el, fiind întărit de sfatul îngerului, a petrecut acolo toată vremea vieții sale şi s-a mântuit. (11-279)

Adevărata iubire

49. În Săptămâna Patimilor, doi soți şi-au împărțit treburile casnice, altfel încât să termine cât mai repede curățenia. Stabiliseră că trebuiau să termine înainte de Miercurea Mare, ca să aibă cât mai mult timp pentru cele duhovniceşti. Dacă terminau, până la Paşti mai aveau de făcut numai mâncare. Le rămânea destul timp să se ocupe de cele duhovniceşti.

Soția şi-a terminat partea ei de treabă. Până să plece la denie, s-a gândit să bată covoarele. Soțul întârziase acasă, fiind reținut la serviciu. Când a venit, a văzut-o pe soție în fața blocului bătând covoarele.

- Ce faci aici, de ce faci tu treaba mea? Mă schimb şi vin eu să le bat. Nu trebuia să faci şi treaba asta.

- Nu, du-te sus şi mănâncă, mă descurc şi singură. Ce, până să mă mărit nu tot eu le băteam? Că tata nu mai avea putere.

- Opreşte-te, că mă superi, asta e treaba mea. Tu ai muncit destul.

Înainte de a pleca la biserică, părintele lor duhovnic, care le era vecin, a văzut scena de pe balcon. Le-a spus:

- Aşa să vă certați, fraților, şi nu altfel. Fiecare să vrea să îl ajute pe celălalt cât mai mult. Şi certurile astea vor avea plată de la Dumnezeu.

Un monah avea sub ascultare un alt monah, care era într-o chilie departe cu zece mile. Deci i-a zis lui gândul: „Cheamă-l pe fratele să vină să ia pâinea". Şi iarăşi a socotit: „De ce pentru pâine să supăr eu pe fratele să vină zece mile? Mai vârtos să o duc eu". Şi, luând-o, a plecat la el, dar, mergând, s-a lovit cu piciorul de o piatră şi, rănindu-i-se degetul, curgea sânge mult. De durere a început să plângă. Atunci îndată a venit la el îngerul, zicând: „De ce plângi?". Iar el, arătându-i rana, a zis: „Pentru aceasta plâng". Zis-a îngerul: „Nu plânge pentru aceasta, că paşii tăi pe care îi faci, pentru Domnul se numără şi spre marea răsplătire înaintea feței lui Dumnezeu se văd".

Atunci, mulțumind pustnicul lui Dumnezeu, călătorea bucurându-se. Şi venind la fratele, i-a adus pâinile şi i-a povestit lui iubirea de oameni a lui Dumnezeu şi, dându-i pâinea, s-a întors. A doua zi luând iarăşi pâine, a plecat la alt monah să o ducă. Şi s-a întâmplat de venea şi acela la el şi s-au întâlnit pe cale amândoi. Astfel a zis cel ce mergea către cel ce venea: „O comoară aveam şi ai căutat să mi-o furi?". Şi el a zis lui: „Au doară uşa cea strâmtă numai pe tine te încape? Lasă-ne şi pe noi să venim împreună cu tine". Şi îndată vorbind ei, li s-a arătat îngerul Domnului şi le-a zis: „Prigonirea aceasta a voastră s-a suit la Dumnezeu ca un miros de bună mireasmă!" (3-346)

*

50. În urma unui accident, un bărbat a ajuns pe patul de spital. Ca să îi facă o bucurie, soția i-a făcut prăjitura preferată şi i-a adus-o în salon. Dar, deoarece a făcut-o mai mult plângând, că suferea mult din pricina durerilor bărbatului ei, a uitat să pună tocmai zahărul.

Soțul ei a gustat din prăjitură şi şi-a dat seama ce se întâmplase. Dar, pentru a nu o mâhni, nu i-a spus. Soția îl tot îmbia:

- Hai, mănâncă, că pentru tine am făcut-o. Copiii au spus să îți aduc ție toată tava, nici nu au vrut să guste. Au zis să te gândești la ei şi să mănânci, că analizele au arătat că ai nevoie de dulce.

Dar soțul nu prea vroia să mănânce, dând vina pe lipsa poftei de mâncare. Înainte de a pleca acasă, soția l-a mai rugat o dată:

- Hai, ia, uite că încep eu bucata de prăjitură, termin-o tu.

Gustând, soția şi-a dat seama de ce soțul ei nu părea prea dispus să mănânce:

- Iartă-mă, nu e bună deloc. O să o arunc la gunoi. Şi te rog, nu fi supărat. Îți aduc mâine alta.

- Stai liniştită, nu te mai obosi. Dacă Dumnezeu vroia, îți ieşea asta. Să nu o arunci. Şi mâine nu trebuie să îmi mai aduci nimic, a zis doctorul că pot veni acasă.

Un bătrân oarecare era bolnav de multă vreme şi multe zile n-a mâncat, nici n-a băut, iar ucenicului lui, văzând că atâtea zile n-a mâncat nimic, i s-a făcut milă de dânsul şi îl ruga, zicând: „Te rog, părinte, mănâncă ceva, cât de puțin, şi ți se va mai deschide gustul şi te vei mai răcori din boală". Şi îndată făcând foc, a pus de i-a gătit puțină mâncare. Căci avea două vase: în unul avea puțină miere, iar în altul puțin ulei de cânepă, pe care îl ținea de multă vreme pentru candelă şi care era rânced, amar şi împuțit. Deci, voind fratele să ia puțină miere ca să îndulcească bucatele pe care le făcuse pentru bătrânul său, n-a luat seama bine din care vas să ia şi, în loc să ia miere, a greşit şi a luat ulei rânced şi amar şi a pus în bucatele bătrânului său şi a dus la bătrânul, rugându-l să guste. Iar bătrânul luând o dată şi gustând, îndată a cunoscut greşeala fratelui şi a tăcut, nezicând nimic.

Fratele îl ruga cu osârdie să mai guste măcar o dată sau de două ori. Însă bătrânul nu mai voia să guste, zicând: „Ajunge, fiule". Fratele, însă, îl silea să mai guste, zicând: „Te rog, mai gustă, părinte, că foarte bune bucate ți-am făcut. Iată că şi eu am să mănânc cu tine". Şi luând cu lingura şi gustând, atunci a văzut ce a făcut şi, căzând la picioarele bătrânului, i-a zis: „Amar mie, ce-am făcut! Iartă-mă, părinte, că ți-am greşit şi n-am ştiut şi în loc de miere ți-am pus în bucate ulei rânced şi amar şi te-am prăpădit şi nu mi-ai spus când ai luat o dată de ai gustat, socotind, poate, că eu înadins am făcut aceasta, punând asupra mea acel păcat".

Bătrânul i-a zis: „Nu te scârbi de aceasta, fiule, că de ar fi vrut Dumnezeu ca să-mi pui miere în bucate, miere mi-ai fi pus, iar acum, ce a vrut Dumnezeu, aceea mi-ai pus". Şi aceasta zicând bătrânul, îndată s-a simțit desăvârşit sănătos şi, sculându-se din patul lui, I-a mulțumit lui Dumnezeu, mângâindu-l şi pe ucenicul său. (21-275)

*

51. Un bărbat credincios a adus nişte haine la biserică, ca să fie date săracilor. A întrebat-o pe femeia de la pangar:

- Cui să îi dau hainele astea?

- Pot să mă uit la ele, să îmi dau seama cât de mari sunt?

- Sigur că da.

Femeia s-a uitat la ele şi a văzut că unele haine erau foarte murdare. L-a întrebat pe bărbat:

- Dacă Hristos ar fi primit El Însuşi hainele acestea de la dumneavoastră, şi le-ar fi împărțit El săracilor, oare tot aşa murdare le-ați fi adus?

- Dacă le-ar fi primit Hristos? Nu, le-aş fi spălat pe toate, sau aş fi rugat-o pe soția mea să le spele. Cred că ea ar fi cusut ce era de cusut, ca să arate cât mai bine.

- Vedeți, aici e problema. Că nu înțelegeți că tot ce dați săracilor lui Hristos Îi dați. Dacă tot faceți pomană, şi hainele sunt în stare bună, faceți în aşa fel încât cel care va primi haina să se bucure de ea, nu să se simtă ca un gunoi, ca un câine care mănâncă

firimiturile de la masa bogaților. Dacă v-ați fi ostenit să spălați hainele, atunci pomana ar fi fost mult mai mare. Dacă vreți să faceți un bine, faceți-l până la capăt.

Zis-a un bătrân: „Este unul care face lucruri bune şi vicleanul îi pune în minte preț mare la un lucru mic, ca să piardă plata tuturor bunătăților pe care le face. Şezând eu odată în Oxirinh, la un preot ce făcea milostenie, a venit o văduvă cerând puțin grâu. Şi i-a zis ei: «Adu o pânză şi-ți voi da». Iar ea a adus. Şi apucând haina cu mâna şi căutând-o, a zis: «Mare este!». Şi a ruşinat-o pe văduvă. Deci, i-am zis lui: «Avvo, oare ai vândut grâul?» Răspuns-a acela: «Nu, ci cu milostenie i l-am dat». Atunci eu iarăşi am zis: «Dacă l-ai dat ei cu milostenie, de ce te scumpeai la măsură şi ai ruşinat-o?»”. (69-437)

*

52. Un tânăr sărac, Florin, s-a căsătorit cu o fată bogată, pe nume Gențiana. Fata nu se împăca deloc cu socrii ei. Îi era ruşine de sărăcia în care trăiau aceştia. Încerca să îl convingă pe soțul ei să îşi uite părinții, dar el nu se învoia la aşa ceva. Florin mergea la ei şi îi întreba:

- Oare când o să înțeleagă Gențiana că nu e normal să se poarte cu voi atât de urât?

- Răbdare, Florine, răbdare. O să o lumineze Dumnezeu până la urmă şi o să îşi dea seama că a greşit, spunea mama lui. Chiar dacă noi nu o să mai fim în viață atunci, important este să înțeleagă că mai există şi altceva pe lumea asta în afară de bani. Că, dacă ai numai bani, te sufocă singurătatea. Oamenii te tratează ca pe un obiect de valoare şi atât.

De ziua Gențianei, după plecarea musafirilor, sărbătorita se uită încă o dată la pachetele cu cadouri. Cum se uita la un cadou, îşi imagina ce a însemnat acest gest pentru cel care i-l dăduse. La urmă, Gențiana îi spuse soțului ei:

- La banii lor, ar fi putut să îmi facă daruri mai alese. Zgârciții… Nici măcar tata nu mi-a luat ceva mai de soi…

Când strânse ambalajele, ca să le arunce la gunoi, ea văzu o pungă de plastic, legată cu o fundă simplă.

- Florine, acolo ce mai e?

- Ți-a trimis mama ceva.

Gențiana deschise punga şi văzu un pulovăr foarte frumos, lucrat de mână. Se gândi: „Cât de frumos mă port eu cu alții, şi ce daruri banale mi-au făcut. Pe când soacra, deşi o necăjesc atât, mi-a făcut un cadou care i-a răpit atât de mult timp. Dragostea ei pentru mine şi pentru noi e într-adevăr mare…”

- Florine, nu mai mătura, plecăm la ai tăi să le ducem două felii de tort. Să se mai îndulcească şi relațiile dintre noi…

A zis un bătrân că smerenia poate mai mult decât toată sila şi a povestit şi un lucru ca acesta: „Erau doi episcopi aproape unul de altul şi erau odinioară supărați unul asupra celuilalt. Unul era bogat şi puternic, iar celălalt smerit. Şi căuta cel puternic să facă rău celuilalt. Iar cel smerit, auzind aceasta, zicea către clerul său: «O să-l biruim cu darul lui Dumnezeu». Şi i-au zis clericii: «Stăpâne, cine poate să-l biruiască?». Iar el zicea: «Răbdați, fiilor, şi veți vedea mila lui Dumnezeu!».

Aşadar pândea, şi, când avea acela un praznic de sfinții mucenici, a luat clerul, a ieşit şi le-a zis: «Veniți după mine şi orice mă veți vedea pe mine că fac, faceți şi voi şi o să-l biruim». Deci mergând după dânsul îşi ziceau: «Oare ce are să facă?». Şi, după ce au venit, l-au aflat făcând slujbă şi toată cetatea era adunată acolo. Atunci episcopul a căzut în genunchi la picioarele celui puternic împreună cu clerul său, zicând: «Iartă-ne pe noi, stăpâne, robii tăi suntem!». Acela, spăimântându-se de ceea ce a făcut,

umilindu-se, căci Dumnezeu schimbase inima lui, l-a prins de picioare, zicând: «Tu eşti stăpân şi părinte!». Şi de atunci s-a făcut mare dragoste între dânşii.

Şi zicea cel smerit către clerul său: «Nu vă ziceam vouă, fiilor, că vom birui prin bunătatea lui Dumnezeu? Deci şi voi, când aveți vrajbă cu cineva, aceasta faceți şi veți birui cu darul lui Dumnezeu»". (14-352)

*

53. La scurt timp după ce s-a căsătorit cu Mioara, lui Victor i-a murit mama. Tatăl său era bătrân şi bolnav şi nu mai avea cine să îl îngrijească, aşa că s-a hotărât să îl ducă la un azil de bătrâni.

- Dar nu crezi că ar fi mai bine să stea cu noi? îl întrebă Mioara.

- I-am cerut părerea mătuşii mele, care mi-a spus că nu e bine ca tata să stea aici. Ar fi un motiv de tensiune permanentă, ori noi nu avem nevoie de aşa ceva. Te iubesc prea mult ca să vreau să mă cert cu tine din cauza lui.

- Cel mai bine este să ne sfătuim cu duhovnicul, să vedem ce zice.

Duminică s-au dus la biserică şi după slujbă au rămas să stea de vorbă cu părintele.

- Sunteți siguri că vreți să îl luați la voi? Nu cumva să îl luați şi după aceea să cârtiți, că o să fie mai neplăcut pentru el să fie izgonit din casa fiului care a încercat să se arate iubitor.

- Mioara vrea, mie mi se pare că ar fi o cruce cam grea pentru noi.

- Părinte, eu o să îi gătesc, eu o să îi spăl hainele. Tot avem o cameră liberă.

Victor nu se lăsa uşor convins:

- Da, Mioara, dar o să avem copii, or să crească şi unde o să îi ținem? În cameră cu bunicul?

- Lasă zilei de mâine grija ei, spuse părintele. Dacă peste câțiva ani nu o să mai aveți loc în casă, să zicem că îl veți duce pe bătrân la azil. Dar, oricum, i-ați oferit câțiva ani de linişte şi vă va fi recunoscător. Ştim noi câți ani va mai trăi el? Nu. Dacă vă încumetați să îl luați la voi, eu vă dau toată binecuvântarea mea.

La început, bătrânul nu a fost de acord să locuiască la fiul său, dar, la insistențele nurorii sale, a acceptat. Vreme de câteva luni în casă a fost linişte. Duminica mergeau cu toți la biserică şi în fiecare seară spuneau câteva rugăciuni împreună.

Dar, când Mioara a rămas însărcinată, situația s-a schimbat. Femeia a fost în pericol să piardă sarcina, aşa că doctorii i-au recomandat să stea acasă şi să nu facă prea mult efort. Încetul cu încetul, pentru că Victor nu reuşea să facă toată treaba, fiind foarte obosit de programul de la serviciu, în casă au apărut mici neînțelegeri. Bătrânul era din ce în ce mai nemulțumit, mai cârtitor. Se şi îmbolnăvise, şi boala îl făcea să fie mai mânios.

- Mai bine mă duceați la azil. Asta nu e viață. Nu mai vreau să stau aici.

Mioara îi suporta capriciile din ce în ce mai greu:

- Victor, nu mai rezist. Eu am avut ideea de a-l aduce la noi, eu zic să îl ducem de aici. Stresul îmi afectează pruncul.

- Bine, cum spui. O să mă interesez să văd unde îl putem duce.

Duminica următoare, când au vorbit cu părintele, acesta i-a certat:

- Ați dat puțin de greu şi acum dați înapoi? Răbdați-l, că doar e al vostru. Nu îl părăsiți acum, pentru că la azil o să-i fie şi mai greu. Țineți-l măcar încă o vreme.

- Părinte, spuse Victor, dar de ce să simtă pruncul nostru stresul Mioarei? Pentru binele copilului meu, vreau să îl duc pe tata de acasă.

- Victore, nu eu v-am pus să îl luați la voi. Dacă îl părăsiți acum, vă va pedepsi Dumnezeu. Dacă îl răbdați, pentru răbdarea voastră Dumnezeu vă va binecuvânta şi pe voi, şi pe prunc.

- Fie, părinte, facem cum ziceți dumneavoastră, zise Mioara.

- O să vă pomenesc, ca să aveți putere să treacă toate cu bine. Dar el unde este, de ce nu a venit la slujbă?

- Se simte rău astăzi. A rămas acasă.

- Aşteptați-mă puțin, că termin de vorbit cu lumea şi vin la voi, vreau să îi spun ceva. Ne duce părintele diacon cu maşina.

Când au ajuns, părintele intră numai cu diaconul în camera în care stătea bunicul:

- Sărut-mâna, părinte, mă bucur să vă văd.

- Eu nu mă bucur când aud cum te porți. Se poate să cârteşti atâta? Nu te gândeşti la nora ta, la pruncul ei, sau la fiul tău? Tu eşti creştin? Nu îți dai seama că ei te îngrijesc în numele Domnului? De ce le îngreunezi crucea? Vrei să îți pierzi mântuirea? Nu îți dai seama că viața ta se apropie de sfârşit? Vrei să ajungi în iad? Încetează. Dacă vrei să te mântuieşti, încetează. Prigonindu-i pe ei, Îl prigoneşti pe Hristos. Şi ce folos că ai trăit atâția ani o viață creştină, o viață de nevoință, dacă la sfârşit pierzi cununa? Dumnezeu să te ierte, frate, şi să îți dea gândul cel bun, zise părintele, şi ieşi din cameră. Îi binecuvântă pe soți şi plecă în grabă.

În maşină, diaconul îl întrebă:

- De ce v-ați purtat atât de dur? E prima oară când vă văd aşa aprins.

- Trebuie să ştii când să mângâi şi când să cerți. Acum, bătrânul avea nevoie să fie zgâlțâit puțin. Cred că o să fie bine până la urmă.

Duminica următoare, după slujbă, cei trei - Mioara, Victor şi tatăl acestuia - l-au rugat pe preot să îi spovedească. Tinerilor le părea rău că nu au fost mai răbdători, iar bătrânului că se lăsa biruit de mânie. Părintele i-a spovedit şi le-a dat câteva sfaturi.

În casă a apărut din nou liniştea. Ba chiar, pentru rugăciunile şi dragostea tinerilor, Dumnezeu l-a vindecat pe bătrân de neputința sa. Bătrânul a mai trăit câțiva ani, apucând să îşi vadă nepoții. Şi a trecut la Domnul chiar într-o duminică în care se împărtăşise.

Diaconul, văzând cum stăteau lucrurile, le spunea enoriaşilor:

- Să îl ascultați pe părinte şi când vă ia cu binişorul, şi când vă mustră. Că tot ce face, luminat de Dumnezeu face.

Un oarecare Evloghie, scolastic alexandrin, fiind rănit de dragoste dumnezeiască, lepădându-se de lume şi risipind cele ale sale, afară de puține ce şi-a lăsat spre chiverniseală şi neputând lucra, a socotit cum să pună în rânduială cele pentru sine. Că nici în sobor de părinți nu îndrăznea să intre, nici singur să petreacă nu voia.

Deci aşa aflându-se, a găsit un bubos lepădat în târg, care nu avea nici mâini, nici picioare, decât limba întreagă şi milă aştepta de la oricine trecea pe lângă dânsul. Văzându-l Evloghie şi umilindu-se la inimă, s-a rugat lui Dumnezeu şi a făcut făgăduință Domnului, zicând: „Doamne, pentru numele Tău iau acest bubos şi îl odihnesc, până la ziua morții lui, ca şi eu printr-însul să mă mântuiesc. Dăruieşte-mi dar, Doamne, răbdare de a-i sluji!”.

Apoi, apropiindu-se de bubos, i-a zis: „Voieşti să te iau în casa mea şi să te odihnesc?”. Zis-a acela: „Măcar de ai vrea, dar eu sunt nevrednic”. Şi i-a zis Evloghie: „Mă duc să aduc un măgar şi te iau acolo”. Deci s-a învoit acela cu multă bucurie. Şi, aducând măgarul, l-a ridicat şi l-a dus la gazda sa. Şi îngrijea de dânsul cu toate cele de trebuință, spălându-l, ungându-l, purtându-l şi cu osârdie întru toate slujindu-i cincisprezece ani. Apoi a năpădit diavolul asupra bubosului şi sălbăticindu-l fără socoteală împotriva lui Evloghie, l-a întărâtat spre ocări şi vorbe rele.

Acela a început să-l ocărască pe Evloghie, zicând: „Mâncătorule de stăpân, ai furat bani străini şi poate, rob fiind, l-ai prădat pe stăpânul tău şi cu neputința mea vrei să tăinuieşti ca şi cu o facere de bine şi m-ai luat la casa ta ca prin mine să te mântuieşti”.

Iar Evloghie i se ruga, zicând: „Nu! Nu-mi zice astfel de cuvinte! Spune-mi cu ce te-am mâhnit şi mă îndreptez!”.

Iar el zicea: „Nu-ţi voiesc aceste momeli, du-mă şi mă leapădă în târg! Mai bun îmi este mie târgul acela decât odihna ta”.

Evloghie zicea: „Mă rog, odihneşte-te, de orice te mâhneşti”.

Iar el mai vârtos sălbăticindu-se de mânie, strigând, zicea: „Nu doresc să fiu cu tine singur! Gloate voiesc!”. I-a zis Evloghie: „Eu îţi aduc acum mulţime de fraţi”. Iar el, necăjindu-se iarăşi, i-a zis: „Vai mie, ticălosului! Faţa ta nu vreau s-o văd şi nici să-mi aduci pe cei asemenea ţie mâncători în zadar!”. Şi scuturându-se, iarăşi a strigat: „Nu voiesc, nu voiesc! În târg voiesc! O, silă! Aruncă-mă unde m-ai găsit!”. Dacă ar fi avut mâini, n-ar fi pregetat să se spânzure, sau cu sabie să se omoare, într-atâta l-a sălbăticit dracul.

Atunci Evloghie, nepricepând ce să facă, cu sfatul pustnicilor cei aproape de dânsul, a hotărât să meargă la marele Antonie cu bubosul şi să-i spună pricina şi, cum va zice acela, aşa să facă. Momindu-l şi punându-l în luntre, s-a dus la mănăstirea ucenicilor marelui Antonie, unde se zicea că vine sfântul din munte, uneori la zece zile, alteori la douăzeci, spre folosul celor adunaţi. S-a întâmplat că după ce a venit Evloghie, a doua zi a venit şi marele Antonie, seara târziu, îmbrăcat cu o haină de piele (precum Cronie mi-a povestit, care atunci era de faţă).

Heretisindu-i pe toţi cei ce erau acolo şi şezând, întâi pe Evloghie l-a chemat pe nume, cu toate că niciodată nici nu l-a văzut, nici despre dânsul n-a auzit ceva. Evloghie, cu toate că de trei ori a fost chemat de marele Antonie pe nume, n-a răspuns, socotind că altcineva este chemat de Antonie cu numele acesta. Iar el iarăşi a zis: „Ţie îţi zic, celui ce ai venit din Alexandria!”. Atunci i-a răspuns Evloghie: „Ce porunceşti, rogu-te?”. I-a zis lui Antonie: „De ce ai venit aici?”. A răspuns Evloghie: „Cel ce ţi-a descoperit numele meu şi toate cele despre mine ţi-a descoperit.”

Zis-a sfântul: „Ştiu pentru ce ai venit! Dar înaintea tuturor fraţilor spune, ca să ştie şi ei!”. Atunci a spus Evloghie înaintea tuturor, de faţă fiind şi bubosul: „Omule al lui Dumnezeu, pe acest bubos l-am găsit în târg lepădat şi trecut cu vederea. Fiindu-mi milă de dânsul, m-am rugat lui Dumnezeu să-mi dea răbdare pentru dânsul şi m-am făgăduit lui Hristos Dumnezeu ca până în sfârşit să-l caut ca pe un bolnav şi el să se odihnească prin mine, iar eu să mă mântuiesc printr-însul. Aşadar, l-am luat la casa mea şi iată, de cincisprezece ani, după putinţa mea, îi slujesc! Şi acum, după atâta vreme, nu ştiu ce rău a pătimit de la mine, că tare mă tulbură. Şi am socotit să-l lepăd, fiindcă mă sileşte la aceasta. De aceea am venit la sfinţia ta, să mă sfătuieşti ce trebuie să fac şi să te rogi pentru mine, că tare mă tulbură”.

Atunci i-a zis Antonie cu glas apăsat şi aspru: „Îl lepezi, Evloghie? Dar Cel ce l-a făcut nu-l leapădă. Tu îl lepezi pe el? Ridică Dumnezeu pe cel mai bun decât tine şi îl adună”. Iar Evloghie acestea auzind, s-a sfiit şi s-a speriat. Apoi întorcându-se sfântul către bubos, a început cu vorba a-l bate ca şi cu un bici: „Bubosule, nevrednicule de pământ şi de cer, nu încetezi luptându-te cu Dumnezeu şi întărâtându-l pe frate? Nu ştii că Hristos este Cel ce îţi slujeşte ţie? Cum îndrăzneşti asupra lui Hristos unele ca acestea a grăi? Oare nu pentru Hristos s-a robit spre slujba ta?”. Astfel, bătându-l pe bubos cu cuvinte usturătoare, lăsându-i, a vorbit cu ceilalţi fraţi cele spre trebuinţa fiecăruia.

Apoi iarăşi luând cuvântul către Evloghie şi către bubos a zis: „Duceţi-vă, fiilor, cu pace şi nu vă despărţiţi unul de altul, ci, lepădând toată mâhnirea pe care dracul a băgat-o în voi, cu curată dragoste întoarceţi-vă la chilia în care aţi zăbovit! Că ispita aceasta v-a venit de la satana. Fiindcă a văzut că amândoi sunteţi spre sfârşit şi de cununi vă veţi învrednici de la Dumnezeu, el prin tine şi tu prin el. Deci nu cugetaţi altceva, nu cumva venind îngerul pe care acum Dumnezeu vi-l trimite să nu vă afle împreună la un loc şi să vă lipsiţi de cununi.”

Grăbindu-se bărbații, s-au întors la locul lor cu desăvârşită dragoste. Peste trei zile s-a săvârşit fericitul Evloghie, şi după alte treizeci şi şapte, s-a dus către Domnul şi cel la trup bubos, iar la suflet sănătos. Deci Cronie, zăbovind la locurile Tebaidei, s-a pogorât după patruzeci de zile la mănăstirile Alexandriei şi s-a întâmplat în aceeaşi zi a i se săvârşi de către frați, lui Evloghie, pomenirea cea de patruzeci de zile, iar bubosului cea de trei zile.

Aflând Cronie, s-a înspăimântat. Şi a povestit părinților ceea ce mai înainte a zis pentru ei Antonie. Că acesta a fost atunci tălmaci cuvintelor şi celor ce a spus Evloghie către Antonie, grăind elineşte şi celor ce a răspuns Antonie către Evloghie şi către bubosul, vorbind în limba egipteană, în care tuturor le vorbea cuviosul, neştiind altă limbă. (1-442)

*

54. Într-un accident de maşină au murit un bărbat şi tatăl său. Mama şi soția sa, care se aflau pe bancheta din spate, au rămas în viață. Dar bătrâna rămăsese cu picioarele paralizate.

Nora avusese mult de suferit din cauza soacrei, care tot încercase să o despartă de soțul ei. Acum, nora avea prilejul să se răzbune, părăsind-o. Dar, fiind o femeie creştină, nu a făcut aşa ceva. O ținea în casa ei şi o îngrijea cât îi stătea în putință. Îi era greu să o schimbe, că bătrâna făcea des pe ea. Dar nora răbda toate şi o îngrijea în numele Domnului.

Uneori, când o schimba pe bătrână, mirosul era atât de greu încât nora îşi spunea în sine că o va duce pe bătrână la un azil. Dar, seara, când începea să se roage, îşi dădea seama că acest gând nu era bineplăcut lui Dumnezeu. Şi aşa a răbdat-o pe bătrână un an de zile. Bătrâna a trecut la Domnul spovedită şi împărtăşită.

Când nora a ajuns la bătrânețe, s-a îmbolnăvit şi ea şi zăcea în pat. Copiii ei o îngrijeau cât le stătea în putință. Ea era impresionată de dragostea pe care i-o arătau. Odată l-a întrebat pe fiul cel mare, care era căsătorit şi avea copii:

- Spune-mi sincer, nu v-ați plictisit de mine, nu aşteptați să mor mai repede?

Mângâindu-i fruntea, acesta îi răspunse:

- Cum poți vorbi aşa, mamă? Oare tu te-ai plictisit să o îngrijeşti pe bunica noastră? Nu. Şi exemplul tău a rămas adânc întipărit în inimile noastre.

Un frate slujea unui bătrân bolnav şi s-a întâmplat de s-a slăbănogit trupul bătrânului şi a scos o bubă cu putoare şi îi zicea fratelui gândul: „Fugi, că nu poți suferi putoarea aceasta". Iar fratele luând un hârb, lua puroiul bolnavului şi îi zicea lui gândul: „Fugi!". El răspundea gândului: „De voi vrea să fug, din acesta voi bea". Şi iar îi zicea gândul: „Nici nu fugi, nici nu bei putoarea aceasta!". Iar fratele se ostenea şi răbda, slujind bătrânului. Şi, văzând Dumnezeu osteneala fratelui, l-a vindecat pe bătrân. (15-352)

*

55. Într-o zi, un bărbat, grăbindu-se să ajungă la tatăl său care îi spusese la telefon că se simte rău, a uitat să îşi cumpere bilet de maşină. S-a suit în autobuz şi, când au venit controlorii, l-au amendat.

Trecând prin fața unei biserici, bărbatul s-a închinat.

- Degeaba te închini, domnule, că nu scapi de amendă, îi zise controlorul, ironic.

Bărbatul nu spuse nimic. Scoase banii şi plăti amenda. Când să coboare, a văzut cum un hoț încerca să fure portmoneul controlorului care îl amendase.

- Fiți atent la buzunare, îi spuse bărbatul, coborând din autobuz.

Controlorul îl prinse pe hoț cu mâna în buzunarul său. Hoțul se trase cu putere într-o parte şi o luă la fugă. Nu reuşise să fure nimic. Controlorului nu îi venea să creadă că i se întâmplase aşa ceva. Dacă nu i-ar fi atras atenția cel pe care îl amendase, ar fi rămas fără portmoneu. Şi tocmai îşi primise salariul…

Un frate, călătorind şi rătăcindu-se, a întrebat pe nişte oameni să-l înştiințeze să cunoască drumul, iar aceia fiind tâlhari l-au rătăcit în locuri pustii. Şi mergând unul după dânsul să-l jefuiască şi poruncindu-i să treacă un şanț, acolo unde treceau ei, a năpădit un crocodil asupra tâlharului. Iar fratele, văzând fiara că s-a pornit asupra omului, nu a trecut cu vederea, ci a strigat către tâlhar, arătându-i pornirea fiarei. Fugind acela, a mulțumit fratelui, minunându-se de dragostea lui. (21-384)

*

56. O femeie creştină pe nume Lidia, iubitoare de plăceri trupeşti, îşi înşela bărbatul, pe Mihai, cu un musulman. Când acesta s-a întors în țara sa, în Iran, a luat-o şi pe femeie cu el. Numai că acolo ea a aflat că iubitul ei mai avea alte două soții. Pentru ea a început o viață grea. Atunci când musulmanul şi-a mai luat încă o soție, mult mai tânără, creştina a devenit doar o slugă în casă. Se săturase să mai stea acolo, dar îi era ruşine să se întoarcă acasă.

Când Mihai a aflat cât de greu o ducea soția sa, primind binecuvântarea părintelui său a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a o ajuta să se întoarcă la el. I-a trimis printr-un cunoscut bani de drum şi, primindu-i, Lidia a pornit de îndată spre el.

Întrucât aproape toți cunoscuții lor ştiau de căderea Lidiei, Mihai s-a mutat cu serviciul în alt oraş; pentru ei a început o viață nouă. Deşi înainte nu putea face copii, după ce s-a spovedit şi după ce la sfatul părintelui a mers la câteva slujbe de maslu, Lidia a rămas însărcinată. Viața ei era cu totul alta. Începuse să cunoască frumusețea familiei.

Cu atâta dragoste o înconjura soțul ei, încât atunci când o rudă mai îndepărtată de-a lor a trecut prin oraşul în care se mutaseră şi a început să îi clevetească pe la cunoscuți, spunându-le despre aventura femeii cu musulmanul, aceştia nu i-au dat crezare. Se gândeau: „Nu, Lidia nu avea cum să îl înşele pe Mihai. Altfel el nu ar fi înconjurat-o cu atâta dragoste".

A fost un patriarh în dumnezeiasca Cetate, care atât era de milostiv şi lesne iertător greşiților, că unul dintre ai casei lui a furat de la dânsul aurul şi temându-se a fugit în Tebaida Egiptului. Acesta umblând, l-au aflat barbarii şi, luându-l, l-au dus la locul lor. Dar aflând arhiepiscopul, l-a cumpărat cu optzeci de galbeni. Deci venind el acolo, l-a primit milostivul, încât ziceau unii din cetățeni că nimic n-a greşit arhiepiscopului. (25-248)

*

57. O profesoară în vârstă a ajuns în spital, fiind grav bolnavă. A fost operată de urgență la stomac. După operație au venit la ea copiii cu nepoții şi chiar elevii şi îi aduceau mâncare. Primul a venit fiul cel mic. Mama l-a rugat să nu îi lase nimic de mâncare, ci să se întoarcă cu pachetul acasă. Fiul s-a întristat, pentru că soția sa pregătise ceva special pentru ea.

După ce a plecat fiul ei, mama şi-a dat seama că îl întristase. Aşa că s-a hotărât să primească toată hrana care i se va aduce. Elevii cărora le era dirigintă, şi care țineau mult la ea, i-au adus şi ei câte ceva, fiecare ce a putut. În fiecare seară, cât a stat în spital, profesoara mergea la un salon în care stătea o femeie săracă, mamă a cinci copii. Îi dădea toată hrana pe care o primea, şi ea le-o trimitea acasă copiilor. Făcând aşa,

profesoara nu a întristat pe nimeni. Mai mult încă, a adus o rază de mângâiere în casa femeii sărace.

Se spunea pentru avva Zinon că întâi nu voia să ia de la cineva ceva. Şi pentru aceasta cei ce aduceau se duceau scârbiți, căci nu lua. Şi alții veneau la dânsul voind să ia ca de la un bătrân mare şi nu avea ce să le dea lor şi se duceau şi ei scârbiți... Zice bătrânul: „Ce să fac? Căci şi cei ce aduc se scârbesc şi cei ce vor să ia. Aceasta este mai de folos: oricine va aduce, să iau şi oricine va cere, să-i dau". Şi aşa făcând, se odihnea şi pe toți îi împăca. (2-73)

Războiul duhovnicesc

58. Raluca, o studentă, s-a îndrăgostit de un coleg de facultate, Mircea. Fiind prietenă cu sora acestuia, Elena, cu care mergea tot timpul prin discoteci, au încercat să îl atragă într-o cursă.

Tânărul locuia într-o garsonieră, singur. Plecase de acasă deoarece nu se mai înțelegea cu părinții, care nu vroiau să îl lase să meargă la biserică. Spuneau că Biserica tâmpește oamenii, că îi transformă pe oameni în roboți care nu știu să se bucure de plăcerile vieții.

Într-o seară, la Mircea au venit cele două fete:

- Te rog, ține-o la tine pe Raluca noaptea asta. La ea acasă e petrecere noaptea asta, că e ziua de naștere a surorii ei. Dar nu am vrut să mai stăm, că mâine avem un examen greu. Şi nu ne plăcea nici muzica. Aş fi luat-o la noi, dar ştii că nu avea unde dormi.

- Şi ce, aici e mai mult spațiu?

- Nu, dar aveți două paturi. Şi de fapt nu mai vrea să mai vină pe la noi, că s-a supărat tata pe ea, nu mai ştiu de ce s-au contrazis.

Până să se dezmeticească Mircea, sora sa ieşise pe uşă. Raluca adusese nişte prăjiturele. După ce le-au mâncat, s-a întins pe pat şi îl privea atentă pe Mircea.

El s-a dus în bucătărie şi a început să citească din Psaltire. Se simțea ispitit de fată.

- Pot să fac un duş? l-a întrebat Raluca.

- Dacă vrei, fă.

După câteva minute, Raluca a venit cu pieptul gol la el:

- Îmi dai te rog şi un prosop?

Văzând-o la față, Mircea s-a înroşit. I-a dat prosopul şi a început să citească cu voce tare. Când fata a intrat în baie, el a scos cureaua şi a început să se lovească peste picioare. S-a lovit până ce i s-au înroşit picioarele. Nici nu şi-a dat seama că Raluca îl privea, acoperindu-şi trupul cu prosopul:

- De ce te loveşti, ce te-a apucat?

- Mă lovesc eu ca să nu mă loveşti tu. Dacă mai stau mult lângă tine, simt că iau foc. A mai rămas o fată la mine peste noapte, şi atunci nu am rezistat. M-am spovedit, şi m-am hotărât ca până mă voi căsători să nu mă mai ating de vreo altă fată. Ştii ceva, rămâi tu aici până dimineață, că eu mă duc să dorm în altă parte.

Mircea s-a încălțat repede şi a ieşit pe uşă, fără să o întrebe pe fată dacă e de acord cu hotărârea lui.

Dimineața, când a venit să îi vadă pe cei pe care se aştepta să fie prieteni, Elena a găsit-o pe Raluca tristă.

- Ce-i cu tine, ce ți-a făcut? V-ați şi certat?

- Nu, nu. Mi-a spus că are o altă prietenă, şi a plecat la ea, a spus Raluca, încercând să îşi ascundă lacrimile. Când să plece, a băgat pe furiş în geantă Psaltirea. În loc să se ducă la facultate, s-a dus în parc şi s-a gândit la ceea ce i se întâmplase. Nu credea că mai există tineri care să pună credința în Dumnezeu mai presus de satisfacerea plăcerilor trupeşti.

A citit puțin din Psaltire, şi i-a părut rău că nu ştia aproape nimic despre Dumnezeu. S-a dus la bancă, şi-a scos economiile cu care vroia să plătească operația de implant cu silicon, şi în loc de silicon a cumpărat cărți duhovniceşti. Din ziua aceea şi-a schimbat viața.

Un sihastru oarecare din părțile Egiptului şedea singur într-o chilie în pustie şi era vestit. Dar, din lucrarea diavolului, o femeie neruşinată, auzind despre dânsul, zicea celor tineri: „Ce îmi veți da, să-l surp pe sihastrul acesta?”. Iar ei s-au tocmit să-i dea orice. Şi ieşind ea seara, a venit la chilia lui, ca şi cum s-ar fi rătăcit, şi, stând la uşă, a bătut. Iar bătrânul, ieşind şi văzând-o, s-a tulburat şi a zis: „Cum ai venit aici?”. Ea însă plângând a răspuns: „Rătăcindu-mă, am venit aici, ci fă milă cu mine şi nu mă lăsa să mă mănânce fiarele”. Deci, făcându-i-se lui milă, a băgat-o înăuntru. Apoi noaptea a început diavolul să-i semene gândurile curviei. Iar el, cunoscând războiul vrăjmaşului, a zis întru sine: „Meşteşugurile vrăjmaşului întuneric sunt, iar Fiul lui Dumnezeu lumină este”.

Şi, sculându-se, a aprins lihnariul (candela) şi fiindcă flacăra poftei încă creştea într-însul şi cumplit îl aprinsese pe bărbat, a zis iarăşi întru sine: „Cei ce fac acestea merg în chinuri. Deci, de aici te cearcă de poți suferi focul cel veşnic”. Şi punându-şi degetul său în focul lihnariului, nu l-a luat până ce nu a ars cu totul. Căci pentru mulțimea înfocării trupului arzând, el de foc nu simțea atât. Deci, după ce a ars cel dintâi, l-a pus pe cel de-al doilea, după aceea pe cel de-al treilea; şi aşa făcând până dimineață, toate degetele mâinilor lui le-a ars. Iar ticăloasa aceea, văzând ce a făcut bătrânul, de frică a încremenit şi cu totul a amorțit.

Tinerii ce se tocmiseră cu ea, făcându-se dimineață, au venit la sihastru şi l-au întrebat, zicând: „Venit-a aseară aici o femeie?”. Şi le-a răspuns lor: „A venit şi doarme înăuntru”. Iar ei, intrând, au aflat-o moartă. Apoi i-au zis lui: „Avvo, a murit”. Atunci bătrânul, descoperindu-şi mâinile sale, le-a arătat lor, zicând: „Iată ce mi-a făcut fiica diavolului, mi-a prăpădit degetele!”. Şi povestindu-le lor cele despre sine, a zis: „Scris este: nu răsplăti rău pentru rău, ci să ne rugăm să învieze”. Şi făcând el rugăciune, a sculat-o şi a slobozit-o. Iar ea, ducându-se, s-a înțelepțit de aici înainte. (38-304)

*

59. Un elev vorbi cu fratele său, care era student:

- Îmi e ruşine să îți spun, dar la petrecerea la care am fost aseară m-am îmbătat iarăşi. Nu am putut rezista. Ce mă fac?

- Te ridici din cădere, îi spuse fratele. Te duci să te spovedeşti.

- M-am spovedit de trei ori şi, la puțin timp după fiecare spovedanie, am căzut din nou. Îmi e ruşine de părinte. Ce o să fac, o să mă duc la el de fiecare dată? Până când o să mă tot duc?

- Până când o să scapi de această patimă. Oricum, o să îți fie din ce în ce mai greu să te laşi, pentru că vei ajunge la dependență de alcool. Mai bine lasă-te înainte să devii sclav. Mai târziu o să vrei cu disperare să te laşi, dar s-ar putea să nu mai poți.

- Şi părintele nu are altceva mai bun de făcut decât să asculte păcatul meu? Până când să îl tot plictisesc?

- Măcar de s-ar spovedi toți după fiecare păcat, având convingerea că Dumnezeu le va da puterea să nu mai păcătuiască. Preoții s-ar bucura văzându-i la scaunul de spovedanie. Cum nu ți-a fost ruşine de Dumnezeu când te-ai îmbătat, să nu îți fie nici de duhovnic când te spovedeşti. Nu contează cât trăieşte omul, dar dacă moare în păcat, se duce la osândă, iar dacă moare în pocăință, se mântuieşte.

Un frate l-a întrebat pe avva Sisoe, zicând: „Ce voi face, avvo, că am căzut?”. I-a răspuns lui bătrânul: „Scoală-te iarăşi”. Zis-a fratele: „M-am sculat şi iarăşi am căzut”. Şi a zis bătrânul: „Scoală-te iarăşi şi iarăşi”. Deci a zis fratele: „Până când?”. Zis-a bătrânul: „Până ce vei fi apucat sau în bine, sau în cădere, căci cu ce se află omul, cu aceea se şi duce din lumea aceasta”. (38-213)

*

60. Într-un week-end, angajații unei firme au plecat la munte. În cabană, secretara, care se despărțise de patron de câteva zile, îi tot făcea avansuri lui Doru, un bărbat credincios, necăsătorit. Acesta îi rezista cu greu. Seara târziu, fiindcă simțea o atracție din ce mai puternică față de secretară, l-a sunat pe duhovnicul său:

- Părinte, nu mai rezist, o să cad. De câteva zile, la serviciu, se ține scai de mine. Acum simt că nu îi mai pot rezista. Şi se apropie noaptea, nu am cum să plec de aici.

- Stai liniştit, puteai să cazi şi până acum, dar, pentru că te-ai luptat cu ispita, Dumnezeu te-a întărit. Vei avea mare plată pentru asta.

- Părinte, dar mintea mea s-a spurcat deja, abia aştept să mă culc cu ea, nu cred că mai rezist.

- Dacă nu îți era frică de Dumnezeu, nu m-ai mai fi sunat. Mi-ai fi spovedit direct deznodământul. Deci nu vrei să calci pe alături. Fii tare. Ar fi trebuit să îți păzeşti mintea, să nu se ajungă aici. Dar dacă ai căzut cu mintea, ai grijă să nu cazi şi cu trupul.

Un frate călătorea împreună cu altul şi l-au biruit gândurile spre curvie şi mergând a vestit părinților, zicând: „Ce voi face, că nu mi se mângâie inima pentru că m-am aplecat războiului vrăjmaşului. Sunt ca şi cum aş fi făcut păcatul". Şi i-au zis lui părinții: „Nu este păcat desăvârşit, căci vrăjmaşul a venit să te ispitească, iar Dumnezeu te-a acoperit". Fratele, auzind aceasta, nu s-a încredințat, fiind biruit de scârbă. Şi i-au povestit lui părinții, zicând:

„Doi frați, trimişi fiind din chinovie la un sat, călătoreau împreună. Şi asupra unuia s-a sculat război de la diavolul de cinci ori să păcătuiască. El însă, sculându-se, făcea rugăciune şi nu s-a biruit de gânduri, dar s-a supărat tare. Deci, întorcându-se ei către părintele lor, era fața fratelui acela tulburată şi întrebându-se care este pricina tulburării, a pus metanie, zicând: «Roagă-te, părinte, pentru mine, că am căzut în curvie», şi i-a povestit cum a fost luptat de gânduri. Iar bătrânul, fiind văzător cu mintea, a văzut pe capul lui cinci cununi şi i-a zis: «Îndrăzneşte, fiule, că nu te-ai biruit, ci mai vârtos ai biruit cu faptul că nu ai săvârşit păcatul»".

„Deci şi tu frate, a zis bătrânul, îndrăzneşte şi nu te scârbi, că nu ai făcut păcatul, fiindcă mare luptă este când omul, având prilej, se înfrânează. Şi mare plată ia pentru aceasta. Căci nu este război mai tare decât acesta şi mai iute. Pentru aceea a-l birui pe acesta este foarte greu şi cu osteneală. Că ce socoteşti despre fericitul Iosif: oare fără osteneală a isprăvit el un lucru ca acesta? Nu, ci cu multă osteneală şi luptă şi ca într-o privelişte era ceea ce se făcea şi însuşi Dumnezeu şi mulțimile sfinților îngeri priveau de sus spre nevoitorul luptându-se cu diavolul şi cu toată oastea lui cea rea, aprinzând pofta bărbatului şi pe femeie mai mult sălbătăcind-o. Deci, când a biruit nevoitorul, toate oştile îngerilor cu mare glas au dat laudă lui Dumnezeu, zicând: «A biruit nevoitorul, făcând biruință străină!».

Bine este, deci, frate, a nu face răul nici cu gândul, iar de eşti ispitit, nevoieşte-te ca să nu te biruieşti şi să faci cu lucrul." (41-305)

*

61. Fiica unui preot, care se afla în ultimul an de liceu, lua lecții în particular pentru a da la Facultatea de Medicină. O medita un student din anul al treilea, care prin meditații îşi asigura banii cu care putea să îşi ajute mama - o văduvă cu pensie mică.

Fata a vorbit cu prietenele ei, care au convins-o că e la vârsta la care e normal să înceapă viața sexuală. Aşa că, la o meditație, a început să mângâie mâna profesorului. El a întrebat-o:

- Tu ai vrea să lăsăm puțin meditația, nu-i aşa?

- Cam aşa.

- Ai mai făcut-o până acum?

- Nu, credeam că e păcat.

- Şi mai crezi?

- Nu contează, dacă aşa face toată lumea, toți tinerii, vreau să fac şi eu.

- Ți-aş putea spune că, dacă am face dragoste, până la toamnă s-ar alege praful de meditațiile noastre. Am sta numai în pat. Şi tu ai pica la examen.

- Nu, o să facem şi meditații. Sau nu mă placi?

- Problema nu e dacă te plac sau nu. Eşti drăguță şi nu ştiu cine ar putea să nu te placă. Problema e viața ta. Crezi ce învață tatăl tău, că există viață după moarte?

- Da, dar ce-are a face, asta o cred şi oamenii care se spovedesc la tata sau la alți preoți, şi tot păcătuiesc.

- Cine păcătuieşte se joacă cu propria mântuire. Să ştii că există şi oameni care însă se luptă din toate puterile pentru mântuirea lor.

- De ce îmi ții teoriile astea, eşti cumva virgin?

- Şi ce dacă sunt? Şi dacă nu aş fi, ceea ce îți spun este la fel de valabil: nu te juca cu mântuirea ta.

Ruşinată, fata s-a ridicat să plece:

- O să mă spui lui tata, nu-i aşa? Ştia el de ce m-a lăsat să fac meditații cu tine, ştia cât de fricos eşti.

- Nu-i spun tatălui tău nimic.

- Chiar dacă nu-i spui nimic, tot nu mai pot face meditații cu tine. Am picat de proastă şi de-acum o să râzi de mine.

- Dacă nu mai facem meditații, rişti să pici examenul. Nu te mai gândi că m-ai ispitit. Te-ai lăsat influențată de cine ştie ce film sau de cine ştie ce revistă şi de asta voiai să te culci cu cineva.

- Colegele mi-au spus că merită.

- Nu e de mirare. Colegele însă nu se gândesc decât la distracții şi la băieți. O să le pară rău pentru asta. Dar tu trebuie să te gândeşti în primul rând să trăieşti aşa cum vrea Dumnezeu. Nu pentru că eşti fată de preot. Ci pentru că eşti creştină.

- Şi dacă până la urmă tot o să o fac? Peste un an sau doi?

- Dacă te lupți, nu o să o faci. Şi dacă totuşi vei cădea, să nu uiți de pocăință. Să te spovedeşti, să te căieşti şi să te lupți să nu se mai întâmple a doua oară.

- Vorbeşti de parcă ai fi la Teologie...

- Nu am avut şi nici nu am de gând să fac Teologia. Chemarea mea este să fiu medic. Dar, orice aş fi, în primul rând sunt creştin.

Meditațiile au continuat, şi fata a luat examenul. A rămas bună prietenă cu profesorul care i-a fost ca un frate mai mare. Avea încredere în el, avea încredere în sfaturile lui despre viața creştină. Pentru că nu erau simple vorbe...

Pe un frate l-a muşcat odată un şarpe şi a intrat într-o cetate ca să caute să se vindece. Iar o femeie evlavioasă şi temătoare de Dumnezeu l-a primit şi îl îngrijea. Deci, după ce a simțit puțină uşurare, a început diavolul să-i semene gânduri rele spre ea, iar aceea venind să-l trateze, fratele a apucat-o de mână. Ea, pricepând războiul vrăjmaşului, i-a zis lui: „Nu aşa, părinte, ai pe Hristos, eşti îmbrăcat întru Hristos, eşti îmbrăcat în chip îngeresc. Adu-ți deci aminte de scârba şi de căința pe care o s-o ai multă vreme şezând în chilie! Adu-ți aminte de suspinurile şi lacrimile pe care o să le verşi multă vreme şi de altă rea pătimire pe care o s-o pătimeşti pentru puțină şi rea dulceață”.

Iar el, auzind acestea de la acea înțeleaptă femeie, s-a ruşinat şi nici la fața ei nu putea să caute şi de aceea voia să fugă. Dar ea, luându-l cu milostivirea lui Hristos, i-a zis: „Nu te ruşina şi nu te duce, nevindecându-te încă desăvârşit, ci mai aşteaptă puțin că mai ai trebuință ca să te cauți, iar gândurile acelea nu au fost ale sufletului tău cel

curat, ci de la vrăjmaşul diavol". Şi aşa, înduplecându-l să mai aştepte puțin şi vindecându-l, l-a slobozit cu merinde, în pace. (18-345)

*

62. Doi frați, elevi de liceu, stăteau de vorbă. Fratele mai mare l-a întrebat pe celălalt:

- Tu de ce nu te-ai spovedit? Mâine e praznicul Adormirii Maicii Domnului şi nu mai ai timp. Cum o să te mai împărtăşeşti? Ai postit degeaba?

Celălalt se ruşină, dar îi răspunse:

- Îți spun numai dacă nu le spui părinților noştri.

- Nu le spun.

- De câteva săptămâni am început să trăiesc cu prietena mea. Şi nu vreau să renunț la ea. Dacă i-aş spune că nu vreau să ne mai iubim, m-ar părăsi, nu m-ar înțelege. Oricum, mi-a fost ruşine să mă spovedesc.

Fratele mai mare reuşi să îl convingă pe fratele mai mic să se spovedească. Dar îl judecă foarte aspru pentru păcatul pe care îl făcuse. Deşi îi vorbise fratelui mai mic cu dragoste, în sufletul său simțea că era scârbit de el, şi îl considera necredincios.

Fratele mai mic s-a spovedit. După câteva zile, fratele mai mare a început să fie ispitit de gândul desfrânării. Era foarte curios să simtă cum este acest păcat. Când se hotărî să se culce cu o fată, îşi aduse aminte de sfaturile pe care i le dăduse fratelui său. Şi se duse să se spovedească.

- Părinte, de câteva zile sunt ispitit să cunosc dragostea trupească. Niciodată nu am mai simțit o asemenea atracție pentru asta. Dar acum nu cred că mai pot rezista.

- Pentru că l-ai judecat pe fratele tău, de asta vrei să faci acelaşi lucru, nu-i aşa? Pe cât de mult bine ai făcut că l-ai îndreptat spre scaunul de spovedanie, pe atât de rău ai făcut că l-ai judecat. Nu trebuia să judeci păcătosul, ci păcatul. Ai ridicat un greu război asupra ta. Dar cred că după această spovedanie lupta ta se va uşura. Însă, ține minte: dacă o să mai judeci păcatele altora, vei cădea tu singur în ele. Ar fi trebuit să Îi dai slavă lui Dumnezeu că te-a ferit până acum de astfel de gânduri. Te-a acoperit cu harul Său.

- Deci să fiu de acord cu păcatele altora? Să zic în gândul meu că bine fac colegii mei care merg la bordel? Sau cei care, pentru a nu merge la bordel, îşi satisfac singuri poftele?

- Nu am zis să treci cu vederea gravitatea păcatului. Păcatul este păcat. Însă, chiar dacă ştim că alții păcătuiesc, nu trebuie să ne mândrim şi să ne considerăm mai sfinți decât ei. Să ne vedem de păcatele noastre. Dacă putem să le dăm un sfat smerit, foarte bine. Dar, dacă ne scârbim de ei, o să cădem mai tare şi o să ne pară rău.

Un frate a întrebat pe avva Pimen, zicând: „De voi vedea vreun frate despre care am auzit vreo greşeală, nu vreau să-l bag pe el în chilia mea; iar de voi vedea vreunul bun, mă bucur împreună cu el". I-a zis lui bătrânul: „De faci fratelui celui bun puțin bine, îndoit fă cu acela, că el este cel neputincios. Căci era cineva într-o obşte, anume Timotei, pustnic, şi auzind egumenul veste de un frate pentru o ispită, l-a întrebat pe Timotei de el. Şi l-a sfătuit să-l scoată afară. Deci, după ce l-a scos, s-a pus ispita fratelui asupra lui Timotei, până ce s-a primejduit. Şi plângea Timotei înaintea lui Dumnezeu, zicând: «Am greşit, iartă-mă!». Şi i-a venit lui glas zicând: «Timotei, să nu socoteşti că aceasta ți-am făcut ție pentru altceva, decât numai că ai trecut cu vederea pe fratele tău în vremea ispitei lui»". (70-175)

*

63. Un tânăr poştaş a venit într-o casă ca să aducă un mandat poştal. I-a deschis o fată de douăzeci de ani, Sabina.

- Intră, tata s-a dus până la magazin, se întoarce imediat.

Poştaşul a intrat, s-a aşezat pe un scaun în bucătărie şi a început să numere banii pe care trebuia să îi predea. Când a terminat de numărat, a văzut că lângă el era fata, care tocmai se dezbrăcase:

- De multă vreme te doresc...

Poştaşul s-a pierdut cu firea.

- Stai liniştit, tata e plecat până diseară, avem tot timpul la dispoziţie.

Încercând să găsească o cale de scăpare, poştaşul a întrebat:

- Şi mama?

- Luna trecută au divorţat, aşa că nu ne va deranja, i-a spus fata, privindu-l cu ochii arzând de patimă.

- Nu se poate să facem nimic, eu...

S-a auzit sunând telefonul. Fata a răspuns la telefon:

- Alo, Sabina, spune-mi te rog din caietul de pe biroul meu care e ultimul număr pe care l-am trecut la litera V.

După ce a aflat numărul, tatăl i-a spus Sabinei:

- Îţi mulţumesc mult, trebuia să dau un telefon urgent.

După ce a închis telefonul, Sabina l-a întrebat pe poştaş:

- Ce ai, nu mă placi sau ce?

- Nu, eu merg la biserică, eu...

- Auzi, pocăitule, cu mine nu îţi merge! Ţi-am spus că vreau să mă culc cu tine şi mă culc. Clar?

Poştaşul puse mâna pe clanţă, dar uşa era închisă cu cheia.

- Dacă nu faci ce vreau eu, ţip că mă violezi. Şi o să spun că nu e prima oară. O să spun că tu ai fost primul, cu timp în urmă.

Speriat, poştaşul şi-a luat crucea pe care o purta la gât în mâini şi a început să se roage:

- Doamne, nu mă lăsa, Doamne, ajută-mă, Doamne, izbăveşte-mă.

Sabina s-a îndreptat spre casetofon ca să dea muzica tare şi să nu audă rugăciunile poştaşului. Dar a auzit telefonul sunând iarăşi.

- Sabina, tot eu sunt. Te sun din maşină, că mi s-a anulat o întâlnire, aşa că vin acasă. Cumpăr pâine sau ai luat tu?

- Am luat eu.

- În câteva minute sunt acasă. Nu pleci până vin, nu?

- Nu, tată, nu plec, te aştept, a răspuns fata, încercând să-şi ascundă supărarea.

Fata a închis telefonul, a luat un prezervativ din biroul ei şi i l-a băgat în buzunar poştaşului:

- Ia, să îl ai amintire de la mine, când ţi-o veni mintea la cap. Şi acum, dispari. Dacă sufli ceva, o păţeşti, a spus Sabina, deschizând uşa casei.

Poştaşul se tot închina, mulţumindu-I lui Dumnezeu că l-a scăpat de o ispită atât de grea.

Un bătrân avea un îngrijitor care locuia la sat şi s-a întâmplat că odată, zăbovind îngrijitorul, i-au lipsit cele de trebuinţă bătrânului. Şi încă zăbovind, i-au lipsit cu totul cele de trebuinţă şi lucrul mâinilor lui, pe care îl lucra la chilie. Şi se necăjea, fiindcă nici nu putea lucra, nici cele trebuincioase nu avea. Şi a zis ucenicului său: „Te duci până în sat?". Iar el a zis: „Cum voieşti, aşa voi face", căci se temea şi fratele să se apropie de sat, pentru sminteală. Dar ca să nu se arate neascultător către părintele său, s-a hotărât să meargă. Şi i-a zis lui bătrânul: „Mergi şi cred că Dumnezeu te va acoperi de toată ispita!". Şi făcând rugăciune, l-a trimis.

Iar fratele venind în sat şi aflând casa îngrijitorului, stând lângă uşă, a bătut. Dar s-a întâmplat atunci că îngrijitorul şi toți ai casei lui se duseseră afară din sat la o pomenire. Acasă a rămas o fecioară a lui, care, cum l-a văzut pe fratele, i-a deschis. Şi văzându-l şi aflând ce voieşte, îl îndemna să intre înăuntru. El însă nu voia. Dar mult silindu-l, l-a biruit şi l-a tras la dânsa. Ucenicul cum s-a cunoscut înconjurat de gânduri, suspinând din adânc, a zis către Dumnezeu: „Doamne, pentru rugăciunile părintelui meu, mântuieşte-mă în ceasul acesta!”. Şi aceasta zicând, îndată s-a aflat la râu, urcând spre munte şi a ajuns fără de vătămare la părintele său. (36-419)

*

64. Ajunşi în vârful unui munte, doi tineri credincioşi, George şi Marian, şi-au scos rucsacurile din spate şi s-au aşezat la soare, să se odihnească. Afară era foarte cald.

La puțin timp după ei au ajuns acolo două fete. Una dintre ele avea părul vopsit albastru, şi în buză avea un cercel. Erau îmbrăcate destul de sumar.

După ce s-au aşezat să se odihnească, fetele şi-au dat jos tricourile şi s-au aşezat să se bronzeze. Piepturile lor goale au hipnotizat pentru câteva clipe privirea lui George, care i-a făcut semn prietenului său ca să vadă şi el cât de sociabile erau fetele.

- Să plecăm de aici, a spus Marian. Ne putem opri mai jos, după cinci minute de coborâre. Nu e greu. Doar rucsacul tău e mai uşor decât al meu.

- Ce, ți-e frică de ispită? Nu ai putere să te lupți cu ispita? Sunt prea obosit ca să ne ridicăm acum.

- Hai să mergem. Nu are rost să ne murdărim ochii şi mintea.

- Tu nu înțelegi că sunt obosit?

Văzând că nu o scoate la capăt cu prietenul său, Marian a început să coboare. Când se îndepărta, una din fete a început să îl fluiere.

- Unde fugi, voinicule?...

Auzind-o, George şi-a dat seama că Marian avea dreptate. Nu era bine să mai rămână lângă fetele acelea. Coborând muntele, l-a întrebat:

- Uite, Mariane, am făcut cum ai vrut, eşti mulțumit?

Pogorâtu-s-a odată o corabie în laturile Diochiei şi s-a lipit de marginea muntelui, unde erau călugări. Şi o femeie, ieşind din corabie, şedea într-un dâmb. Venind după aceea un frate şi văzând-o, s-a întors la bătrânul grăind: „Iată o femeie stă lângă apă, lucru care n-a fost niciodată aici”. Iar bătrânul, dacă a auzit, luând un toiag a ieşit şi alergând striga: „Ajutați, fraților, că au venit aici tâlharii!”. Şi văzându-l toți, alergau cu bețe asupra corăbiei şi, dacă au văzut corăbierii pornirea lor, au priceput şi, luând femeia din deal şi trăgând funiile, au îndreptat corabia să meargă în larg. (35-303)

*

65. Un student l-a întrebat pe un părinte:

- Ce să fac, părinte, că pe stradă se întâlnesc peste tot fete superbe, îmbrăcate simbolic. Când le vezi, ți se scurg ochii. Parcă aş vrea să pun mâna pe ele, să le ating. Şi prin reviste sunt modele care arată bine de tot, la televizor la fel, pe stradă reclame, ... parcă peste tot numai ispite.

Părintele i-a spus:

- Dacă tu crezi că merită să îți vatămi mintea, priveşte fetele şi îndulceşte-te cu gândurile păcătoase. Cântăreşte singur ce pierzi şi ce câştigi. Iar dacă te gândeşti că primind gândurile de desfrâu îți poți pierde mântuirea, atunci păzeşte-ți şi ochii şi mintea. Şi mântuirea.

Întrebat-a un frate pe un bătrân, zicând: „Ce voi face, părinte, că mă supără spurcatele gânduri ale curviei?”. Răspuns-a lui bătrânul: „Aceasta fă, fiule: de socoteşti că vor fi de vreun folos acele gânduri, primeşte-le şi te supune şi urmează lor! Iar de socoteşti că nu vor fi de folos, dacă vin la tine, nu le primi, ci îndată leapădă-le, goneşte-le şi le depărtează de la tine!” (17-295)

*

66. Un bărbat credincios rămăsese văduv cu şase copii. Doi băieți erau studenți, două fete erau la liceu, şi alte două fete la şcoală. Cel mai mare dintre băieți era din ce în ce mai ispitit să se culce cu prietena lui.

A avut o discuție cu tatăl său, şi acesta i-a spus cât de grav e păcatul curviei şi cât de serioase sunt urmările lui. Au avut loc câteva discuții pe tema aceasta şi, în cele din urmă, băiatul s-a gândit că nu are rost să îşi mai plictisească tatăl cu astfel de discuții.

- Tată, de câte ori vorbesc cu tine, îmi dau seama că aş greşi dacă m-aş culca cu prietena mea. Dar, când mă văd cu ea, simt că nu mai rezist. Şi îmi e ruşine să tot stau de vorbă cu tine şi să îți răpesc timpul cu problemele mele. Doar le ai şi tu pe ale tale.

- Tu, când ieşi să te plimbi cu prietena ta, ții la ea mai mult sau mai puțin?

- Din ce în ce mai mult. Dragostea nu scade, ci creşte.

- Aşa e şi cu iubirea mea de tată pentru voi. Cu cât vă arăt mai multă iubire, cu cât mă ocup mai mult de voi, cu atât locul pe care îl ocupați în inima mea e mai mare. Şi ceilalți copii pe care îi am, dacă ar veni la mine pe rând, când am timp liber, de toți m-aş ocupa cum mă ocup de tine. Ca părinte, îmi e mult mai bine să particip la problemele şi frământările voastre, să simțiți în mine şi un prieten, decât să observ de la distanță cum cădeți în cine ştie ce păcate. Când sunt ispite mari, e nevoie să alergați la duhovnic. Dar, pe lângă sfaturile duhovnicului, vă pot ajuta şi eu, după cât mă luminează Dumnezeu. Doar sunt tatăl vostru. Stai deci liniştit, că nu îmi răpeşti timpul. Şi oricum, e mai bine să îmi răpeşti timpul decât să îmi răpeşti liniştea, alergând după sfaturi aiurea, la oameni care nu te iubesc cum te iubesc eu şi nici nu se gândesc la mântuirea ta.

Un bătrân era în Schit, ostenitor cu trupul, dar nu luător aminte cu cugetul. Deci s-a dus la avva Ioan ca să-l întrebe despre uitare. Şi auzind de la dânsul cuvânt, s-a întors la chilia sa şi a uitat ce i-a zis avva Ioan lui. Şi s-a dus iarăşi să-l întrebe. Şi auzind asemenea de la dânsul cuvântul, s-a întors. Iar după ce a ajuns la chilia sa, iarăşi a uitat. Şi aşa de multe ori mergând, când se întorcea era stăpânit de uitare. Iar după acestea, întâlnindu-se cu bătrânul, i-a zis: „Ştii avvo că am uitat iarăşi ceea ce mi-ai zis? Dar ca să nu te supăr, nu am mai venit”. I-a zis avva Ioan lui: „Du-te de aprinde lihnarul!”. Şi a aprins. Şi i-a zis lui iarăşi: „Mai adu alte lihnare şi le aprinde dintr-însul”. Şi a făcut asemenea.

Şi a zis avva Ioan bătrânului: „Nu cumva s-a vătămat ceva lihnarul pentru că ai aprins dintr-însul celelalte lihnare?”. Zis-a: „Nu”. Şi a zis bătrânul: „Aşa nici Ioan; dacă Schitul va veni către mine tot, nu mă va opri de la darul lui Hristos. Drept aceea, când voieşti, vino, de nimic îndoindu-te!”. Şi aşa, prin răbdarea amândurora, a ridicat Dumnezeu uitarea de la bătrânul. Că aceasta era lucrarea schitioților, ca să dea osârdie celor ce erau luptați şi să se silească pe sine, ca să se câştige unii pe alții spre bine. (18-100)

*

67. Un tânăr l-a întrebat pe duhovnicul său:

- Părinte, poate cineva să meargă pe stradă şi să nu vadă cât de sumar sunt îmbrăcate unele femei?

Părintele i-a răspuns:

- Creştinii încearcă să îşi păzească mintea de astfel de imagini. Sunt atâtea fete şi femei cărora li se văd formele în aşa fel încât sunt parcă mai atrăgătore decât dacă ar fi goale. Cine e slab şi se uită la ele, pofteşte şi, în cele din urmă, cade. Dar cei care încearcă să îşi păzească mintea curată, chiar dacă le mai cade privirea neintenționat pe pieptul sau pe şoldurile unor femei atrăgătoare, se uită imediat în altă parte. Şi aşa scapă de ispită.

Un frate l-a întrebat pe avva Pimen, zicând: „Poate omul să-şi țină toate gândurile şi nici unul dintr-însele să nu dea vrăjmaşului?". Şi i-a zis bătrânul: „Este cel ce ia zece şi dă unul". (88-177)

*

68. – Naşule, de ce până să ne căsătorim ne înțelegeam foarte bine, chiar dacă trăiam în curvie, iar acum, după căsătorie, au început neînțelegerile chiar din luna de miere? l-a întrebat un fin pe naşul său.

- Pentru că înainte mergeați pe drumul către iad. Dracul vă lăsa în pace. Dar acum, pentru că v-ați spovedit şi v-ați cununat, mergeți pe calea mântuirii. Vreți să vă mântuiți? Luptați-vă pentru asta. Răbdați-vă unul pe celălalt.

- Acum ne iubim mai puțin decât înainte.

- Vi se pare, e o ispită trecătoare. Normal că dacă sunteți în luptă dracul vrea să vă dezbine. Prin rugăciune şi credință în Dumnezeu, o să treacă şi această ispită. Şi o să vă dați seama că încercările nu distrug dragostea, ci o călesc. Chiar dacă există şi unele greşeli, sau unele căderi, important este să nu părăsiți lupta pentru mântuire.

Zis-a un bătrân: „Odinioară m-am sculat să-mi fac pravila şi, când am început, am auzit trâmbițe de război şi m-am mâhnit. Apoi am zis în mine: «Oare război să fie acesta?». Şi a răspuns dracul: «Război este şi zarvă. Iar de-ți este voia să nu fii luptat, nu purta război, ci mănâncă, bea, dormi şi nu mă voi lupta cu tine!»" (21-417)

Rugăciune şi canon

69. După ce a terminat de spovedit un credincios, părintele Ioan l-a întrebat:
- Tu, când te rogi lui Dumnezeu, Îl minți?
- Cum să Îl mint, părinte?
- În timpul Sfintei Liturghii, de exemplu, când se cântă Heruvicul: „Noi care pe heruvimi cu taină închipuim…”, mintea ta e la rugăciune sau participi la slujbă doar cu gura? Îți sileşti mintea să fie atentă la rugăciune? Sau când se cântă: „Pe Tine Te lăudăm…”, Îl lauzi în inima ta pe Dumnezeu?
- Părinte, slujba este prea lungă, nu pot fi atent la toată. Cât pot, stau atent, cât nu, îmi las mintea să alerge. Când se cântă „Apărătoare Doamnă…”, cânt şi eu cu ceilalți. Dar nu îi aduc Maicii Domnului mulțumiri pentru biruință. Care biruință? Care mulțumiri? Repet şi eu, asta e tot ce pot să fac.
- Rău faci. Trebuie să încerci să înțelegi ceea ce cânți. Unde nu îți e clar, întrebă-i pe alții. Dacă nu te pot lămuri nici aceia, atunci vino la mine.
- Dar parcă am citit că important este să rostesc rugăciunea, chiar dacă nu înțeleg ce spun.
- Nu, este mai important să rosteşti rugăciunea decât să nu o rosteşti. Dar este mai important să încerci să înțelegi ce rosteşti. Papagalii nu se mântuiesc, nimeni nu se mântuieşte repetând în mod mecanic rugăciuni. Rugăciunea trebuie făcută cu convingere, cu credință. Şi ce credință poți avea când nu înțelegi ce spui? Omul nu e un magnetofon care repetă rugăciuni, omul este o ființă pe care rugăciunea îl uneşte cu Dumnezeu. Numai aceasta este rugăciune.

Un frate s-a dus la unul din bătrâni în lavra lui Suca, deasupra Ierihonului, şi i-a zis: „Cum trăieşti, părinte?”. Răspuns-a lui bătrânul: „Rău”. Zis-a lui fratele: „Pentru ce trăieşti rău, părinte?”. Iar bătrânul i-a zis: „Iată, am treizeci de ani de când stau înaintea lui Dumnezeu în toate zilele rugându-mă, şi în rugăciunea mea uneori mă blestem pe mine zicând către Dumnezeu: să nu Te milostiveşti spre toți cei ce fac fărădelegea. Şi: blestemați sunt cei ce se abat de la poruncile Tale, de la care eu pururea mă abat, şi fărădelegea o lucrez. Alteori către Dumnezeu iarăşi zic: vei pierde pe toți cei ce grăiesc minciuna, şi eu în fiecare zi grăiesc minciuna şi în inima mea, cugetând rele, zic către Dumnezeu că cugetarea inimii mele înaintea Ta este pururea. Şi neavând post câtuşi de puțin, zic: genunchii mei au slăbit de post. Şi iarăşi, dacă am pomenire de rău asupra fratelui meu, zic către Dumnezeu: iartă-ne nouă precum şi noi iertăm [greşiților noştri]…! Şi toată grija având la a mânca pâinea mea, zic: am uitat a mânca pâinea mea. Şi dormind până dimineața, cânt ziua: la miezul nopții m-am sculat ca să mă mărturisesc Ție. Neavând umilință câtuşi de puțin, zic: ostenit-am întru suspinul meu, sau: făcutu-s-au lacrimile mele mie pâine ziua şi noaptea. Şi cu totul fiind plin de mândrie şi de odihnă trupească, mă batjocoresc pe mine şi cânt: vezi smerenia mea şi osteneala mea şi lasă toate păcatele mele! Negătit fiind, zic: gata este inima mea, Dumnezeule! Pe scurt deci toată pravila şi rugăciunea mea mi se face mie spre mustrare şi ruşine”.

Zis-a fratele: „Eu socotesc, părinte, că acestea le-a făcut David pentru sine”. Iar bătrânul, suspinând, a zis: „Ce zici, frate? De nu vom păzi cele ce cântăm înaintea lui Dumnezeu, la pierzare vom merge”. (2-322)

*

70. Odată, la părintele Ioan la biserică, a venit un părinte cu corul de la strană. Veniseră din oraşul lor să participe la un concert de colinde.

Fără să ştie cum cântă, părintele Ioan le-a îngăduit să ţină ei strana. Dezamăgirea credincioşilor a fost mare: în locul muzicii psaltice pe care se aşteptau să o audă au auzit ceva care semăna mai mult a operă. Muzica era plină de mândrie, soliştii fiind mai degrabă interesaţi să îşi arate măiestria vocală decât să Îi cânte lui Dumnezeu.

În biserică se afla şi un părinte călugăr care se afla în drum spre Muntele Athos. Dumnezeu îi descoperise acestuia că, atunci când ridicau vocea prea strident, mândrindu-se, cântăreţii de la strană erau înconjuraţi de draci. Numai atunci când cântau fără ifose şi fără paradă, numai atunci dracii îi părăseau.

Călugărul i-a spus părintelui Ioan vedenia, şi acesta l-a rugat să le spună şi celor din cor ce îi descoperise Dumnezeu. Dar, din smerenie, călugărul a refuzat. Atunci părintele Ioan s-a dus şi le-a spus el cântăreţilor despre aceasta.

- Părinte, dar aşa sunt vocile lor, altfel nu pot cânta. Ori aşa, ori deloc, a spus dirijorul, încercând să le ia apărarea.

- Mai bine deloc decât aşa, fraţilor, că aici nu e sală de operă. Sunt convins că puteţi cânta şi altfel, numai bunăvoinţă să aveţi. Dacă veţi cânta numai pentru oameni, pierdeţi plata de la Dumnezeu. Dacă veţi cânta pentru Dumnezeu, veţi câştiga şi inimile oamenilor. Mândria nu ţine de voce. Şi nici smerenia nu ţine de voce, ţine de inimă. Poate vă gândiţi că vedenia călugărului a fost de la draci, nu de la Dumnezeu. Că el, habotnic cum îl credeţi, şi obişnuit numai cu psaltichia de la mănăstire, nu ştie să guste muzica voastră. Muzica izvodită din inimile şi din minţile sfinţilor seamănă prea puţin cu muzica marilor compozitori religioşi de astăzi. Pe sfinţi i-a luminat Dumnezeu de au compus muzica bisericească. Iar compozitorii care au încercat să înlocuiască psaltichia prin creaţiile lor s-au arătat potrivnici Dumnezeului care i-a luminat pe sfinţi. Ortodoxia are un duh propriu: icoana bizantină îl păstrează, icoana renascentistă nu. Muzica psaltică îl păstrează, cealaltă nu. Ortodoxia nu e cum vrem noi sau cum ne place nouă. Îl rog pe părintele vostru, care îmi e prieten, să mă ierte că vă fac observaţie. Dacă ţineţi cu dinţii de mândria voastră, veţi putea câştiga cel mult nişte premii stricăcioase. Dar, dacă veţi încerca să cântaţi aşa cum trebuie, puteţi dobândi cununi pe care nu le veţi pierde niciodată…

Un bătrân oarecare, duhovnicesc, dintr-o mănăstire, a văzut odată la fereastra chiliei unui frate doi draci care stăteau şi ascultau la fereastra fratelui şi ascultând puţin începeau a sălta; şi iar stând ascultau şi iar începeau a sălta şi aşa făceau câtva timp. Iar bătrânul, văzând, s-a sculat de unde şedea şi privea şi a mers la chilia acelui frate să vadă pricina de atâta bucurie şi săltare a acelor spurcaţi diavoli. Şi apropiindu-se bătrânul de chilia fratelui, dracii, văzându-l venind asupra lor, ruşinându-se s-au dat în lături ca nişte câini, unul într-o parte, altul într-alta, şi aşa depărtându-se au fugit. Iar bătrânul, apropiindu-se de fereastra chiliei fratelui unde stau săltând acei draci, l-a auzit pe acela în chilie citindu-şi pravila cu glas mare la fereastră. Şi îndată a priceput şi a cunoscut bătrânul că pricina bucuriei şi săltării spurcaţilor draci este citirea fratelui cu glas mare şi, intrând la dânsul în chilie, l-a găsit stând la fereastră şi citind.

Fratele, îndată lăsându-şi citirea, s-a închinat după obicei, cu smerenie. Atunci bătrânul i-a zis: „Fiule, mai de folos ţi-ar fi ţie de te-ai culca în chilia ta şi să dormi toată ziua decât să citeşti cu aşa sunet în glas, precum citeşti. Căci nu-ţi este de nici un folos, ci este bucurie şi veselie şi săltare dracilor. Acum, iată, am gonit doi draci de la fereastra ta, care se bucurau şi săltau ascultând şi auzind glasul citirii tale, şi pe care i-am văzut de la chilia mea, ascultând şi săltând la fereastră. Dinadins am venit la tine, fiule, ca să-ţi părăseşti acel sunet de glas în rugăciunea şi citirea ta şi să-ţi citeşti pravila şi rugăciunea călugăreşte, în taină, după cum ne-a poruncit nouă Domnul

Hristos şi Sfinţii Părinţi, iar nu cu sunet de glas întru auzirea oamenilor şi a dracilor". Zis-a fratele: „Dar ce să fac, părinte, că eu aşa m-am obişnuit şi m-am deprins a citi şi în alt chip nu pot să citesc? Că de voi citi în taină, îmi pare că nu înţeleg, şi nici nu ştiu ce citesc şi de citirea în taină eu nu mă îndulcesc, nici nu simt umilinţă, sau ceva de folos pentru inima mea".

Zis-a lui bătrânul: „Dacă nu simţi, fiule, umilinţă în inima ta şi zici că nu te foloseşti de rugăciunea şi citirea ta când te rogi şi citeşti în taină, apoi cum te vei umili şi te vei folosi de rugăciunea şi citirea ta pe care o faci cu sunet şi cu glas întru auzirea oamenilor şi a dracilor, întru lauda, fericirea şi slăvirea oamenilor şi întru bucuria, mângâierea şi săltarea dracilor? Această citire Dumnezeu nu o iubeşte şi Sfinţii Părinţi nu o primesc. Cum şi în ce chip trebuie să ne citim rugăciunea şi pravila, Însuşi Domnul şi Dumnezeul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, ca Cel ce este pururea purtător de grijă pentru binele, folosul şi mântuirea noastră, cu însăşi gura Sa ne-a învăţat pe noi şi pururea ne învaţă la Sfânta Evanghelie zicând: „Când vei vrea să te rogi şi să-ţi citeşti pravila, intră în cămara ta şi închide uşa ta. Aşa citeşte şi te roagă în taină Părintelui tău. Şi Părintele tău, care vede şi aude tainele, Acela îţi va da ţie la arătare mila şi darurile Sale". Şi iarăşi zice: „Când vă rugaţi, nu grăiţi multe vorbe în rugăciunea voastră, ci în scurtă vorbă şi deasă să fie rugăciunea şi citirea voastră!"

Deci din citirea şi rugăciunea săvârşită în acest chip se naşte umilinţa şi folosul sufletului spre mântuire. În acest chip toţi Sfinţii Părinţi îşi citeau pravila şi rugăciunea lor. Şi pentru aceasta toţi părinţii, când îşi făceau chilia, îşi făceau şi cămară osebită, să le fie pentru rugăciunea şi pravila lor. Deci, şi tu, fiule, de vrei să te foloseşti şi să-ţi fie primită rugăciunea, citirea şi pravila, aşa urmează şi te vei mântui. Iar de nu vei voi să urmezi şi să faci aşa, să ştii că în zadar îţi va fi toată zăbava citirii, a pravilei şi a rugăciunii". (6-359)

*

71. Părintele Ioan le spunea credincioşilor:

- Când vă sculaţi dis de dimineaţă, primul lucru pe care trebuie să îl faceţi este rugăciunea. Căci, dacă amânaţi să vă rugaţi, o să tot găsiţi altceva de făcut şi până la urmă nu o să mai aveţi timp pentru rugăciune. Cine începe ziua cu rugăciune, va petrece întreaga zi sub binecuvântare dumnezeiască. Şi, tot aşa, când vine vremea să vă faceţi canonul, nu mai căutaţi să faceţi înainte altceva, gândindu-vă că aveţi destul timp. Că, dacă vă pierdeţi timpul cu alte lucruri, o să obosiţi şi o să vă faceţi canonul în grabă, fără luare aminte. Daţi-i canonului importanţa pe care o merită. Să ştiţi că important este nu numai să vă faceţi canonul, important este şi cum vi-l faceţi. Şi la asta contează mult grija pe care o aveţi faţă de canon.

Zis-a un bătrân: „De vei lucra lucrul mâinilor tale în chilia ta şi va sosi ceasul rugăciunii tale, să nu zici: «Să sfârşesc aceste puţine smicele de finic şi aşa mă voi scula». Ci scoală-te la fiecare ceas şi dă-i lui Dumnezeu datoria. Fiindcă de vreme ce câte puţin te obişnuieşti să te leneveşti la rugăciune şi la pravilă, sufletul tău se face pustiu de tot lucrul trupesc şi duhovnicesc. Căci de dimineaţă se vede osârdia ta". (4-413)

*

72. Părintele Ioan i-a spus unui creştin să citească în fiecare zi Canonul de pocăinţă către Mântuitorul Hristos. Seara, când a ajuns acasă, omul a văzut că în Ceaslov erau două canoane către Mântuitorul Hristos, unul de pocăinţă şi altul de umilinţă, şi nu mai ţinea minte pe care trebuie să îl facă. I-a venit în gând să îl facă pe cel mai scurt. Atunci, alungând gândul, le-a făcut pe amândouă.

A doua zi s-a întors la părinte, deşi drumul era destul de lung:

- Părinte, nu mai ţineam minte pe care dintre canoane mi-aţi spus să îl fac, pe cel de umilinţă sau pe cel de pocăinţă. Şi, ca să nu greşesc, am venit la sfinţia voastră.

Femeia de la pangar, auzind, a spus:

- Tot aia e, pocăinţa cu umilinţa. Trebuia să îl faceţi pe oricare, că nu conta.

Părintele a spus:

- Nu e aşa. Va avea plată că s-a întors, Dumnezeu nu lasă nici cea mai mică osteneală nerăsplătită. Şi chiar dacă în amândouă canoanele Îl rugăm pe Hristos să ne miluiască, între ele există o diferenţă clară. Oricum, chiar dacă ar fi fost aproape identice, tu ştiai că ai primit canon să faci unul din ele. Dacă te leneveai să afli care îţi era canonul, pierdeai plata ascultării.

- Părinte, dar aseară le-am făcut pe amândouă, să nu greşesc.

- Să te miluiască Dumnezeu după osteneala ta, a spus părintele. Ai citit *Patericul* egiptean?

- Nu, părinte.

- Să îl citeşti, că te va ajuta să înţelegi mai bine valoarea ascultării, a spus părintele. Şi, binecuvântându-l, i-a dăruit un *Pateric*.

După ce creştinul a plecat, părintele i-a spus femeii de la lumânări:

- Vezi, unii citesc o mie de cărţi şi tot nu fac ascultare. Acesta, fără să citească, a înţeles că trebuie să facă canonul pe care îl primise şi nu altul.

S-a dus odată avva Pimen, când era mai tânăr, la oarecare bătrân, să-l întrebe de trei gânduri. Deci, după ce a venit la bătrânul, a uitat unul din acele trei [gânduri] şi s-a întors la chilia sa. Şi cum a pus mâna să deschidă încuietoarea, şi-a adus aminte de cuvântul pe care l-a uitat şi a lăsat încuietoarea şi s-a întors la bătrânul care i-a zis: „Degrabă ai venit, frate". Şi acesta i-a povestit lui: „Când am pus mâna mea să deschid încuietoarea, mi-am adus aminte de cuvântul pe care îl căutam şi n-am deschis, pentru aceasta m-am întors". Şi era depărtarea căii foarte multă. Şi i-a zis lui bătrânul: „Al îngerilor Pimen, adică păstor; şi se va grăi numele tău în tot pământul Egiptului". (1-164)

*

73. Un ţăran care vindea zarzavaturi în piaţă avea canon de la duhovnicul său să citească în fiecare seară trei catisme din Psaltire. Din ce vindea, o parte din bani îi dădea săracilor. Aşa că s-a gândit: „Oare nu ar fi mai bine să stau mai mult în piaţă, ca să adun mai mulţi bani şi să ajut mai mulţi săraci? Voi micşora canonul şi voi înlocui rugăciunea cu milostenia".

A făcut aşa, şi spunea doar o catismă sau două, dar şi atunci se gândea tot la zarzavaturile sale. În loc să îi crească vânzările, lumea a început să cumpere din ce în ce mai rar de la el.

- Părinte, abia am avut cu ce să îmi mai ţin familia, n-am mai dat nimic la săraci. Nu m-am ales nici cu bani şi nici cu canonul făcut.

- Când îţi făceai canonul, trăiai sub acoperământul dumnezeiesc. Când ai vrut să înlocuieşti canonul cu milostenia, punându-ţi nădejdea mântuirii în propriile puteri, Dumnezeu S-a îndepărtat de la tine.

Un monah care petrecea singur nu lucra nimic, ci neîncetat se ruga. Iar seara intra în chilia sa şi-şi afla pâinea sa şi o mânca. Deci, într-una din zile a venit un frate având smicele de finic şi l-a făcut de a lucrat. Făcându-se seară, a intrat să mănânce după obicei şi nu a aflat nimic. Atunci, s-a culcat mâhnit şi i s-a descoperit lui de sus: „Zăbovind împreună cu Mine, te hrăneam. Dar, după ce ai început să lucrezi, caută-ţi hrana din lucrul mâinilor tale". (10-414)

*

74. Un om lucra ca paznic la o firmă. Duhovnicul său îi dăduse canon să rostească tot timpul rugăciunea minții. După câteva luni, paznicul l-a întrebat:

- Ce să mă fac, părinte, că uneori, la rugăciune, îmi dau lacrimile şi mă vede lumea.

- Nu e bine. Când sunt oameni în jurul tău, încearcă să ascunzi faptul că te rogi. Dacă vorbeşte cineva cu tine, poartă-te normal, să nu pari plictisit sau să laşi impresia că nu le dai atenție. Când trebuie să vorbeşti cu cineva, vorbeşte. Abia după ce pleacă te poți ruga din nou.

- Şi nu or să plece lacrimile?

- Dacă le ascunzi, nu. Pleacă numai dacă, în loc să vorbeşti ce trebuie, te întinzi la vorbă şi te risipeşti. Dar, dacă răspunzi la întrebările care ți se pun, nu greşeşti. Oricum, ceilalți or să creadă că eşti mai timid, mai singuratic şi or să te lase în pace. Dar nu trebuie să ştie alții că tu te porți aşa ca să te rogi. Că, altfel, îți pierzi plata.

Zis-a iarăşi [un bătrân]: „De va veni la tine un frate, atunci pentru fratele acela lasă-ți treaba şi pravila şi umilința ta, plângerile şi lacrimile de le vei avea şi ascunde-le în inimă, până când se va duce fratele. Dacă va ieşi şi se va duce, apucă-te iar cu umilință de pravilă, de vreme ce se tem dracii văzând umilința ta". (30-258)

*

75. O fată credincioasă a plecat cu colegii şi cu diriginta ei într-o vacanță la munte. În fiecare seară, în fața taberei se organiza o discotecă. Aproape toți elevii dansau, dar fata îşi lua cartea de rugăciuni şi se ducea să îşi facă canonul în camera bucătăresei şefe. Bucătăreasa, rudă cu mama fetei, era o femeie cu frică de Dumnezeu. Aşa că s-a bucurat că fata vroia să se roage în camera ei.

Un băiat, care o plăcea pe fată, tot căuta să o găsească în discotecă, să o invite la dans, dar nu o găsea. Întâlnind-o la cantină, a întrebat-o:

- Unde ai fost aseară? Nu te-am văzut la dans. Şi nici în cameră nu erai.

Ca să nu fie luată peste picior, fata i-a spus:

- Am fost afară, dar am dansat foarte puțin.

După ce a primit de două ori acelaşi răspuns, băiatul s-a hotărât să o urmărească. A văzut-o pe fată cum urcă la mansarda vilei, cu două cărți în mână. Abia după două ore a coborât.

- Unde ai fost? Tot la dans? o întrebă băiatul, ironic. Ce ai citit?

Văzându-i cărțile de rugăciune, se miră:

- Tu mergeai să te rogi? De ce nu mi-ai spus?

- Nu am vrut nici să sune a laudă şi nici să mă iei peste picior.

- Dar ştii că şi eu merg la biserică.

- Părintele meu mi-a spus că nu trebuie să ştie alții că îmi fac canonul.

- Eu de când am venit în tabără nu m-am rugat deloc. Nici nu mi-am luat cartea de rugăciuni la mine.

- Pe mine părintele m-a întrebat dacă o să îmi fie greu să îmi zic canonul. Mi-a spus că, dacă nu am condiții, să spun numai o parte. A zis să nu mă rog de față cu alții. Dar m-a ajutat Dumnezeu şi am găsit un loc în care mă rog fără să mă deranjeze nimeni. Şi nici eu nu deranjez pe nimeni.

- Dar de ce îmi ziceai că erai la dans, afară?

- Nu vroiam să ştie alții că mă rog. Nu vreau nici să fiu batjocorită de alții, dar nici lăudată de tine pentru că îmi țin canonul.

Evloghie oarecare, ucenic fiind al fericitului Ioan arhiepiscopul, preot şi pustnic mare, postind din două în două zile, iar de mai multe ori şi toată săptămâna petrecând mâncând numai pâine şi sare, se slăvea de oameni. Acesta s-a dus la avva Iosif la Panefo, nădăjduind să vadă ceva mai multă asprime de viaţă la dânsul. Şi primindu-l pe el bătrânul cu bucurie, orice a avut a pus ca să facă mângâiere şi i-au zis lui ucenicii lui Evloghie: „Nu mănâncă preotul afară de pâine şi sare"; iar avva Iosif, tăcând, mânca. Şi petrecând trei zile, nu i-au auzit pe ei cântând sau rugându-se, că era ascunsă lucrarea lor. Şi au ieşit nefolosindu-se Evloghie cu ucenicul său.

Iar după iconomie s-a făcut negură şi rătăcindu-se s-au întors la bătrânul. Şi mai înainte de a bate ei în uşă, i-au auzit pe ei cântând, şi stăruind [aceştia] mult, mai pe urmă au bătut în uşă. Iar aceia, tăcând din cântarea de psalmi, i-au primit cu bucurie. Şi pentru arşiţă, au turnat ucenicii lui Evloghie apă în vas şi i-au dat lui. Şi era amestecată [apa] de mare cu [apă] de râu şi nu a putut să o bea. Şi venind întru sine, a căzut înaintea bătrânului, voind să ştie petrecerea lor, zicând: „Avvo, ce este aceasta, că întâi nu cântaţi, ci [abia] acum, după ce ne-am dus noi. Şi vasul de apă, acum luându-l, am aflat apă sărată". Zis-a bătrânul: „Fratele este nebun şi după amăgire a amestecat-o cu apă de mare". Iar Evloghie îl ruga pe bătrânul, voind să ştie adevărul.

Şi i-a zis lui bătrânul: „Acel mic pahar de vin era al dragostei, iar apa aceasta este pe care o beau fraţii totdeauna". Şi l-a învăţat pe el deosebirea socotelilor şi a tăiat de la el toate cele omeneşti. Şi s-a făcut iconomicos şi pogorâtor. Şi după aceea mânca toate cele ce i se puneau înainte. Şi s-a învăţat şi el să lucreze în ascuns. Şi a zis bătrânului: „Negreşit, într-adevăr [mare] este lucrarea voastră". (1-68)

*

76. Într-un concediu, un credincios a stat într-o mănăstire. Mergea la slujbe, avea diferite ascultări. Tot timpul îi era ocupat, dar îi plăcea foarte mult acolo. La plecare, s-a dus să se spovedească la duhovnicul mănăstirii. Acesta i-a dat un canon greu, cu multe metanii. Dar credinciosului i se părea uşor:

- Părinte, dar vă rog să îmi daţi canon să fac şi închinăciuni.

- Nu îmi spune care e măsura ta. Fă în fiecare zi metaniile şi când mai vii la mine mai vedem. Că nu îţi e de nici un folos să îţi dau un canon pe care să nu îl poţi duce şi să renunţi la el după câteva zile.

Spunea avva Avraam pentru unul de la Schit, că era scriitor şi nu mânca pâine. Deci a venit la el un frate, rugându-se să-i scrie o carte. Deci bătrânul avându-şi mintea sa la privire a scris trecând stihuri şi n-a pus soroace [pauze]. Iar fratele lui luând şi vrând să pună soroace, a găsit nişte cuvinte sărite şi i-a zis bătrânului: „Avvo, sunt nişte stihuri lăsate". I-a zis bătrânul: „Du-te întâi de fă cele scrise şi apoi vei veni şi-ţi voi scrie şi celelalte!". (3-36)

*

77. Într-o duminică, după sfârşitul slujbei, doi creştini stăteau de vorbă. Cel mai în vârstă îl întrebă pe cel mai tânăr:

- Ţie ce canon ţi-a dat părintele?

- Să zic în fiecare zi un acatist către Maica Domnului.

- Acatistul Buneivestiri?

- Nu neapărat. Orice acatist către Maica Domnului.

- Doar atât?

- Da.

- Mie mi-a dat să zic Paraclisul Maicii Domnului, două catisme din Psaltire şi să fac şi trei sute de metanii. Am canonul acesta de aproape un an şi îl fac în fiecare zi, zise cel mai în vârstă, cu mândrie.

Când ajunse acasă, simți că îl copleşeşte oboseala. Mâncă repede ceva cu soția şi copiii săi şi se culcă. După masa, ieşi ca de obicei cu familia în parc. Seara, după ce culcară copiii, cei doi soți se apucară să îşi facă canonul. Soțul stătea în sufragerie, soția în bucătărie.

În timp ce citea din Psaltire, soția auzi respirația regulată a soțului. Se duse în sufragerie şi îl găsi dormind pe jos.

- Ce e cu tine? Ce ai? Te simți rău? Doar ai dormit şi după-masă. Ce s-a întâmplat? îl întrebă ea, îngrijorată.

- Ce să se întâmple, nu s-a întâmplat nimic. Doar că am judecat astăzi pe cineva şi m-am considerat un mare rugător. Am vorbit cu un tânăr la biserică şi, când am auzit ce canon uşor are, am râs de el, m-am gândit că nu e atât de sporit ca mine.

- Dar nu ți-a spus părintele să nu te lauzi cu rugăciunile tale?

- Sunt frânt de oboseală. Pur şi simplu nu mai am putere să termin canonul. Nu mi s-a întâmplat aşa ceva de câțiva ani de zile.

- Roagă-L pe Dumnezeu să te ierte, că, dacă nu, harul care te întărea la rugăciune nu se va mai apropia de tine, îi zise soția, făcând patul. Dacă nu poți mai mult, fă măcar câteva metanii, şi culcă-te. Eu mă duc la canon, zise soția, ieşind din cameră.

Fost-a un bătrân oarecare ce mânca în toată ziua câte trei posmagi (pesmeți). Cândva, a venit la el un frate şi, şezând ei să mănânce pâine, au pus fratelui trei posmagi şi, văzând bătrânul că încă îi mai trebuie, i-a adus alți trei posmagi. Iar dacă s-a săturat, s-au sculat. Deci, l-a judecat bătrânul pe fratele şi i-a zis: „Nu trebuie, frate, să slujim trupului!". Iar fratele, cerând iertare de la bătrânul, a plecat. A doua zi a venit vremea să mănânce bătrânul şi s-au pus pe masă trei posmagi după obicei şi iarăşi îi era foame dar s-a înfrânat. A doua zi la fel a pătimit. Deci a început a slăbi şi a priceput bătrânul că i s-a întâmplat depărtarea lui Dumnezeu şi s-a aruncat înaintea Domnului Dumnezeu cu lacrimi.

Şi se ruga pentru depărtarea ce i s-a întâmplat şi îndată a văzut un înger care îi zicea: „Pentru că l-ai judecat pe fratele, ți s-a întâmplat aceasta. Să ştii, dar, că cel ce poate să se înfrâneze pe sine, sau altă faptă bună oarecare face, nu de voia sa le face, ci darul lui Dumnezeu este cel care îl întăreşte pe om". (1-362)

*

78. Spovedindu-se la preotul închisorii, un deținut care fusese hoț de buzunare îi mărturisi părintelui că luase hotărârea de a nu mai fura niciodată şi că vroia să ducă o viață cât mai bineplăcută lui Dumnezeu. Părintele îi dădu o Psaltire şi îi dădu canon să citească în fiecare zi două catisme.

- Dar este prea puțin, părinte, am timp să citesc şi mai mult.

- Nu te grăbi. E mai bună o lucrare uşoară şi statornică, o lucrare duhovnicească prin care Dumnezeu să îți transforme sufletul, decât un canon greu, care să te obosească peste măsură şi să te aducă în timp la deznădejde. Important este ca viața să fie modelată de canon, nu să faci un canon exagerat, care să fie rostit cu formalism.

Zicea avva Matoi: „Voiesc lucrare uşoară şi statornică, decât cea care este ostenicioasă din început şi degrab se curmează". (1-145)

*

79. Doi soți au venit la duhovnicul lor:

- Părinte, în fiecare zi facem canonul de rugăciune pe care ni l-ați dat, şi metaniile, şi închinăciunile.

- Dar în restul zilei vă gândiți la Dumnezeu?

- Nu, ne este de ajuns canonul.

- Rostul canonului este de a vă apropia de Dumnezeu, de a-I cere să vă acopere cu mila Sa şi să vă dea putere să înfruntați ispitele. Dar dacă în restul timpului trăiți ca nişte păgâni, fără să Îi faceți lui Dumnezeu loc în viața voastră, fără să Îi cereți să vă lumineze la fiecare pas mai important pe care îl faceți, unde mai e credința voastră? Trebuie să trăiți ca nişte creştini în toată vremea, nu numai când vă faceți pravila.

S-a vestit fericitului Epifanie, episcopul Ciprului, de către avva mănăstirii pe care o avea în Palestina, aşa: „Cu rugăciunile tale nu ne-am lenevit de canonul nostru, ci cu osârdie citim şi ceasul întâi şi al treilea şi al şaselea şi al nouălea şi vecernia”. Iar el, prihănindu-i, le-a arătat lor zicând: „Arătați sunteți că va leneviți în celelalte ceasuri ale zilei, petrecând deşerți la rugăciune. Că trebuie călugăria cea adevărată neîncetat să aibă rugăciunea şi cântarea psalmilor în inima sa”. (3-65)

*

80. Un duhovnic a venit să le facă sfeştanie unor ucenici de-ai săi. Când a început să facă slujba, din camera cealaltă a început să se audă muzică de vioară.

- Ce se aude?

- V-am spus că de anul acesta la noi locuieşte un nepot care a intrat la Conservator. Nu merge la biserică, de aceea nu a venit în cameră cu noi. Stă şi exersează.

- Nu vă dați seama că muzica lui o să vă împrăştie mintea de la rugăciune?

Gazda - un bărbat între două vârste - spuse:

- Nu, părinte, că ne-am obişnuit.

- Ei, ne-am obişnuit să ne zboare mintea la rugăciune, cu asta ne-am obişnuit. În fiecare seară, când ne facem canonul, ne asigură o muzică de fundal care ne împiedică să ne rugăm cu luare aminte – continuă soția.

- Dacă pe preot îl deranjează uneori foiala care este în biserică, este normal că şi pe voi vă deranjează această muzică de vioară. Frumoasă de altfel, dar nu în timpul rugăciunii. Rugați-l pe nepotul vostru să facă o pauză vreme de o jumătate de oră, până facem sfeştania.

- Să nu se supere.

- Nu e cazul să se supere. Ba chiar să îl rugați ca, în fiecare seară când vă faceți canonul, să facă linişte. Să îşi facă programul în aşa fel încât şi voi să aveți parte de rugăciune. Că altfel, nici nu vă rugați, şi nici timpul nu îl folosiți în alt fel. Dacă erați nevoiți să ascultați cine ştie ce zgomote, dacă aveați vecini care ar fi dat des petreceri de răsuna tot blocul, cum mi se întâmplă mie, era altceva. Dumnezeu vedea şi vă acoperea cu harul Său. Dar aşa, pentru că vă stă în putință să rezolvați această problemă, Dumnezeu aşteaptă să vadă dacă vă doriți sau nu să vă rugați cu luare aminte.

- Dar nu e important să ne zicem tot canonul?

- Ba da, dar important e şi cum îl ziceți, şi în ce condiții îl ziceți. Trebuie să încercați ca la vremea rugăciunii să aveți condiții cât mai potrivite. Şi liniştea e de mare folos.

A mers odată avva Arsenie într-un loc, şi era acolo trestie şi suflând vântul făcea trestia sunet. Şi a întrebat bătrânul pe frați: „Ce este sunetul acesta?”. Iar frații i-au spus că este sunetul trestiei. Zis-a bătrânul către dânşii: „Cu adevărat, de va şedea cineva în linişte şi va auzi glas de pasăre, nu are inima aceeaşi linişte; cu atât mai mult voi, având sunetul trestiilor acestora”. (25-17)

Roadele pocăinței

81. Un tânăr crescut într-o familie de sectanți a fost botezat în Biserica Ortodoxă. Îi plăceau slujbele, îi plăceau cărțile duhovnicești, dar nu vroia să se spovedească. Rămăsese cu o îndoială, nu credea că prin Taina Spovedaniei se iartă păcatele. Cădea în păcatul curviei destul de des, dar, după ce păcătuia, se ruga la Dumnezeu să îl ierte.

Şi tot aşa s-a întâmplat vreme de câteva luni. Odată i s-a arătat un drac care i-a spus:

- Nu ți-e ruşine să te mai rogi, după ce păcătuieşti atât? Ce, crezi că Dumnezeu e orb, că nu vede cât de desfrânat eşti?

Tânărul i-a răspuns:

- Ba vede, şi tot aşa vede şi pocăința mea. Şi până o să mor, o să îi cer iertare pentru fiecare din căderile mele...

- Să îi ceri, că degeaba îi ceri... a spus dracul, dispărând.

Speriat, tânărul s-a dus la biserică, să vorbească cu un preot. După ce a ascultat întâmplarea, preotul i-a spus:

- Degeaba Îi ceri lui Dumnezeu să te ierte dacă nu vrei să înțelegi că păcatele săvârşite după Botez se iartă prin Taina Spovedaniei. Dacă nu te spovedeşti, nu ți se iartă. Abia după spovedanie sufletul are puterea de a birui păcatul. Altfel, bunăvoința sufletului de a se îndrepta este repede îngenuncheată de diavol.

După ce tânărul s-a spovedit, dracul i s-a arătat iar:

- Te-a iertat Dumnezeu, dar iarăşi o să te dobor. Şi iarăşi o să te spovedeşti, şi iarăşi o să te dobor.

Tânărul i-a spus:

- Aşa să fie până pe patul de moarte, iar să cad, şi iar să mă spovedesc, şi tot nu o să mă dau bătut. Dar cred lui Dumnezeu că îl va lumina pe duhovnic să îmi dea sfaturile şi canonul potrivit pentru a mă vindeca, şi că mă va întări să nu mai cad în cursele tale.

Şi dracul i-a zis:

- Nu te voi mai ispiti atunci, ca să nu îți agonisești cunună.

Şi de atunci, tânărul a dus cum trebuie războiul duhovnicesc. Alerga la duhovnic imediat ce vreo ispită îi întuneca mintea. Şi nu aştepta să păcătuiască cu trupul pentru a se spovedi.

Un frate oarecare, petrecând multe ispite de la neprietenul, cădea totdeauna în curvie şi petrecea nevoindu-se a nu-şi lăsa chipul călugăresc, ci făcea câte puțină slujbă şi se ruga lui Dumnezeu cu suspinuri, zicând: „Doamne, ori de voiesc, ori de nu voiesc, mântuieşte-mă!". Şi zicea acestea în toate zilele, şi de cădea în curvie, şi de nu cădea. Odată a căzut în obiceiul păcatului noaptea şi s-a sculat şi îndată a început a cânta un canon. Iar dracul se mira de nădejdea lui şi de nemâhnirea lui şi i s-a arătat în vederea ochilor şi i-a zis când cânta: „Cum nu te ruşinezi cu totul a sta înaintea lui Dumnezeu, sau a pomeni numele Lui?".

I-a zis fratele: „Ştii că limba aceasta este nicovală, odată vei lovi cu ciocanul şi odată vei lua, iar eu voi răbda luptându-mă cu tine până la moarte, oriunde te voi ajunge în ziua de apoi şi cu jurământ îți fac ție încredințare, că aşa să-mi ajute Cel ce a venit să mântuiască pe păcătoşi, că nu voi înceta pârându-te pe tine lui Dumnezeu până ce vei înceta a te lupta cu mine, şi voi vedea cine va birui, tu sau Dumnezeu". Dacă a auzit dracul acestea, a zis către dânsul: „Într-adevăr, de acum nu mă voi mai lupta cu

tine, ca să nu-ți agonisesc ție cunună, luptându-mă pentru răbdarea ta". Şi s-a dus dracul. (29-299)

*

82. O fată care în timpul liceului trăise cu prietenul ei şi care, după ce rămăsese însărcinată, făcuse un avort de frica părinților ei, a simțit că fără Dumnezeu viața nu are rost şi s-a apropiat de biserică. Vreme de trei ani a trăit în curăție, după ce Îi promisese lui Dumnezeu că nu se va mai culca decât cu soțul ei, după nuntă.

Dar, într-o seară, fiind apăsată de singurătate, a ieşit să se plimbe în parc. A făcut cunoştință cu un doctor, nu foarte frumos dar prezentabil, şi plimbarea s-a terminat în patul doctorului.

Dimineața, când a ajuns acasă, s-a dus în fața icoanei şi s-a rugat:

- Doamne, iartă-mă, că deşi am căzut încă o dată, am să pun din nou început bun. Mă voi spovedi şi voi lupta din toate puterile să nu mai cad.

După rugăciune, a văzut în camera ei un drac mare şi urât:

- De ce te mai rogi? Gata, de acum vei fi a noastră...

- De unde ştii tu că voi fi a voastră? Puternic este Dumnezeu să mă ridice iar şi să mă ierte.

- De unde ştii că te va ierta?

- Dumnezeu ştie că nu am mințit când i-am spus că nu vreau să mai cad niciodată. Ştie cât m-am luptat. Şi, aşa cum m-a văzut greşind, tot aşa mă va vedea pocăindu-mă.

Auzind acestea, dracul a plecat ruşinat. Iar fata, mirată că diavolul a lăsat-o în pace, a căpătat şi mai mare nădejde în mila lui Dumnezeu. Fără să mai amâne, în loc să meargă la serviciu, a alergat la părintele ei şi s-a spovedit cu inimă frântă. Şi, primind canon, a plecat cu nădejdea că Dumnezeu o va ierta.

Un frate oarecare ce trăia în Enat, în mănăstirea Alexandriei, a căzut în păcatul curviei şi, după cădere, de multa lui scârbă l-a adus pe el vrăjmaşul la deznădăjduire. El, mai venindu-şi în fire şi văzându-se biruit de scârbă şi deznădăjduit, singur ca un doctor iscusit fiind, a pus gândul său spre buna nădejde, zicând: „Crezi în marea milostivire a lui Dumnezeu, că Îşi va face milă şi cu mine păcătosul şi mă va ierta!". Iar când grăia el întru sine acestea, diavolii i-au zis: „Cum ştii tu că Îşi va face milă cu tine?". Şi le răspundea lor aşa: „Dar voi cine sunteți şi ce grijă aveți, de Îşi va face Dumnezeu milă cu mine ori de nu Îşi va face? Că voi sunteți fiii întunericului, ai gheenei şi ai pieirii veşnice, iar Dumnezeu este bun şi milostiv. Voi ce treabă aveți?".

Acestea grăindu-le lor fratele, au fugit dracii ruşinați de la dânsul, neputând să-i mai facă nimic. Iar fratele, cu nădejdea şi cu ajutorul lui Dumnezeu, s-a pocăit şi s-a mântuit. (24-296)

*

83. Doi tineri care trăiau împreună au venit la biserica părintelui Constantin. Au fost foarte impresionați de întâlnirea cu părintele şi după slujbă s-au spovedit. Vroiau să se căsătorească după terminarea facultății. S-au hotărât să nu mai păcătuiască. Cu o lună înainte de examenele de licență, Eliza s-a dus la o petrecere dată de sora sa, care se măritase cu un arab. Daniel era acasă, la părinți.

La petrecere, un alt arab, cel mai bun prieten al cumnatului Elizei, s-a îndrăgostit de ea şi, din vorbă în vorbă, a convins-o să bea cu el nişte tărie. Prinsă în joc, fata a cerut din ce în ce mai multă băutură şi, în cele din urmă, a picat în brațele arabului. Ba chiar a păcătuit cu el după plecarea musafirilor. Sora ei nu părea mirată de aceasta.

Când l-a revăzut pe Daniel, pe Eliza au năpădit-o lacrimile:

- Totul s-a terminat. Nu mai are rost să fim prieteni. Duminică dimineață m-am culcat cu Ahmed, cel mai bun prieten al cumnatului meu. Nu ştiu dacă m-ai putea ierta, şi nici nu mai are rost să mă ierți. Între noi s-a terminat totul.

După trei zile, Eliza a primit un telefon:

- Crezi că există pocăință?

- Da, există.

- Atunci hai la părintele Constantin. Ție o să-ți dea un canon, iar mie o să-mi spună ce rugăciuni să fac pentru tine.

Eliza s-a spovedit şi, cu dragostea lui Daniel şi cu sfaturile părintelui, sufletul ei s-a curățat de păcat.

S-au căsătorit, aşa cum plănuiseră. Eliza era o soție minunată. Daniel nu a regretat niciodată că a iertat-o pentru greşeala făcută.

Doi frați erau la chilii şi cel care era cel mai bătrân îl ruga pe cel mai tânăr, zicând: „Să petrecem împreună, frate”. Iar el zicea: „Eu sunt păcătos şi nu pot să petrec împreună cu tine, avvo”. Acela îl ruga pe dânsul, zicând: „Cu adevărat putem”. Şi era bătrânul curat şi nu voia să audă că fratele are gânduri de curvie. Deci i-a zis fratele: „Lasă-mă o săptămână şi iarăşi vom vorbi!”. Şi după o săptămână, vrând cel mai tânăr să-l încerce, i-a zis: „În mare ispită am căzut, avvo, săptămâna aceasta, că, ducându-mă în sat pentru o trebuință, am căzut cu o femeie”. Zis-a lui bătrânul: „Este pocăință?”. Răspuns-a fratele: „Este, cu adevărat”. Zis-a bătrânul: „Eu port jumătate din păcat şi tu cealaltă jumătate”. Atunci i-a zis lui fratele: „Acum putem să fim împreună”. Şi au petrecut împreună până la sfârşitul lor. (17-353)

*

84. O profesoară de religie a mers cu un grup de elevi într-un pelerinaj la o mănăstire. Au venit cu ea şi patru elevi care erau foarte obraznici. Tot drumul au făcut gălăgie. Profesoara şovăise înainte să îi ia la drum. Auzise că unul dintre ei se culca cu o colegă de clasă, şi îşi asuma o mare responsabilitate dacă îi lua. Trebuia să fie foarte atentă. Dar s-a decis să îi ia.

La mănăstire, grupul s-a întâlnit cu un părinte cu viață sfântă, un pustnic care venise să se împărtăşească. Era foarte slab, din cauza posturilor aspre. Când vorbea despre Dumnezeu, avea ochii în lacrimi. Printre altele, le-a spus copiilor:

- Trebuie să trăiți în aşa fel încât, atunci când veți fi mari, să nu vă pară rău că v-ați pierdut tinerețea. O singură viață avem în această lume. Să o folosim cât mai bine, pentru a dobândi raiul.

Părintele nu le-a vorbit mult elevilor, dar cuvintele lui i-au impresionat pe doi dintre cei patru copii-problemă. Unul dintre cei doi era chiar cel care păcătuia cu colega lui. Pe drumul de întoarcere, ei au vorbit mult cu profesoara de religie. Pelerinajul i-a convins să îşi schimbe viața.

Numai că ceilalți doi prieteni ai lor nu erau deloc încântați de această schimbare, pe care nu o înțelegeau. Îi tot ironizau pe prietenii lor care nu mai mergeau în baruri şi nici la petreceri zgomotoase. Aceştia veneau rareori pe la petreceri şi se purtau cu totul altfel decât înainte. De asta erau luați peste picior de colegii lor. Dar ei se hotărâseră să nu răspundă la ironiile celorlalți. Cei doi prieteni ai lor au râs o vreme de ei, tot încercând să îi convingă să nu mai meargă la biserică. Dar nu au reuşit. Mai mult încă, unul din ei, văzând cum cei doi tineri duceau o viață curată, s-a dus şi el de câteva ori la biserică. La început din curiozitate, dar până la urmă a începu să îi placă.

Şi astfel, datorită unui pelerinaj şi înțelepciunii unei profesoare de religie, trei tineri şi-au îndreptat paşii pe calea mântuirii.

Zicea avva Zinon că i-a povestit lui fericitul Serghie, egumenul din Pediada, o povestire ca aceasta: „Odată - zice - călătorind noi cu un bătrân sfânt, fiind şi alt fraţi împreună cu noi, ne-am rătăcit pe cale. Şi, neştiind unde mergem, ne-am aflat în semănături şi am călcat puţin din semănături. Iar plugarul, simţind, că s-a întâmplat de lucra acolo, a început a ne ocărî şi a zice cu mânie: «Voi călugări sunteţi? Voi vă temeţi de Dumnezeu? De aveaţi frica lui Dumnezeu înaintea ochilor, nu făceaţi aceasta». Deci îndată ne zice nouă sfântul acela bătrân: «Pentru Domnul, nimeni să nu grăiască!». Şi se ruga plugarului cu blândeţe, zicând: «Bine zici, fiule; de am fi avut frica lui Dumnezeu aceasta nu am fi făcut, ci pentru Domnul, iartă-ne, că am greşit!».

Iar acela, înspăimântându-se pentru nerăutatea şi smerenia bătrânului, alergând la noi, a căzut la picioarele bătrânului, zicând: «Iartă-mă pentru Domnul şi ia-mă cu voi!»" Şi adăuga fericitul Serghie: „Iată blândeţea şi bunătatea sfântului ce a putut cu ajutorul lui Dumnezeu să facă! Şi a mântuit sufletul ce era făcut după chipul lui Dumnezeu, şi pe care Dumnezeu îl voieşte mai mult decât nenumărate lumi cu banii lor". (10-75)

*

85. Un student căzuse în păcat cu prietena sa, cu care urma să se căsătorească după Postul Crăciunului. Mai erau două luni până la nuntă. S-au spovedit, dar după două săptămâni iar au căzut. Iar s-au spovedit, şi iar au căzut. În prima săptămână din post au păcătuit iarăşi. Imediat după aceea, când abia apucaseră să se îmbrace, pe tânăr l-a mustrat conştiinţa. A pus mâna pe telefon şi l-a sunat pe preot:

- Sărut-mâna, părinte, Mihnea la telefon. V-am sunat să vă întreb de câte ori poate cineva să pună început bun?

- Ori de câte ori cade.

- Şi în fiecare săptămână?

- Şi în fiecare zi. Şi în fiecare oră. Aşa cum diavolul contabilizează fiecare cădere, tot aşa Dumnezeu numără fiecare ridicare. Ce s-a întâmplat, iar aţi căzut?

- Da, părinte, iar. Şi iar să ne spovedim, şi iar să cădem? Sau să aşteptăm să ne spovedim chiar înainte de nuntă?

- O să vă spovediţi şi atunci, aşa cum v-am spus. Dar acum, pentru că aţi căzut, trebuie să vă ridicaţi. Vă aştept după-masă la biserică şi o să vă spovedesc după vecernie.

- Şi dacă o să cădem iarăşi?

- Prin spovedanie sufletul primeşte dezlegare de lanţurile cu care l-a legat păcatul, şi puterea să se lupte cu el. Dacă vreţi să puneţi început bun, spovediţi-vă. Dar, dacă vreţi să vă spovediţi fără să fiţi hotărâţi să fiţi cuminţi până la nuntă, nu faceţi bine.

- E post…

- Şi dacă nu era post, păcatul tot păcat era. Ori de câte ori cădeţi, ridicaţi-vă.

A întrebat avva Moise pe avva Siluan, zicând: „Poate omul în fiecare zi să pună început?". Şi i-a răspuns bătrânul: „De este lucrător, poate şi în fiecare zi şi în fiecare ceas să pună început bun". (11-217)

Sfaturile duhovnicului

86. Un ministru a chemat un preot să îi facă sfeştanie. Preotul a venit, a făcut slujba, după care a fost invitat să sfințească masa pregătită pentru această ocazie. Deşi era vineri, pe masă erau cărnuri şi alte mâncăruri de dulce.

- Să mă iertați, a spus părintele, dar fiind zi de post, nu pot binecuvânta decât ce e de post…

- Ce vorbă e asta? s-a supărat ministrul. Hai, binecuvântează toate, că ne supărăm. Ei, comedie, nu am chemat un altul mai deştept! Aici nu e masă obişnuită, părințele, aici suntem oameni cu greutate. Binecuvântezi, sau pleci de aici?

- Iertați-mă, plec, a spus părintele, strângându-şi epitrahilul.

- O să vezi tu cât de curând ce răsplată o să primeşti pentru gestul ăsta… a spus ministrul, simțindu-se jignit.

Într-adevăr, peste câteva zile, părintele a fost chemat la episcopie şi a fost mutat la altă parohie, mult mai mică. Nu i-a fost greu să înțeleagă pricina mutării sale. Dar, mulțumindu-I lui Dumnezeu pentru toate, părintele a plecat, având încredințarea că nimic nu se întâmplă fără voia lui Dumnezeu.

Peste un an de zile, la alegeri, partidul ministrului a obținut voturi puține, şi ministrul a revenit la funcția pe care o avusese mai înainte: director de spital.

Peste alt an de zile, pe când se afla în concediu, a izbucnit un incendiu în care copilul său cel mic şi-a pierdut viața.

În fața sicriului, fostul ministru stătea şi plângea:

- Oare cu ce Te-am supărat, Doamne, cu ce?

Din rânduiala lui Dumnezeu, la înmormântarea aceea fusese chemat să slujească tocmai preotul pe care ministrul îl prigonise: parohul din cartier plecase de urgență din oraş.

Preotul a ținut slujba, smerit. A plecat imediat după ce a ținut un scurt cuvânt, pentru că nu vroia să îl pună într-o situație delicată pe fostul ministru.

Comportamentul său l-a ajutat pe cel care mai înainte îl prigonise să îşi înțeleagă greşeala. Şi-a dat seama că în viață toate sunt trecătoare şi că important este un singur lucru: ascultarea de Dumnezeu, oricât de grea ar fi această ascultare. A înțeles cât de creştineşte se purtase părintele atunci când refuzase să sfințească bucatele de dulce în post. A înțeles că nici un compromis nu are urmări bune. Că urmări bune au numai faptele bune. Mai mult chiar, el a încercat să determine transferul părintelui la postul inițial. Pentru că nu mai era ministru, şi nu mai avea aceeaşi greutate în ochii celorlalți, a avut mult de furcă pentru a-şi împlini dorința. Dar, în cele din urmă, a reuşit.

După ce părintele a început să slujească din nou în vechea sa parohie, directorul spitalului l-a chemat din nou să îi facă sfeştanie:

- Vă rog din tot sufletul, părinte, să mă iertați pentru răul pe care vi l-am făcut. Vă rog să veniți din nou la noi, că vă avem ca pe un sfânt… Soția mea de la început a zis că semănați cu Hristos la înfățişare şi la moralitate…

- De iertat, v-am iertat. De semănat cu Hristos la chip, aproape toți bărboşii seamănă puțin. Cât despre moralitate, nici un om nu se poate compara cu Hristos. Ştiu că, dacă aş veni la voi, m-ați trata ca pe un sfânt. Tocmai de aceea nu voi veni. Sau poate voi veni peste multă vreme, când nu o să mă mai țineți de sfânt. Că aşa, să mă ridicați în slăvi, şi de acolo să mă doboare diavolul, nu îmi este de folos. Să îmi lăsați totuşi un pomelnic, să vă pomenesc. Şi vă mai spun încă o dată: de iertat, v-am iertat. Dar aveți grijă cum trăiți, ca să vă ierte şi Dumnezeu…

Un frate l-a întrebat pe unul din bătrâni, zicând: „Cum diavolul aduce ispite asupra sfinților?”. Şi i-a zis lui bătrânul că a fost unul din părinți, anume Nicon, care locuia în muntele Sinai. Şi iată că oarecine, mergând la casa unui faranit şi găsind pe fiica lui singură, a căzut cu dânsa. Şi i-a zis ei: „Spune că pustnicul avva Nicon ți-a făcut aşa”. Şi când a venit tatăl ei şi a aflat, luând sabia, s-a dus asupra bătrânului şi, bătând în uşă, a ieşit bătrânul. Şi întinzând el sabia ca să-l omoare, s-a uscat mâna lui. Şi ducându-se faranitul la biserică, a spus bătrânilor şi au trimis la dânsul şi a venit bătrânul. Şi bătându-l mult, voiau să-l gonească. Şi s-a rugat zicând: „Lăsați-mă aici, pentru Dumnezeu, ca să mă pocăiesc!”. Şi despărțindu-l pe el trei ani, s-a dat poruncă ca nimeni să nu meargă la el. Şi a făcut trei ani, venind în fiecare duminică la biserică şi făcând metanie, se ruga la toți zicând: „Rugați-vă pentru mine!”. Iar mai pe urmă s-a îndrăcit cel ce a făcut păcatul şi a pus ispită asupra bătrânului. Şi a mărturisit în biserică că el a făcut păcatul şi a zis să năpăstuiască pe robul lui Dumnezeu.

Şi mergând tot norodul, a făcut metanie bătrânului, zicând: „Iartă-ne pe noi, avvo!”. Şi le-a zis lor: „De a vă ierta, iertați sunteți; dar a rămâne aici cu voi nu mai rămân, că nu s-a aflat unul să aibă dreaptă socoteală şi să-i fie milă de mine”. Şi aşa s-a dus de acolo. Şi a zis bătrânul către fratele: „Vezi cum diavolul aduce ispitele asupra sfinților?” (Avva Nicon -158)

*

87. La părintele Ioan a venit Adrian, un student la Teologie. În loc să îi ceară un cuvânt de folos, el a început să îi spună părintelui cât de necesar este ca oamenii să țină post negru vinerea, cât de greu dar folositor este ca oamenii să rostească rugăciunea inimii, cât de bine este să existe familii creştine. După ce a terminat lista de sfaturi, a început să îi pună părintelui întrebări legate de culmile vieţuirii duhovniceşti.

- Nu ştiu să îți vorbesc despre aşa ceva. Despre asta au învățat sfinții, pentru că trăiau cele despre care scriau.

- Spuneți-mi măcar ce ați citit, dacă v-a interesat acest subiect.

Văzându-l atât de mândru, părintele îl asculta în tăcere. Tânărul vroia să pară cât mai înțelept în ochii părintelui.

Acesta l-a întrebat:

- Şi în fața lui Dumnezeu, tot aşa vii?

- Ce vreți să spuneți?

- Ai venit la mine pentru prima dată. Nu ai vrut să fii folosit de cuvintele mele, ci ai vrut să mă convingi de înțelepciunea ta. Calea asta nu Îi place lui Dumnezeu. Apoi ai vrut să vezi dacă ştiu să îți vorbesc despre taine care depăşesc înțelegerea noastră. Dar credința noastră nu e filosofie, nu cel care e doar o enciclopedie teologică dobândeşte raiul, ci raiul îl dobândeşte numai cel care trăieşte credința.

- Bine, părinte, bine, atunci o să mai vin altă dată, ca să mai vorbim…

Adrian a plecat decepționat. În timp ce stătea în stația de autobuz, l-a văzut pe un prieten de-al său care se îndrepta spre biserică.

- Ce faci aici?

- Ce să fac, am fost la părintele Ioan.

- Şi eu tot la el mă duc.

- Şi, îți place? Mie mi s-a părut că faima pe care o are e cam exagerată. În ce priveşte teologia, cam şchiopătează. În loc să îmi răspundă la întrebări, a încercat să se eschiveze, să îmi vorbească despre importanța trăirii creştine, de parcă eu nu aş înțelege acest subiect. Cred că ştiu mai multă teologie decât el.

- Spui asta pentru că nu îl cunoşti. Mie îmi este duhovnic. Am avut odată nişte nelămuriri legate de o lucrare de seminar. M-a uimit cât de bine cunoaşte scrierile Sfinților Părinți.

- Atunci mie de ce nu a vrut să îmi răspundă la întrebări?

- El nu răspunde decât la întrebările care îl ajută pe om să se schimbe în bine. Spune că se umple lumea de teologi, în timp ce adevărații creştini se cam împuținează.

- Mi-a venit maşina, trebuie să plec, mai vorbim, spuse Adrian, suindu-se în autobuz.

Dar, cum rămase singur, începu să înțeleagă câtă dreptate avea părintele Ioan. El îşi dorise până atunci din tot sufletul să ajungă un mare teolog. Dar nu îşi dorise la fel de mult să ajungă un bun creştin.

Coborî la prima stație şi o luă înapoi pe jos. Se întâlni iar cu prietenul său:

- Ce faci, Adriane, ai uitat ceva?

- Da, răspunse Adrian. Am uitat să pun întrebările potrivite…

S-a dus odată un frate din părțile lui avva Pimen în străinătate. Şi a ajuns acolo la un pustnic (care era milostiv şi mulți veneau la dânsul). Şi i-a vestit lui fratele cele despre avva Pimen. Şi, auzind fapta lui cea bună, a dorit să-l vadă. Deci, întorcându-se fratele în Egipt, după câtăva vreme a venit pustnicul din străinătate în Egipt la fratele cel ce venise la el (că îi spusese lui unde petrece). Şi văzându-l acela, s-a mirat şi s-a bucurat foarte. Şi a zis pustnicul: „Fii bun şi du-mă la avva Pimen!”. Şi, luându-l, a venit la avva Pimen şi i-a vestit cele despre dânsul zicând: „Mare om este şi multă dragoste şi cinste are la locul lui şi i-am vestit lui despre tine şi, dorind să te vadă, a venit”.

Deci l-a primit pe el cu bucurie şi, sărutându-se unul cu altul, au şezut. Şi a început cel străin a vorbi din Scriptură locuri duhovniceşti şi cereşti. Şi şi-a întors avva Pimen fața lui şi nu i-a dat răspuns. Şi văzând că nu vorbeşte cu dânsul, mâhnindu-se a ieşit. Şi i-a zis fratelui celui ce l-a adus pe el: „În zadar am făcut toată călătoria aceasta, că am venit la bătrânul şi iată că nici a vorbi cu mine nu voieşte”. Şi a intrat fratele la avva Pimen şi i-a zis: „Avvo, pentru tine a venit acest om mare, având atâta slavă la locul lui. Pentru ce n-ai vorbit cu dânsul?”. I-a zis lui bătrânul: „Acesta dintre cei de sus este şi cele cereşti grăieşte, iar eu dintre cei de jos sunt şi cele pământeşti vorbesc. De mi-ar fi grăit despre patimi ale sufletului, i-aş fi răspuns; iar dacă pentru lucruri cereşti [vrea să vorbim], eu aceasta nu ştiu”.

Deci ieşind fratele, i-a zis: „Bătrânul nu vorbeşte degrabă din Scriptură, ci dacă cineva îi va grăi lui despre patimile sufletului, îi răspunde”. Iar el, umilindu-se, a intrat la bătrânul şi a zis către dânsul: „Ce voi face avvo, că mă stăpânesc patimile sufletului?”. Şi a luat aminte la dânsul bătrânul, bucurându-se. Şi a zis: „Acum bine ai venit. Deschide-ți gura ta pentru acestea şi o voi umple de bunătăți”. Iar el, mult folosindu-se, zicea: „Cu adevărat aceasta este calea cea adevărată”. Şi mulțumind lui Dumnezeu, s-a întors la locul său bucuros căci cu astfel de sfânt s-a învrednicit a se întâlni. (8-166)

*

88. Într-o seară, la uşa casei parohiale în care locuia părintele Ioan a bătut cineva. Deschizând, părintele a văzut o studentă pe care cu câteva zile în urmă o convinsese să nu facă un avort. Tatăl pruncului plecase din țară şi se întorsese la familia lui, în Iran. Familia fetei se chinuise multă vreme să o convingă să renunțe la sarcina nedorită, dar părintele avusese răbdare cu ea şi o sfătuise să nu facă acest groaznic păcat.

- Iertați-mă că vă deranjez atât de târziu, părinte, dar trebuie să îmi spuneți un cuvânt de întărire. Nu mai puteam aştepta până mâine, sunt făcută praf.

- Ce s-a întâmplat, ai ucis copilul?

- Nu, părinte, Doamne-fereşte. Am o ispită mare şi am nevoie de sfatul sfinției voastre. Altfel nu îndrăzneam să vă deranjez la ora asta. Stau numai un minut, dacă îmi permiteți.

- Mă deranjai dacă făceai cine ştie de trăznaie; dacă pot să îți fiu de folos, nu mă deranjezi, mă bucuri.

Un frate a mers la un sihastru şi, plecând de la dânsul, i-a zis: „Iartă-mă, avvo, că te-am smintit de la rugăciunea ta!”. Celălalt, răspunzând, i-a zis: „Rugăciunea mea este să te odihnesc pe tine şi să te petrec cu dragoste”. (6-367)

*

89. O femeie căzuse în deznădejde după ce soțul şi cei doi fii ai ei muriseră în urma unui grav accident de maşină. Venise la părintele Ioan cu inima distrusă de întristare:

- Părinte, iertați-mă, nu mai sunt în stare să îmi fac canonul, nu mai sunt în stare să mă rog lui Dumnezeu. Am impresia că m-a pedepsit prea tare pentru păcatele tinereții, în timp ce pe alții îi lasă de capul lor. Nu mai pot, părinte, nu mai pot. Simt că îmi pierd mințile. Cum o să trăiesc singură? Îmi vine să îmi iau viața şi să mă duc lângă ei.

- Dacă ar fi aşa simplu să te duci lângă ei, ți-aş da binecuvântare să îți iei viața cum ajungi acasă. Numai că sinucigaşii merg în iad. Numai pe unii dintre cei bolnavi psihic îi iartă Dumnezeu. Dacă soțul şi copiii tăi s-au mântuit şi tu te duci în iad, nu vei fi lângă ei.

- Dar dacă vreunul a ajuns în iad? Mă voi duce să stau cu el.

- Nu se poate. Numai în rai oamenii stau în comuniune unii cu alții. În iad nu există decât plângere. Nu poți să alini durerea celui care ajunge acolo decât într-un singur fel: rugându-te pentru el să ajungă să vadă lumina.

- Şi ce să fac, părinte, că nu pot să mă rog? Nu pot să mai fac Acatistul Preadulcelui Iisus.

- Nu poți să faci acatistul, o să faci altceva.

- Nu pot să mă rog pentru mine, părinte, sunt prea deznădăjduită.

- Deznădejdea înseamnă moarte duhovnicească. Noi, creştinii, nu avem voie să deznădăjduim. Chiar dacă suntem mâhniți. Deznădăjduiți sunt doar necredincioşii, cei care nu ştiu să Îi ceară Domnului puterea de a depăşi încercările.

- Părinte, oricum nu pot să mă rog.

- Îți schimb canonul. În fiecare seară să faci zece metanii pentru soțul tău, şi câte zece pentru fiecare dintre copii. Şi la fiecare metanie să spui: „Doamne, odihneşte-l în Împărăția Ta.”

A doua săptămână, când femeia a venit din nou la biserică, părintele a întrebat-o:

- Ai făcut metaniile?

- Da, părinte, le-am făcut.

- Să ştii că şi această osteneală a ta Dumnezeu o va primi tot ca pe o pomană, ca pe o milostenie. De acum să faci câte douăzeci de metanii pentru fiecare.

- Bine, părinte, o să fac.

- Şi, dacă mai ai putere, să faci câte cinci metanii şi pentru mine, să mă întărească Dumnezeu să călăuzesc sufletele aşa cum trebuie.

- Da, părinte, o să fac.

Seara, după ce a făcut metaniile pentru soțul şi copiii ei, s-a apucat să facă şi pentru părintele. După aceea, s-a apucat să facă câteva metanii şi pentru ea, fără să le numere. Îi tot cerea lui Dumnezeu putere să rabde încercările prin care trece.

În seara următoare a făcut la fel, şi tot aşa până ce a venit iarăşi la părintele Ioan:

- Părinte, deşi nu mai aveam putere să mă rog, cu chiu cu vai am început să fac câteva metanii şi pentru mine. Nu multe, dar fac.

- Important este că nu ai părăsit lupta. Diavolul abia aştepta să te dărâme cu deznădejdea.

- Părinte, dar să ştiți că tot îmi mai vin gânduri de deznădejde.

- Tu ce credeai, că lupta se va termina atât de uşor? Suntem oameni, suntem ființe pe care încercările ne clatină puternic. Important este să nu cedăm. Uite, de acum trebuie să citeşti din Psaltire câte un psalm în fiecare zi.

- Atât de puțin?

- Un psalm neapărat. Un psalm făcut cu luare-aminte. Şi dacă vezi că mai ai stare de rugăciune, roagă-te în continuare. Nu te gândi să termini catisma, roagă-te atât cât poți şi fii atentă la rugăciune.

Încetul cu încetul, femeia se punea pe picioare. După ce a făcut parastasul de patruzeci de zile, părintele i-a spus:

- Gata, cu ajutorul lui Dumnezeu ai depăşit momentele de cumpănă. De acum revenim la canoane obişnuite.

- Să ştiți, părinte, că, dacă nu ați fi avut înțelegere față de mine în durerile prin care am trecut, nu aş mai fi venit la biserică.

- Ştiu, dacă ți-aş fi dat un canon prea greu, te-ar fi biruit şi mai tare deznădejdea. Dar canonul trebuie să vindece sufletul, nu să îl sufoce. Trebuie să fie balsam. Iar atunci când e nevoie să fie bisturiu chirurgical, duhovnicul trebuie să fie foarte atent, ca să nu moară pacientul pe masa de operație. Ştiu asta de la primul meu duhovnic, Dumnezeu să îl odihnească.

Se povestea despre avva Macarie că, mergând odată la biserică să citească pravila, a văzut în afara chiliei unuia dintre frați mulțime de draci, din care unii se închipuiau în muieri ce rosteau cuvinte necuviincioase, alții în copilandri ce vorbeau cuvinte de ocară, alții jucau, iar alții se schimbau în multe forme. Bătrânul, fiind văzător cu mintea, a cunoscut pricina. Şi, suspinând, şi-a zis: „Negreşit, fratele petrece în lenevire şi pentru aceasta duhurile cele viclene îi înconjoară chilia”.

După ce a isprăvit pravila, a intrat în chilia fratelui şi i-a zis: „Sunt necăjit, frate, şi cred că, de te vei ruga pentru mine, cu adevărat mă va uşura Dumnezeu de necazul acesta”. El, punând metanie bătrânului, i-a zis: „Avvo, nu sunt vrednic să mă rog pentru tine”. Însă bătrânul sta rugându-l pe frate şi zicând: „Nu mă duc de nu-mi vei da cuvânt că vei face pentru mine câte o rugăciune în fiecare seară”. Aşa a ascultat fratele porunca bătrânului. Acest lucru l-a făcut bătrânul vrând să-i dea pricină să se roage noaptea. Şi, sculându-se fratele în noaptea viitoare, a făcut o rugăciune pentru bătrânul. Apoi, umilindu-se, a zis: „Ticălosule suflete, pentru un bătrân ca acesta te-ai rugat, dar pentru tine nu te rogi?”. Deci, a făcut şi pentru sine o rugăciune. Apoi aşa făcând el în fiecare noapte şi săvârşind cele două rugăciuni, în duminica următoare, bătrânul, ducându-se la biserică, i-a văzut pe draci stând afară din chilia fratelui, ca şi mai înainte, dar trişti şi posomorâți. Şi a cunoscut că pentru rugăciunea fratelui s-au întristat dracii. Astfel, bucurându-se, a intrat la fratele şi a zis: „Rogu-te, mai fă pentru mine încă o rugăciune!”. El a ascultat şi făcând pentru bătrânul două rugăciuni, iarăşi s-a umilit şi şi-a zis: „O, ticălosule suflete, adaugă şi pentru tine o rugăciune!”.

Deci, aşa petrecând el şi săptămâna aceea şi făcând în fiecare noapte câte patru rugăciuni, duminică iarăşi venind bătrânul, i-a văzut pe draci mai întristați şi tăcând. Şi mulțumind lui Dumnezeu, când s-a întors, a intrat iarăşi la frate şi l-a rugat să mai adauge pentru dânsul încă o rugăciune. Acesta, primind şi adăugând şi pentru sine încă o rugăciune, făcea în fiecare noapte şase rugăciuni. Când a trecut bătrânul duminică, i-a văzut pe draci stând departe de chilia lui. Dar cum l-au văzut intrând la frate, l-au ocărât, mâhnindu-se pentru mântuirea fratelui. Iar bătrânul, proslăvind pe Dumnezeu, a intrat la frate şi l-a sfătuit să nu se lenevească, ci neîncetat să se roage. Şi aşa, făcându-se fratele osârduitor la rugăciuni, cu darul lui Dumnezeu, s-au dus dracii cu totul de la dânsul. (78-439)

*

90. La biserică la părintele Ilarion au venit doi studenți de la Facultatea de Teologie. Intrând în biserică, l-au văzut pe părinte îmbrăcat într-o reverendă veche şi nu şi-au dat seama că pe el îl căutau. L-au întrebat:

- Părintele Ilarion e aici?

- Ce treabă aveți cu el?

- Am venit să îi cerem nişte sfaturi duhovniceşti.

- Vreți să vă spovediți? Ce fel de sfaturi?

- Nu, vrem numai să vorbim cu el, să îl întrebăm cum înțelege el unele citate din Sfânta Scriptură.

Celălalt deschise şi el gura:

- Zice lumea că ar fi foarte înțelept, şi vrem să ne convingem dacă e aşa sau nu. Cât despre spovedanie, avem timp să ne spovedim când terminăm facultatea, nu?

Părintele se întristă auzindu-i:

- Părintele Ilarion nu are decât seminarul, nu e la măsura la care vă aşteptați voi. Nu e aici. Dar nu are rost să îl aşteptați, că veți fi dezamăgiți auzindu-l.

Studenții plecară.

Femeia de la pangar l-a întrebat:

- De ce nu ați vorbit cu ei, părinte? Trebuia să le arătați cât de bine cunoaşteți învățătura Sfinților Părinți.

- Nu, nu trebuia. Nu au venit pentru cuvânt de folos. Au venit ori ca să aibă pricină să mă clevetească, ori ca să se mândrească că au stat de vorbă cu mine. Dacă ar fi venit pentru sfaturi duhovniceşti, le-aş fi vorbit.

Spunea avva Daniil că oarecari frați, vrând să meargă la Tebaida pentru torturi de in, au zis: „Cu această pricină, adică din întâmplare, să-l vedem şi pe avva Arsenie". Şi a intrat avva Alexandru şi a zis bătrânului: „Nişte frați, venind de la Alexandria, voiesc să te vadă". Zis-a bătrânul: „Înştiințează-te de la dânşii pentru care pricină au venit". Şi, înştiințându-se că merg la Tebaida pentru torturi de in, a vestit bătrânului. Şi el a zis: „Cu adevărat, nu vor vedea fața lui Arsenie, căci nu au venit pentru mine, ci pentru treaba lor. Odihneşte-i pe ei şi-i sloboade cu pace, zicându-le că bătrânul nu poate să-i întâmpine". (26-17)

*

91. Doi tineri căsătoriți s-au hotărât să se spovedească la acelaşi duhovnic, şi soția a venit la duhovnicul soțului ei. Din lucrarea vrăjmaşului, femeia nu a fost mulțumită de sfaturile pe care le primea de la noul îndrumător, aşa că s-a dus să se plângă fostului duhovnic, părintelui Ioan:

- Nu îmi e bine deloc, nu e ca sfinția voastră. Nu îmi dă canoane grele şi nici el însuşi nu pare prea sporit. Vreau să mă întorc înapoi. El să rămână la părintele lui, şi eu la sfinția voastră.

După ce a stat de vorbă cu ea, părintele a convins-o că îi este de folos să rămână la noul duhovnic. Deşi nu era la fel de renumit.

Femeia s-a întors la duhovnicul soțului ei. După câteva luni, a venit la părintele Ioan să îi mulțumească:

- Foarte mult a însemnat pentru mine că m-ați trimis înapoi. În timp mi-am dat seama cât de bun duhovnic este.

- Nu era bine tu să mergi într-o direcție, soțul tău în alta. Află că, atunci când duhovnicul meu a plecat pentru o vreme în Athos, eu tot la părintele tău m-am spovedit. Data trecută nu ți-am spus asta ca să te las să te convingi singură de valoarea părintelui tău. Mâhnirea ta nu avea un motiv serios, era pur şi simplu o cursă a vrăjmaşului.

Unor frați li s-a întâmplat o scârbă la locul lor şi vrând să-l părăsească s-au dus la avva Ammona. Şi iată, bătrânul mergea cu corabia pe apă şi, văzându-i umblând pe marginea râului, a zis corăbierilor: „Scoateți-mă la uscat!”. Şi chemând pe frați, le-a zis lor: „Eu sunt Ammona, la care voiți să mergeți”. Şi, mângâindu-le inimile lor, i-a făcut de s-au întors înapoi de unde ieşiseră. Că nu avea pricina vătămare de suflet, ci scârbă omenească. (5-30)

*

92. Într-o vineri, în timp ce spovedea ucenicii, aşa cum făcea în fiecare săptămână, părintele Ioan a fost chemat de urgență la un spital, să împărtăşească un bolnav.

O femeie îmbrăcată cu haine foarte elegante l-a întrebat:

- Cam în cât timp veniți, părinte?

- Cam în două ore.

Femeia a ieşit din biserică, s-a suit într-o maşină scumpă şi a plecat. S-a întors cu puțin înaintea părintelui şi a început să citească.

Când a văzut-o, părintele a întrebat-o:

- Nu te-ai plictisit?

- Nu, am fost şi am mâncat o pizza, şi m-am plimbat puțin în parc.

- Ce citeşti?

- O istorie a sociologiei.

Părintele a început să spovedească din nou. După ce a spovedit-o pe femeie, a venit rândul unei bătrâne:

- Părinte, sunt tare tulburată, am tot judecat-o pe femeia asta de dinainte şi nu am linişte. Ce caută bogații ăştia la biserică? Ați auzit că a fost la pizza, în timp ce noi vă aşteptam aici. Ați văzut ce maşină are? Dacă ar vinde-o, ar sătura mulți săraci. Şi cât de scump se îmbracă…

- Nu e bine că ai judecat-o. Femeia asta se nevoieşte mai mult decât tine.

- Cum aşa, părinte?

- Ia spune-mi, de câți ani vii la biserică?

- De zece ani.

- Când erai de vârsta acestei femei, ce făceai?

- Nu aveam treabă cu biserica, trăiam numai pentru mine şi pentru familia mea. Nu credeam în Dumnezeu.

- Cu banii cum o duceai atunci?

- Prost. Mâncare puțină, haine frumoase cumpăram rar…

- După ce te-ai apropiat de biserică, ți-a fost greu să posteşti?

- Nu, cum să îmi fie? Am mâncat la fel de bine. Ba chiar mâncarea de post mă îngraşă.

- Asta dacă mănânci fără măsură. Acum, ascultă-mă. Femeia asta e văduva unui ministru. A avut trei maşini, a păstrat-o pe cea mai veche. Pe celelalte două le-a vândut, şi banii i-a donat pentru ridicarea unei biserici. A vrut să o vândă şi pe asta, dar i-am spus să nu se grăbească, ca să nu îi pară rău după aceea. Va veni vremea când se va obişnui să meargă cu autobuzul, şi o va vinde. Sau poate îşi va lua o maşină mai ieftină. Să ştii că şi pe ea o mustră conştiința că săracii mor de foame şi ea circulă cu aşa o maşină.

- Bine, maşina, dar hainele?

- Femeia asta, până să se apropie de biserică, adică până acum un an, îşi cumpăra lunar haine, încălțăminte, farduri şi toate prostiile. De un an de zile nu şi-a cumpărat nimic. O parte din haine le-a dat de pomană, şi şi-a păstrat numai câteva. Şi nu pentru că e văduvă de cinci ani. Dacă nu s-ar fi apropiat de biserică, s-ar fi măritat deja din nou cu un mare patron. Se va recăsători cu un om cât se poate de simplu, dar cu un suflet mare.

Nu s-a uitat la starea lui materială, şi nici nu s-a purtat ca şi cum condiţia ei socială i-ar oferi o anume superioritate.

- Bine, dar să mănânci pizza în zi de post?

- În primul rând ar trebui să ştii şi tu că există pizza de post. Este adevărat că e bine să căutăm nu numai să mâncăm bucate de post, ci şi să mâncăm ceea ce nu ne oferă mari plăceri gastronomice. Înfrânarea nu e numai de la carne, brânză şi ouă, ci şi de la ceea ce stârneşte lăcomia. Pentru mine, pentru tine şi pentru mulţi alţii, pizza e o mâncare aleasă. Dar nu e greu să îţi dai seama că, la delicatesurile pe care ea le mânca înainte, pizza pe care o mănâncă e semn de mare înfrânare. Nu toţi oamenii pot fi judecaţi după aceleaşi criterii. Ceea ce pentru tine e o mâncare obişnuită, să zicem o porţie de salată orientală, pentru un sărac care scotoceşte prin gunoaie e o masă de sărbătoare.

Dumnezeu ne judecă pe fiecare în parte după caracteristicile, talanţii, slăbiciunile şi luptele fiecăruia. Acesta e un alt motiv pentru care nu trebuie să ne judecăm unii pe alţii: pentru că niciodată nu putem şti dacă cel pe care îl judecăm după criterii înşelătoare nu e mult mai sporit decât noi în viaţa duhovnicească.

Ca să nu lungim vorba: tu, după ce te-ai apropiat de biserică, nu ai luat asupra ta o cruce foarte grea. Pe când ea, chiar dacă pare o fiinţă comodă, trece printr-o schimbare foarte profundă: încet-încet, renunţă la tot ce nu îi este de folos. Ea ar fi vrut să o facă într-un ritm şi mai rapid, dar nu am lăsat-o eu, tocmai pentru ca nu cumva mai apoi să cadă în deznădejde şi să jinduiască după cele pe care le-a părăsit. Cu ce te-ai ales că ai judecat-o? Cu nimic. Dacă vrei să te mântuieşti, vezi-ţi de viaţa ta şi nu îi mai judeca pe alţii.

A venit odată un călugăr roman, care fusese dregător al palatului şi a locuit în Schit aproape de biserică. Avea încă un rob care îi slujea. Văzând deci preotul slăbiciunea lui şi înştiinţându-se din ce fel de odihnă este, orice iconomisea Dumnezeu că venea la biserică îi trimitea lui. Şi făcând douăzeci şi cinci de ani în schit, s-a făcut mai înainte-văzător şi însemnat.

Auzind deci unul din cei mari egipteni despre dânsul, a venit să-l vadă, aşteptând să afle la el vreo nevoinţă trupească mai multă. Şi intrând la dânsul, i s-a închinat lui şi, făcând ei rugăciune, au şezut. Dar îl vedea pe el egipteanul că poartă haine moi şi harar şi piele sub el şi o pernă mică. Picioarele le avea curate şi cu sandale. Acestea văzându-le, s-a smintit, căci în locul acela nu se ducea o astfel de viaţă, ci mai vârtos aspră petrecere.

Dar mai înainte-văzător fiind bătrânul, a înţeles că acolo s-a smintit şi i-a zis slujitorului: „Fă-ne nouă praznic astăzi pentru avva". S-a întâmplat să aibă şi puţine verdeţuri şi le-au fiert şi, la vremea cea cuviincioasă sculându-se, au mâncat. Avea încă bătrânul şi puţin vin, pentru slăbiciune, şi au băut. După ce s-a făcut seară, au citit cei doisprezece psalmi şi s-au culcat. Asemenea încă şi noaptea. Deci sculându-se dimineaţa egipteanul, i-a zis lui: „Roagă-te pentru mine!". Şi acela a plecat fără să se folosească. După ce s-a dus puţin, vrând bătrânul să-l folosească, trimiţând, l-a chemat înapoi. Şi după ce a venit, cu bucurie, iarăşi l-a primit. Atunci l-a întrebat, zicând: „Din ce ţară eşti?". Şi i-a răspuns: „Sunt egiptean". „Dar din care cetate?" Iar el a zis: „Nu sunt cu totul eu orăşean". Şi l-a întrebat: „Care era lucrul tău, în satul tău?". Şi a răspuns: „Eram pândar". Şi i-a zis: „Unde dormeai?". Iar el i-a zis: „La ţarină". „Aveai aşternut sub tine?" Şi a zis: „Da, la ţarină aveam să pun aşternut sub mine". „Dar cum?" Şi a zis: „Jos". I-a zis lui iarăşi: „Dar ce aveai de mâncare la ţarină? Sau ce fel de vin beai?". Şi a răspuns: „Este mâncare şi băutură la ţarină?". „Dar cum trăiai, răspunde?" „Mâncam pâine uscată şi, de găseam, puţină pastramă şi apă". Şi răspunzând bătrânul a zis: „Mare osteneală! Dar este şi baie în sat ca să vă scăldaţi?". „Nu, ci când voim, ne scăldăm în râu".

Deci, după ce l-a întrebat bătrânul despre toate acestea şi a aflat strâmtoarea vieții lui celei dintâi, vrând să-l folosească, i-a povestit petrecerea sa din lume, cea mai dinainte, zicând: „Pe mine, smeritul care mă vezi, din cetatea cea mare a Romei sunt şi mare m-am făcut în palatul împăratului". Dacă a auzit egipteanul începutul cuvântului, s-a umilit şi asculta cu dinadinsul cele ce se ziceau.

Şi iarăşi i-a zis: „Deci, am lăsat cetatea şi am venit în pustia aceasta. Şi iarăşi eu, pe care mă vezi, aveam case mari şi lucruri multe şi, defăimându-le pe acestea, am venit întru această chilie mică. Iarăşi, eu, pe care mă vezi, paturi aveam peste tot de aur, cu aşternuturi scumpe, şi în locul lor mi-a dat Dumnezeu aşternutul acesta prost şi pielea pe care stau. Hainele mele erau de mare preț şi în locul lor port aceste haine proaste. La prânzul meu mult aur se cheltuia şi în locul aurului mi-a dat Dumnezeu aceste puține verdețuri şi acest mic pahar de vin. Şi cei ce îmi slujeau erau slugi multe şi în locul acelora a orânduit Dumnezeu pe bătrânul acesta ce-mi slujeşte. Iar în locul băii pun puțină apă pe picioarele mele şi sandale pentru neputința mea. În locul alăutelor, citesc aceşti doisprezece psalmi. Asemenea şi noaptea, în locul păcatelor pe care le făceam, acum cu odihnă îmi fac această slujbă mică. Te rog, dar, avvo, nu te sminti de slăbiciunea mea".

Acestea auzindu-le egipteanul şi în sine venindu-şi, a zis: „Vai mie! Că din multă pătimire a lumii la odihnă am venit, şi cele ce nu le aveam atunci, le am acum. Iar tu din multă odihnă ai venit la pătimire şi din multă slavă şi bogăţie ai venit la smerenie şi sărăcie". Şi mult folosindu-se, s-a dus. Şi i s-a făcut lui prieten şi venea la dânsul des pentru folos, căci era bărbat cu dreaptă socoteală şi plin de bună mireasmă a Sfântului Duh. (1-203)

*

93. Citind foarte mult despre viețile marilor pustnici, un credincios a vrut să le urmeze în nevoință. A început să țină post negru în fiecare zi de luni, de miercuri şi de vineri. Cu soția şi copiii săi nu vorbea aproape nimic, stătea tot timpul şi se ruga. Deşi soția îşi mai dorea să facă alt copil, el făgăduise lui Dumnezeu că nu se va mai atinge de ea, că îi va fi ca un frate. Duhovnicul nu îi dăduse binecuvântare pentru o asemenea înfrânare, dar el, considerând că duhovnicul este nepriceput, trăia cum vroia. Mândria îl biruise.

După câteva săptămâni de când începuse o asemenea nevoință, diavolul a ridicat asupra lui război puternic, ispitindu-l cu gândul desfrâului. Şi, într-o zi, intrând din greşeală în baie, fără să ştie că fiica sa cea mare era acolo, a văzut-o dezbrăcată. A fost biruit de poftă şi, ştiind că fiica sa trăia în păcat cu prietenul ei, s-a gândit că nu ar fi un păcat atât de mare dacă s-ar culca cu ea. Cu mintea întunecată de poftă şi-a violat fiica. Fata a rămas însărcinată. S-a dus la poliție şi a spus ce îi făcuse tatăl ei. Acesta nu a negat faptele relatate de fată, aşa că a fost dus la închisoare.

Duhovnicul său, auzind ce s-a întâmplat, s-a dus să îl vadă. Dar, când a ajuns la închisoare, a auzit că bărbatul se spânzurase după ce auzise că fiica lui, în timp ce încercau să îi provoace avortul, făcuse unele complicații şi murise.

Spunea cineva despre un călugăr că se ruga lui Dumnezeu să-l învrednicească să fie ca Isaac patriarhul. Şi după multă rugăminte a lui i-a venit un glas de la Dumnezeu, grăind lui: „Nu vei putea să fii ca Isaac patriarhul". Şi a zis călugărul: „De nu voi putea să fiu ca Isaac, măcar să fiu ca Iov". Glasul iar a grăit către dânsul: „De vei birui pe diavolul ca şi el, vei putea să fii ca el". Şi s-a făgăduit călugărul aşa şi a auzit glas: „Mergi în chilia ta şi te trezeşte!".

Iar după câteva zile, i s-a arătat diavolul în chipul unui voinic oarecare şi a venit la călugăr, zicând: „Părinte, rogu-mă sfinției tale, fie-ți milă de mine, că sunt un voinic gonit de împăratul şi ia acestea de la mine, adică două sute de lire de aur, o fată şi un

fecior, şi-i păzeşte la tine într-un loc ascuns, că eu mă voi duce într-altă ţară". Şi călugărul, neştiind vânarea diavolului, a zis: „Fătul meu, nu voi putea să iau eu, că sunt un om slab şi nu voi putea să-i păzesc". Şi-l îndemna vicleanul voinic pe călugăr şi iar i-a zis călugărul: „Mergi, fătul meu, la acea piatră de le ascunde!". Iar mai pe urmă l-a ascultat călugărul şi a luat aurul, copilul şi fata, batjocorit fiind de dracul. Iar după puţine zile a ridicat război călugărului spre fată şi a stricat-o şi s-a căit de lucrul ce îl făcuse şi a ucis-o. După aceea i-a zis lui gândul: „Ucide-l şi pe fecior, să nu ţi se vădească lucrul". Aşa l-a ucis şi pe fecior şi i-a zis lui gândul iarăşi: „Ia aurul ce ţi-a dat şi fugi în altă ţară pentru gâlceava celui ce ţi-a dat aurul". Şi sculându-se de acolo, s-a dus într-alt loc şi a început din aur a zidi biserică. Şi sfârşind el lucrul, iată a venit diavolul în chip de voinic şi a început a striga şi a grăi acolo: „Nevoie mare, ajutaţi-mi! Acest călugăr din aurul ce i-am dat eu a ridicat biserica aceasta". Şi s-a sculat norodul acelui loc şi cu toată ocara l-a gonit pe acel viclean voinic. Dar el, lăudându-se, a mers de acolo grăind că altele va face călugărului, care nu i-au trecut prin minte vreodată, şi aşa lăudându-se s-a dus.

Iar călugărul nu se odihnea nici noaptea, nici ziua, luptându-se cu cugetele, până ce l-a biruit cugetul a se duce din acel loc, zicând: „Am ajuns a se vădi lucrurile mele, aşa că lua-voi aurul ce mi-a rămas şi mă voi duce într-altă cetate mai departe, unde voinicul acela nu va mai putea veni". Deci a mers într-altă cetate şi a căzut acolo în curvie cu fata unui călău, pe care stăpânul locului aceluia îl avea la tăierea vinovaţilor. Şi vorbind cu tatăl ei, a luat-o de nevastă. După câtăva vreme a murit tatăl fetei şi a venit stăpân nou în locul stăpânului cel vechi. Şi a căutat după tocmeala crăiască un om să-i slujească la tăierea vinovaţilor şi au zis oamenii: „Nouă aşa ne este obiceiul: cel ce a luat fata mortului, acela să ia şi slujba, măcar de n-ar şi voi. Şi este la noi unul ca acela, care şi cinul călugăresc ni se pare că a ţinut". Iar el a zis: „Mergeţi de-l aduceţi la mine". Şi-l aduseră la stăpân şi i-a zis să-i slujească neapărat. Şi a căzut un om oarecare în osândă de moarte şi a primit poruncă cel care odinioară fusese călugăr, iar acum ucigător.

De mă veţi crede, firea milosârdiei nu mă lasă fără de lacrimi a trece povestea acestui sărac. Şi i-a poruncit lui stăpânul să adune smoală şi alte chinuri, pentru cei osândiţi. Făcând el aceasta, iată şi satana a venit în chip de voinic şi a început a striga unele ca acestea, încât şi norodul se strânsese la glasul lui, căci cerea de la stăpânitor dreptate şi izbândire cu stăruinţă. Răspuns-a stăpânul şi a zis către dânsul: „Conteneşte, voinice, şi ia aminte şi mai cu înţelegere spune despre tine! Nu striga lătrând ca un câine". Iar voinicul a grăit către stăpân: „Acest călău era odată călugăr. Iar eu fiind gonit de oarecari vrăjmaşi ai mei, i-am dat aur mult, un copil al meu şi o fată. Deci porunceşte să-mi iau înapoi ce i-am dat". Stăpânul a primit cu dulceaţă aceste lucruri şi l-a întrebat pe cel ce era odinioară călugăr iar acum călău: „Oare cuvintele acestui voinic adevărate sunt?". Iar el zise: „Aşa este". Şi ispitindu-l a întoarce cele date lui, a spus despre uciderea feciorului, a fetei şi cheltuirea aurului, dar neavând stăpânul ce lua de la dânsul, a poruncit să fie pedepsit cu moartea blestematul călău.

Astfel, ducându-l la locul de pierzare, i-a ieşit înainte voinicul şi vrăjmaşul lui şi i-a zis: „Oare ştii, părinte, cine sunt eu?". Iar el zise: „Adevărat, tu eşti voinicul de la care acum cunosc tot răul". Voinicul a zis către dânsul: „Eu sunt de care ai auzit: Satana. Eu i-am înşelat pe Adam şi Eva, cei dintâi zidiţi, eu bat război cu oamenii şi nu las pe niciunul să se mântuiască, sau să fie ca Isaac, sau ca Iacob, ci mă nevoiesc să-i fac ca Ahitofel, sau ca Iuda Iscarioteanul, sau ca şi Cain şi ca bătrânii cei din Babilon şi ca cei ce sunt asemenea lor. Să mă crezi că şi tu fuseseşi batjocorit de mine şi nu ai ştiut să te lupţi cu războiul cel ascuns". Şi dracul zicând acestea şi altele multe decât acestea, numaidecât s-a făcut nevăzut. Iar acel sărac călugăr şi vârtos ucigaş, a pătimit

moarte de spânzurare, batjocorit fiind de dracul pentru mărirea deşartă şi înălţarea minţii lui. (10-313)

*

94. După ce au plecat într-o excursie în Grecia, şi după ce au trecut pe la Sfântul Munte Athos, trei colegi de serviciu au început să meargă la biserică. Râvna lor era mare şi faptul că erau împreună îi ajuta mult. Dar firma la care lucrau s-a desfiinţat şi ei şi-au găsit de lucru în trei oraşe diferite. Nu mai ţineau legătura ca înainte. După câteva luni, s-au întâlnit la o terasă. Doi dintre ei au ajuns mai repede.

Unul era cam întristat şi celălalt l-a întrebat:

- Ce e cu tine?

- Ce să fie, am tot felul de ispite, de necazuri, şi la serviciu şi în familie, şi mă cam biruie deznădejdea. Am încercat să mă rog cât mai mult, în fiecare zi, dar îmi e teamă că nu o să o scot la capăt. Deşi mă rog mult, în fiecare zi, nu simt că sunt pe drumul cel bun. Să le lăsăm însă pe ale mele. Ţie cum îţi mai e?

- Nici eu nu mă pot lăuda. Am încercat ca la vreme de ispită să ţin posturi cât mai aspre, dar, deşi am slăbit aşa cum vezi, nici eu nu sunt liniştit. Mă aflu într-o tensiune aproape continuă.

- Când eram împreună era mai bine, ne susţineam unul pe altul.

A apărut şi al treilea. Arăta mult mai senin decât ceilalţi doi.

- Ce faceţi, voinicilor?

- Ne plângem ca babele că nu ne e bine. Eu mă rog cât pot, el posteşte cât poate, dar ispitele ne apasă foarte tare şi nu mai ştim ce e liniştea. Ţie cum îţi e?

- Acum ce să fac, să mă vait şi eu? Nu, glumesc. Cu ajutorul lui Dumnezeu îmi e bine. Războiul e greu, dar Dumnezeu nu mă lasă.

- Care e secretul binelui tău, frate?

- Nu e nici un secret. Am, de fapt avem un duhovnic bun – eu, soţia mea şi copiii mei mai mari.

- Şi noi ne spovedim în posturi, şi noi avem duhovnic.

- Nu la asta mă refeream. Noi avem un duhovnic care ne spovedeşte destul de des, cel puţin o dată pe lună, iar dacă e nevoie şi mai des. Ori de câte ori trecem prin ispite, alergăm la el.

- Şi chiar atât de mult contează asta?

- Până să îmi găsesc duhovnic, de multe ori mă aflam în situaţii care mi se păreau fără ieşire. Dar duhovnicul, care vede totul din afară şi le judecă pe toate luminat de Dumnezeu, ne ajută să găsim de fiecare dată cea mai bună soluţie. Şi, mai mult decât atât, chiar şi numai faptul că se roagă pentru noi în fiecare încercare prin care trecem înseamnă enorm. Nu am cuvinte să Îi mulţumesc lui Dumnezeu că ne-a trimis un asemenea duhovnic…

Spunea un bătrân oarecare despre trei fraţi silitori care s-au sfătuit împreună să-şi aleagă fiecare dintr-înşii câte o faptă bună, pe care păzind-o să se mântuiască prin ea. Deci cel dintâi şi-a ales să fie împăciuitor, adică să se silească să împace pe cei ce îi va vedea că sunt învrăjbiţi, după cuvântul Domnului ce este scris: fericiţi sunt făcătorii de pace. Cel de al doilea şi-a ales să cerceteze bolnavii şi să le slujească lor. Iar cel al treilea şi-a ales fără-de-grija, adică viaţa liniştită, şi acesta a mers şi s-a sălăşluit în pustie.

Deci cel dintâi, care îşi alesese să fie împăciuitor celor învrăjbiţi, văzând că nu poate să-i împace pe toţi şi supărându-se de multa lor gâlceavă, s-a lăsat de acea slujbă şi sculându-se a mers la fratele său care îşi alesese să slujească bolnavilor. Şi mergând la dânsul, l-a găsit pe el scârbit, că s-a săturat a mai sluji bolnavilor, văzând

că nu poate nici într-un chip să le facă tuturor pe voie. Şi s-au sfătuit amândoi să meargă la fratele lor cel din pustie, care şi-a ales fără-de-grija.

Şi, aşa, sculându-se, au plecat şi au mers la dânsul şi i-au spus amândoi întâmplările şi supărările lor. Şi l-au rugat să le spună lor şi el, ce a isprăvit cu fără-de-grija lui în acea pustie? Iar el, tăcând puţin şi sculându-se, a mers la baltă şi, luând apă cu un vas, a turnat şi a umplut un pahar cu apă şi l-a adus la dânşii şi le-a zis lor: „Căutaţi, fraţilor, şi vedeţi bine cum este această apă". Şi era apa tulbure, pentru că atunci o luase din baltă. Zis-au lui fraţii: „Vedem, frate că este tulbure". Şi punând-o să stea puţin, s-a aşezat şi s-a limpezit apa ca cristalul. Atunci, luând-o aşa limpede, iarăşi le-a arătat-o lor, zicând: „Căutaţi acum, fraţilor şi vedeţi apa aceea care era tulbure cum s-a limpezit". Iar ei, căutând, se minunau, că îşi vedeau într-însa, ca în oglindă, feţele lor.

Apoi le-a zis: „Vedeţi, fraţilor, şi înţelegând să cunoaşteţi, că precum aţi văzut apa aceasta cum era întâi tulbure şi întunecată, iar acum o vedeţi limpede şi luminată, aşa este şi acel ce trăieşte în lume cu oamenii: de tulburarea gâlcevilor lumeşti este tulburat şi întunecat şi nu îşi vede păcatele şi răutăţile sale. Iar dacă se deosebeşte pe sine şi iese din gâlceavă, atunci i se limpezeşte inima şi mintea şi toate simţirile lui. Astfel îşi vede şi îşi cunoaşte păcatele şi răutăţile sale". (2-241)

*

95. La biserica la care slujea părintele Gheorghe au venit odată trei ucenici ai acestuia, fiecare din alt oraş, ca să se spovedească. Părintele i-a întrebat:

- E vreo problemă urgentă? Nu puteţi să aşteptaţi până mă întorc? Trebuie să plec la protoierie, la o întrunire a preoţilor din oraş.

- Nu, părinte nu e nimic urgent. Dar nici nu avem timp să aşteptăm. Venim mâine.

Cei trei oameni au plecat mâhniţi. Când părintele dădea să iasă din curtea bisericii, s-a întâlnit cu o fată care venea la el:

- Părinte, iar am nevoie de ajutorul sfinţiei voastre, dacă nu mă spovediţi, nu ştiu ce se va întâmpla…

Întorcându-se în biserică, părintele a stat mult timp de vorbă cu fata. De multă vreme prietenul ei se lupta să o corupă, şi părintele o rugase ca, dacă va simţi că nu mai poate rezista, înainte de a-i comunica asta prietenului ei, să vină să se spovedească. Şi fata l-a ascultat.

După ce a spovedit-o, paracliserul l-a întrebat:

- De ce pe ceilalţi i-aţi amânat, iar pentru ea v-aţi făcut timp? N-aţi întârziat la protoierie?

- Am întârziat la o întrunire, dar am ajutat un suflet. Cei trei oameni care au plecat sunt mai întăriţi duhovniceşte şi pot să mai aştepte. Chiar dacă nu i-am putut spovedi acum, vor reveni mâine. Însă poate că dacă pe fata asta nu o primeam imediat, altă dată nu se mai întorcea …

S-au dus odată trei bătrâni la avva Ahila şi unul dintr-înşii avea nume rău. Şi i-a zis unul din bătrâni: „Avvo, fă-mi o mreajă (plasă)!". Iar el a zis: „Nu-ţi fac". Şi celălalt i-a zis: „Fă milostenie, ca să-ţi avem pomenirea ta în mănăstire!". Iar el a zis: „N-am vreme". Îi zice lui celălalt, care avea numele cel rău: „Fă-mi mie o mreajă, avvo, ca s-o am din mâinile tale!". Iar el, răspunzând îndată, i-a zis: „Îţi voi face". Şi i-au zis lui deosebi cei doi bătrâni: „Pentru ce acestuia i-ai zis că-i vei face?". Le-a zis lor bătrânul: „V-am zis vouă că nu vă fac şi nu v-aţi mâhnit, fiindcă n-am vreme. Iar acestuia de nu-i voi face, va zice: «Pentru păcatul meu auzind bătrânul nu a voit să-mi facă» – şi îndată tăiem aţa. Deci cu aceasta am ridicat sufletul lui, ca să nu fie copleşit de mâhniciune unul ca acesta". (1-31)

*

96. În Săptămâna Patimilor, doi soți erau biruiți de ispita de a fi împreună. După ce se înfrânaseră tot postul, în cele din urmă pofta trupească îi biruise pe amândoi. Vroiau chiar să renunțe să meargă la denie pentru a-şi satisface dorința. Dar soțul s-a gândit că, dacă ar face aşa, ar pierde toată plata postului. Şi i-a propus soției sale să meargă la biserică mai devreme şi să îi spună duhovnicului lor prin ce ispită trec.

Soția s-a învoit cu greu, pentru că era hotărâtă să calce postul, indiferent de consecințe. Dar, la insistențele bărbatului ei, a acceptat să meargă la preot. Când au ajuns la biserică, până să le vină rândul să vorbească cu părintele, căci mai erau şi alții veniți să se spovedească, s-au apucat să citească ceva. Bărbatul citea un ziar, iar femeia s-a apucat să citească viața unui sfânt. Citind, inima ei a fost înmuiată de râvna sfântului de a ține poruncile lui Hristos. Şi, când i-a venit rândul să se spovedească, l-a rugat pe părinte cu lacrimi în ochi să se roage pentru ei, ca Dumnezeu să le dea puterea de a se înfrâna până la sfârşitul postului.

Părintele i-a spus:

- Diavolul vrea să vă fure această săptămână a Patimilor. Vrea să vă fure cununa postului, ca mai apoi să vă împiedice să simțiți bucuria praznicului Învierii. Trebuie să faceți mai multe metanii şi să vă rugați ori de câte ori vă vine ispita. Dumnezeu o să vă dea putere să răbdați.

După ce s-au întors de la denie, cum au intrat în casă, bărbatul a întrebat-o pe femeie:

- Cum te simți, vrei să ne iubim?

- Nu, nu vreau. După ce m-am spovedit, parcă brusc ispita m-a părăsit.

- Nu înțeleg! Cum de ție îți e bine acum, iar eu nu simt nici o uşurare?

- Nu te-ai spovedit?

- Eu nu am avut stare să mă spovedesc. Mă captivase un articol interesant din revistă şi, când mi-a venit rândul să vorbesc cu părintele, uitasem de ce am venit la biserică. I-am zis într-o doară că nu mai pot să îmi stăpânesc trupul, dar parcă aveam o ceață pe minte. La tine cum a fost?

- După ce m-am spovedit, i-am cerut părintelui să se roage pentru noi. Am avut credință că Dumnezeu ne poate întări să depăşim această ispită. Şi Dumnezeu m-a ajutat. Sunt convinsă că dacă I-ai fi cerut ajutorul, te-ar fi ajutat şi pe tine.

Doi frați locuind deosebi mergeau unul către altul. Şi a zis unul dintr-înşii celuilalt: „Voiesc să mă duc la avva Zinon şi să-i spun lui un gând”. A zis şi celălalt: „Şi eu aceasta voiesc”. Deci s-au dus amândoi împreună. Şi luându-i pe fiecare deosebi, şi-au spus gândurile lor şi unul, spunându-le, a căzut înaintea bătrânului, rugându-l cu multe lacrimi ca să se roage lui Dumnezeu pentru dânsul. Şi bătrânul i-a zis: „Mergi, nu te slăbi pe tine şi nu grăi de rău pe cineva şi nu te lenevi de rugăciunea ta!”. Şi ducându-se fratele, s-a vindecat. Iar celălalt, spunând gândul său către bătrân, a adaus moale şi cu nebăgare de seamă: „Roagă-te pentru mine!”. Dar n-a cerut cu dinadinsul.

Iar după o vreme s-a întâmplat de s-au întâlnit unul cu altul. Şi a zis unul dintr-înşii: „Când am mers către bătrânul, i-ai spus lui gândul pe care ziceai că voieşti să i-l spui?”. Iar acela i-a zis: „Da, i-am spus!”. A întrebat acela: „Oare te-ai folosit după ce i-ai spus?”. Răspuns-a fratele: „Da, m-am folosit, că pentru rugăciunile bătrânului m-a vindecat Dumnezeu!”. Iar celălalt a zis: „Eu măcar de i-am mărturisit gândurile mele, nu am simțit vreo uşurare”. Zis-a lui cel ce s-a folosit: „Şi cum te-ai rugat bătrânului?”. Răspuns-a acela: „I-am zis lui: roagă-te pentru mine, că am acest gând!”. Iar el a zis: „Eu, mărturisindu-mă lui, am udat picioarele lui cu lacrimile mele, rugându-l ca să se roage lui Dumnezeu pentru mine. Şi prin rugăciunea lui m-a vindecat Dumnezeu”. Iar aceasta ne-a povestit nouă bătrânul, învățându-ne că se cade

celui ce roagă pe vreunul din părinți pentru gânduri cu osteneală şi din toată inima să se roage, ca lui Dumnezeu, şi atunci va dobândi. Iar cel ce se mărturiseşte cu nebăgare de seamă, sau ispiteşte, nu se foloseşte, ci se şi osândeşte.(9-74)

Rânduiala postului

97. Unii ucenici ai părintelui Antim, dintre cei care practicau rugăciunea lui Iisus, posteau nu numai în zilele de miercuri şi vineri, ci şi lunea, aşa cum e rânduiala în unele mănăstiri în care viețuirea este mai aspră.

La unul dintre ei, la Teodor, a venit într-o zi în vizită sora lui, împreună cu cei trei copii ai ei. A adus prăjituri, ca să mănânce cu toți.

Când serveau prăjitura, a sunat cineva la sonerie. Era un băiat care venea la biserică de puțină vreme, care tocmai se lăsase de meditația transcendentală şi căruia părintele Antim nu îi dăduse binecuvântare nici să postească lunea, nici să spună rugăciunea lui Iisus.

Văzând că Teodor tocmai termina de mâncat o prăjitură cu frişcă, s-a smintit. Şi a refuzat să mănânce şi el, chipurile ca să nu se facă părtaş greşelii lui Teodor.

Duminică dimineața, când a dat pomelnicul la biserică, s-a plâns părintelui:

- Să ştiți că pe mine mă nedreptățiți, în timp ce pe alții îi lăsați să postească, chiar dacă ei calcă postul.

- Cine calcă postul?

- Teodor.

Părintele l-a chemat pe Teodor, a vorbit cu el puțin, apoi i-a spus celuilalt:

- Postul de luni nu e obligatoriu. Eu le dau unora binecuvântare să îl țină, dar, dacă e cazul, le-am spus că îl pot dezlega. Dacă Teodor ar fi refuzat să mănânce împreună cu sora sa şi cu nepoții săi, aceştia s-ar fi întristat. Şi nu numai că s-ar fi supărat pe Teodor, dar s-ar fi supărat şi pe Dumnezeul pe care Îl cunosc atât de puțin. Dacă ar fi fost miercuri sau vineri, sora lui nu ar fi adus prăjituri. Sau ar fi adus de post. Dar postul în ziua de luni nu îl poate înțelege. I se pare exagerare. Şi Teodor, mâncând prăjitura, a ținut postul dragostei. Postul nu este scop, ci mijloc. Postim ca să iubim, nu iubim ca să postim.

Când e vorba de postul rânduit de Biserică, acolo nu există îndoieli: trebuie păstrat. Dar, când e vorba de posturi mai aspre pe care le ținem din dorința de a ne curăța sufletul, fără să avem canon, acolo nu e lege. Acolo trebuie să avem chibzuință când trebuie să facem pogorăminte şi când nu. Dacă tot l-ai judecat pe Teodor, află că el are binecuvântare de la mine ca pentru fiecare zi de luni în care trebuie să mănânce de dulce pentru a nu-i sminti pe alții, miercurea sau vinerea următoare să mănânce numai pâine şi apă. Să nu spui asta mai departe. Ți-am spus-o doar ca să nu îl judeci în continuare.

S-a dat odată poruncă în Schit: „Postiți săptămâna aceasta!". Şi în acea vreme au venit nişte frați de la Egipt la avva Moise, şi le-a făcut lor puțină fiertură. Şi văzând vecinii fumul, au zis clericilor: „Iată, Moise a călcat porunca şi fiertură a făcut pentru ei". Iar ei au zis: „Când va veni, noi îi vom grăi lui". Iar după ce a venit sâmbăta, clericii, văzând petrecerea cea mare a lui Moise, îi ziceau înaintea norodului: „O, avvo Moise, porunca oamenilor ai călcat-o şi a lui Dumnezeu ai păzit-o!". (5-142)

*

98. Un creştin şi-a întrebat duhovnicul:

- Părinte, când fac multă mâncare, în două-trei zile mă satur de ea. Şi vreau să dau la săraci ce rămâne, şi pentru mine să gătesc altceva. Cum vi se pare treaba asta?

- Dacă o dai la săraci numai ca să nu o arunci, nu e bine. Săracii nu sunt coşul tău de gunoi. Mâncarea, dacă nu s-a stricat, trebuie mâncată. Altfel, dacă gătim numai mâncăruri care ne stârnesc patima îmbuibării şi dacă trăim ca să mâncăm, nu e bine. Te gândeşti la săraci? Foarte bine: cum ai terminat de gătit, du-le şi lor. Dar nu le duce abia când tu însuți te-ai plictisit de aceeaşi mâncare. Pentru ei e bine şi aşa, că îşi astâmpără foamea. Dar ție nu îți este de folos, îți adapă patimile.

Au întrebat unii din părinți pe avva Meghetie, zicând: „De va prisosi fiertură pe a doua zi, voieşti să o mănânce frații?". Zis-a lor bătrânul: „De s-a stricat, nu e bine să fie siliți frații să o mănânce şi să se îmbolnăvească, ci să se lepede. Iar de este bună şi pentru desfrânare se va lepăda şi alta se va fierbe, aceasta e rău". (3-151)

*

99. Doi creştini stăteau la rând ca să se spovedească la părintele Ioan. Au început să discute despre post şi despre faptul că în vremurile noastre una dintre cele mai mari biruințe ale diavolului este de a-i convinge pe creştini să nu postească.

Cel mai tânăr, care venise pentru prima dată la părintele Ioan, a început să se laude, spunând:

- Eu de doi ani de zile țin post negru în fiecare vineri. Nu mănânc nimic, nici măcar nu iau anafură.

Celălalt, care se spovedea din tinerețea sa la părintele Ioan, a spus:

- Frățioare, şi eu țin post negru, dar iau şi anafură, şi aghiasmă. În primul rând pentru a mă sfinți, pentru că ele au fost sfințite de către Duhul Sfânt. Şi în al doilea rând pentru a nu mă umfla în pene că sunt mare postitor. Că ce folos aş avea din post, dacă roada postului ar fi mândria?

Tânărul şi-a dat seama de greşeala sa. Şi, dacă până atunci se aştepta să fie lăudat de părintele Ioan pentru nevoința lui, şi-a dat seama că trebuie să spovedească faptul că, postind, se considera deasupra celorlalți, mândrindu-se.

Un frate şedea afară din satul său şi mulți ani nu s-a suit în sat şi zicea fraților: „Iată câți ani am şi nu m-am suit în sat, iar voi totdeauna vă suiți!". Şi i-a spus lui avva Pimen despre dânsul şi a răspuns bătrânului: „Eu mă suiam noaptea şi înconjuram satul ca să nu se laude gândul meu că nu mă sui". (110-181)

*

100. Odată, în ultima săptămână din Postul Paştelui, la coadă la pâine a început o discuție despre post. Unii oameni spuneau că postul e o prostie, că slăbeşte organismul, alții spuneau că e de mare folos, deoarece curăță şi trupul, şi sufletul.

- Eu pot să țin patruzeci de zile post numai cu apă, a spus unul care era ras în cap şi avea o privire foarte ciudată.

- Mare lucru, a spus o femeie. Vă rugați mult?

- Da' de unde, a spus omul acela. Eu fac yoga şi mi-am educat trupul foarte bine, postesc cât vreau şi când vreau, fără să mi se facă rău.

La coadă se afla un om care ținea pentru prima oară post în viața lui; post creştinesc, fără bucate de dulce. Până să îl audă pe yoghin, i se părea că este mare ascet, renunțând la carne, lapte, ouă. Ba chiar se gândea să renunțe la post, ca să nu îşi forțeze organismul peste măsură. Dar, auzindu-l pe yoghin, s-a gândit:

„Iată că eu socoteam că am făcut o mare nevoință. Dar yoghinul acesta, slujindu-l pe diavol, are mult mai multă râvnă decât am eu, slujindu-L pe Dumnezeu." Şi, dându-şi seama cât de puțin se nevoieşte pentru a dobândi cununa mântuirii, s-a hotărât să nu se mai vaite că postul rânduit de Biserică e prea greu, şi să îl țină până la sfârşit. Ba şi-a dat

seama că postul fără spovedanie nu are valoare, şi s-a spovedit pentru prima dată în viaţa lui.

Părintele, negăsindu-i păcate opritoare la împărtăşanie, i-a dat binecuvântare să se împărtăşească împreună cu ceilalţi credincioşi în noaptea de Paşti.

Şedea odată avva Sisoe singur în muntele lui avva Antonie. Şi zăbovind slujitorul lui să vină la dânsul, timp de zece luni nu a văzut om. Umblând prin munte, a găsit un faranit care vâna dobitoace sălbatice. Şi i-a zis lui bătrânul: „De unde vii şi câtă vreme ai aici?". Iar el a zis: „Cu adevărat, avvo, am unsprezece luni în muntele acesta şi nu am văzut om decât pe tine". Şi auzind bătrânul aceasta, intrând în chilia lui, se bătea pe sine, zicând: „Iată, Sisoe, ai socotit că ai făcut ceva şi nici ca mireanul acesta n-ai făcut!". (7-208)

*

101. Într-o sâmbătă, la biserica părintelui Ioan cineva a făcut o masă de parastas. Au fost chemaţi toţi oamenii din biserică. S-a nimerit să fie acolo şi un creştin care venea de departe, aşa că l-au chemat la masă.

Când s-au adus farfuriile cu sarmale, străinul a spus cu voce tare:

- Mie să nu îmi aduceţi, că nu mai mănânc carne de mai bine de cinci ani. Peste câteva zile se împlinesc şase.

Părintele l-a chemat deoparte şi i-a spus:

- Frate, cinci ani de post i-ai pierdut într-o clipă. Dacă vrei să posteşti, nu te lăuda altora cu nevoinţa ta. Nu eşti singurul de la această masă care nu mănâncă de obicei carne. Unii au mâncat acum tocmai pentru a se smeri. Dar la masă e cineva care, deşi nu a mâncat, a avut grijă ca ceilalţi să nu îşi dea seama de postul său. Nu a trâmbiţat ca tine că este nevoitor.

Odată, fiind la Schit praznicul hramului bisericii, s-au adunat din toate părţile mulţime de părinţi, după cum le era obiceiul. Şi după slujba bisericii, au mers în trapeză după obicei şi au şezut toţi la masă şi au început a mânca. Iar un bătrân oarecare din cei străini care veniseră la praznic nu mânca nimic altceva decât pâine goală. Egumenul, luând seama că nu mănâncă, l-a poftit ca să ospăteze, neştiindu-i obiceiul postirii. Acesta, răspunzând, a zis egumenului în auzul tuturor părinţilor: „Iartă-mă, părinte, că eu nu mănânc niciodată fiertură, decât pâine cu sare". Şi sculându-se un bătrân, i-a grăit: „Mai bine ar fi fost de ai fi mâncat totdeauna carne de trei ori pe zi la chilia ta, decât să-ţi arăţi şi să-ţi spui viaţa şi postirea ta în vederea şi auzirea a tot soborul, postire care îţi este zadarnică". (3-357)

*

102. Într-o revistă medicală un creştin a citit un articol despre cât de sănătos este să ţii o zi de post negru pe săptămână. S-a dus la duhovnicul său să ia binecuvântare pentru aceasta, dar duhovnicul i-a zis că nu are rost să îşi ia o cruce atât de grea.

Peste câtăva vreme, creştinul a ajuns la o mănăstire şi l-a întrebat pe unul dintre duhovnici dacă ar fi bine să ţină o zi de post negru în fiecare săptămână.

- Da, cum să nu. Vinerea.

- Dar duhovnicul meu nu mi-a dat binecuvântare pentru asta. Mi-a spus că el nu a ţinut în viaţa lui nici măcar o zi de post negru, aşa că nu are rost să ţin eu, care sunt doar un credincios.

- Dacă nu cunoaşte din experienţă valoarea postului negru, nu e de mirare că nu te-a lăsat să posteşti.

- O să plec de la el. Vin la sfinţia voastră, dacă mă primiţi.

- Nu, nu e cazul. Aici nu poți ajunge decât foarte greu, şi e bine să te spovedeşti cât mai des. Dacă puteai ajunge la mine măcar o dată pe lună, era bine.

- Nu, nu pot, am familie, serviciu…

- Tocmai de aceea. Rămâi la părintele tău. Eu o să îți dau nişte sfaturi. Dacă te ții de ele şi, de va fi cazul, dacă părintele îți dă binecuvântare să îmi fii ucenic, o să te spovedesc eu. Dar acum nu e cazul. Ține-te de duhovnicul tău, spovedeşte-te cu zdrobire de inimă, luptă-te cu păcatul şi va fi bine. E mai important să ai duhovnicul aproape de tine şi să te spovedeşti des, decât să ții o zi de post negru pe săptămână. Dacă tu ții poruncile Evangheliei, dacă ții poruncile Bisericii, chiar dacă duhovnicul nu e prea iscusit, ascultându-l te vei mântui. Pentru credința ta, Dumnezeu va pune în gura lui cuvântul de care ai nevoie. Şi, dacă va fi cazul, tot Dumnezeu îl poate lumina să se smerească şi să te trimită la un duhovnic mai iscusit.

Şezând odată avva Zaharia în Schit, i-a venit lui vedenie şi sculându-se i-a vestit părintelui său Carion, iar bătrânul, fiindcă era lucrător, nu era iscusit la acestea şi, sculându-se, l-a bătut zicând că de la draci este. Dar a rămas cu gândul la aceasta. Şi sculându-se, s-a dus către avva Pimen noaptea şi i-a vestit lui lucrul acesta şi cum se ard cele dinlăuntru ale lui şi văzând bătrânul că de la Dumnezeu este, i-a zis lui: „Mergi către cutare bătrân şi orice îți va zice ție, fă!". Şi ducându-se către bătrânul, mai înainte de a întreba el ceva, apucând bătrânul, i-a spus lui toate şi cum că vedenia este de la Dumnezeu. „Ci mergi şi supune-te părintelui tău!" (4-78)

*

103. Un episcop a venit pe neaşteptate la un schit. După slujbă, la masă, starețul schitului s-a scuzat față de episcop:

- Vă rog să ne iertați că nu avem bucate mai alese. Nu ştiam că veniți, că aş fi pus să se pregătească ceva mai bun. Pentru monahii de aici, ce mănâncă acum e de-ajuns; sunt învățați cu posturi aspre. Dar poate că sfinția voastră nu sunteți mulțumit…

- Nu, totul e bine. Mai mult încă, şi dacă veți mai afla că o să vin pe la voi, tot bucate din astea vreau să găsesc. Schitul e schit. Aşa trebuie să fie aici. Nu ca la acele mănăstiri la care oamenii aduc pomelnice din puținul lor, iar călugării mănâncă mult şi cad în trândăvie. Doar suntem monahi, şi voi şi eu, şi am depus fiecare votul sărăciei…

Un episcop iubitor de Dumnezeu se ducea în fiecare an la Schit, la părinți. Acolo l-a întâlnit un frate şi l-a dus la chilia sa punându-i înainte pâine şi sare, şi zicând: „Iartă-mă, că nimic altceva nu am să-ți pun înainte!". Şi i-a răspuns lui episcopul: „Voiesc ca la anul, venind, să nu aflu aici nici sare". (17-370)

*

104. În Postul Paştelui, un creştin a început să ajuneze în fiecare zi, până la apusul soarelui. Toți colegii de serviciu îl lăudau pentru nevoința sa. Dar, într-o zi, au chemat un preot să le facă sfeştanie la birouri. Când i-au spus preotului despre nevoința colegului lor, acesta a întrebat:

- Dar ai binecuvântare de la duhovnic pentru un post atât de aspru?

- Nu, dar mă descurc, nu îmi e greu.

- Chiar dacă nu îți e greu, tot e bine să ceri binecuvântare de la părintele tău.

Când a ajuns la duhovnic, acesta l-a mustrat, spunându-i:

- Dacă mi-ai fi cerut binecuvântare de la început, ți-aş fi dat, dar ți-aş fi dat ascultare să nu ştie nimeni în afară de soția ta că ajunezi. Dar aşa, după ce te-au lăudat toți, va trebui să renunți la nevoința ta. Vei ajuna doar miercurea şi vinerea. Şi să nu le spui că eu te-am pus să renunți la post. Ca să te smereşti, să le spui că nu ai mai rezistat.

Creştinul a făcut aşa. Dar a observat că îi era greu să ajuneze chiar şi numai două zile pe săptămână. Când a fost biruit de foame, şi a mâncat într-o zi de vineri dimineața, în loc să se ducă la serviciu s-a dus mai întâi la duhovnicul său:

- Ce se întâmplă, părinte? Înainte puteam să postesc mult mai aspru, iar acum îmi e gândul numai la mâncare.

- Înainte te hrăneai din laudele celorlalți. Dracul mândriei îți alunga foamea. Abia acum îți poți cunoaşte măsura adevărată. Îți poți da seama de neputințele tale. Dar rabdă. Că nu e uşoară calea mântuirii.

Colegii de serviciu, văzându-l că a renunțat să ajuneze în fiecare zi, au început să râdă de el, şi îl mustrau că nu e în stare să se țină de ceea ce îşi propusese să facă. Dar părintele i-a spus:

- Acum mergi pe calea bineplăcută lui Dumnezeu, când nu ştie stânga ce face dreapta.

Spuneau părinții că era într-un sat unul care postea mult, încât se chema numele lui postitorul. Şi auzind avva Zinon pentru dânsul, l-a chemat pe el; iar el s-a dus cu bucurie. Şi rugându-se ei, au şezut. Deci a început bătrânul să lucreze tăcând, iar postitorul neaflând să vorbească cu dânsul, a început să se supere de trândăvie. Şi a zis bătrânului: „Roagă-te pentru mine, avvo, că voi să mă duc!”. Zis-a lui bătrânul: „Pentru ce?”. Iar el răspunzând, a zis: „Căci inima mea ca arzându-se este şi nu ştiu ce are. Căci când eram în sat, până seara posteam şi niciodată aşa nu mi s-a făcut”.

Zis-a lui bătrânul: „În sat te hrăneai din urechile tale. Ci mergi de acum şi mănâncă la ceasul al nouălea! Şi orice faci, întru ascuns fă”. Şi cum a început să facă, cu necaz a aşteptat ceasul al nouălea, şi ziceau cei ce-l ştiau pe el că postitorul s-a îndrăcit şi venind el, a spus bătrânului toate. Iar el i-a zis lui: „Această cale este după Dumnezeu”. (8-74)

*

105. La părintele Ioan au venit odată doi creştini, şi unul dintre ei i-a spus:

- Părinte, eu de când m-am căsătorit nu am călcat nici un post al Bisericii, şi m-am unit cu femeia mea numai în zilele îngăduite de Biserică. Şi în fiecare seară spunem împreună Paraclisul Maicii Domnului. Oare ne mântuim sufletele făcând aşa sau nu?

A întrebat şi celălalt:

- Eu cu soția mea cheltuim numai puțini bani pentru cele necesare traiului, iar restul îl împărțim la săraci. Oare ne vom mântui prin aceasta?

Fără să le răspundă, părintele a intrat în altar să se roage. După o vreme a ieşit să le răspundă la întrebări:

- Oare toată viața de familie a unui creştin se rezumă la post şi la rostirea unui paraclis în fiecare zi? Nu. Sau se rezumă la milostenia dată celor în nevoi? Nici aşa, că altfel unii sectanți ar fi mai bineplăcuți lui Dumnezeu decât drept-credincioşii. Sunt bune faptele voastre, şi vor avea plată de la Dumnezeu, dar numai dacă veți ține toate poruncile vă veți mântui. Că poate cineva să facă mari nevoințe, dar dacă, de exemplu îşi urăşte vrăjmaşii, ura aceasta îl poate duce în iad. Luați aminte!

Au venit odată doi frați la avva Pamvo şi l-a întrebat pe el unul, zicând: „Avvo, eu postesc din două în două zile şi mănânc două pâini. Oare îmi mântuiesc sufletul, sau mă rătăcesc?”. A zis şi celălalt: „Avvo, eu cheltuiesc din averea mea doi bani în fiecare zi şi țin puține pentru hrană, iar celelalte le dau milostenie. Oare mă mântuiesc sau pier?”. Şi mult rugându-se ei, nu le-a dat răspuns; iar peste patru zile aveau să se ducă şi îi mângâiau pe dânşii clericii, zicând: „Nu vă mâhniți, fraților, Dumnezeu vă va da vouă plată. Aşa este obiceiul bătrânului, nu degrabă vorbeşte de nu-i va vesti lui Dumnezeu”. Deci au intrat ei la bătrânul şi i-au zis: „Avvo, roagă-te pentru noi!”.

Le-a zis lor: „Voiţi să mergeţi?”. Au răspuns: „Da!”. Şi cântărind faptele lor, scriind pe pământ, zicea: „Pamvo, din două în două zile postind şi două pâini mâncând, oare cu aceasta se face călugăr? Nu! Şi Pamvo lucrează pe doi bani şi-i dă milostenie, oare cu aceasta se face călugăr? Nu încă!”. Şi le-a zis lor: „Bune sunt faptele, dar de veţi păzi conştiinţa faţă de aproapele, aşa vă veţi mântui”. Şi încredinţându-se ei, s-au dus plini de bucurie. (3-190)

Păcatul desfrâului

106. Un tânăr a fost ispitit vreme de patru ani de către o vecină de-a sa să păcătuiască, dar el a rezistat. Pentru că vecina era frumoasă şi bine dezvoltată, tânărul rezista destul de greu ispitei. În cele din urmă, sătul de atâta război, s-a dus să vorbească cu duhovnicul său:

- Părinte, o să cad. De atâta vreme mă lupt cu gândul, mintea mea s-a spurcat, nu mai are rost să rezist. Până la urmă tot o să cad.

- Nu, n-o să cazi. Anii tăi de luptă vor avea mare plată înaintea lui Dumnezeu. Numai că trebuie să te fereşti şi de păcatul cu gândul, nu numai de cel trupesc. Cum îţi zboară mintea la vecină, zi „Doamne miluieşte...”. Şi o să îţi fie bine.

Zis-a un bătrân: „Un frate era ispitit de un gând nouă ani şi din evlavie se osândea zicând: «Mi-am pierdut sufletul». Şi aceasta o zicea fiindcă se socotea pe sine pricinuitor al ispitei. Mai pe urmă, îngreuindu-se şi deznădăjduindu-se precum nu se cuvenea de mântuirea sa, a zis: «Mă voi duce în lume, de vreme ce m-am prăpădit». Iar după ce a dat să se ducă, i-a venit un glas pe cale, zicând: «Cei nouă ani în care ai fost ispitit cununi ţi-au pricinuit ţie. Pentru aceea, întoarce-te la locul tău şi te vei uşura de gânduri». Şi întorcându-se, fratele a aflat odihnă. De unde înţelegem că războaiele pricinuiesc cununile”. (13-403)

*

107. O mamă stătea de vorbă cu fiica ei care abia intrase la liceu:

- Ştii că eu am avut două surori mai mari. O să îţi spun câte ceva despre ele. Acum, că ai mai crescut, eşti la vârsta la care poţi înţelege ce îţi spun. Sora mai mare, care era studentă în ultimul an de facultate, era o fată foarte cuminte. Mergea la biserică, se spovedea. Avea un prieten cu care urma să se mărite când termina studiile, dar nu trăia cu el. Vroia să îşi păstreze fecioria până la nuntă.

Sora mijlocie încă de mică era neascultătoare, pentru că a crescut până la patru ani în casa bunicilor, care îi făceau toate capriciile. Şi când a crescut făcea numai ce vroia ea, nu asculta de părinţi. În ultima clasă de liceu a rămas însărcinată, dar a avortat. Părinţii şi-au dat seama ce fată au când a început să lipsească nopţile de acasă. Dacă sora cea mare mă sfătuia să îmi păstrez fecioria, cea mijlocie mă tot îndemna să mă culc cât mai repede cu un bărbat, ca să ştiu ce înseamnă distracţia. Îmi spunea că pot măcar să îmi împlinesc singură poftele, că nu e nici un rău. Ba chiar, aflând de la mine că prietenul vrea să mă părăsească pentru că nu vreau să mă culc cu el, mi-a dat să citesc un articol despre perversiunile pe care le poate face o fată virgină pentru a-şi satisface iubitul. Eu nu ştiam ce să fac, nu ştiam pe care din surori să o ascult. Ştiam că cea mare a făcut alegerea bună, dar îmi era frică că nu voi avea tăria ei. Şi mă gândeam să mă culc cu cineva. Am fost la munte, toate trei surorile şi prietenii noştri. În prima seară am dormit fetele într-o cameră, băieţii în alta. Dimineaţa am văzut că mijlocia lipsea. Se dusese în patul prietenului ei, fără nici o ruşine. Mă gândeam că în seara următoare voi merge şi eu să dorm în pat cu prietenul meu. Nu se punea problema începerii vieţii sexuale, că nu erau condiţii. Dar măcar dormeam în braţele lui. Însă nu am apucat a doua seară acolo. În timpul zilei, urcând pe munte, s-a produs o avalanşă. Surorile mele au murit amândouă.

Eram foarte şocată. Părinţii au venit imediat. Ne-am întors acasă disperaţi. Am trecut printr-un moment de deznădejde maximă. Prietenul meu mi-a spus că dacă am face dragoste aş depăşi mai uşor această încercare. L-am rugat să mai aştepte, că nu mă simţeam pregătită pentru aşa ceva. În noaptea de după înmormântarea surorilor mele am avut un vis. Un înger m-a luat cu el şi mi-a arătat şi raiul, şi iadul. Sora cea mare era în rai, în ceata fecioarelor. Strălucea de bucurie. Aş fi vrut să mai stau cu ea, dar îngerul m-a dus şi la sora mijlocie. Aceasta stătea în iad şi striga după ajutor. Dar nu puteam să o ajut cu nimic. Îngerul mi-a spus: „Gândeşte-te bine unde îţi place, locul în care se află sora mare sau cea mijlocie. Şi, dacă vrei să ajungi în rai sau în iad, ştii pe care dintre ele să o urmezi".

M-am sculat speriată. Era noapte, dar l-am sunat pe prietenul meu şi i-am spus visul pe care îl avusesem. S-a mirat, dar m-a crezut că nu avusesem halucinaţii. Deşi nu mă aşteptam, mi-a spus că va avea răbdare cu mine. Că nu va insista să facem dragoste până la nuntă. Şi s-a ţinut de cuvânt. E vorba chiar de tatăl tău.

- De tata? Dar de ce nu mi-aţi povestit asta până acum?

- Nu am crezut că era momentul. Dar, acum, când ispitele se vor apropia de tine cu putere, m-am gândit că ar fi bine să ştii ce s-a întâmplat cu surorile mele. Să înţelegi de ce am urmat-o pe cea mai mare, şi nu pe cealaltă.

Povestit-a un bătrân că era o fecioară bătrână, foarte sporită în frica lui Dumnezeu, care, întrebată fiind de acesta care este pricina depărtării sale de lume, a povestit aşa: „Eu, o, minunatule, copilă fiind, aveam un tată foarte blând şi liniştit cu obiceiul, dar bolnav şi neputincios cu trupul, încât cea mai multă vreme a vieţii lui o cheltuia zăcând pe pat. Şi aşa trăia, încât abia rar şi cândva se întâlnea cu cineva. Cu lucrul pământului se îndeletnicea când se întâmpla de era sănătos şi acolo viaţa petrecându-şi roadele le aducea în casă şi atâta tăcere avea încât se părea celor ce nu-l ştiau că ar fi mut. Însă maica era cu totul împotriva tatălui. Ea iscodea şi cele peste patria noastră şi atât era de limbută cu toţi, încât niciodată nu o vedeam câtuşi de puţin tăcând, ci uneori certându-se, iar alteori grăind lucruri necuviincioase şi fără rânduială. Chiar şi de beţii cu bărbaţi desfrânaţi mai mult petrecea şi ca o curvă era mult cheltuitoare şi rău ocârmuia cele din casă, încât averile, deşi nu erau puţine, nu erau cu putinţă a ne ajunge. Căci ei i se încredinţase de la tatăl meu iconomia celor din casă. Şi aşa vieţuind ea, nu i s-a întâmplat vreodată vreo boală trupească, nu a simţit vreo durere cât de mică, ci în toată viaţa ei era sănătoasă cu trupul şi întreagă.

Deci, topindu-se tatăl de îndelungată boală, s-a întâmplat de a murit şi îndată s-a pornit cerul şi s-au făcut tunete şi fulgere dese şi ploaie atât de multă şi aşa de necurmată se pogora de sus, încât nici puţin măcar a ieşi noi din casă nu puteam până la trei zile, timp în care şi tatăl sta neîngropat în casă. Iar oamenii satului văzând aceasta multe grăiau asupra răposatului zicând: «Cu adevărat vrăjmaş al lui Dumnezeu a fost acesta. Pentru aceasta nici nu îl lasă să se îngroape». Însă noi, ca să nu se împută trupul înăuntru şi să ne facă neumblată casa, scoţându-l afară, deşi ploaia era foarte mare, cum am putut l-am îngropat. Iar mama, luând mai multă slobozenie, mai fără de ruşine s-a dat la desfrânare şi făcând casa de ruşine cheltuia averea în desfătări, încât mai de toate eram lipsiţi. După multă vreme, sosindu-i moartea, aşa îngropare a dobândit, încât se părea că şi cerul ajuta la îngroparea ei.

Deci, după îngroparea mamei, eu trecând de vârsta copilărească şi poftele trupului sculându-se asupră-mi şi zădărnicindu-mă, într-o seară mi-a venit o socoteală: «Oare viaţa tatălui meu să aleg şi în blândeţe, cinste şi păzire să vieţuiesc? Dar acela nici un bine nu a dobândit, aşa petrecând, ci totdeauna de boli şi de necazuri topindu-se, s-a dus de aici, nici ca ceilalţi oameni putând fi îngropat. Deci, de i-ar fi plăcut lui Dumnezeu această petrecere, pentru ce a pătimit atâtea rele? Dar viaţa mamei care era? Oare nu pururea petrecea în desfrânări şi dezmierdări, şi s-a dus din viaţa aceasta

sănătoasă şi fără nici o pătimire? Aşadar, trebuie şi eu să vieţuiesc. Că mai bine este a crede ochilor mei, decât cuvintelor altora».

După ce am socotit eu, ticăloasa, să urmez urmele maicii mele, a sosit noaptea şi eu adormind, a venit asupra mea un bărbat mare la trup şi înfricoşat la vedere şi căutând spre mine sălbatic şi cu mânie, mă întreba cu glas aspru zicând: «Spune-mi, care sunt gândurile inimii tale?». Eu cu totul înspăimântată fiind, nici nu îndrăzneam a căuta la dânsul. Iar acela iarăşi, cu glas groaznic, a grăit: «Vesteşte-mi mie, care sunt socotelile tale?». Şi văzându-mă că de frică eram cu totul slăbănogită şi din minţi ieşită, îmi aduceam aminte de toate câte cugetam în mintea mea. Dar venindu-mi în fire, nu puteam să le tăgăduiesc, ci spre rugăminte m-am întors şi mă rugam să mă învrednicească de iertăciune. Iar el luându-mă, mi-a zis: «Vino să vezi pe tatăl tău şi pe mama ta şi, după aceea, oricare viaţă vei voi, alege-ţi!».

Aşadar, scoţându-mă m-a dus într-un loc şes cu livadă, în care erau pomi de multe feluri, care biruiesc descrierea frumuseţii, încărcaţi cu tot felul de roade. Acolo împreună cu el umblând eu, m-a întâlnit tatăl meu şi cuprinzându-mă m-a sărutat, numindu-mă fiică dorită, iar eu îmbrăţişându-l, îl rugam să petrec împreună cu dânsul. El însă a zis: «Acum nu este cu putinţă să se facă aceasta. Dar de vei urma urmele mele, nu după multă vreme vei veni aici». Eu încă mai rugându-mă să rămân împreună cu el, m-a tras îngerul de mână, zicându-mi: «Vino s-o vezi şi pe mama ta, ca să cunoşti din lucruri la care viaţă este de folos să te pleci».

Ducându-mă la o casă foarte întunecoasă, plină de scrâşnire şi de tulburare, mi-a arătat un cuptor arzând cu foc şi vâlvâind şi pe câţiva cumpliţi stând lângă cuptor. Iar eu, căutând în cuptor, o văd pe mama mea până la gât afundată în foc şi mulţime nenumărată de viermi din toate părţile mâncând-o, iar ea de usturime scrâşnind cu dinţii şi clănţănind. Văzându-mă şi ea pe mine, plângând mă chema: «Vai mie, fiica mea, pentru durerile cele nesuferite! Vai mie, pentru muncile cele fără de sfârşit! Vai mie, ticăloasei, că pentru puţină dezmierdare, ce chinuri mi-am pricinuit! Vai mie, ticăloasei, că în locul dezmierdărilor celor vremelnice, veşnic mă chinui! Miluieşte-mă, fiica mea, pe mine, maica ta, că ard şi mă topesc! Adu-ţi aminte de hrana care ai dobândit de la mine, şi mă miluieşte, şi-mi dă mâna şi mă scoate de aici!». Iar eu, lepădându-mă de acei cumpliţi, care stăteau aproape, fără a mă apropia, mama iarăşi cu lacrimi striga: «Fiica mea, ajută-mă şi nu trece cu vederea tânguirile maicii tale, nu trece cu vederea pe cea care aşa cumplit în gheena focului se chinuie şi de viermele cel neadormit este roasă!».

Iar eu, milostivindu-mă cu sufletul de dânsa, am întins mâna să o trag. Focul, însă, atingându-se puţin de mâna mea, mare usturime am simţit şi am început a urla şi a suspina cu plâns. Cei ce erau în casă, deşteptându-se de vaiete şi sculându-se şi aprinzând focul, alergau la mine şi mă întrebau adeseori de pricina vaietelor. Eu, în sine-mi venind, cele ce am văzut le-am povestit lor şi de atunci am urmat vieţii tatălui şi mă rog să-l dobândesc pe el şi partea cea împreună cu dânsul, încredinţându-mă cu darul lui Dumnezeu ce fel de cinste şi slavă sunt gătite celor ce aleg a vieţui cu dreptate şi în bună credinţă. De asemenea, ce fel de munci primesc cei ce îşi cheltuiesc viaţa în pofte şi dezmierdări". (23-396)

*

108. Un tânăr a venit la duhovnicul său:

- Părinte, mama m-a trimis în vacanţă o lună la mare, să stau la sora mea şi la soţul ei. Dar îmi e teamă că, stând atât de multă vreme aproape de ispită, că plaja e plină de fete frumoase, să nu mă tragă vreuna în braţele ei şi să îmi pierd fecioria.

- Şi ai ce face? Poţi pleca în vacanţă în altă parte?

- Nu. Mama pleacă în alt oraş, la o specializare, şi la tata nu mă pot duce, că nu vrea noua lui soție.

- Atunci du-te la sora ta, dar ai grijă de tine. Şi, dacă vei fi ispitit, roagă-te cu credință: „Doamne, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Tale, ajută-mă să nu cad în păcat".

Tânărul a ținut cont de sfatul părintelui său. A mers la mare, şi Dumnezeu l-a păzit de ispite. Până când, cu câteva zile înainte să se întoarcă acasă, sora mai mică a cumnatului său a venit dimineața la el în cameră îmbrăcată doar într-un halat. Şi-a descheiat halatul şi s-a apropiat de el. Tânărul a simțit cum pofta îi aprinde trupul, căci i-ar fi plăcut să se culce cu ea, dar i-a venit în minte sfatul părintelui său.

Şi a strigat cu voce tare:

- Doamne, nu mă lăsa, pentru rugăciunile Maicii Tale, păzeşte-mă de ispită!

Fata s-a simțit jignită:

- A, nu mă vrei, zici că sunt ispită? Bine, urâtule, atunci rămâi singur, îi spuse enervată. Nu îmi trebuie proşti ca tine. Ce să îți spun, ce mare păcat făceam… Eşti un pămpălău, eram singuri toată ziua, spuse făcându-i un semn obscen.

Ca să îl scoată din minți îşi dădu jos halatul şi ieşi din cameră. Spera să îl ațâțe şi mai tare. Dar tânărul plecă repede din casă, la o biserică din apropiere. Vroia să Îi mulțumească lui Dumnezeu că l-a păzit de ispită.

Când s-a întors, spre seară, fata i-a dat un bilețel pe care scria: „Dacă sufli ceva, o să spun că ai încercat să te dai la mine. Mai bine taci".

Tânărul a răsuflat uşurat. Dumnezeu îl ajutase să scape cu bine.

Un frate a venit de la Schit la avva Ammun şi i-a zis: „Mă trimite părintele meu la slujbă şi mă tem de curvie". I-a zis lui bătrânul: „Ori în ce ceas îți va veni ispita, zi aşa: «Dumnezeul puterilor, pentru rugăciunile părintelui meu, scapă-mă!». Deci în una din zile o fată a încuiat uşa după dânsul. Iar el, strigând cu glas mare, a zis: „Dumnezeul puterilor, pentru rugăciunile părintelui meu, scapă-mă!". Şi îndată s-a aflat pe calea către Schit. (3-34)

*

109. Un om îşi înşela soția. Duhovnicul l-a ajutat să renunțe la păcatul preacurviei, dar omul rămăsese cu anumite amintiri care îi zgândăreau sufletul. Amintirile prindeau putere de la faptul că el se uita pe internet la site-uri erotice.

La spovedanie, duhovnicul l-a sfătuit să scoată modem-ul din calculator, ca să nu mai poată intra pe internet.

- Dacă nu îți păzeşti mintea, nu îți vei putea păzi nici trupul. Dacă vezi imagini erotice, îți va fi mult mai greu să rezişti ispitei.

Rămas fără acces la internet, omului i se părea că se mai descarcă dacă se uită la filme sexy. Când i-a spus şi aceasta duhovnicului, acesta a oftat: „Tu scoți un drac din casă pe uşă şi deschizi larg fereastra, ca să intre alții. Nici plăcerile trupeşti nu le trăieşti, dar nici pe Dumnezeu nu Îl dobândeşti. Alege una dintre căi, nu mai pendula între amândouă".

Un om bogat, lepădându-se de lume şi averile sale la săraci dându-le, a oprit oarece spre odihna sa, nevrând să primească smerita cugetare cea din lepădarea cea desăvârşită şi supunerea cea adevărată a canonului vieții de obşte. Către care cel întru sfinți Vasile a grăit în acest fel: „Şi averile le-ai pierdut şi [nici] călugăr nu te-ai făcut". (7-121)

*

110. Un tânăr, Ovidiu, a fost chemat la petrecerea care avea loc după 10 ani de la terminarea liceului. Ştiind cât de rău îl influenţaseră în liceu pe tânăr colegii, duhovnicul i-a spus că nu ar fi bine să se ducă. Sau că, dacă se duce, să nu stea prea mult.

- De ce, părinte, oare nu sunt în stare să îmi dau seama dacă e sau nu cazul să stau? Mă voi duce şi, dacă nu e nimic în neregulă, voi sta până la sfârşit. Iar dacă e ceva aiurea plec imediat.

Părintele nu a reuşit să îl convingă că poate fi ispitit să cadă iarăşi în păcat.

Petrecerea a fost destul de liniştită. La miezul nopţii, cei mai mulţi invitaţi, care veniseră cu soţii sau soţiile lor, s-au dus acasă. Unii dintre ei aveau deja copii.

Dar cinci burlaci s-au retras în apartamentul unuia dintre ei şi au continuat petrecerea împreună cu două colege. Distracţia devenea din ce în ce mai încinsă. Au început momentele erotice, şi fetele făceau strip-tease. Ameţit de băutură, Ovidiu uitase de sfaturile părintelui. Pofta trupească l-a biruit şi în cele din urmă a intrat în baie cu una dintre fete - cea care fusese cea mai puţin arătoasă din clasă - şi au păcătuit.

Dimineaţa, când şi-a revenit, l-a bufnit plânsul. Îşi dorise din toată inima să se poată înfrâna până când se va căsători. S-a dus şi s-a spovedit, iar părintele i-a dat un canon aspru.

După vreo lună, colega cu care păcătuise i-a dat un telefon:

- Auzi, Ovidiu, în noaptea cu petrecerea, am făcut-o fără protecţie şi am rămas însărcinată. Mă gândesc să avortez, dar am sunat să te întreb şi pe tine dacă eşti de acord. Mi-a zis Dragoş că tu eşti cu biserica şi că zici că avortul e o crimă. Poate că vrei să păstrez copilul. Dacă îl recunoşti, şi dacă îmi dai bani să îl cresc, poate că aş renunţa la avort.

- Te sun mai târziu, spuse Ovidiu, şocat de cele auzite. Am pe cineva în vizită. Scuză-mă.

Închise telefonul ca prin vis. Nu îi venea să creadă că i se întâmplase una ca asta. Îl sună pe părintele său şi îi spuse ce a aflat.

- Părinte, nu vreau să omoare copilul. Sunt gata să mă căsătoresc cu ea. Dar oare voi reuşi să nu eşuez în căsnicie? Dacă divorţăm peste un an, doi? Ce va fi cu mine?

- Trebuia să mă asculţi. Dar acum e prea târziu pentru observaţii. Tu eşti un om de treabă şi nu cred că îi vei da motive să te părăsească. Tu explică-i că îi vei da banii pentru a creşte copilul. Să îi dai mai mult, să fie mulţumită. Şi spune-i că te gândeşti să o iei de nevastă. Dar nu te grăbi. Dă-i răgaz să se schimbe, dă-i răgaz să înţeleagă cât a greşit în faţa lui Dumnezeu şi că trebuie să îşi îndrepte viaţa.

Duminică, după slujbă, Ovidiu a stat puţin de vorbă cu prietenii săi:

- Să ştiţi că nu e de glumă cu desfrâul. O dată dacă ai căzut, viaţa ta nu mai e la fel. Eu am lăsat o fată însărcinată, şi, chiar dacă nu e cea mai bună alegere, o voi lua de nevastă. Aş fi putut avea o soţie credincioasă, frumoasă, deşteaptă şi aşezată. Dar acum culeg roadele căderii mele. Voi să nu faceţi ca mine. Ţineţi seama de sfaturile părintelui. Şi când vă veţi gândi la mine să vă aduceţi aminte cât de triste sunt urmările neascultării.

Întrebat-a avva Timotei preotul pe avva Pimen, zicând: „Este o femeie în Egipt care curveşte şi plata ei o dă milostenie". Şi a zis avva Pimen: „Nu rămâne în curvie, căci se vede într-însa roada credinţei". Şi s-a întâmplat de a venit mama preotului Timotei la dânsul. Şi a întrebat-o pe ea, zicând: „Acea femeie a rămas curvind?". Iar ea a zis: „Da, şi şi-a mai adaos ibovnici, dar încă şi la milostenie". Şi a vestit avva Timotei lui avva Pimen. Iar el a zis: „Nu rămâne în curvie". Venind iarăşi mama lui avva Timotei, i-a spus: „Ştii că stricata aceea caută să vină cu mine, ca să te rogi pentru dânsa şi eu n-am primit-o". Iar el auzind, i-a spus lui avva Pimen. I-a răspuns avva Pimen: „Mai vârtos tu te du şi te întâlneşte cu dânsa". Şi s-a dus avva Timotei şi s-a întâlnit cu dânsa. Iar ea, văzându-l şi auzind de la el cuvântul lui Dumnezeu, s-a

umilit şi a plâns, zicând: „Eu de astăzi înainte mă lipesc de Dumnezeu şi nu voi mai curvi". Şi îndată intrând într-o mănăstire, a plăcut lui Dumnezeu. (1-230)

*

111. Un om, care în tinereţea sa fusese biruit de păcatul desfrânării, se hotărâse ca până când se va căsători să nu mai păcătuiască. Ducea o viaţă curată şi liniştită. Dar odată, când la uşa sa a sunat o femeie care făcea reclamă la un aspirator modern, a simţit cum mintea i se înceţoşează. A poftit-o pe femeie în casă, ca să vadă cum funcţiona aspiratorul. Din vorbă în vorbă, au căzut în păcat.

Femeia a plecat şi nu a mai văzut-o. În inima sa era însă o mare frământare. Îl mustra conştiinţa, dar nu avea altceva în cap decât să păcătuiască cu o altă femeie. După câteva nopţi nedormite, în care se tot gândea dacă să se culce sau nu cu secretara sa, i-a spus naşului său de botez ce i se întâmplase.

- Ştii cum eşti? Ca unul care are maşina plină de noroi, dar nu vrea să o spele, pentru că e mult de lucru. Şi preferă să meargă cu ea aşa, făcându-se de râsul lumii. Şi încă asta nu e nimic, dar geamurile fiind murdare, şansele de a face un accident sunt mari. Vino-ţi în fire. Până la urmă, mai devreme sau mai târziu, tot trebuie să speli maşina, sau măcar geamurile. Dacă nu te ridici din cădere o să faci un accident. Ce rezolvi dacă te culci cu secretara ta? Ai stat cuminte atâţia ani şi acum ai obosit?

- Dacă Dumnezeu nu m-a ajutat să mă însor până acum… Nu mai rezist poftei.

- Du-te, spovedeşte-te şi o să te linişteşti. Dacă te rogi, Dumnezeu va ridica ispita. Încet-încet, o să îţi fie iarăşi bine. O să vezi.

Ascultând sfatul naşului său, omul s-a spovedit. Şi, după două săptămâni în care s-a rugat lui Dumnezeu să îl ierte, a simţit că îi este mai uşor să reziste poftelor trupeşti.

Un frate, căzând în ispită, din întristare a pierdut rânduiala călugărească. Şi vrând să pună început bun, din cauza mâhnirii se oprea, zicându-şi: „Când am să mai fiu cum am fost odată?". Şi, pregetând, nu putea să facă început de lucru călugăresc. De aceea a venit la un bătrân şi i-a povestit cele despre sine. Auzind bătrânul scârba lui, i-a povestit o pildă ca aceasta:

„Un om avea o ţarină şi din lenea lui s-a înţelenit şi s-a umplut de spini şi de ciulini. Iar mai pe urmă a socotit să o lucreze. Şi a zis fiului său: «Mergi de curăţeşte ţarina!». Fiul său, mergând să o cureţe, a văzut mulţimea spinilor şi s-a împuţinat, zicându-şi: «Când voi putea să smulg eu toate acestea şi să curăţesc ţarina?». Şi, culcându-se, a adormit. Apoi s-a deşteptat şi, căutând din nou la mulţimea spinilor şi trândăvindu-se, a petrecut zăcând. Uneori se culca, alteori întorcându-se ici şi colo, ca uşa în ţâţână, precum zice Scriptura, a cheltuit fără lucru multe zile. După acestea a venit tatăl lui, să vadă ce-a făcut. Şi l-a găsit că nimic n-a lucrat şi i-a zis: «Pentru ce n-ai lucrat nimic până acum?». Iar el i-a spus: «Tată, cum veneam să lucrez, văzând mulţimea spinilor, mă slăbănogeam şi de scârbă mă culcam şi dormeam. De aceea nimic n-am lucrat». Atunci i-a zis lui tatăl: «Fiule, atâta cât ţine aşternutul tău, fă în toate zilele. Şi aşa sporeşte-ţi lucrul şi nu slăbi». Iar tânărul a făcut aşa. Şi în puţină vreme a curăţit ţarina. Aşadar şi tu, frate, câte puţin lucrează şi nu te împuţina. Căci Dumnezeu cu darul Său iarăşi te aşează la rânduiala cea dintâi".

Iar fratele auzind, şezând cu răbdare, făcea cum l-a învăţat bătrânul. Şi cu darul lui Dumnezeu a aflat odihnă. (13-393)

Despre feciorie

112. În perioada în care un tânăr a vrut să se apropie de Biserică a fost foarte ispitit să desfrâneze. S-a gândit că are de ales între cele două căi, şi a ales calea Bisericii. S-a spovedit părintelui, spunându-i că îi este foarte greu să îşi păstreze fecioria. Dar părintele i-a dat un canon şi l-a învățat să se lupte cu gândurile.

Peste o săptămână, tânărul s-a întors la spovedanie:

- Părinte, nu mai rezist, am făcut canonul, dar degeaba.

- Oare de ce nu te-a lăsat ispita? Cred că îi faci tu loc pe undeva patimii în inima ta. Ia gândeşte-te, când te asaltează ispita cel mai tare?

- Noaptea, după ce mă uit la vreun film „interzis minorilor".

- Atunci cum vrei să scapi de ispită? Trebuia să spovedeşti şi asta, că te uiți la filme destrăbălate.

- Cum, părinte, trebuie să spovedim şi ce vedem, şi ce citim, şi unde mergem în vacanță? Atunci ar trebui să stați la spovedanie câte o oră cu fiecare creştin.

- Şi mai mult, numai să plece de aici cu sfaturile de care are nevoie.

Un frate oarecare, fiind supărat de pofta curviei, a mers la un bătrân şi şi-a mărturisit neputința şi supărarea sa. Apoi l-a poftit să-L roage pe Dumnezeu pentru dânsul să-l izbăvească din acea supărare. Bătrânul, făcându-i-se milă de acel frate, s-a rugat lui Dumnezeu cu osârdie timp de şapte zile. În a opta zi iarăşi a venit fratele, după cum i-a fost lui porunca, şi l-a întrebat pe el bătrânul, zicând: „Cum îți mai este, fiule?". Zis-a lui fratele: „Nicicum, părinte, nu m-am simțit mai uşurat".

Bătrânul, auzind acestea, s-a mirat şi, dacă s-a făcut seară şi noapte, iar a început a se ruga pentru fratele. Şi cu osârdie rugându-se el pentru fratele, a venit diavolul şi, stând înaintea lui, a zis: „Crede-mă, bătrâne, că din ziua dintâi când ai început a te ruga lui Dumnezeu pentru acel frate, îndată am fugit şi m-am depărtat de la dânsul. Dar el are dracul lui şi pricina războiului lui sunt gâtlejul şi pântecele, iar eu cu acestea nici o treabă nu am. El însuşi îşi este pricinuitor războiului său, mâncând bine şi dormind fără măsură. De acolo vine războiul de care suferă el". (23-296)

*

113. Un tânăr seminarist cânta la o biserică. Tuturor le plăcea glasul său. El însă era mai atent la melodie decât la text, şi nu lua aminte la ceea ce cânta.

Într-o sâmbătă s-a hotărât să meargă în pelerinaj la o mănăstire aflată aproape de mare, pentru a sta de vorbă cu un părinte renumit. Când a ajuns acolo, a aflat că părintele era în spital, fiind grav bolnav.

Seminaristul s-a gândit că, dacă tot a făcut atâta drum, cel puțin să profite că e la mare şi să facă o baie. Pe plajă a văzut o fată frumoasă, care nu purta sutien. De obicei nu-i plăceau astfel de fete, se gândea că sunt uşuratice, dar aceasta l-a atras în mod deosebit. S-a îndrăgostit de ea. Au stat toată ziua împreună, noaptea au mers la discotecă şi, în cele din urmă, biruit de poftă, tânărul a vrut să se culce cu ea. S-au dus pe plajă, s-au sărutat, dar la un moment dat, când tânărul i-a spus ruşinat că nu s-a mai culcat cu nici o fată, aceasta i-a spus:

- Până acum nu ți-am spus nimic despre mine. Te ştiu de multă vreme. Ştiam că eşti seminarist, pentru că te-am auzit cântând la un botez. Şi eu vreau să mă culc cu tine, şi nu aş avea nimic de pierdut. Nu mai sunt fecioară de doi ani. Mă culc cu toți băieții

care îmi plac, şi tu îmi placi foarte mult. Totuşi, chiar dacă trăiesc cum îmi place, nu înseamnă că nu mă mustră uneori conştiinţa. Cu ce te alegi dacă te culci cu mine? O să facem ce vrei şi, după aceea, o să îţi pară rău. Sau, în cazul în care nu o să îţi pară rău, atunci înseamnă că ceea ce a fost mai frumos în sufletul tău, mă refer la credinţa ta în Dumnezeu, o să se stingă. Cum o să mai poţi cânta în biserică dacă o să trăim în păcat? Şi ce fel de preot o să iasă din tine dacă nu ştii să îţi păzeşti trupul curat? La câte păcate am eu, nu vreau să te mai am şi pe tine pe conştiinţă. Poate că dacă ai fi băut mai puţină bere nu te-ai mai fi gândit la aşa ceva.

- Dacă o faci cu alţii, fă-o şi cu mine. Nu te îngriji tu de sufletul meu. Mai e timp să mă pocăiesc...

Seminaristul a insistat, dar cu cât devenea mai insistent, cu atât refuzul fetei era mai puternic. În cele din urmă, văzând că nu o scoate la capăt cu el, fata s-a dus în camera ei.

Rămas singur, privind marea, seminaristul şi-a dat seama că numai Dumnezeu l-a păzit de cădere. Dis de dimineaţă i-a spus la telefon duhovnicului său prin ce ispită a trecut, şi părintele i-a spus:

- Ţi-am atras mai demult atenţia asupra faptului că vei fi ispitit să cazi, şi mi-ai spus că Îl iubeşti prea mult pe Dumnezeu ca să faci asta. Vezi, păcatul nu a venit la tine ca un taur negru, ci ca ceva frumos. Dacă nu te-ai fi dus pe plajă, totul ar fi fost bine. Dacă ţineai mult să înoţi, puteai găsi şi tu un loc mai ferit, unde să nu fie piepturi goale şi nici ispite peste puterile tale.

Un frate oarecare, fiind trimis de bătrânul său cu ascultare la ţară şi mergând pe drum, a ajuns la un pârâu aproape de un sat, în câmp. Văzând el o femeie tânără, singură la câmp, spălând cămăşi în pârâu, i s-a aprins foarte trupul lui de spurcata poftă trupească. Văzând că nu este nimeni să-l vadă, a mers la dânsa şi a început a-i grăi şi a o pofti să-i facă voia. Ea, măcar că era tânără, era foarte înţeleaptă şi i-a răspuns aşa: „Părinte, acest lucru pentru care mă pofteşti nu este lucru mult şi cu zăbavă şi pot prea lesne şi fără de zăbavă a-ţi face voia după pofta ta. Dar, de voi face eu aceasta după voia ta, voi fi pricinuitoare de multă scârbă, supărare şi osteneală pentru tine”.

Zis-a ei fratele: „Cum şi pentru ce să fii pricinuitoarea scârbei mele şi ce scârbă să am eu, sau osteneală, cum zici?”. Răspuns-a femeia, zicând: „Părinte, după săvârşirea păcatului, îndată te vei vedea foarte înşelat şi va începe să te mustre cugetul. După aceea, ori te vei deznădăjdui de mântuire, ori multă pocăinţă şi osteneală îţi trebuie ca să revii în rânduiala şi măsura în care eşti acum. Eu te sfătuiesc să te laşi de acel lucru rău şi necuvios şi mergi curat, nevinovat şi fără prihană în calea ta şi roagă-te lui Dumnezeu şi pentru mine păcătoasa!”.

Iar el, auzind de la dânsa aceste cuvinte, s-a umilit cu inima şi a plecat în calea sa, minunându-se de înţelepciunea acelei femei şi mulţumind lui Dumnezeu că l-a izbăvit de căderea în acel păcat. După ce s-a săvârşit slujba şi ascultarea sa, s-a întors şi a venit la bătrânul său şi i-a spus toată întâmplarea cu acea femeie. Atunci s-a mirat şi bătrânul de înţelepciunea ei. Apoi l-a rugat fratele pe bătrânul său să nu-l mai trimită din mănăstire în lume. Şi aşa a petrecut, neieşind din mănăstire până la moartea sa. (15-294)

*

114. O fată îşi păstrase fecioria până în ultimul an de facultate. Văzând că toate prietenele ei duc o viaţă de distracţii, s-a hotărât să îşi găsească şi ea un prieten cu care să păcătuiască, ca să simtă desfătările tinereţii. I-a spus hotărârea surorii ei mai mici, care abia intrase la facultate. Aceasta, întristată, s-a dus repede la duhovnicul lor şi i-a

spus în ce ispită se află sora sa. Auzind-o, părintele a sunat-o pe fată imediat. Fata i-a spus:

- Părinte, vă spun sincer că m-am plictisit. O să am timp să mă pocăiesc. Ce, parcă sunt singura care vrea să cunoască şi plăcerile trupeşti? Nu, părinte, nici o colegă de-a mea nu mai este fecioară. Sunt singura, şi m-am săturat să mă tot ia ceilalţi peste picior. Mai am destul timp să mă gândesc la măritiş. Nu, acum mă voi distra în voie.

- Te rog din suflet, ascultă-mă - îi spuse părintele. O să regreţi mult dacă nu mă asculţi. Fecioria e cel mai frumos dar pe care i-l vei putea face soţului tău. Curăţia ta sufletească şi trupească îl va bucura mai mult decât toate darurile pe care le veţi primi la nuntă.

Cuvintele părintelui au convins-o pe fată. Viaţa ei mergea înainte, nici mai bine, nici mai rău. Dar, cu puţin timp înainte de terminarea studiilor, un asistent de la facultate i-a cerut mâna. Nu se aştepta la aşa ceva. Şi ea îl plăcea, dar nu se gândea că ar avea vreo şansă să îi devină soţie. Şi, după trei luni, s-au căsătorit.

Era un sihastru prin părţile Iordanului, nevoindu-se mulţi ani şi care, acoperit de Dumnezeu, nu primea bântuieli de la vrăjmaş, ci de neînvins era. Aşadar, pentru toţi cei ce veneau la dânsul pentru folos, el defăima pe satana şi-l ocăra, zicând că nimic nu este şi că nu are nici o putere asupra nevoitorilor de nu va afla pe cei asemenea lui spurcaţi, robiţi totdeauna păcatului, pe care fără să simtă îi slăbănogeşte. Iar acestea le zicea neştiind darul Celui de sus, care nu lasă pe satana să-l robească. Şi când i s-a apropiat sfârşitul, după slobozirea lui Dumnezeu, a venit diavolul adevărat şi i-a zis: „Ce am cu tine, părinte? De ce mă ocărăşti? Au, te-am supărat vreodată cu ceva?”. Iar el scuipând asupra lui, iarăşi zicea aceleaşi cuvinte: „Mergi înapoia mea, satano, că nimic nu poţi asupra robilor lui Hristos!”.

Şi satana i-a răspuns: „Aşa! Aşa! Alţi patruzeci de ani să trăieşti şi nici un ceas în atâţia ani nu voi încerca să-ţi pun piedică”. Şi aceasta zicând, s-a făcut nevăzut. Iar monahul a început îndată să se lupte cu gândurile şi să zică în sine: „Am atâţia ani ticăloşindu-mă aici Şi încă alţi patruzeci de ani voieşte Dumnezeu ca să trăiesc. Mă voi duce dar în lume şi voi vedea rudeniile mele şi voi petrece cu dânsele vreo câţiva ani şi iarăşi mă voi întoarce şi mă voi apuca de nevoinţa mea”. Deci, socotind el acestea, le împlinea cu fapta şi, ieşind afară din chilie, s-a apucat de drum.

Dar nu departe mergând el, Iubitorul de oameni Dumnezeu, miluindu-l şi nevrând a i se pierde ostenelile, i-a trimis un înger spre ajutor. Şi, întâmpinându-l, îngerul i-a zis: „Unde mergi, părinte?”. El i-a răspuns: „În cetate”. Iar îngerul: „Întoarce-te la chilie”. Iar el, venindu-şi în sine, s-a întors la chilia sa şi mai trăind trei zile s-a săvârşit. (14-394)

*

115. O studentă avea un prieten. Când acesta i-a propus să se culce cu el, fata s-a împotrivit. Ca să o pedepsească, tânărul a părăsit-o şi s-a împrietenit cu colega ei de cameră, care îşi pierduse fecioria încă de când era la liceu. Într-o seară, când colega i-a mărturisit ce se întâmplase, biruită de deznădejde, studenta a luat hotărârea de a-şi lua prietenul înapoi cu orice preţ.

- Mă jur pe ce am mai sfânt că nu mă las călcată în picioare. O să mă răzbun, o să mi-l iau înapoi. O să fac orice îmi va cere, numai să rămână al meu. Nu mă aşteptam la aşa ceva nici din partea lui, nici din partea ta. O să îl fac să se întoarcă la mine.

A doua zi, în timp ce mergea spre facultate, studenta s-a întâlnit pe stradă cu duhovnicul ei. Nu a avut timp să evite întâlnirea cu el.

- Ce e cu tine, de ce eşti atât de frământată?

- Părinte, mă grăbesc, am examen la facultate.

- Ceva nu e în regulă. Spune-mi, ce s-a întâmplat?

- Părinte, până acum am fost fecioară, am încercat să trăiesc pentru Dumnezeu. Şi gata, m-am săturat, nu mai rezist. E al treilea prieten care mă părăseşte pentru că nu am vrut să mă culc cu el. De data asta, însă, ultimul meu prieten, de care m-am despărțit săptămâna trecută, s-a culcat chiar cu Lavinia, cu colega mea de cameră. Şi m-am jurat că voi face orice numai ca să îi despart, să îmi iau iubitul înapoi.

- Şi ce se va întâmpla? Crezi că o să fii fericită cu el?

- Acum nu mă interesează decât să mă răzbun.

- Şi nu îți dai seama că te răzbuni pe tine?

- E problema mea. M-am jurat că îi despart.

- Ştii cum eşti? Ca Irod care i-a zis Salomeei că pentru dansul ei o va răsplăti cu orice îi va cere. Dacă nu ar fi fost lipsit de minte, nu i-ar fi dat capul Botezătorului. Şi acum, fecioria ta va fi batjocorită aşa cum a fost batjocorit şi Înaintemergătorul Domnului, Sfântul Ioan. Vrei asta?

Părintele se uita la ea cu o privire blândă, dar tristă. Studenta s-a mai domolit.

- Şi o să rămân tot timpul singură?

- Ar fi mai bine să fii singură decât să fii iubita unui om care nu te merită. Dar te va ajuta Dumnezeu să găseşti şi tineri care să meargă pe drumul Bisericii. Vei avea de unde să alegi. Dar să nu fie acesta singurul criteriu după care îți alegi prietenul. Să nu te împrieteneşti cu un băiat numai pentru că vine la Biserică. Să nu cazi dintr-o extremă în alta.

- Şi cu jurământul meu, cum rămâne? M-am jurat pe ce am mai scump.

- Vedem la spovedanie. Mai bine cu un jurământ călcat decât cu fecioria pierdută…

Zicea avva Zosima că, mergând el în Sfânta Cetate [Ierusalimul], a venit la dânsul un oarecare iubitor de Hristos şi i-a zis: „Avvo, am un frate şezător împreună cu mine şi din ispita vicleanului am avut prigonire între noi. Apoi eu pocăindu-mă, acela nu voieşte să se împace cu mine. Pleacă-te dar, pentru Domnul, şi-i vorbeşte lui cele pentru pace”. Iar el, cum a auzit, îndată a chemat pe fratele acela şi i-a grăit lui cele ce se cuveneau pentru pace şi unire. Iar el întâi se părea că se pleacă, apoi socotind i-a zis: „Nu pot să mă împac cu el, pentru că m-am jurat pe Cruce că de acum să fiu neîmpăcat cu el”.

Iar egumenul, zâmbind, i-a zis lui: „Jurământul tău, frate, are acest fel de putere ca şi cum ai fi zis: «Mă jur pe Crucea Ta, Hristoase, că nu voi păzi poruncile Tale, că voi face voia vrăjmaşului Tău diavol!». Deci, o frate, nu numai că eşti dator să faci să stea mânia cea rea, ci şi să te pocăieşti şi să te căieşti pentru dânsa şi să-ți prihăneşti obrăznicia ta, ca să nu te mai răpeşti de dânsa. Că şi Irod de se căia şi nu ar fi întărit jurământul său nu ar fi făcut acea cumplita ucidere, tăind pe Înaintemergătorul lui Hristos”. Deci fratele, umilindu-se pentru aceasta, s-a pocăit înaintea fratelui său şi a lui avva Zosima şi aşa, cu darul lui Dumnezeu, s-au unit iarăşi întru dragoste. (3-81)

*

116. Doi tineri vroiau să se căsătorească. Ea mergea la biserică, el nu mergea. Într-o zi, când părinții tânărului erau plecați de acasă, acesta a chemat-o pe fată la el. Avea o casă mare, la curte. După ce au ascultat puțină muzică şi, după ce au dansat pe melodia lor preferată, tânărul a încercat să o convingă să se culce cu el. Prietenii săi îl convinseseră că, dacă nu se potrivesc în pat, nu vor putea avea o căsnicie fericită şi vor divorța. Aşa că el era hotărât să se culce cu ea.

- Să ştii că, dacă nu te culci cu mine, ne vom despărți.

- Bine, să ne despărțim, a spus fata cu inima strânsă.

- Cum, după ce am hotărât nunta, tu îmi spui să ne despărțim? O să te culci cu mine chiar dacă vrei sau nu.

- O să țip.

- Poți să țipi, că nu se aude dacă e muzica tare. Doar nu eşti proastă. După ce facem dragoste, nu mă mai părăseşti tu.

- Dragoste nu poți face cu mine, cel mult poți să mă violezi. Dar martor îmi e Dumnezeu că, dacă îmi faci ceva, între noi totul s-a terminat. O să le spun alor mei şi mă vor ajuta să depăşesc deznădejdea. Dar cu tine nu mai vreau să mă mărit dacă îmi faci aşa ceva. Am stat cuminți atâta vreme şi acum vrei să ştergem cu buretele tot ce a fost frumos?

- Şi preferi să mă pierzi?

- Da, prefer să te pierd.

- Atunci, pleacă din viața mea. Nu am nevoie de o astfel de soție.

Tânărul nu se aşteptase la o asemenea rezistență. Fata a plecat cu ochii în lacrimi. După câteva săptămâni, tânărul a început să vină la biserică. Şi-a dat seama că, dacă ea era în stare să renunțe la el pentru Dumnezeu, viața creştină avea o valoare mult mai mare decât îşi imaginase.

Nu a venit la biserică pentru ea, pentru că nu îşi imagina că va putea fi iertat. A venit pentru că începuse să creadă în Dumnezeu. Şi, după ce citise câteva cărți, se hotărâse să îşi schimbe viața. Renunțase la vechii prieteni şi îşi făcuse alți prieteni, mai apropiați de biserică. Şi foarte mult l-a marcat întâlnirea cu duhovnicul.

În noaptea de Paşti, după ce s-au împărtăşit, ea l-a întrebat:

- Ştii că te-am iertat?

El a simțit că îl iau amețelile:

- M-ai iertat? De tot?

- Da.

- Înseamnă că putem să ne gândim din nou la nuntă?

- Da, asta înseamnă că putem să ne gândim din nou la nuntă.

Un călugăr oarecare din mănăstirea părintelui Severian a fost trimis la ascultare de părintele lui în părțile Eleteropolului. Acolo a venit la un oarecare bărbat iubitor de Hristos şi avea acel om numai o fată, iar mama fetei murise mai înainte de vreme. Şi a făcut acel călugăr, în casa acelui om, câteva zile, iar cel ce pururea urăşte binele creştinesc, diavolul, băga fratelui gânduri viclene şi-i da război de curvie spre fată şi cerca vreme îndemânatică să strice fecioara. Diavolul, care dădea război, a aflat şi vremea cea îndemânatică. Căci tatăl său se dusese la Ascalon pentru o treabă. Iar dacă a văzut fratele că nu este nimeni în casa lor, decât el şi fata, a mers la dânsa vrând să o apuce cu sila, dar ea, dacă l-a văzut pe dânsul tulburat şi întru tot aprins de poftă, i-a grăit: „Nimic să nu te tulbure, nici să-mi faci mie ceva necuvios, căci tatăl meu nici astăzi, nici mâine nu va veni. Ci întâi mă ascultă pe mine ce-ți voi grăi şi ştie Dumnezeu că şi eu cu osârdie voi face ceea ce pofteşti".

După aceea, cu smerenie a grăit către dânsul: „Într-adevăr, părinte şi frate, câți ani sunt de când eşti în mănăstirea ta?". Iar el a răspuns: „Şaptesprezece". Şi i-a zis lui: „Dar ai ştiință ce este femeia?". „Nu!" - i-a răspuns, fratele. Grăit-a fata: „Dar voieşti să-ți pierzi osteneala de atâția ani într-un ceas? Şi câte lacrimi ai vărsat, ca să-ți pui trupul tău curat înaintea lui Hristos, iar acum pentru puțină dulceață voieşti să fii lipsit de acea osteneală multă? Ascultă: de vrei să curveşti cu mine, ai unde mă duce să mă ții şi să mă hrăneşti?". Şi a grăit fratele: „Nu!". Atunci a răspuns fata iarăşi: „Într-adevăr, nu te mint, că de mă vei spurca, o să fii vinovat de multe răutăți".

I-a grăit ei călugărul: „Pentru ce?". Răspuns-a ea: „Întâi o să-ți pierzi sufletul, al doilea o să dai seamă şi pentru sufletul meu. Şi aceasta să o mai ştii, sfinte părinte, căci cu jurământ îți spun, şi aşa să-mi ajute Cel ce a venit să mântuiască pe cei păcătoşi, că de mă vei spurca, singură, cu o funie mă voi spânzura şi te vei afla că ai făcut şi ucidere, şi la judecata lui Hristos vei fi judecat ca un ucigaş de suflete. Ci te

rog, părinte, mai înainte să fii tu vinovat de atâtea răutăți, du-te cu pace la mănăstirea ta şi apoi roagă-te mult în rugăciunile tale şi pentru mine”.

Iar fratele, venindu-şi întru sine, s-a umilit şi îndată a ieşit din casa ei şi s-a dus la mănăstire, la părintele lui, a făcut metanie şi i-a spus toate. Şi s-a rugat părintelui ca de acum să nu-l mai scoată din mănăstire afară. Aşa a petrecut în mănăstire trei luni şi s-a dus către Domnul. (30-299)

Întemeierea unei familii

117. Două colege de facultate, Ruxandra şi Eugenia, vorbeau:

- Tu cu ce te-ai ales din modul tău de viaţă liniştit, cu atâta rugăciune, fără discotecă, fără petreceri, fără distracţii? întrebă Eugenia.

- O să înţelegi singură, îi spuse cealaltă.

Şi aşa a fost. La o lună de la terminarea studiilor, Ruxandra s-a măritat. După un an, s-a măritat şi Eugenia. Numai că a şi divorţat după scurt timp, în ultima lună de sarcină. Şi-a crescut copilul singură, cu multe greutăţi. La un moment dat i-a spus prietenei sale:

- Mai ţii minte? Când eram în facultate te-am întrebat cu ce te-ai ales din cuminţenia ta, şi mi-ai spus că o să înţeleg singură. Înţeleg acum de ce trăiai aşa, dar e prea târziu. Eu am trăit un mare eşec.

Un frate oarecare şedea într-un munte singur, în linişte, fără gâlceavă, postind; la care mergând un părinte din lavra Calamoschiei, l-a întrebat, zicând: „Spune-mi, frate. De atâta vreme trăind în singurătate, în acest munte, cu tăcere şi cu post, ce ai săvârşit?”. Fratele i-a răspuns, zicând: „Mergi acum, avvo, şi după cinci zile să vii la mine şi atunci îţi voi spune ce am săvârşit, şezând aici în singurătate”. Şi aşa a mers acel părinte, iar după ce s-au plinit cinci zile, iarăşi a venit şi l-a găsit răposat şi în spatele lui o scrisoare scrisă aşa: „Iartă-mă, frate, că, făcându-mi pravila, niciodată n-am lăsat gândul şi mintea mea pe pământ”. (15-245)

*

118. Un duhovnic vorbea despre un ucenic de-al său:

- Am un ucenic care s-a luptat mulţi ani cu duhul curviei. Când era în facultate, colegii îi ziceau: „Culcă-te cu prietena ta acum, bucură-te de tinereţe, că mai încolo, până te însori, ai timp să îţi curăţeşti sufletul prin spovedanie, dacă ţii neapărat”. Iar el răspundea: „Nu. Mă voi lupta să îmi ţin trupul neîntinat şi sufletul curat, luptându-mă cu patima, şi ce o fi mai încolo ştie Dumnezeu”. Şi aşa s-a păstrat fecior până la nuntă.

Spuneau părinţii despre un bătrân că îi ziceau lui gândurile: „Lasă astăzi că mâine te vei pocăi!”. El le răspundea: „Nu! Astăzi mă voi pocăi şi mâine fie voia lui Dumnezeu”. (9-392)

*

119. Doi tineri vroiau să se căsătorească după terminarea liceului. Părinţii lui, care lucrau într-o fabrică, nu avea nimic împotrivă. Dar părinţii fetei, care aveau studii superioare, nu erau de acord. Puneau condiţia ca tinerii să îşi găsească mai întâi de lucru sau să îşi continue studiile. Altfel nu îşi dădeau acordul. Nu vroiau ca tinerii să trăiască din mila lor. Fata se pregătea să intre la facultate, dar băiatul nu avea nimic altceva în cap decât să se căsătorească. O tot ţinea una şi bună că Dumnezeu îl va ajuta, că nu trebuie să se gândească din ce va trăi.

- Voi tot vreţi ca noi să fim amândoi ca Marta din Evanghelie, şi să pierdem partea cea bună a Mariei, le reproşa el.

Părinţii fetei au încercat să stea de vorbă cu viitorii lor socri, dar aceştia nu au vrut să îi ajute să găsească o soluţie. Atunci s-au dus la duhovnicul băiatului, care le-a spus:

- Încercați să îl puneți într-o situație mai delicată, în care să își dea seama de greşeala lui.

Au făcut aşa. Era ziua fiicei lor şi l-au chemat pe băiat la ei. Mama fetei pregătise un tort şi fata a suflat în lumânări. Când s-a servit tortul, au fost serviți toți în afară de băiat. Lui nu i-au dat. Dacă la început băiatul credea că pe el îl lasă la urmă, când tatăl fetei a cerut încă o porție de tort şi-a dat seama că pe el nu vor să îl servească. Surprins, a întrebat-o pe fată:

- Ce se întâmplă? Mie de ce nu mi se aduce tort? Sunt supărați pe mine?

- Nu, dar tu eşti foarte credincios, tu nu te desfeți cu mici bucurii din astea. Tu vrei să fii numai ca Maria, nu ca Marta, i-a răspuns fata, care, deşi îl iubea, era nemulțumită de atitudinea lui față de viitorul lor, atitudine care vădea nu multă credință, ci lipsă de înțelepciune.

Cuvintele fetei l-au lovit în moalele capului. Pe loc şi-a dat seama de greşeala sa. Le-a spus viitorilor socri:

- Acum îmi dau seama că am greşit. La baza unei familii trebuie să stea credința, aşa cum spuneam şi eu. Dar dacă omul lasă în seama lui Dumnezeu totul, şi nu face nimic, se află pe un drum greşit. O să mă gândesc serios şi în câteva zile vă spun decizia mea. Până în toamnă ori mă angajez, ori dau la facultate. Şi facem nunta după aceea, când ajungem la un oarecare liman.

A venit un frate la avva Siluan în muntele Sinai şi, văzându-i pe frați lucrând, i-a zis bătrânului: „Nu lucrați mâncarea cea pieritoare, că Maria partea cea bună şi-a ales". Zis-a bătrânul ucenicului său: „Zahario, dă fratelui o carte şi pune-l într-o chilie care nu are nimic". Când a sosit ceasul al nouălea, fratele lua seama la uşă, dacă vor trimite să-l cheme ca să mănânce. Iar după ce nu l-a chemat nimeni, sculându-se, a venit la bătrânul şi i-a zis: „Nu au mâncat frații astăzi, avvo?". I-a răspuns lui bătrânul: „Da, au mâncat". Şi fratele a zis: „Pentru ce nu m-ați chemat?". I-a zis lui bătrânul: „Fiindcă tu om duhovnicesc eşti şi nu ai trebuință de mâncarea aceasta. Iar noi trupeşti fiind voim să mâncăm şi pentru aceasta lucrăm. Tu partea cea bună ți-ai ales, citind toată ziua şi nevrând să mănânci mâncare trupească".

Şi dacă a auzit acestea, fratele a făcut metanie, zicând: „Iartă-mă, avvo!". I-a zis lui bătrânul: „Negreşit, trebuință are şi Maria de Marta, căci prin Marta se laudă şi Maria". (5-216)

*

120. La un preot au venit doi ucenici ai săi care se hotărâseră să se căsătorească. Duhovnicul i-a întrebat:

- Aveți din ce trăi? Aveți unde locui?

- Da, părinte, zise viitorul soț, eu am serviciu şi o să îşi găsească şi ea cât de curând. De locuit, o să locuim la socri.

- Parcă ştiam că nu prea vă înțelegeți.

- Nu ne înțelegem, le stau ca un ghimpe în coastă. Dar ce să facem? Au zis că ne primesc la ei. Bani să ne luăm o garsonieră nu avem şi nu vrem să aruncăm banii pe gazde.

- Nu e bine ca tinerii căsătoriți să locuiască cu părinții, ca să nu apară tensiuni. Atunci când există încă de la început neînțelegeri cu părinții, dacă tinerii vor locui cu ei vor avea un început de viață foarte dificil. În loc să cunoască armonia şi liniştea, or să cunoască mai mult stresul. Una sunt micile tensiuni, fireşti între doi oameni care deşi se iubesc au anumite ciudățenii, idei fixe sau chiar răutăți, şi alta sunt tensiunile cu părinții, care nu pot fi înecate lesne în iubire. Dacă pe soțul sau soția ta o ierți repede pentru că o iubeşti, cu socrii e mai complicat. Şi nu de puține ori cuplurile s-au destrămat tocmai pentru că nu au ştiut să depăşească tensiunile provocate de socri. Soțul a vărsat asupra

soției sale toți nervii pe care i-a acumulat în urma discuției cu socrii săi. Aşa s-a întâmplat în alte cazuri cu soția… Deci, gândiți-vă serios dacă nu ar fi mai bine să stați în gazdă. Pierdeți nişte bani, dar câştigați înțelegere şi linişte. Care sunt mai prețioase decât banii.

Zis-a un bătrân: „Să nu locuieşti în locul unde vezi pe vreunii că au zavistie asupra ta, fiindcă nu sporeşti". (19-406)

*

121. O studentă a dat examen la facultate. Aflându-se departe de casă, se simțea foarte singură. Primul lucru pe care l-a făcut a fost să meargă la un duhovnic cunoscut, despre care auzise numai lucruri bune.

Fata i-a spus că în urmă cu câțiva ani fusese violată de un vecin şi că de atunci fusese ispitită foarte puternic să se culce cu prietenul ei. De curând se despărțise de acesta şi îi era teamă ca nu cumva farmecul vieții păcătoase din cămin să o molipsească. Părintele a sfătuit-o cu grijă şi, printre altele, i-a spus:

- Să nu mergi niciodată la discotecă sau la petreceri dezmățate. Să nu te duci decât acolo unde ştii că nu Ți-ar fi ruşine dacă Hristos ar veni la tine, să vadă ce faci. Hristos ne vede în fiecare clipă.

Fetei îi era din ce în ce mai greu. Aproape toate colegele ei trăiau în păcat. Când singurele două prietene pe care le avea au murit în urma unei avalanşe, aflându-se într-o excursie la munte, pe fată a biruit-o deznădejdea.

- Părinte, ce să fac, îmi e din ce în ce mai greu? Nu mă mai obsedează faptul că am fost violată, dar mă obsedează faptul că sunt singură. Dacă nu intru în discotecă, cine o să se uite la mine?

- Cum ai răbdat până acum, rabdă şi în continuare.

- Până când, părinte, până când?

- Până va vrea Dumnezeu.

Când a intrat în ultimul an de facultate, cel mai arătos coleg al ei, sătul de beții, de femei şi de alte patimi, s-a hotărât să îşi schimbe viața. Şi a venit să se spovedească tot la duhovnicul ei. Nu a trecut mult şi cei doi au venit împreună la preot.

- Părinte, am venit să vă cerem binecuvântare să ne căsătorim. Ne simțim făcuți unul pentru altul.

- Când vreți să vă căsătoriți?

- Şi luna viitoare.

- Eu zic să aşteptați să terminați facultatea, ca să aveți un rost în viață. Dar, decât să cădeți în curvie, mai bine vă căsătoriți într-o lună. Vă dau binecuvântarea mea.

Discuția a continuat câteva minute. În cele din urmă, tinerii s-au hotărât să amâne nunta până după terminarea facultății. Părintele i-a spus că îi aşteaptă la el să se spovedească ori de câte ori vor fi ispitiți să trăiască în păcat.

Înainte de a-i cununa pe tinerii licențiați, părintele a luat-o deoparte pe fată.

- Cum e mirele, băiat bun?

- Parcă nu ştiți! E tot ce îmi trebuie mie.

- A venit vremea să te bucuri de roada ascultării tale. Şi să ții minte: dacă pentru ascultarea de până acum Dumnezeu ți-a rânduit un soț atât de minunat, dacă vei rămâne pe calea credinței, la sfârşitul vieții vei dobândi raiul. Şi cea mai mică bucurie de acolo va fi mai mare decât bucuria pe care o simți acum.

Povestit-au unii pentru avva Ioan Colov că, mergând către un bătrân tebeu la Schit, şedea în pustie şi luând avva lui un lemn uscat, l-a răsădit şi i-a zis lui: „În fiecare zi adapă acest lemn cu câte un ulcior de apă, până ce va face roadă". Şi era departe de dânşii, încât se ducea de cu seară şi venea dimineața. Iar după trei ani, a

trăit lemnul şi a făcut roadă şi, luând bătrânul rodul lui, l-a dus la biserică, zicând fraţilor: „Luaţi, mâncaţi rodul ascultării!”. (1-97)

*

122. O studentă pe nume Alina s-a măritat cu Mihnea, un tânăr care nu credea în Dumnezeu. Într-un scurt concediu, s-au hotărât să meargă la munte. Ca să nu se rătăcească, l-au luat ca ghid pe fratele mai mic al fetei, Răzvan, care era în ultimul an de liceu.

Între două cabane, i-a prins ploaia. Au ajuns cu greu la un refugiu, uzi leoarcă. Primul lucru pe care l-au făcut a fost să se schimbe. Alina şi-a dat jos tricoul, şi a rămas cu pieptul gol. Răzvan s-a întors imediat cu spatele la ea.

- Ce te ruşinezi aşa? Doar sunt sora ta! Nu fi copilăros!

- Ce-o să facă cu fetele, dacă e aşa ruşinos? a întrebat-o Mihnea pe Alina.

- Fiecare cu viaţa lui. Dacă mă uit azi la ea, mâine mă voi uita şi la altele.

- Şi ce, o să stai ca prostul fără să te uiţi la fete? a continuat Mihnea.

- Da, o să stau ca prostul. Dar cred că stând aşa ca prostul fără să îmi zboare ochii unde nu trebuie mă va ajuta Dumnezeu să îmi iasă în cale exact fata de care am nevoie. Şi, când o să mă căsătoresc, voi avea alte criterii după care îmi voi alege soţia. Nu cred că o să îi măsor bustul cu centimetrul...

Un frate călătorea împreună cu mama sa care era bătrână. Ajungând ei la un râu, nu putea bătrâna să treacă. Deci, luând fiul ei haina sa, şi-a învelit mâinile şi aşa luând-o a trecut de cealaltă parte. Apoi i-a zis lui mama: „Fiule, pentru ce ai înfăşurat mâinile tale?”. Iar el a zis: „Pentru că trupul femeii foc este şi din aceasta vine pomenirea altor femei şi de aceea am făcut aşa, să nu mă ating de trupul tău gol”. (37-304)

Creşterea copiilor

123. După slujbă, părintele Ioan l-a întrebat pe Constantin, a cărui soție născuse în urmă cu trei luni doi gemeni:

- Cum vă descurcați? Plâng copiii sau sunt cuminți?
- Plâng, părinte, ca toți copii. E greu de tot, dar e şi frumos.

De față era şi Alexandru, un tânăr care se văita că nu mai poate suporta plânsetele copilului său de cinci luni:

Părintele îi spuse atunci lui:

- Vezi că se poate şi fără să cazi în deznădejde?
- Nu ştiu părinte cum face el, că în locul lui aş cădea de pe picioare.
- Tu la ce te gândeşti când îți plânge copilul?
- Mă gândesc că e un blestem să creşti copii şi îi invidiez pe cei care se păzesc să nu facă. Se lipsesc de Sfânta Împărtăşanie, dar se lipsesc şi de suferințe chinuitoare.
- Rău faci că gândeşti aşa. Niciodată păcatul nu e de preferat greutăților vieții. Zi şi tu, Constantine, tu la ce te gândeşti când plâng copiii?
- Plâng acum, dar o să crească mari şi frumoşi, şi o să uit plânsul lor. Când mă ajunge oboseala, şi plânsetele lor mă apasă, îmi zic: mai bine aud acum plânsetele copiilor mei, pe care îi iubesc, decât să aud pe lumea cealaltă plânsetele păcătoşilor care ard în focul iadului.

Povestit-au unii că în muntele lui Antonie şedeau şapte frați şi pe vremea curmalelor păzeau pe rând, să alunge păsările. Şi era acolo un bătrân care, când îi venea ziua, striga: „Fugiți de aici, gândurile mele cele dinăuntru şi păsările cele din afară”. (11-421)

*

124. Un bărbat a rămas văduv la câțiva ani după căsătorie. Avea doi copii mici. În timpul zilei, copiii stăteau la grădiniță şi tatăl îi lua acasă după masă, când venea de la serviciu. Copiii îi răpeau cea mai mare parte din timp. Avea foarte puțin timp pentru rugăciune sau pentru citirea cărților duhovniceşti. Îşi făcea canonul în timp ce copiii se jucau, deranjându-l cu gălăgia lor. Asta îl mâhnea.

Într-o zi s-a dus la duhovnicul său:

- Părinte, m-am hotărât să le iau copiilor o îngrijitoare. Ea o să stea cu ei după ce îi aduc de la grădiniță. Eu vreau ori să citesc mai mult din cărțile duhovniceşti, ori să mă rog în fiecare zi câteva ore, ori să merg seară de seară la mănăstirea de lângă oraş. Vreau să trăiesc mai mult pentru Dumnezeu.
- Nu e normal să renunți la timpul acordat copiilor tăi. Dacă vrei ca ei să ducă o viață creştină, trebuie să te aibă cât mai mult lângă ei, să le fii un exemplu viu. Căci dacă îi neglijezi acum, peste câțiva ani vei regreta. Când e ajunul vreunui praznic, îi poți lăsa la bunici şi te poți duce la vecernie. Sau, dacă bunicii sunt în putere, pot veni şi ei la biserică, să te ajute cu copiii. Îi mai ții puțin înăuntru, puțin afară, să nu se plictisească. Ai tu grijă de copiii tăi şi va avea şi Dumnezeu grijă de tine.
- Dar cu gălăgia de la canon, ce mă fac?
- Îți faci canonul după ce culci copiii. O să fie mai obositor la început, dar te vei obişnui repede.

Povestit-a unul din părinți că era la chilii un bătrân ostenitor purtând rogojină şi, mergând, s-a dus la avva Ammona. Şi l-a văzut pe el bătrânul purtând rogojina şi i-a zis lui: „Aceasta nimic nu te foloseşte". Şi l-a întrebat pe el bătrânul, zicând: „Trei gânduri mă supără: sau să merg în pustietăți, sau să mă duc în străinătate, unde nimeni nu mă cunoaşte, sau să mă închid în chilie şi cu nimeni să nu mă întâlnesc, mâncând după două zile". Zis-a avva Ammona lui: „Nici una dintr-acestea trei nu-ți este de folos să faci; ci mai vârtos şezi în chilia ta şi mănâncă puțin în fiecare zi şi ai totdeauna cuvântul vameşului în inima ta. Şi aşa poți să te mântuieşti". (4-29)

*

125. Doi soți care aveau patru copii se chinuiau din greu să îi crească. Munceau mult şi de oboseală abia se țineau pe picioare. Aveau uneori momente de deznădejde în care simțeau că nu mai pot. Duhovnicul îi ajuta mult în aceste momente.

Într-o seară, culcându-se foarte mâhnit, pentru că nu avea mai mult timp de rugăciune din cauza treburilor casnice, bărbatul a visat un înger care i-a spus:

- Sunt trimis de Dumnezeu ca să număr şi cea mai mică osteneală pe care o faceți pentru copiii voştri.

Când s-a sculat din somn, i-a spus soției sale visul pe care l-a avut. Şi şi-au dat seama că aveau o înțelegere greşită a vieții de familie. Înainte de a se căsători, el se gândise o vreme la călugărie. Dar, întâlnind-o pe ea, s-a hotărât să se căsătorească. Îi fusese destul de greu să înțeleagă cum trebuie să se împletească grija pentru familie cu grija pentru cele duhovniceşti. Dar din cuvintele îngerului înțelesese că Dumnezeu nu se uită numai la numărul de metanii şi închinăciuni sau la paraclisele şi acatistele făcute, şi se uită şi la modul în care fiecare îşi trăieşte viața de zi cu zi. Acest mod de viață poate aduce cunună sau osândă.

Un bătrân şedea în pustie, departe de apă ca la douăsprezece mile. Şi mergând într-o zi să aducă apă, s-a supărat şi a zis: „De ce este nevoie de osteneala aceasta? Voi veni şi voi petrece aproape de apă". Aceasta zicând, a simțit pe cineva venind după dânsul. Şi, întorcându-se, l-a văzut pe cel ce venea după el că îi număra paşii. Şi l-a întrebat bătrânul: „Cine eşti?". Iar el i-a zis: „Îngerul Domnului sunt şi sunt trimis să număr paşii tăi şi să-ți dau plata". Aceasta auzind bătrânul, întărindu-se cu sufletul, s-a făcut mai osârduitor. Şi a mai adăugat încă cinci mile, adică a locuit mai înăuntrul pustiei, departe de apă la şaptesprezece mile. (9-408)

*

126. Venind acasă de la serviciu, un bărbat a văzut în frigider trei sticle de apă minerală. Când plecase îl rugase pe fiul său să cumpere numai două sticle, pentru că a treia sticlă pe care o avuseseră se ciobise când fusese deschisă. L-a întrebat pe copil:

- De unde sunt trei sticle, că nu îți ajungeau banii să mai cumperi una cu ambalaj?

Mândru de isprava pe care o făcuse, copilul a răspuns:

- Tată, am reuşit să o păcălesc pe vânzătoare. Când m-am dus, am pus eu singur sticlele în ladă, şi vânzătoarea nu şi-a dat seama că una era ciobită. Aşa că am recuperat eu paguba pe care ai făcut-o tu când ai deschis sticla aia.

- E bine ce ai făcut? Nu e tot un fel de furt?

- Nu, că vânzătoarea nu a rămas în minus. O să se păcălească cei de la fabrică, că tot vând pe bani mulți apa pe care Dumnezeu o face să izvorască din pământ. Ei să se îmbogățească pe spinarea noastră? Nu.

- Ascultă-mă: nu contează cât fură, de ce fură şi cum fură alții, noi nu trebuie să furăm pe nimeni. Noi trebuie să fim creştini nu numai la biserică, ci peste tot. Tu, că eşti copil, şi la şcoală, şi în parc, şi cu noi de față, şi singur, tot creştin trebuie să fii.

Zis-a ucenicul lui avva Theodor că a venit odată unul să vândă ceapă şi i-a umplut un vas. Şi a zis bătrânul: „Umple-l de grâu şi-l dă lui". Şi erau două grămezi de grâu: una curată şi una proastă. „Şi i-am umplut vasul din grămada cea proastă - zice ucenicul. Iar bătrânul a căutat la mine aspru şi cu mâhnire. Şi de frică am căzut şi am spart vasul şi i-am făcut metanie. Şi zice bătrânul: «Scoală, nu e a ta vina, ci eu am greşit că ţi-am zis!»." Şi intrând bătrânul, i-a umplut sânul de grâu curat şi i l-a dat lui împreună cu cepele. (21-90)

*

127. Un preot a venit în casa unor ucenici, soţ şi soţie, să le facă sfeştanie. Când slujba s-a terminat, soţia a ieşit puţin pe balcon, să aducă ceva în casă. Şi a văzut-o pe fiica ei, aflată în primul an de liceu, cum se săruta cu un tânăr care părea a fi mai mare decât ea cu câţiva ani. L-a chemat şi pe soţ să o vadă. Soţul s-a mâhnit şi i-a spus părintelui:

- Uite, părinte, ce dezmăţată cresc la casa mea. Cine ştie, poate că s-a şi culcat cu el… Îi fac un scandal… De acum o să o iau eu de la şcoală în fiecare zi cu maşina. O scap eu de băiatul ăsta. Asta-mi trebuia mie, să umble fiica mea cu un golan?

Soţia încerca să îl potolească:

- Nu te enerva, cu nervii nu o să rezolvăm nimic bun.

- Ce să nu rezolvăm, îi dau şi două palme când vine aici. Părintele îi sfinţeşte camera şi ea se sărută cu derbedeul ăla? Nu admit aşa ceva.

Soţia îi spuse:

- Am citit undeva, într-o pildă, că, după o ploaie îndelungată, pe un drum de ţară era un copil care intrase în noroi până la genunchi şi nu mai putea merge. Când tatăl său a încercat să îl scoată, s-a dezechilibrat şi l-a afundat pe copil şi mai tare.

Soţului nu îi plăcu pilda.

- Ce părere aveţi, părinte?

- Iată o mamă înţeleaptă, care ştie cum să se poarte cu fiica ei.

- Părinte, a zis femeia, nici mie nu îmi convine că am văzut-o cu tânărul acela, dar ce să fac, o să îi vorbesc cu frumosul, o să încerc să o fac să înţeleagă care sunt primejdiile la care se expune fiind prietenă cu un tânăr mult mai mare decât ea, care abia aşteaptă să o prindă în cursă.

- Iar începe cu teoriile ei, cu vorbitul frumos, zise soţul.

- Şi tu ce vrei, să o ţii în lanţuri toată ziua? întrebă părintele. Nu ai cum să faci asta, tot o să găsească o portiţă să scape. Ştiu un caz când, pentru a-şi feri fiica de influenţa colegilor de liceu, un parlamentar îşi trimitea zilnic şoferul să îi ia fata de la liceu. Şi fata a căzut în păcat chiar cu şoferul. Nu trebuie nici să fiţi prea îngăduitori, dar nici prea aspri. Altfel, o să se ascundă de voi şi o să cadă şi mai tare.

Un frate a fost năpăstuit în chinovie pentru desfrânare şi sculându-se a mers către avva Antonie. Şi au venit fraţii de la chinovie ca să-l caute pe el şi să-l ia şi au început să-l mustre că aşa [păcat] a făcut. Iar el se apăra zicând: „Nimic de acest fel nu am făcut". Iar după întâmplare, s-a aflat acolo avva Pafnutie, cel ce se numea Kefala, şi a spus o pildă ca aceasta: „Am văzut pe marginea râului un om băgat în noroi până la genunchi şi, venind unii să-i dea mâna, l-au cufundat până la grumaz". Şi a zis lor avva Antonie pentru avva Pafnutie: „Iată om adevărat, care poate să vindece şi să mântuiască suflete". Deci umilindu-se ei de cuvintele bătrânului, au pus metanie fratelui. (31-12)

*

128. Nişte elevi de liceu au primit ca temă de vacanţă să citească câteva romane. Unul dintre ele, cel mai gros, bine scris de altfel, avea un subiect vulgar. În timp ce se afla în tren, în drum spre bunici, Ana îi spuse fratelui ei, Radu, care era student, că şi-a luat romanul cu ea pentru a-l citi în tihnă.

- La bunici o să am timp să îl citesc. Altfel nu m-aş fi apucat de el, e prea mare.

Mirându-se de greşeala profesorului, Radu s-a gândit cum ar putea-o convinge pe sora sa să renunţe să citească o carte atât de vătămătoare. De mai multe ori reuşise să o convingă să nu meargă cu prietenele ei la filme sau la spectacole care i-ar fi putut murdări mintea. Dar, de această dată, cartea fiind recomandată chiar de profesorul preferat al Anei, îşi dădea seama că nu are şanse să o convingă. Aşa că i-a cerut cartea pentru a citi din ea în tren. Când au coborât, în forfoteala din gară, Radu a avut grijă să o facă pierdută.

Abia după ce şi-a aranjat lucrurile în casa bunicilor, Ana şi-a dat seama că îi lipsea cartea. S-a supărat pe Radu, dar i-a trecut repede:

- Ştii, poate că e mai bine că am rămas fără carte. Profu' ne-a atras atenţia asupra faptului că e o carte destul de fierbinte... O să citesc altceva.

Paisie, fratele lui avva Pimen, a găsit un vas mic cu bani şi i-a zis lui avva Anuv, fratele său: „Ştii că cuvântul lui avva Pimen este foarte aspru; vino să ne zidim mănăstire undeva şi să şedem acolo fără de grijă!". I-a răspuns lui avva Anuv: „Dar cu ce să zidim?". Iar el i-a arătat lui banii. Deci văzându-i avva Anuv, s-a mâhnit foarte, socotind vătămarea sufletului fratelui. Însă i-a zis: „Bine, să mergem şi să zidim chilie dincolo de râu". Deci a luat avva Anuv vasul şi l-a pus în culionul său şi, trecând amândoi râul, cum au ajuns pe la mijloc, s-a făcut avva Anuv că alunecă şi a căzut culionul cu bani în râu şi pentru aceasta avva Anuv s-a întristat. I-a zis lui Paisie: „Nu te mâhni, avvo, căci de vreme ce s-au dus banii, să mergem iarăşi la fratele nostru". Şi, întorcându-se, au rămas cu pace. (1-193)

*

129. Un creştin, Adrian, s-a dus în vizită la un văr de-al său, Alexandru. Când a intrat în sufragerie, din camera copiilor - două fete, eleve la liceu - se auzea muzică dată tare. Adrian s-a mirat:

- Cum de le laşi să dea muzica atât de tare, nu deranjează vecinii?

- Care vecini, că aici unde stăm nu prea avem vecini. Deasupra nu e nimeni, că stăm la ultimul etaj. Camera fetelor e aşezată pe colţul blocului, aşa că muzica se aude numai aici şi dedesubt, iar vecinii au plecat din ţară pentru câteva luni.

- Bine, vecini nu sunt, dar tu cum o suporţi?

- Dacă le-aş fi crescut altfel, poate că nu ar fi dat muzica atât de tare. Dar nu e vina lor că abia de doi ani m-am apropiat şi eu de biserică, şi că abia atunci am înţeles cum ar trebui să mă port cu ele. Acum e prea târziu. Încerc doar să repar ce se mai poate repara. Dacă le-aş spune să dea muzica mai încet, ar pleca la prietenele lor, să asculte acolo. Bine, până să plece vecinii în străinătate, nu dădeau nici ele sonorul la maxim, să nu îi deranjeze. Dar acum ne spun că, pentru că suntem părinţii lor, trebuie să ţinem cont şi de ce le place lor.

- Totuşi, cum de rabzi?

- E, nu ascultă tot timpul la maxim, numai câte o melodie - două. Mă gândesc că, decât să le supăr, mai bine să rabd.

- Bine, dar muzica asta sună jalnic, nu seamănă cu ce ascultam noi.

- Dar parcă părinţilor noştri le plăcea ce ascultam noi? Să fim serioşi. Şi oricum, dacă nu pot avea răbdare cu această mică ispită, venită din partea fetelor mele, cum voi răbda ispite mai mari? Oricum, mă bucur că ele nu îmi fac altfel de probleme, mai serioase. Că sunt la o vârstă atât de delicată…

Un frate a mers la un bătrân care şedea în pustie şi a aflat pe lângă chilia lui nişte copii păscând dobitoace şi vorbind necuvioase. Şi dacă şi-a spus gândurile sale şi folosindu-se de cuvintele bătrânului, i-a zis: „Cum suferi, avvo, aceşti copii, şi nu le zici lor să nu facă cele fără de treabă?". Bătrânul i-a zis: „Cu adevărat, frate, de multe zile vreau să le zic lor, dar mă opresc chiar pe mine a le zice, grăind: «Iată, nu pot să sufăr acest lucru, ce este puţin, dar cum voi putea să rabd de vor veni asupra mea ispite?». Pentru aceasta nimic nu le-am zis, ca să mă deprind cu ispitele ce vin asupră-mi". (21-246)

*

130. În spatele unui bloc, pe o bancă, lângă leagăne, în unele nopți cineva lăsa uneori reviste pornografice. Nu se ştie cine şi de ce făcea asta. Ca să nu le găsească copiii, o mămică s-a hotărât să le strângă pe toate şi să le arunce la gunoi. Când pleca la serviciu, trecea pe acolo şi arunca revistele.

- Părinte, nu ştiu dacă e bine ce fac. Că, uneori, mi se face greață când iau o revistă în mână şi văd coperta fără să vreau.

- Da, dar dacă o laşi acolo şi o văd copiii, nu te gândeşti că e mai rău?

- Ba da, părinte, când eram mică, mi-a arătat şi mie un băiat o revistă din asta, şi mi-au rămas şi acum unele imagini în minte.

- Atunci dă-ți seama cât s-ar vătăma copiii dacă tu nu ai arunca la gunoi revistele lăsate de cine ştie ce maniac sexual…

Spuneau părinții despre un bătrân care, mergând pe un drum, a văzut urme de femeie pe nisip, pe lângă drum. Iar el mergând, tot astupa cu piciorul acele urme, zicând: „Ca nu cumva să le vadă vreun frate neputincios şi din vederea acestora să înceapă a-l supăra pe el gândurile şi războiul curviei". (18-295)

*

131. După ce părinții săi au rămas şomeri în urma unei restructurări la fabrica la care lucrau, un elev de liceu a căzut în patima beției. Suferea foarte mult din cauza sărăciei în care ajunseseră. Colegilor săi, care duceau o viață de desfrâu, nu le-a fost greu să îl învețe să bea. Profesorul lui de religie, care îl aprecia foarte mult, a fost foarte întristat de căderea elevului său. După ce s-a sfătuit că duhovnicul lui, s-a apucat să rostească în fiecare zi Paraclisul Maicii Domnului pentru ridicarea elevului său din păcat. Şi se ruga: „Maica Domnului, de vrea, de nu vrea, întoarce-i paşii pe drumul cel bun". Nu după multă vreme, tânărul a făcut hepatită, şi ficatul său era foarte slăbit. Doctorii i-au spus că dacă nu renunță la băutură va avea de suferit vreme îndelungată. Şi, de frica bolii, tânărul a renunțat la băutură. Mai mult încă, pentru că la paraclis profesorul se ruga pentru îndreptarea tuturor elevilor săi care trăiesc în păcate, o fată care era cunoscută pentru desfrânarea ei a venit să îl întrebe pe profesor unde ar putea găsit un duhovnic iscusit la care să se spovedească.

A fost odată ispitit Avraam, ucenicul lui avva Sisoe, de un drac. Şi a văzut bătrânul că a căzut. Dar, sculându-se, şi-a întins mâinile la cer, zicând: „Dumnezeule, voieşti, nu voieşti, nu Te voi lăsa de nu-l vei tămădui". Şi îndată s-a tămăduit ucenicul. (12-208)

Lanțurile drogurilor

132. Doi părinți au făcut un copil, după care s-au hotărât să trăiască în înfrânare. Şi se rugau la Dumnezeu să ajungă în rai laolaltă cu copilul lor, Ştefan. Tatăl a murit când copilul avea numai trei ani.

Când Ştefan a ajuns la liceu a început să se drogheze. Deşi primise o educație bună, totuşi un prieten al său l-a convins că nu se întâmplă nimic dacă încearcă măcar o dată. Când mama sa a aflat, a fost biruită de deznădejde. L-a convins pe băiat să se spovedească, dar, după spovedanie, pentru că nu vroia să mai ia droguri, băiatul se simțea din ce în ce mai rău.

A fost dus la spital cu salvarea. Disperată, mama lui se ruga cu lacrimi în ochi: „Doamne, dă-i sănătate. Nu-l lăsa să moară. Fie-ți milă de tinerețile lui".

Tatăl lui Ştefan se ruga: „Doamne, ia-l acum, ca să nu mai cadă, să nu se nenorocească din cauza drogurilor. Mai bine să rămână femeia mea singură pe lume decât cu un băiat dependent de droguri".

Dar a auzit un glas: „Mai degrabă voi asculta rugăciunea femeii tale, care duce o viață de aspră nevoință, decât pe a ta care te odihneşti în lumina raiului. Şi îi voi da lui nu numai vindecare trupească, ci şi sufletească, ca să fie bucurie pentru mama care l-a crescut cu atâta jertfire".

După câteva zile în care a stat în comă, băiatul şi-a revenit. Mama l-a mutat la un alt liceu, pentru a-l rupe de grupul de prieteni. De atunci Ştefan s-a înțelepțit şi nu s-a mai lăsat influențat de cei care îl îndemnau să guste din plăcerile vinovate ale tinereții.

Povestit-a un bătrân: „Patru bătrâni s-au prins între dânşii să trăiască într-un suflet împreună în veacul acesta şi iarăşi împreună să se afle în ceruri, crezând cuvântul stăpânesc ce zice: dacă doi din voi se vor uni pe pământ, pentru tot lucrul ce îl vor cere, va fi lor de la Tatăl Meu care este în ceruri. Deci trei dintre dânşii, petrecând în nevoință, se linişteau în pustie. Iar celălalt le slujea la trebuințele lor. S-a întâmplat că doi s-au sfârşit în Hristos şi s-au dus la loc de odihnă, iar doi au rămas pe pământ, slujitorul, adică, şi unul din cei ce se linişteau.

Şi, din zavistia vrăjmaşului, slujitorul a căzut în curvie. Şi s-a descoperit unuia din bătrânii cei văzători cu mintea că cei doi ce s-au săvârşit se rugau lui Dumnezeu pentru fratele slujitor, zicând: «Dă ca fratele să fie mâncat de leu, sau de altă fiară, ca, spălându-se de păcat, să vină în locul acesta în care suntem şi să nu rămână jos unirea noastră». Şi pe când se întorcea fratele de la ascultarea sa, l-a întâlnit un leu şi căuta să-l omoare, dar a cunoscut ce s-a întâmplat şi cel ce se liniştea, căci i se descoperise lui. De aceea, sta la rugăciune, rugându-se lui Dumnezeu pentru fratele şi îndată a stat leul.

Iar cei doi părinți, care acum se săvârşiseră, se rugau lui Dumnezeu, zicând: «Rugămu-ne, Ție, Stăpâne, să fie mâncat de leu şi să vină împreună cu noi în fericirea aceasta şi nu asculta, Sfinte, pe cel ce se roagă Ție pe pământ!». Iar bătrânul cu lacrimi se ruga lui Dumnezeu să fie miluit fratele şi să scape de leu. Şi a ascultat Dumnezeu rugăciunea lui şi a zis celor ce erau în cer: «Drept este să-l ascult pe el, căci voi aici sunteți întru odihnă, izbăvindu-vă de sudorile şi ostenelile vieții, iar acela obosit este întru ostenelile trupului şi apoi se luptă cu duhurile răutății. Drept este aceluia să-i dau darul».

Deci îndată s-a depărtat leul de la frate, care venind la chilie l-a aflat pe bătrân încă plângând pentru dânsul. Apoi i-a povestit lui toate câte i s-au întâmplat şi a

mărturisit păcatul pe care l-a făcut şi, cunoscând că l-a umilit Dumnezeu, s-a pocăit şi în puţină vreme a venit la măsura cea dintâi, ostenindu-se împreună cu el şi bătrânul. Apoi au adormit şi ei şi s-a descoperit bătrânului celui cu mintea văzător cum că toţi patru s-au aşezat la un loc, după făgăduinţele cele nemincinoase ale Domnului nostru Iisus Hristos". (12-350)

*

133. Un tânăr, Alexandru, care se hotărâse să îşi păstreze fecioria până când se va căsători, era ispitit de prietenii săi să se drogheze:

- Ce ai, eşti prost, de ce nu vrei să te distrezi cu noi? Că nu iubeşti fetele e una, cine ştie ce defecţiuni organice ai, dar nici să nu te droghezi? Ia măcar un drog uşor…

Alexandru a rezistat o vreme ispitei lor, până când a simţit că este aproape să cedeze. Dar duhovnicul său îl rugase ca, dacă i se va întâmpla să fie aproape de păcat, să alerge degrabă la el:

- Că e mai bine să vii la mine cu un moment înainte de a te birui ispita, decât după aceea.

Ajungând la părintele său, acesta i-a spus:

- Ştiam că o să vii la mine. Noaptea aceasta am visat şi raiul şi iadul. În iad era plin de păcătoşi, care se chinuiau în fel şi chip. În rai era o mulţime mare de oameni ce se desfătau de bunătăţile raiului. Şi unul a venit la mine şi mi-a spus: „Spune-i lui Alexandru, când va veni astăzi la tine să se spovedească, să se gândească bine dacă merită sau nu să se drogheze. Căci, dacă se va droga, atunci şansele lui de a ajunge în iad vor creşte foarte mult. Foarte puţini au avut puterea de a se lăsa de acest păcat. Şi mai spune-i că nu e singurul care trece prin această ispită. Mai sunt destui, dar îşi pun nădejdea în Dumnezeu şi rezistă. Însă primul pas pe care îl fac este că stau departe de prietenia cu cei care slujesc patimilor şi diavolului".

Luptat a fost odată avva Moise spre curvie foarte. Şi nemaiputând să şadă în chilie, s-a dus şi l-a vestit pe avva Isidor. Şi l-a rugat pe el bătrânul ca să se întoarcă la chilia sa, dar nu a primit, zicând: „Nu pot, avvo". Şi luându-l cu sine l-a suit pe casă şi i-a zis: „Ia aminte la apus". Şi luând aminte, a văzut mulţime nenumărată de diavoli, tulburându-se şi gâlcevindu-se ca să bată război. Zis-a lui iarăşi avva Isidor: „Caută şi spre răsărit şi ia aminte". Şi a căutat şi a văzut mulţime nenumărată de sfinţi, îngeri slăviţi. Şi a zis avva Isidor: „Iată, aceştia sunt cei trimişi sfinţilor de la Domnul spre ajutor, iar cei de la apusuri sunt cei ce bat război cu noi. Deci mai mulţi sunt cei cu noi". Şi aşa, mulţumind lui Dumnezeu, avva Moise a luat îndrăzneală şi s-a întors la chilia sa. (1-141)

*

134. La o anchetă a poliţiei s-au descoperit droguri în camera unui eleve de liceu. Încercând să scape basma curată, aceasta a spus că le avea de la prietenul său, care era fiul primarului. Fără să cerceteze mai bine cum stau lucrurile, poliţistul care se ocupa de caz l-a sunat pe primar ca să îi spună că fiul său este traficant de droguri.

- Situaţia se poate rezolva, spuse poliţistul, se poate muşamaliza. Dar costă…

- Dacă sunteţi sigur că e vinovat, pedepsiţi-l după lege. Dar nu vă grăbiţi să daţi verdicte, cercetaţi cazul cu atenţie, spuse primarul, care credea în nevinovăţia fiului său.

Poliţistul a rămas mirat, deoarece era sigur că primarul va fi dispus să plătească scump pentru muşamalizarea cazului. Cinstea primarului l-a impresionat. S-a ocupat de caz cu toată atenţia, şi în cele din urmă şi-a dat seama că tânărul nu era implicat. Nici măcar nu mai era prieten cu fata care vindea droguri. Aceasta îi propusese cu timp în

urmă să se implice în vânzarea drogurilor, dar această propunere şocantă avusese ca efect sfârşitul prieteniei lor.

A voit odată stăpânitorul locului aceluia să vadă pe avva Pimen şi nu primea bătrânul. Şi cu pricină, ca pe un făcător de rele, l-a prins pe fiul surorii lui şi l-a pus în temniţă, zicând: „De va veni bătrânul şi se va ruga pentru dânsul, eu îl slobozesc". Şi a venit sora lui, plângând lângă uşă. Iar el nu i-a dat ei răspuns. Ea îl ocăra zicând: „Omule cu inimă de aramă, fie-ţi milă de mine, că numai un fiu am!". Iar el, trimiţând, i-a zis ei cuvânt: „Pimen fiu n-a născut". Şi aşa s-a dus. Şi auzind stăpânitorul, a trimis zicând: „Măcar cu cuvântul de va porunci, îl voi slobozi pe el".

Iar bătrânul i-a răspuns înapoi, zicând: „Cercetează după pravilă şi de este vrednic de moarte, să moară, iar de nu este, fă cum voieşti!". Iar stăpânitorul, auzind, l-a slobozit de la închisoare. (5-165)

*

135. Venind acasă şi agăţându-şi pardesiul în cuier, o femeie a atins cu mâna fără să vrea geaca fiului său, care a căzut jos. Când a ridicat-o, a văzut că din ea căzuse o punguliţă mică cu un praf alb. S-a dus la fiul ei şi, deşi nu era sigură că ceea ce găsise erau droguri, arătându-i punguliţa l-a întrebat:

- De ce te droghezi?

Tânărul a încremenit. I se făcuse teamă. Femeia a ieşit din cameră, s-a dus şi l-a rugat pe soţul ei să vină de urgenţă la biserică, pentru că părintele vroia să vorbească ceva cu el.

Binevoitor, bărbatul a venit, fără să bănuiască despre ce este vorba. Soţia lui vorbea cu duhovnicul lor. Când a aflat, s-a umplut de mânie:

- Nu îmi trebuie golani la uşă. Nu m-am sacrificat pentru el ca să ajungă un vagabond. Îl dau afară din casă. Nu vreau să îl mai văd în faţa ochilor. Nu trebuia să mă chemi aici, îi spuse soţiei, plin de nervi.

Ştiind că în tinereţe bărbatul jucase fotbal la clubul din oraş, duhovnicul îl întrebă:

- Dacă două echipe joacă fotbal, şi una este condusă până în ultimele minute, când reuşeşte să egaleze, iar în prelungiri înscrie din nou şi învinge, după meci galeria e tristă sau bucuroasă?

- Bucuroasă, dar ce legătură are asta cu fiul meu?

- El se află într-un meci foarte important, în lupta pentru mântuire. Duşmanul e puternic şi acum fiul tău a luat un gol. Oare e mai bine să abandoneze meciul sau să joace până la sfârşit? Păcatul în care a căzut e greu, dar mai are şanse să se ridice şi să se mântuiască. Nu îi va fi uşor. Dar, dacă îl daţi afară din casă, şansele lui de a se ridica vor fi aproape nule. Numai dacă veţi fi aproape de el, numai atunci se va putea sprijini de voi şi se va ridica.

Auzind aceste cuvinte, bărbatul s-a mai calmat. I-a mulţumit părintelui pentru acest cuvânt şi l-a întrebat ce canon de rugăciune să facă pentru ridicarea fiului său. După ce părintele i-a rânduit canon şi după ce i-a sfătuit cu răbdare pe ambii părinţi, aceştia s-au întors acasă.

Pe drum, bărbatul i-a spus soţiei:

- Slăvit să fie Dumnezeu că mi te-a scos în cale. Dacă nu te gândeai să venim la preot, ar fi ieşit rău. Aşa, mai avem o şansă. Dumnezeu mai poate îndrepta lucrurile.

Unui frate odată i s-a întâmplat ispită în chinovia lui avva Ilie. Şi, gonit fiind de acolo, s-a dus în munte la avva Antonie. Şi rămânând fratele [o vreme] la dânsul, l-a trimis la chinovie de unde venise. Dar cei din chinovie, văzându-l, iarăşi l-au alungat. Iar el s-a întors la avva Antonie, zicând: „N-au voit să mă primească, părinte". Deci l-a trimis bătrânul înapoi, zicând: „O corabie s-a spart în mijlocul noianului [furtunii], a

pierdut povara şi cu osteneală a scăpat la uscat. Iar voi cele scăpate la uscat voiţi să le înecaţi". Iar ei, auzind că avva Antonie l-a trimis, l-au primit de îndată. (23-11)

*

136. O tânără a venit la duhovnic şi i-a spus:

- Rugaţi-vă pentru mine, că iubitul meu vrea să mă convingă să mă droghez.

- Nu mă voi ruga şi nici Dumnezeu nu te va ajuta dacă tu eşti prietenă cu astfel de oameni şi dacă nu te vei ruga lui Dumnezeu să te păzească şi de robia drogurilor, şi de robia unor astfel de prieteni.

Un frate i-a zis lui avva Antonie: „Roagă-te pentru mine!". Zis-a lui bătrânul: „Nici eu nu te miluiesc şi nici Dumnezeu, dacă tu însuţi nu te vei sili şi nu te vei ruga lui Dumnezeu". (18-10)

*

137. La o petrecere, Alina, o fată de vârsta majoratului, a fost convinsă de prietenele ei să se drogheze. Ei nici prin cap nu îi trecuse până atunci să ia droguri. Era foarte mirată că ele fac aşa ceva, dar, pentru a nu fi mai prejos decât celelalte, a luat o primă doză. Încetul cu încetul a devenit dependentă de prafuri. Bani avea destui, de la tatăl ei care lucra la guvern. Numai că patima aceasta îi tortura sufletul.

De fiecare dată, după ce îşi revenea din starea de extaz, mergea la biserica de lângă casă şi se ruga cu lacrimi în ochi:

- Doamne, fie-Ţi milă de mine, nu mă lăsa să fiu distrusă de droguri. Ajută-mă să mă ridic. Şi dacă vreau, şi dacă nu vreau, vindecă-mă de boala mea, nu mă lăsa.

Dar până a doua zi Alina uita totul, şi iar se droga. Îi era ruşine să se spovedească, pentru că la acelaşi părinte se spovedise şi după ce îşi pierduse fecioria. Părintele o sfătuise cu multă dragoste să nu mai cadă în cursele diavolilor, ci să se lupte pentru a rezista ispitei. Şi de atunci nu mai căzuse în păcatul desfrânării. Dar dependenţa de droguri o tiraniza mult mai tare decât o apăsa ispita de a se culca cu băieţii care îi plăceau.

Într-o zi, crezând că e singură în biserică, pentru că pe femeia de la pangar o văzuse ieşind în faţa bisericii, Alina a început să plângă şi să se roage cu voce tare:

- Te rog, Doamne, nu mă lăsa. Vezi că drogurile mă distrug din ce în ce mai tare. Ajută-mă să scap de ele, Doamne, ajută-mă. Fie-Ţi milă de mine, Doamne.

Părintele era în altar şi citea pomelnice. Când a auzit-o, a deschis uşa altarului şi, cu o voce blândă, a întrebat-o:

- Alina, ai venit să te spovedeşti?

Mirată că părintele îi mai ţinea minte numele şi mirată de faptul că, deşi îi auzise păcatul, părintele nu îi vorbise cu asprime, fata a văzut în aceasta mâna lui Dumnezeu. A hotărât să se spovedească.

A fost cea mai zguduitoare spovedanie pe care o ascultase părintele. Deşi spovedise şi criminali, nimeni altcineva nu suferea atât de mult din cauza lanţurilor cu care îl legaseră patimile.

Noaptea, când s-a apucat să facă Paraclisul Maicii Domnului, fata a văzut în cameră un înger care i se arăta când se droga. Îngerul s-a transformat într-un diavol înfricoşător:

- Nu e drept, Doamne, nu e drept ca această ticăloasă să ceară ajutorul Maicii Tale. Nu e drept să fie miluită, după ce atâta vreme mi-a slujit mie. Dacă o vei ierta pe ea, unde este dreptatea Ta? Atunci nu ai decât să îi ierţi pe toţi criminalii şi pe toţi desfrânaţii. Oare ce vei face, îi vei primi la Tine pe toţi ticăloşii? Tu nu eşti Drept Judecător şi dreptatea Îţi este străină.

Văzându-l pe diavol, care era înfricoşător, Alina şi-a scos crucea de la gât şi o ținea cu putere în mâini.

Şi s-a auzit un glas zicând:

- Oare ție îți voi da socoteală? Sau oare tu l-ai făcut pe om, ca să Îmi spui cum să îl judec? Sau oare tu ai fost răstignit pe cruce? Pentru păcătoşi M-am răstignit, nu pentru drepți. O, de s-ar pocăi toți păcătoşii cum se pocăieşte această fată... O, de ar plânge toți cu lacrimile ei, atunci nimeni nu ar mai ajunge la tine, în chinurile iadului.

Diavolul sta şi asculta, tremurând.

- Şi de ce zici că sunt nedrept? Nedrept eram dacă, aşa cum am îngăduit să fie ispitită de tine, nu i-aş fi întins o mână de ajutor, ca să se ridice din cădere. Şi pocăința ei am primit-o, şi lacrimile ei M-au făcut să fiu îndurător cu ea. Pentru aceasta, nu o voi mai lăsa să se lupte cu tine, ci o voi chema la odihna veşnică. Ca ea să se bucure şi tu să fii făcut de ruşine.

Şi, în acel moment, fata şi-a dat duhul.

Un frate, biruindu-se de curvie, în toate zilele se afla săvârşind păcatul şi în toate zilele îl îmblânzea pe Stăpânul său cu lacrimi şi cu rugăciuni. Şi aşa făcând, amăgindu-se de obiceiul cel rău, săvârşea păcatul. Apoi iarăşi, după săvârşirea păcatului, se ducea la biserică. Şi văzând Cinstita Icoană a Domnului nostru Iisus Hristos, se arunca înaintea ei cu amare lacrimi, zicând: „Miluieşte-mă, Doamne, şi ridică de la mine această vicleană ispită, că mă trudeşte cumplit şi mă răneşte cu amărăciunea dezmierdărilor! Că nu am obraz, Stăpâne, a căuta şi a vedea Chipul Tău cel sfânt şi mai strălucit decât soarele, ca să se îndulcească inima mea şi să se veselească”.

Acestea zicând şi ieşind din biserică, cădea în noroi, dar nu se deznădăjduia de mântuirea sa. Căci de la păcat întorcându-se la biserică, striga către iubitorul de oameni Dumnezeu, zicând: „Pe Tine, Doamne, Te pun chezaş că de acum nu voi mai face păcatul acesta! Numai iartă-mi mie, Prea Bunule, cele ce dintru început şi până în ceasul acesta Ți-am greşit!”. Şi, după ce făcea el aceste înfricoşate făgăduințe, iarăşi se afla întru acel păcat rău. Şi se vedea iubirea de oameni a lui Dumnezeu cea prea dulce şi nemărginita Lui bunătate, că suferea în toate zilele călcarea şi necunoştința fratelui cea neîndreptată şi rea. Din multa milă căuta şi aştepta pocăința şi întoarcerea lui. Că nu un an a făcut aceasta, nici doi, nici trei, ci zece ani şi mai mult. Vedeți, fraților, răbdarea cea nemăsurată şi iubirea de oameni cea nemărginită a Stăpânului, cum totdeauna îndelung rabdă, suferind fărădelegile şi păcatele noastre cele cumplite! Că de acel lucru trebuie să ne înspăimântăm şi să ne minunăm: de îndurările cele bogate ale lui Dumnezeu, că, făgăduindu-se fratele că nu va mai face altădată păcatul, se afla mincinos.

Deci, într-una din zile, făcând fratele păcatul, a alergat la biserică, plângând, suspinând, tânguindu-se şi silind îndurările Prea Bunului Stăpân ca să se milostivească spre dânsul, să îl scape de noroiul înverşunării. Şi cum Îl ruga el pe Iubitorul de oameni Dumnezeu, văzând începătorul răutății şi pierzătorul sufletelor noastre, diavolul, că nimic nu foloseşte, ci cele ce el prin păcat alcătuia, fratele prin pocăință le risipea, neruşinându-se, i s-a arătat de față, căutând în obrazul lui şi strigând către cinstita icoană a Domnului nostru Iisus Hristos:

„O, ce-mi este mie şi Ție, Iisuse Hristoase? Milostivirea Ta cea nemărginită mă biruieşte şi mă surpă, căci primeşte pe acest curvar, care în toate zilele minte înaintea Ta, defăimând stăpânirea Ta! Pentru ce nu-l arzi, ci îndelung rabzi şi suferi? Căci Tu vei judeca pe curvari, pe preacurvari şi pe toți păcătoşii o să-i pierzi. Cu adevărat, nu eşti Drept Judecător, ci, unde vrea stăpânirea Ta, treci cu vederea, şi pe mine, pentru o mică călcare a înălțării, din ceruri m-ai aruncat jos, iar acestui mincinos fiind şi curvar, fiindcă zace înaintea Feței Tale, uşor îi dăruieşti blândețea Ta. Pentru ce, dar, Te numesc pe Tine Judecător Drept? Precum văd şi Tu primeşti fápturi din multa Ta

bunătate şi treci cu vederea dreptatea". Şi acestea zicea diavolul, iuţindu-se de multă amărăciune şi pară de foc scoţând din nări, apoi a tăcut.

Şi s-a făcut glas ca de la jertfelnic, zicând: „O, balaure prea viclean şi pierzătorule, nu te-ai săturat de socoteala ta cea rea, că ai sorbit lumea, iar pe cel ce a venit la mila cea nespusă te sileşti să-l hrăneşti şi să-l sorbi? Ai atâtea greşeli ca să pui şi să tragă întocmai cu Sângele cel scump pe care l-am vărsat pe Cruce pentru el? Iată, junghierea Mea şi moartea Mea a afundat fărădelegile lui. Când păcătuieşte, nu îl goneşti, ci îl primeşti cu bucurie şi nu-l opreşti, nădăjduind să-l dobândeşti, şi Eu, Cel atât de milostiv şi iubitor de oameni, care am poruncit verhovnicului Meu, lui Petru apostolul, să ierte celui ce greşeşte în fiecare zi până la şaptezeci de ori câte şapte, oare nu îl voi ierta pe el, oare nu-l voi milui? Aşadar, cu adevărat, de vreme ce aleargă la Mine, nu Mă voi întoarce de la el până ce îl voi moşteni. Căci pentru păcătoşi M-am răstignit şi preacuratele Mele palme pentru ei le-am întins, ca cel ce va voi să se mântuiască, să alerge şi să se mântuiască. De la nimeni nu mă întorc, pe nimeni nu alung, măcar de va greşi de nenumărate ori într-o zi şi de tot atâtea ori va veni către Mine, nu va ieşi afară scârbit. Căci nu am venit să chem pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi la pocăinţă". Şi auzindu-se glasul acesta, diavolul sta tremurând şi neputând să fugă.

Apoi iarăşi s-a făcut glas, zicând: „Ascultă, amăgitorule, pentru ce zici că sunt nedrept? Căci Eu cu toţi sunt drept. În ceea ce aflu pe cineva, în aceea îl judec. Iată deci, pe acesta l-am aflat stând înaintea picioarelor Mele şi biruitor peste tine arătându-se. Îl voi lua şi-i voi mântui sufletul, fiindcă n-a deznădăjduit de mântuire. Iar tu vezi cinstea lui şi crapă de zavistie şi ruşinează-te".

Fratele, stând cu faţa în jos şi tânguindu-se, şi-a dat duhul. Şi îndată urgie mare ca focul a căzut peste satana şi l-a mistuit.

De aici să cunoaştem, fraţilor, milostivirea şi iubirea de oameni cea nemăsurată a lui Dumnezeu şi niciodată să nu deznădăjduim de mântuirea noastră. (2-388)

Crucea răbdării

138. Un bărbat i-a spus fratelui său, care se pregătea să se căsătorească:
- Dacă soția te va jigni, nu-i scoate ochii. Fiindcă de la o jignire se poate ajunge la ceartă, de la ceartă se poate ajunge la scandal şi de aici, în timp, la divorț.

Zis-a un bătrân: „De se va întâmpla între tine şi altul cuvânt de scârbă şi va tăgădui cuvântul, nu-l ațâța zicând că ai spus. Fiindcă se întoarce şi zice: «Aşa am zis şi ce?». Şi se face mare vrajbă. Ci şi tu lasă cuvântul şi se face mare pace". (7-379)

*

139. Soțul a venit acasă mânios pentru că fusese dat afară de la serviciu. Pentru că mâncarea nu era gata, a luat farfuriile, una câte una, şi a început să le spargă. Soția i-a spus cu o voce blândă:
- Lasă măcar una, ca să ai în ce să mănânci.
Blândețea glasului ei i-a înmuiat inima soțului:
- Toate de le-aş pierde, numai pe tine nu vreau să te pierd. Cu credință în Dumnezeu, o scoatem noi la capăt.

Doi monahi locuiau într-un loc şi s-a dus la dânşii un bătrân ca să-i cerce, şi a luat un toiag şi a început a sfărâma verdețurile unuia. Fratele, văzând, s-a ascuns până ce le-a sfărâmat pe toate. După ce a rămas o rădăcină, i-a zis bătrânului: „Părinte, de voieşti, las-o pe aceasta să o fierb şi să gustăm împreună". Atunci a pus bătrânul metanie fratelui, zicând: „Pentru nerăutatea ta Se odihneşte Duhul Sfânt peste tine, frate". (12-381)

*

140. Un muncitor a căzut în patima băuturii. Soția lui l-a răbdat cât l-a răbdat, până ce a ajuns la limită.
S-a dus la duhovnicul ei şi i-a zis:
- Mi-au ajuns trei ani de suferință, voi pleca la părinții mei...
- Nu te duce, că dacă îl laşi singur o să cadă şi mai tare. Eşti singurul lui sprijin.
După alți trei ani, după multe lacrimi şi multe rugăciuni, soțul ei a început lupta cu patima băuturii. După alți doi ani, s-a lăsat pentru totdeauna de băutură.

Era un bătrân bețiv şi lucra o rogojină în fiecare zi pe care o vindea în sat şi bea prețul ei. Mai pe urmă a venit un frate la dânsul şi a rămas petrecând cu el şi lucra şi el în fiecare zi o rogojină, iar bătrânul o lua şi pe aceea şi, vânzând-o, bea prețul amândurora, fratelui aducându-i pâine seara. Trei ani făcând aceasta, nimic nu-i zicea lui fratele. După aceea, însă, a zis fratele întru sine: „Iată, gol sânt şi pâinea mea cu lipsă o mănânc! Mă voi scula şi mă voi duce de aici". Dar iarăşi a socotit întru sine, zicând: „Unde să mă duc să şed iarăşi, căci eu pentru Dumnezeu şed împreună [cu bătrânul]".

Şi îndată i s-a arătat lui îngerul, zicând: „Nicăieri să nu te duci, că vin mâine la tine". A doua zi l-a rugat fratele pe bătrânul, zicând: „Părinte, astăzi să nu mergi nicăieri, că vin ai mei să mă ia!". După ce a venit ceasul în care se ducea bătrânul, i-a

zis lui: „Nu vin astăzi, fiule, că au zăbovit". Iar el a zis: „Cu adevărat, părinte, negreşit vin". Şi, vorbind cu bătrânul, a adormit.

Bătrânul, văzând, a început a plânge, zicând: „Vai mie, fiule, că mulţi ani am petrecut întru lenevire, iar tu în puţină vreme ţi-ai mântuit sufletul tău cu răbdare!". Şi de atunci s-a înţelepţit şi el şi s-a făcut iscusit. (16-382)

*

141. - Părinte, nu mai pot trăi cu familia mea, nu mai rezist în lume, mă gândesc să plec la mănăstire: greutăţi cu serviciul, greutăţi cu soţia, probleme cu banii, dureri de cap cu copiii...

- Această încercare prin care treci face parte din crucea mirenilor. Nu e ceva nou. Fiecare drum cu ispitele sale. Nu scapi de luptă plecând la mănăstire. Şi, apoi, nu ai voie să îţi părăseşti familia. Poate că, dacă îţi cresc mari copiii şi rămâi văduv, îţi vei pune problema călugăriei. Dar până atunci alungă de la tine orice gând despre părăsirea familiei. Rabdă, rabdă şi te vei mântui. Şi vei primi cunună pentru nevoinţa ta.

Un frate a mers la un bătrân iscusit şi l-a întrebat zicând: „Ce voi face, părinte, că foarte mi s-a urât a mai şedea în pustie?". Răspuns-a lui bătrânul, zicând: „Această urâciune, fiule, îţi este o ispită; dar rabdă puţin şi şezi în chilie cu linişte, rugându-te lui Dumnezeu. Şi Dumnezeu, văzând răbdarea ta, îţi va trimite ţie mângâiere şi odihnă". (3-242)

*

142. Un poliţist creştin pe care soţia îl tot nedreptăţea s-a dus supărat la naşi:

- M-am săturat, cred că până la urmă îi zbor o palmă şi îşi bagă minţile în cap. O să-şi dea seama de partea cui este dreptatea.

- Da, finule, bine faci, i-a spus naşul. Ţine-te de Legea dreptăţii, că Legea iubirii e prea grea. Numai că la judecată o să îţi fie ceva mai greu: s-ar putea să fii judecat după dreptate, nu după milă...

Un frate, făcându-i-se strâmbătate de către alt frate, a venit la avva Sisoe şi i-a zis: „Mi s-a făcut strâmbătate de către cutare frate şi eu voi să-mi fac izbândă". Iar bătrânul îl ruga zicând: „Nu, fiule, ci lasă mai bine la Dumnezeu izbânda". Iar el zicea: „Nu voi înceta până nu voi face izbândă". Şi a zis bătrânul: „Să ne rugăm, frate!". Şi, sculându-se, a zis bătrânul: „Dumnezeule, nu mai avem trebuinţă de Tine ca să porţi grijă pentru noi, căci noi ne facem izbânda noastră". Deci, aceasta auzind fratele, a căzut la picioarele bătrânului, zicând: „Nu mă mai judec cu fratele, iartă-mă, avvo!" (1-207)

*

143. Doi bătrâni, un soţ şi soţia sa, s-au îmbolnăvit de o boală foarte grea. Zăceau amândoi în pat, ducând boala fără să crâcnească. Într-o zi, însă, venind să îi spovedească şi să îi împărtăşească, aşa cum făcea în fiecare lună, înainte să sune la uşă, părintele îl auzi pe bărbat înjurând şi blestemând.

- Ce s-a întâmplat cu el, cum de s-a schimbat aşa?

- Părinte, acum câteva zile ne-am certat rău. După ce ne-am certat, boala fiecăruia a devenit mai greu de suportat. Eu mi-am dat seama că Dumnezeu pedepseşte răutatea noastră şi am vrut să facem pace. Dar el nu a vrut să mă ierte. Şi de atunci nu mai poate suporta durerile. Pe mine durerile m-au lăsat.

- Până nu vrea să vă iertați unul pe altul nu îl pot împărtăşi, şi nici dezlegare de păcate nu îi pot da. Dacă el crede că e mai important să țină supărarea, să ştie că dacă nu te iartă pe tine nu va fi nici el iertat de Dumnezeu.

În timpul prigoanelor, când prigoneau şi omorau pe creştini pentru credința în Hristos, au prins şi pe doi frați călugări să-i muncească şi i-au aruncat în temniță până a doua zi, ca a doua zi să-i scoată, să-i muncească şi să-i omoare. Aceşti doi frați aveau vrajbă şi pizmă între dânşii. Fiind deci ei în temniță aruncați, bătuți şi munciți, unul umilindu-se cu inima a zis celuilalt: „Frate, iată mâine ne vor scoate la judecata lor şi ne vor munci şi ne vor omorî şi vom merge către Domnul. Pentru aceea, dar, vrajba şi pizma ce a fost şi este şi acum între noi se cade să o lăsăm, să ne împăcăm, să ne iertăm unul pe altul, mai înainte de moartea noastră, ca să luăm, curați fiind, muncile şi moartea pentru credința şi dragostea lui Hristos, şi aşa ne vom învrednici a lua cununile muceniceşti din mâinile lui Hristos şi vom fi primiți în ceata mucenicilor". Acestea zicând, i-a făcut metanie după obiceiul călugăresc, grăind: „Iartă-mă, frate, ca să fii şi tu iertat de mine şi de Dumnezeu!". Iar acela, fiind biruit de vrăjmăşească pizmă, n-a vrut nicidecum să-l ierte.

Iar a doua zi, dacă s-a făcut ziuă, i-au scos pe ei din temniță, ca să-i taie. Atunci, cel care n-a vrut să se împace şi să ierte pe fratele său, văzând că vor să-l taie, înspăimântându-se, s-a lepădat de Hristos; iar pe cel de lângă el, crezând [acesta] în numele Domnului, l-au tăiat. Pe cel ce s-a lepădat de Hristos, l-a întrebat: „Pentru ce ieri nu te-ai lepădat de Hristos? Ca să nu te fi chinuit?". Răspuns-a lui acela: „Când L-am lăsat eu pe Dumnezeul meu şi nu m-am împăcat cu fratele meu, atunci şi pe mine m-a lăsat şi m-a părăsit ajutorul Lui şi, rămânând gol de Dânsul, m-am lepădat de Hristos". (6-251)

*

144. Un bărbat era foarte întristat de faptul că soția sa îl înşela, şi în fiecare seară se gândea: „De mâine voi introduce actele pentru divorț". Iar dimineața spunea: „Să o mai rabd măcar o zi, poate îi dă Dumnezeu gândul cel bun şi-şi bagă mințile în cap."

A răbdat aşa nouă ani, după care femeia, ruşinându-se de viața pe care o ducea, s-a lepădat de păcatul ei.

Un frate a petrecut nouă ani luptându-se să iasă din viața de obşte şi în fiecare zi îşi pregătea cojocul să iasă. Şi când se făcea seară, zicea întru sine: „Mâine mă voi duce de aici". Şi dimineața îi zicea gândului: „Să ne silim să răbdăm şi astăzi pentru Domnul!". După ce s-au împlinit nouă ani aşa făcând, a uşurat Dumnezeu toată ispita de la dânsul. (8-408)

*

145. Într-o vreme în care doi soți au început să se certe, soția tot vroia să plece la părinți, să se mai linişteacă. Şi trei luni a tot vrut să plece, dar în fiecare zi amâna plecarea. Şi în cele din urmă, când soțul ei era la serviciu, şi-a pus nişte haine într-o plasă, a plecat puțin prin parc şi apoi s-a întors, spunându-şi:

- Gata, am stat destul. De acum voi avea grijă de soțul meu.

Şi Dumnezeu i-a dat puterea să tacă, aşa că atunci când bărbatul avea chef de ceartă, ea nu îi dădea apă la moară. Astfel au revenit la înțelegerea de dinainte.

Pe un frate îl lupta gândul, zicându-i: „Trebuie să mergi şi să-l cercetezi pe cutare bătrân". Iar el amâna zi după zi, zicând că mâine se va duce. Şi aşa, trei ani s-a luptat cu gândul. Iar mai pe urmă şi-a zis: „Iată, socoteşti că te-ai dus la bătrânul". Şi a zis, ca şi cum ar fi vorbit către bătrânul acela: „Cum te afli, părinte, eşti sănătos? De

câtă vreme doream să te văd!”. Apoi adăugă ca din partea bătrânului: „Bine ai venit, frate! Iartă-mă, că pentru mine te-ai ostenit. Domnul să-ți dea plata”. Şi punând lighean s-a spălat. Apoi făcând fiertură a mâncat şi a băut de-ajuns. Şi îndată s-a dus războiul de la dânsul. (24-411.)

Despre mânie

146. La părintele Ioan a venit odată o femeie pe care soacra ei, cu care în primii ani de căsătorie stătuse sub acelaşi acoperiş, o chinuia foarte tare. Când soacra a început să îi facă farmece, femeia a făcut tot posibilul să se mute. Nici după aceea însă nu a avut linişte, deoarece soacra vroia să o despartă de soţul ei. Vrând să îi încerce credinţa, părintele a întrebat-o:

- Ce fel de sfat vrei, femeie, duhovnicesc sau lumesc?

- Lumesc, părinte.

Ca să o ajute pe femeie să înţeleagă cât de importantă este porunca iubirii aproapelui, părintele i-a zis:

- Atunci, ştergeţi-o din inimă, uită de ea, nu o mai lăsaţi să mai vină la voi, nu vă mai duceţi la ea. Uitaţi-o, scăpaţi de ea.

- Dar parcă mi-e milă de ea, că e bolnavă şi bătrână. Daţi-mi un sfat duhovnicesc, că nu mă lasă inima să îi fac rău.

- Dar dacă îţi dau, îl ţii?

- Îl ţin, părinte, să mă ajute Dumnezeu.

- Atunci, să te gândeşti la ea ca la mama ta. Să citeşti în fiecare zi pentru ea o catismă din Psaltire şi să faci câte metanii poţi pentru ca Dumnezeu să îi dăruiască gândul cel bun. Încearcă să eviţi scandalurile cu ea, dar, dacă nu se poate, rabdă. Chiar dacă se poartă urât cu tine, tu poartă-te frumos cu ea.

- Greu, părinte, greu.

- Vezi tu, dacă ţi-am zis să ţi-o ştergi din minte, ai spus că ţi-e milă de ea. Dacă ţi-am dat sfatul cel bun, spui că e greu. Ar fi bine ca, atunci când vii să îmi ceri un sfat, să te rogi să mă lumineze Dumnezeu să îţi dau sfatul cel mai bun, iar pe tine să te lumineze să îl asculţi.

Trei bătrâni s-au dus la avva Pafnutie, căruia i se zicea Chefala, ca să-l întrebe un cuvânt. Şi le-a zis lor bătrânul: „Ce voiţi să vă zic vouă, cuvânt duhovnicesc sau trupesc?”. I-au răspuns lui: „Duhovnicesc”. Le-a zis lor bătrânul: „Duceţi-vă, iubiţi necazul mai mult decât odihna şi necinstea mai mult decât slava şi a da mai vârtos decât a lua”. (10-146)

*

147. Părinţii unui copil au plecat pentru câteva zile în concediu şi l-au lăsau pe copil la una din bunici.

Cealaltă bunică, din gelozie, vroia cu orice preţ să ia copilul la ea, temându-se ca nu cumva să fie iubită mai puţin de către nepot. Ba chiar fusese pornită de către o altă rudă, care îi spusese că acolo copilul nu va primi nici hrana şi nici atenţia cuvenită. I-a sunat pe soţi şi le-a spus:

- Nu voi permite ca nepotul meu să fie tratat cum nu trebuie. Sunaţi-o pe mamaie să aducă băiatul la mine.

În cele din urmă, dându-şi seama că nu o ascultă nimeni, s-a hotărât să ia singură copilul.

- Spuneţi-i că, dacă nu mi-l aduce, după-masă vin cu taxiul şi îl iau eu.

Văzând că nu e de glumit, au sunat-o pe mamaie şi i-au spus:

- O să vină bunica să îl scoată pe copil în parc. Poate ieşi şi tu cu ei.

Când a auzit, mamaie s-a repezit să pregătească o prăjitură a cărei rețetă o primise de la bunica cu mult timp în urmă.

Când a sunat la sonerie, mamaia tocmai scotea prăjitura din cuptor. A deschis repede uşa şi a luat tava de prăjitură în mâini, ca pe un trofeu, să o întâmpine cu drag pe bunică.

- Vin şi eu cu voi, mi-ar face mare plăcere să mai stăm de vorbă.

- Nu ți-au spus copiii la telefon?

- Ba da, mi-au spus că vrei să îl scoți la plimbare, dar plimbarea e mai plăcută în trei, nu?

Bunica a rămas fără glas. Copilul apăru în prag, îi sări în brațe şi întrebă:

- Mamaie, am terminat tot pilaful, pot să iau şi eu o prăjitură?

- Dacă ai terminat, bineînțeles că poți. Dar să mai stăm puțin să se răcească, spuse bunica, bucurându-se că scandalul fusese evitat.

Era un sihastru cu mare socoteală şi dorea să petreacă la chilii şi nu afla chilie. Alt bătrân, înştiințându-se despre sihastrul şi având acolo o chilie deşartă, l-a rugat pe acela să şadă în acea chilie, până când se va afla alta. Acela, mergând, a şezut într-însa. Iar unii din cei ce viețuiau în locul acela veneau la dânsul ca la un străin, aducându-i ceea ce putea fiecare, şi el, luându-le, îi primea pe dânşii.

Iar bătrânul cel ce îi dăduse chilia a început a-l zavistui, a-l grăi de rău şi a zice: „Eu câți ani am aici de multă nevoință şi nimeni nu vine la mine, iar acesta puține zile are şi câți vin la dânsul!". Şi a zis ucenicului său: „Mergi şi îi zi: du-te de aici, că îmi trebuie chilia!". Iar ucenicul venind la el, a zis: „Întreabă părintele meu cum te afli?". El a zis: „Să se roage pentru mine, că mi s-a îngreuiat stomacul". Şi întorcându-se cel ce l-a trimis, a spus: „Bătrânul iată caută altă chilie şi se duce". După două zile, a zis iarăşi ucenicului: „Du-te şi îi zi lui că, de nu se va duce, vin eu şi îl scot cu toiagul!". Iar fratele, mergând iar, a zis către sihastru: „A auzit părintele meu că eşti bolnav şi iarăşi se mâhneşte şi m-a trimis să te cercetez". Răspuns-a acela: „Spune-i că, cu rugăciunile lui, sunt sănătos!". Deci a venit la bătrânul său şi i-a zis: „A spus că până duminică iese cu voia lui Dumnezeu".

Iar după ce a venit duminica şi nu a ieşit sihastrul din chilie, luând bătrânul un toiag s-a dus să-l bată şi să-l gonească. La plecare i-a zis ucenicul: „Merg eu mai înainte, nu cumva să fie acolo vreunii şi se vor sminti". Iar bătrânul i-a dat voie. Şi apucând fratele mai înainte, a zis către sihastru: „Părintele meu vine să te mângâie şi să te ia la chilie". Acesta cum a auzit dragostea bătrânului, a ieşit în întâmpinarea lui şi i-a pus metanie de departe, zicând: „Eu vin la sfinția ta, nu te supăra, părinte!".

Iar Dumnezeu, văzând lucrarea tânărului, l-a umilit pe bătrânul şi aruncând toiagul a alergat spre închinarea lui şi i s-a închinat aducându-l la chilia sa ca pe unul care nu ar fi auzit nimic din cele ce i-a zis el. Şi a zis către ucenic: „Nimic nu i-ai spus din cele ce ți-am spus ție?". Acesta a răspuns: „Nimic". Auzind bătrânul, foarte s-a bucurat şi a cunoscut că era zavistia vrăjmaşului. Apoi l-a odihnit pe bătrânul, după care i s-a închinat ucenicului, zicând: „Tu să-mi fii mie părinte şi eu ție ucenic, căci prin lucrarea ta s-au mântuit sufletele amândurora". (28-386)

*

148. Când mirii s-au întors din „luna de miere", care a durat câteva zile, naşul i-a spus finului:

- Dacă o vezi pe soția ta că face vreo greşeală, ori că ridică vocea la tine, ori face cine ştie ce altceva, că îşi pierde timpul în fața televizorului sau că e prea preocupată de cum arată, gândeşte-te bine dacă tu crezi sau nu că o poți îndrepta. Dacă tu crezi că o poți ajuta, atunci dă-i sfatul de care are nevoie, dar dacă nu, mai bine taci. Pentru că dacă îi faci observație numai pentru a o răni şi pentru a-i demonstra că eşti mai bun

decât ea, atunci tu singur vei face aceeaşi prostie, sau altele mai mari, până ce vei ajunge de râsul lumii. Sau până ce îți vei înțelege greşeala şi îți vei da seama de slăbiciunile tale.

Zis-a un bătrân: „De vrei să vorbeşti de greşeala şi păcatul vreunui frate, socoteşte că de vei crede că îl vei îndrepta pe el, sau îl vei folosi pe altul, atunci să grăieşti, iar în alt chip de vei vorbi, adică cu răutate, numai ca să-l mustri şi să-i descoperi, să-i arăți greşeala şi păcatul lui înaintea altora, să ştii că nu o să scapi de dumnezeiasca certare, ci şi tu singur în aceeaşi greşeală şi păcat sau într-altul mai rău vei cădea, părăsindu-te ajutorul lui Dumnezeu, şi de alții fiind mustrat, te vei ruşina". (12-279)

*

149. Într-o zi, un creştin pe nume Ioan a fost înjurat de şeful său, care îi tot căuta nod în papură. Aceasta l-a mâhnit mult. După terminarea lucrului, în loc să vină direct acasă, a vrut să treacă pe la biserică, să se roage puțin. Dar biserica era închisă. Nu vroia să intre în casă nervos, aşa că s-a plimbat puțin printre blocuri, ca să se liniştească.

Un coleg care l-a văzut l-a întrebat ironic:

- Ce faci, Ioane, te-ai plictisit de nevastă?

- Nu, dar nu vreau ca mânia din inima mea să iasă afară când intru în casă. Mă voi plimba puțin, până mă mai liniştesc.

Se spunea pentru avva Ioan că a venit în biserică la Schit şi, auzind vorbe împotrivă ale unor frați, s-a întors la chilia sa şi, înconjurând-o de trei ori, aşa a intrat. Iar oarecare frați, văzându-l, s-au mirat de ce a făcut aceasta şi, venind, l-au întrebat, iar el le-a zis: „Urechile le aveam pline de cuvinte împotrivă. Deci, am înconjurat ca să le curățesc şi aşa să intru cu liniştea minții mele în chilia mea". (25-101)

*

150. Un om se tot certa cu femeia lui; ba din vina lui, ba din vina ei. Tot încercau să biruiască patima mâniei, dar iar cădeau. În cele din urmă, plictisindu-se de atâta neînțelegere, s-a gândit să divorțeze.

- Până când vom mai trăi în aşa tensiune? Eu m-am săturat, a spus soția, cedând.

- Te rog din suflet, când vezi că sunt nervos, lasă-mă în pace, nu mă mai supăra. Şi voi avea grijă să nu te supăr nici eu atunci când eşti nervoasă.

Şi, în cele din urmă, prin răbdare, au biruit mânia şi în casa lor a intrat pacea.

Avva Pavel Meşterul şi Timotei, fratele lui, şedeau în Schit şi de multe ori se făcea între dânşii prigonire. Zis-a avva Pavel: „Până când vom petrece aşa?". Şi i-a zis lui avva Timotei: „Te rog, când voi veni asupra ta, rabdă-mă şi, când vei veni şi tu asupra mea, te voi răbda şi eu!". Şi făcând aşa, s-au odihnit în celelalte zile ale vieții lor. (1-199)

*

151. Un om s-a chinuit zece ani să nu mai înjure, dar nu a reuşit. Pentru că de înjurături vroia să fugă, dar de mânie nu se ferea.

Spunea avva Ammona că este un om care a făcut o sută de ani în chilie şi nu a învățat cum se cade să stea în chilie. (96-178)

*

152. Un om avea o soție care, după ce pierduse o sarcină, devenise foarte nervoasă. Țipa tot timpul, îl certa din nimic. Când simțea că îl biruie mânia, bărbatul se ducea să se spovedească. Se spovedea cel puțin o dată pe lună. Părintele îl tot încuraja, spunându-i:

- Rabd-o, fiule, că prin răbdarea ta ți se vor ierta multe păcate.

Când bărbatul țipa şi el la soția sa, se spovedea cu durere de inimă:

- M-am lăsat biruit de mânie, părinte, pentru că sunt iubitor de sine. Nu îmi place să fiu nedreptățit.

- Nu aşa, fiule, că îți pierzi şi tu mântuirea şi îi dai şi ei un exemplu rău. Rabd-o şi roagă-te pentru ea cât poți.

Când a venit vremea ca bărbatul să se pensioneze, înainte de a apuca să îşi depună cererea de pensionare a făcut infarct şi a murit. Soția era disperată, pentru că el era singurul ei sprijin. La patruzeci de zile după moartea acestuia, femeia l-a visat strălucind de lumină în Împărăția Cerurilor. Atunci şi-a dat seama cât de mult îl nedreptățise. A luat hotărârea să ducă o viață bineplăcută lui Dumnezeu. A mai trăit mulți ani, pocăindu-se pentru răutățile şi păcatele ei, şi apoi a trecut la Domnul.

Un bătrân locuia la chiliile pustniceşti, afară de Alexandria, şi era bătrânul foarte iute, puțin la suflet şi nerăbdător. Deci, auzind despre dânsul un frate mai tânăr, a făcut aşezământ cu Dumnezeu, zicând: „Doamne, pentru toate păcatele pe care le-am făcut în lume voi merge şi voi petrece cu bătrânul şi-i voi sluji şi-l voi odihni". Deci îl ocăra bătrânul ca pe un câine în toate zilele. Dumnezeu, văzând smerenia şi răbdarea fratelui, după şase ani de supunere către bătrânul, i-a arătat în somn pe cineva care ținea o hârtie mare, jumătate ştearsă şi jumătate scrisă. Şi îi arăta fratelui hârtia zicând: „Iată, jumătate din datoriile tale le-a curățit Stăpânul Dumnezeu, sileşte-te şi pentru celelalte!".

Şi era alt bătrân duhovnicesc locuind aproape de el, care ştia cele despre fratele şi auzea totdeauna cum îl ocăra bătrânul şi-l necăjea cu nedreptate şi cum acesta îi punea lui metanie, iar bătrânul nu făcea pace cu el. Întâlnindu-l pe fratele, acest duhovnic bătrân l-a întrebat: „Ce este, fiule, cum a trecut ziua de astăzi? Oare am dobândit ceva, oare am şters de pe hârtie ceva?". Şi dacă cândva trecea vreo zi în care nu ar fi fost ocărât, sau n-ar fi fost scuipat, sau n-ar fi fost izgonit de bătrân, se ducea seara la bătrânul cel de aproape şi zicea, plângând: „Vai mie, părinte, că rea mi s-a făcut mie ziua de astăzi, căci nu am dobândit nimic, ci în odihnă am petrecut-o".

După alți şase ani a adormit fratele şi mărturisea bătrânul cel duhovnicesc că l-a văzut pe el stând împreună cu mucenicii şi rugându-se lui Dumnezeu pentru bătrânul lui cu multă îndrăzneală şi zicând: „Doamne, precum m-ai miluit pe mine prin acela, miluieşte-l şi pe el pentru îndurările Tale cele multe şi pentru mine, robul Tău!". Şi, după patruzeci de zile, l-a luat la sine şi pe bătrânul în locul cel de odihnă. Iată ce fel de îndrăzneală dobândesc cei ce pentru Dumnezeu suferă necazurile. (17-382)

*

153. La câteva luni după căsătoria lor, doi tineri, Olivia şi Cosmin, s-au certat foarte tare. Vroiau să se despartă. Cosmin pornise scandalul, dar se încăpățâna să spună că vina era a soției. După câteva zile, timp în care au locuit în camere diferite, Olivia s-a mutat la părinții ei. Când au venit acasă la finii lor, vrând să le facă o surpriză, naşii l-au găsit pe Cosmin singur, navigând pe internet. Pe ochii lui se citea oboseala.

- Ce e cu tine de arăți aşa?

- Ce să fie, ultimele două nopți am stat mult pe net, nu am dormit decât foarte puțin. Sunt supărat că Olivia a luat-o razna şi s-a dus la părinții ei. Cred că până la urmă o să divorțăm.

Vizita a durat foarte puțin. După ce s-au întors la casa lor, nașii s-au sfătuit:

- Trebuie să facem ceva ca să îi împăcăm, zise nașa.

- Știu ce facem. Mâine în parc are loc un spectacol de muzică populară. Îi sunăm pe amândoi și-i spunem fiecăruia că celălalt vrea să își ceară iertare. Și că trebuie să se vadă la concert. S-ar putea să reușim. Până se termină spectacolul, până se mai plimbă puțin, cred că or să uite toată supărarea, spuse nașul.

- Nu mi se pare prea bună propunerea ta, dar cred că merită să încercăm.

Cu o oră înainte de spectacol au sunat-o pe Olivia, și ea s-a bucurat auzind că soțul ei vrea să își ceară iertare. L-au sunat și pe Cosmin, care a fost foarte surprins de gestul soției sale. Nu se aștepta ca tot ea să își ceară iertare. S-au întâlnit în parc toți patru. Spectacolul începuse.

- Olivia, dar eu ar fi trebuit să îmi cer iertare, nu tu… Îi spuse Cosmin îmbrățișând-o. Din suflet te rog să mă ierți.

Olivia înțelese că nașii plănuiseră totul. Le făcu un semn din ochi, cum că își dăduse seama că a picat în cursa lor. Dar era bucuroasă că se împăcase cu soțul ei. Și nu vroia să îi dea de gol.

Prinzând un moment prielnic, când Cosmin se dusese să cumpere niște înghețată, Olivia le-a zis:

- De data asta ne-ați păcălit. Vă mulțumesc din suflet. Dacă nu erați voi, cine știe când ne împăcam.

Nașa spuse:

- Nici eu nu mă așteptam. Rețeta nu era foarte bună, dar și-a făcut efectul. E meritul lui, spuse ea, arătând spre naș.

- Data viitoare să găsim o rețetă mai bună, zise el.

Olivia întrebă, luându-l de braț:

- Și dacă nu găsiți, ce ne facem?

Nașul îi strânse pumnul în palma sa:

- Ne ajută Dumnezeu să găsim. Doar suntem nașii voștri, nu?

Doi bătrâni aveau scârbă între dânșii și s-a întâmplat de s-a îmbolnăvit unul dintre ei. Deci a venit la dânsul un frate să-l viziteze și l-a rugat bătrânul pe frate, zicând: „Scârbă avem, eu și cutare bătrân, și voim ca să-l rogi să ne împăcăm". Răspuns-a fratele: „Cum ai poruncit, părinte, eu îl voi ruga", și ieșind fratele, socotea întru sine cum să iconomisească lucrul, căci se temea ca nu cumva să nu primească bătrânul rugăciunea sau și mai mare ură se va face.

Și, după iconomia lui Dumnezeu, unul din frați i-a adus lui cinci smochine și câteva dude și, luându-le, fratele le-a dus în chilia sa. Alegând o smochină și câteva dude, le-a dus la bătrânul către care avea să meargă și a zis: „Avvo, acestea le-a adus unul la cutare bătrân ce este bolnav și întâmpinându-mă acolo mi-a zis: «Primește acestea și dă-le cutărui bătrân», iar eu le-am adus la tine". Bătrânul auzind, a stat uimit multă vreme și a zis: „Acestea mie mi le-a trimis?". A răspuns fratele: „Da", și le-a luat bătrânul zicând: „Bine ai venit!". Apoi întorcându-se fratele la chilia sa, a luat din smochine două și din dude câteva și le-a dus și celuilalt bătrân care era bolnav. Și făcând metanie lui, a zis: „Primește acestea, părinte, căci ți le-a trimis cutare bătrân". Iar el, bucurându-se, a zis: „Ne-am împăcat". Fratele a zis: „Da, părinte, cu rugăciunile tale". Și a zis bătrânul: „Slavă lui Dumnezeu!".

Și s-au împăcat bătrânii cu darul lui Dumnezeu și cu înțelepciunea fratelui, care i-a unit pe ei cu pace, cu trei smochine și câteva dude, și nu au cunoscut bătrânii ce a făcut fratele. (27-385)

*

154. – Părinte, mi-a spus cumnatul că a văzut cum soacra îmi face farmece şi vreau să mă duc la vrăjitoare, să îi fac şi eu ei. Dar îmi e teamă că o să mă opriți de la împărtăşanie. Aşa că am venit să îmi spuneți cum să mă răzbun.

- Cum te învață Scriptura.

- Dar eu nu am citit Scriptura. Nu ştiu să mă răzbun. Nu ştiu decât că vreau răzbunare.

- Ştii care e cea mai serioasă răzbunare? Să moară soacra.

- Cum aşa.

- Da, să moară soacra, să nu mai rămână această făptură pe fața pământului. Să ai o altă soacră.

- Vreți să mă mărit cu altcineva?

- Doamne fereşte. Vreau să se schimbe soacra ta atât de mult încât să nu mai semene cu cea de acum. Vreau să nu mai fie atât de rea. Dacă te vei ruga mult pentru ea, poate că Dumnezeu o va schimba. Şi va fi un alt om.

Femeia a făcut cum i-a zis duhovnicul. O dureau genunchii de câte metanii făcea pentru soacra ei. Supărarea îi trecuse, însă soacra nu dădea nici un semn de schimbare. Dar, după câteva luni, a primit o scrisoare de la ea:

„Nora mea, îmi este ruşine să îmi cer iertare față către față. Mult rău ți-am făcut până acum, mult am încercat să te despart de fiul meu. Dar am obosit să mă lupt cu tine. Viața mea trece, mă apropii de sfârşit, şi nu am parte de liniştea de care ai tu, deşi m-am luptat să te distrug în fel şi chip. Acum îmi cer iertare doar prin scris. Când voi avea putere, o să vin la voi să stăm mai mult de vorbă. Răbdarea ta m-a biruit. Iartă-mă…”

Un frate, supărat fiind de cineva, s-a dus la un bătrân la chilie şi i-a zis: „Părinte, un frate m-a necăjit şi mă supără dracul, ca să-i răsplătesc şi eu lui”. Zis-a lui bătrânul: „Ascultă-mă, fiule, şi mergi la chilia ta şi linişteşte-te, rugându-te lui Dumnezeu cu dinadinsul pentru fratele cel ce te-a nedreptățit, şi degrabă te vei izbăvi de patimă”. Deci a făcut fratele precum l-a sfătuit bătrânul. Şi într-o săptămână a şters Dumnezeu iuțimea de la dânsul, pentru nevoința la care s-a silit pe sine şi pentru ascultarea pe care a arătat-o către bătrânul. (24-385)

Despre mândrie

155. Un elev s-a mutat de la o şcoală la alta. După ore, colegii săi au rămas să joace baschet. El a vrut să joace împreună cu ei, dar, pentru că era mic de înălţime, nu l-au lăsat. Atunci s-a dus acasă, şi-a luat mingea şi s-a întors pe teren. Văzându-l cât de bine aruncă la coş, colegii l-au rugat să vină să joace într-una din echipe. Din primele minute de joc, şi-au dat seama că era cel mai bun de pe teren.

- Să nu te superi că te-am ţinut pe marginea terenului, dar nu vroiam să ne strici jocul, i-a explicat un coleg.

Ajuns acasă, băiatul i-a povestit tatălui său întâmplarea. Tatăl i-a spus:

- Spune sincer, te-ai umflat în pene când şi-au dat seama că eşti mai bun decât ei?

- Nu, tată, nu aveam de ce. Dacă ar fi avut un profesor de sport la fel de bun ca cel de la şcoala mea veche, ar fi fost şi ei mai buni. Nu e mare lucru.

- Dar te-ai supărat că nu te-au primit de la început?

- M-am întristat puţin, dar m-am gândit că nu are rost să mă supăr.

- Ţine minte, întâmplarea de astăzi nu se va mai repeta: vei vedea că de acum ei te vor chema să joci cu ei. Dar un lucru se va repeta şi peste ani de zile. Viaţa te urcă şi te coboară: azi eşti căpitan de echipă, mâine eşti rezervă. Azi eşti director, mâine eşti şofer. Important este să nu te agăţi cu disperare de nimic: ce vrea Dumnezeu, aia să fii. Şi, indiferent de modul în care te tratează oamenii, tu acelaşi să fii. Că oamenii sunt schimbători: ba te scuipă, ba se pleacă în faţa ta dacă au impresia că vor câştiga ceva prin asta.

Un frate l-a întrebat pe un bătrân, zicând: „Care este lucrul străinului?”. Răspuns-a lui bătrânul: „Eu am văzut odată pe un frate străin care a venit la noi în biserică în vremea slujbei. Iar după sfârşirea slujbei, a mers în trapeză şi a şezut şi el cu fraţii la masă să mănânce bucate. Iar unii din fraţi i-au zis: «Dar tu, frate, fiind străin, de ce faci îndrăzneală ca aceasta, de ai şezut fără blagoslovenie împreună cu noi la masă? Scoală-te de la masă şi ieşi de aici afară!». Iar el, auzind aceasta, îndată s-a sculat de la masă şi a ieşit afară.

Iar alţi fraţi s-au scârbit pentru aceasta şi, mergând, iar l-au chemat pe fratele cel străin înăuntru şi i-au zis să şadă iar la masă. Atunci el îndată a intrat şi a şezut la masă, precum i-au zis lui, nimic îndoindu-se sau mâhnindu-se. Şi după ce a mâncat bucate şi s-a sculat de la masă, l-au întrebat pe el fraţii, zicând: «Spune-ne nouă, frate, ce gândeai în inima ta când te-au scos afară de la masă? Credeam că te vei scârbi foarte mult». Răspuns-a lor fratele, zicând: «Nu m-am scârbit, ci eu am pus în gândul meu să mă asemăn cu un câine care, când îl goneşte cineva afară, el iese, şi când îl cheamă, iar vine». Acestea auzindu-le fraţii, foarte s-au folosit toţi de smerenia acelui frate străin”. (10-326)

*

156. Un creştin a citit în Filocalie despre rugăciunea lui Iisus. I-a cerut binecuvântare duhovnicului său să se apuce de această rugăciune, şi acesta i-a zis:

- Îţi dau binecuvântare să spui în fiecare zi cel mult două ore, dar nu mai mult. Şi să spui şi cu gura, nu numai cu mintea.

Observa că mintea i se linişteşte de la rugăciune şi, citind că aceasta este cea mai scurtă cale pentru curăţirea sufletului de patimi, creştinul s-a apucat să spună mai mult,

gândindu-se că va spori duhovniceşte. Vreme de câteva săptămâni totul a fost bine. La serviciu era mult mai calm, acasă era mult mai blând şi cu soţia şi cu copiii. Dar a început să îl doară capul. Văzând că durerile nu îl părăsesc şi că se simţea din ce în ce mai slăbit, omul s-a dus să vorbească din nou cu duhovnicul său.

- Vezi unde te duce neascultarea? Puteai să stai cu dureri de cap până îţi pierdeai minţile. De acum, vreme de o lună, să nu mai spui deloc rugăciunea lui Iisus. Aşteaptă să îţi mai odihneşti mintea, că ai forţat-o prea tare. Crezi că dacă ai fi putut mai mult nu te-aş fi lăsat? Ar fi fost bucuria mea de duhovnic să văd că am încă un ucenic care a sporit pe această cale.

După o lună, creştinul a venit din nou la duhovnic:

- Părinte, îmi e bine acum, nu îmi mai trebuie nici o rugăciune a lui Iisus. Stau cuminte în banca mea.

- Nu, nu e bine aşa. O iei de la început, cu grijă şi cu ascultare. Vezi, cât ai stat departe de mine şi ziceai rugăciunea de capul tău, în loc să urci, ai stat pe loc. Ba chiar ai coborât. Nevoinţa împotriva ascultării, aşa cum ai făcut-o tu, nu are plată. Acum, că ţi-ai împrospătat puterile, trebuie să fii tare, să porneşti din nou războiul împotriva vrăjmaşului diavol.

Povestesc unii despre un bătrân oarecare că a petrecut şaptezeci de săptămâni mâncând o dată în săptămână. Deci, se ruga lui Dumnezeu pentru un cuvânt din Scriptură să i-l descopere şi nu-i descoperea lui Dumnezeu. Astfel, a zis în sine: „Deşi am făcut atâta osteneală, încă nimic n-am câştigat. Voi merge de acum la un frate şi-l voi întreba". Şi dacă a închis chilia, vrând să plece, a fost trimis îngerul Domnului la dânsul, grăind: „Şaptezeci de săptămâni ai postit şi nu s-a apropiat rugăciunea ta de Dumnezeu. Iar când te-ai smerit a ieşi la fratele tău, sunt trimis să-ţi vestesc ţie cuvântul". Şi acestea spunându-i-le, a plecat de la dânsul. (28-337)

*

157. Un părinte ţinea într-o biserică o icoană ciudată în care, sub o reprezentare neortodoxă a chipului Maicii Domnului, era scrisă o învăţătură eretică. Un ucenic de-al său, student la Teologie, i-a spus părintelui că astfel de imagini nu sunt icoane, sunt idoli.

- Nu poate fi icoană o imagine eretică, a spus tânărul, supărat. Ar trebui să o scoateţi din biserică.

Părintele era foarte obosit. Stătuse până la miezul nopţii la spovedanie, că se apropia praznicul Adormirii Maicii Domnului. În loc să îl întrebe pe tânăr ce anume i se pare eretic, părintele l-a gonit, spunându-i:

- Dacă te apuci să îmi spui mie ce icoane să ţin în biserică, mai bine pleacă în altă parte. Nu cred că e cazul să îmi dai tu mie lecţii de teologie.

- Bine, părinte, plec, dar să citiţi cartea asta, ca să vă convingeţi, a spus tânărul, plecând.

Toată seara părintele a stat şi a citit. Dându-şi seama că a greşit, ar fi vrut să îşi ceară iertare, dar nu ştia cum să îl găsească pe tânăr.

„O să vină duminică la biserică vreun coleg de-al lui şi o să îi transmit că îl aştept din nou aici. Şi o să îmi cer iertare - şi-a spus părintele. Dar până atunci trebuie să mă duc să mă spovedesc. L-am mâhnit pe nedrept şi am ţinut în biserică o imagine eretică", a spus părintele.

A doua zi s-a dus şi s-a spovedit. Duhovnicul său i-a dat chiar un canon greu pentru asta. Şi i-a spus:

- Cu sufletele creştinilor nu avem dreptul să ne jucăm. Nu suntem şefii lor, nu suntem stăpânii lor. Suntem slujitorii lor. Dacă îl cerţi pe vreunul mai slab de înger, care plecând de la tine se duce la secte, dai tu răspuns pentru el la Judecată?

Duminică, tânărul a venit la părintele şi i-a dat pomelnicul pentru Sfânta Liturghie ca şi cum nu ar fi fost gonit. Mirat şi bucuros, părintele şi-a cerut iertare de la el.

- Părinte, cât bine mi-aţi făcut sfinţia voastră, puteam să mă supăr aşa uşor? Nu o dată, de zece ori să mă goniţi, că eu tot nu plec de aici.

Părintele a intrat în altar, gândindu-se: „O, dacă şi-ar păstra tânărul acesta inima curată pe care o are… Ca preot, pe mulţi i-ar lua de mână şi i-ar aduce la Hristos".

Un bătrân oarecare avea un ucenic iscusit şi foarte înţelept. Iar odată, mâniindu-se pe el, l-a gonit de la sine. Acela, fiind gonit şi ieşind din ograda şi chilia bătrânului său, şedea afară, răbdând bărbăteşte. După aceea, ieşind bătrânul afară din chilie şi văzându-l pe dânsul şezând şi plângând, s-a umilit cu inima şi s-a bucurat foarte de acesta, căci el socotea că dacă l-a gonit se va fi dus şi de aceea nu mai avea nădejde să-l mai vadă vreodată, ştiind că fără nici o vină, cu mânia sa, l-a gonit şi-i părea foarte rău de el. Iar dacă l-a văzut, de bucurie i s-a închinat până la pământ, zicând: „O, slugă bună şi ucenice al lui Hristos, iată, smerenia şi răbdarea ta au biruit mânia, iuţimea şi neputinţa mea! Mergi, frate, în chilie şi de acum înainte tu să-mi fii mie bătrân şi eu voi fi ţie ucenic, de vreme ce tu cu smerenia şi răbdarea ta ai întrecut bătrâneţile mele". (10-343)

*

158. Un tânăr a venit la părintele Ioan să se spovedească. S-a întors după două săptămâni:

- Părinte, ori sfaturile sfinţiei voastre nu sunt bune, ori dracii au pornit război crunt împotriva mea, ori m-a biruit duhul trândăviei.

- De ce spui asta, frate?

- Vin la biserică de doi ani de zile. M-am spovedit o singură dată, la început. Mi-am făcut o pravilă de rugăciune foarte serioasă: dimineaţa - două catisme din Psaltire, după-masa - Paraclisul Maicii Domnului, seara - Acatistul Preadulcelui Iisus. Făceam zilnic trei sute de metanii şi ziceam aproape tot timpul rugăciunea lui Iisus. Nu ştiu câţi creştini se nevoiau ca mine şi nici câţi erau râvnitori ca mine. Dar de când m-am spovedit la sfinţia voastră, abia termin cele trei catisme din Psaltire şi abia fac o sută de metanii. Părinte, nu e bine, ce credeţi că se întâmplă cu mine?

- E foarte bine ce se întâmplă cu tine, eşti pe drumul cel bun.

- Cum, părinte, nu vedeţi de unde am plecat şi unde am ajuns?

- Nu, nu văd, eu văd doar că ai pus început bun.

- Ce început bun, părinte, unde mai e nevoinţa mea?

- Eu te-aş întreba altceva: oare unde mai e mândria ta că nu mai e nimeni ca tine, că nu mai e nimeni atât de sfânt ca tine?

- Părinte, nu ziceam că sunt sfânt...

- Să ştii că ortodoxia nu e fariseism, cine face mai multe metanii e campion, cine zice mai multe catisme la Psaltire e mai sfânt. Sfinţii nu au strălucit numai prin sute de metanii, ci mai ales prin smerenie, prin dragoste de Dumnezeu. Nevoinţa nu este scop în sine, este mijloc. Cine face nevoinţă fără smerenie nu are plată. Înainte te mândreai cu nevoinţa ta, şi mândria îţi dădea putere. Dar, după ce te-ai spovedit şi ai primit canon, şi nu mai făceai ce-ţi trecea prin cap, ci ceea ce trebuia să faci, atunci puterile ţi-au slăbit.

De demult, un pustnic a ţinut un post foarte aspru, mândrindu-se. Cum a întrerupt postul, a văzut că diavolul mândriei a plecat de la el. Aşa şi tu: ce făceai de capul tău, fără binecuvântarea unui duhovnic, îţi hrănea mândria. Cum ai primit canon, cum au început dracii să îţi dea luptă. Abia acum începi să înţelegi cât de greu este războiul duhovnicesc. Nu te gândi că ai slăbit, gândeşte-te cât de slăbit erai înainte, când te vedeai mai râvnitor şi mai nevoitor decât alţii.

Să ştii că mai mult Îi place lui Dumnezeu cel care face un canon mai mic smerindu-se decât cel care face canon mare pentru a-şi hrăni iubirea de sine. Asta nu înseamnă că Biserica nu a avut mari nevoitori, ci doar că aceştia au pus la temelia ostenelii lor smerenia. Să dea Dumnezeu să mergi şi tu pe acelaşi drum. Şi nu numai că vei ajunge să faci aceleaşi nevoințe ca înainte, ci poate vei face unele mai mari. Dar vor fi nevoințe încununate de Dumnezeu.

Înțelegându-şi greşeala, tânărul îi spuse părintelui:

- Da, părinte, aşa este, nevoințele îmi hrăneau iubirea de sine. Ştiu că sunt mândru, dar vreau să scap de mândrie. Cât mai repede.

- Uşor, uşor, că nu e uşoară lupta cu această patimă. De multe ori nu ne dăm seama cum trebuie să luptăm împotriva mândriei. Dar un sfat este sigur: caută să dobândeşti smerenia. Smerenia goneşte mândria.

- Şi dacă nu reuşesc?

- Nu poți reuşi de capul tău. Dar, spovedindu-te des, Dumnezeu te va ajuta să reuşeşti.

- Vă mulțumesc mult, părinte. Simt că mi s-a uşurat sufletul. Parcă mi s-ar fi luat o ceață de pe minte.

Un frate a mers la muntele Feremului, la un oarecare bătrân mare cu viața şi foarte iscusit cu fapte bune. Închinându-se după obicei, l-a întrebat zicând: „Ce voi face, părinte, căci îmi piere sufletul?”. Bătrânul a zis: „Pentru ce îți piere sufletul?”. Fratele i-a răspuns: „Când eram în lume, în viața mirenească, foarte mult posteam, rugăciuni şi priveghieri făceam şi multă râvnă sufletească, umilință şi lacrimi aveam, iar dacă m-am lepădat de lume şi m-am făcut călugăr, nici una din acele bunătăți nu o văd în mine”.

Bătrânul i-a zis: „Să mă crezi, fiule, că acele bunătăți pe care mi-ai spus că le făceai când erai mirean, toate pentru mândria şi lauda oamenilor le făceai, căci aveai îndemnător spre ele pe cel ce în taină se lupta cu tine şi acele fapte ale tale nu erau primite de Dumnezeu. Pentru aceea diavolul nu te băga în seamă, nici nu îți sta împotrivă cu război, ca să ia sporirea ta. Acum vede că ai ieşit ca la război asupra lui şi pentru aceea şi el se înarmează asupra ta. Mai plăcut şi mai primit este lui Dumnezeu un psalm pe care îl vei citi acum cu smerenie, decât o mie de psalmi pe care-i citeai în viața mirenească cu mândrie”.

Zis-a iarăşi fratele: „Eu, părinte, acum nici să postesc nu pot şi toate lucrurile şi faptele bune s-au luat de la mine”. Bătrânul i-a zis: „Frate, îți ajunge ce ai, rabdă cu mulțumire şi te vei folosi”. Iar el ținea tot una, zicând: „Cu adevărat, părinte, pierdut este sufletul meu”. Atunci bătrânul a început a-i zice lui aşa: „Crede-mă, frate, că nu voiam să-ți zic cele ce ți-am zis, ca să nu-ți slăbească gândul, căci te văd foarte înşelat de vrăjmaşul diavol şi eşti aruncat în trândăvie şi în deznădăjduire; ci ascultă sfatul meu şi lasă părerea pe care o ai că viețuiai şi făceai bine când erai în viața mirenească, de vreme ce toate acele fapte ale tale din viața mirenească erau pentru mândrie, precum şi a fariseului aceluia căruia pentru bunătățile lui cele cu multă mândrie i se părea că este mai plăcut lui Dumnezeu decât toți oamenii, şi cu acea părere, a mândriei, şi-a pierdut toate ostenelile. Iar tu acum, smerindu-te înaintea lui Dumnezeu şi părându-ți-se că nu faci nici o faptă bună înaintea Lui, această smerenie, fiule, îți ajunge pentru mântuirea sufletului, ca şi vameşul care nici o bunătate nu făcuse şi cu o smerenie ca aceasta s-a îndreptat. Că mai plăcut lui Dumnezeu este omul păcătos şi leneş, şi cu inima înfrântă şi smerită, decât cel ce face multe bunătăți şi se înalță în gândul său, socotindu-se că mai plăcut este înaintea lui Dumnezeu”.

Acestea auzind fratele, a luat mare folosință şi multă mângâiere sufletului său şi s-a închinat bătrânului până la pământ, zicând: „Să ştii, părinte, că astăzi mi-ai mântuit sufletul”. Şi aşa s-a dus, mulțumind lui Dumnezeu. (22-276)

*

159. Un preot de țară a construit în satul său o biserică mare, pentru că cea veche era foarte mică şi nu încăpeau în ea decât puțini credincioşi. Între timp, părintele intrase la doctorat şi îşi împărțea timpul între slujbe, studiu şi supravegherea lucrărilor de construcție. Când biserica din sat a fost gata, episcopul i-a propus să se ocupe de zidirea unei biserici în oraş, foarte aproape de catedrală. Fiind un bun gospodar, preotul a primit această propunere. Datorită priceperii sale şi hărniciei lucrătorilor, în mai puțin de un an a doua biserică a fost ridicată. Aşa cum era de aşteptat, preotul a fost mutat de episcop la oraş, ca preot paroh al noii biserici despre a cărei frumusețe se dusese vestea.

Fiind aşezată în centrul oraşului, noua biserică era plină de credincioşi. Mulți erau atraşi de predicile părintelui, care avea o cultură vastă. Dar, de când îşi luase doctoratul, în inima acestuia se înfiripase mândria. Când veneau la el credincioşi din vechea sa parohie, nu le dădea atenție. I se părea că este prea deştept pentru a sta de vorbă cu ei şi că nu avea de ce să îşi risipească vremea cu discuții banale.

La un moment dat, la biserică a venit Însuşi Hristos în chipul unui țăran.

- Ce vrei, omule? Vrei nişte bani? l-a întrebat părintele, grăbit, băgând mâna în buzunar.

- Nu, părinte, nu vreau bani. Vreau să stau de vorbă cu dumneavoastră.

- Sunt ocupat, nu am timp astăzi, răspunse părintele.

- Vă rog mult, părinte, am venit de departe.

- Stai şi aşteaptă. Poate că până la urmă o să îmi găsesc cinci minute şi pentru tine.

Hristos a rămas să aştepte. Timpul trecea, dar părintele se ocupa numai de alții. A venit primarul, a stat cu el. A venit un colonel, a stat cu el. A venit un doctor, a stat şi cu acesta. La țăran nici nu se uita. Până la urmă a venit un taxi şi o femeie fardată strident l-a luat pe părinte să-i facă sfeştanie. Părintele a plecat, prefăcându-se că nu îl vede pe Cel care arăta ca un țăran.

Rămas în biserică numai cu paracliserul, Hristos i-a spus:

- Să îi zici preotului că pentru râvna lui de a ridica biserici, o să îi dau multă slavă pe lumea aceasta. O să aibă tot ce îşi doreşte. Pentru cunoaşterea pe care a dobândit-o în studiile lui înalte va fi lăudat şi de credincioşi şi de necredincioşi. Dar pentru că nu a vrut să stea de vorbă cu Mine aici, nu va ajunge în Împărăția Mea.

Şi, zicând acestea, s-a făcut nevăzut.

Un chinoviarh avea mare slavă de la oameni şi era părinte peste două sute de călugări. La chinovia acestora a venit Hristos în chipul unui bătrân sărac, cunoscut lui mai înainte, şi-l ruga pe portar să spună părintelui că este cutare frate. Iar portarul, abia înduplecându-se, a intrat să-l vestească, dar l-a aflat pe părintele vorbind cu oarecari străini şi, aşteptând puțin, i-a spus despre acel bătrân sărac. Chinoviarhul i-a răspuns cu mânie, zicând: „Nu vezi că vorbesc cu oamenii? Lasă-mă acum!”. Şi, sfiindu-se, portarul s-a dat în lături şi, întorcându-se, a spus celui ce se părea că este bătrân sărac cuvântul proiestosului.

Iar Domnul cel îndelung răbdător a petrecut şezând la poartă. Şi pe la al cincilea ceas a venit la chinovie un bogat, pe care degrabă ascultându-l portarul, i-a deschis şi a vestit chinoviarhului despre el. Iar el, ieşind, cu osârdie l-a întâmpinat la uşă. Şi văzându-l pe el, Cel bogat întru milă Dumnezeu, Care venise în chip de bătrân sărac, îl ruga, zicând: „Voiesc să vorbesc cu tine, părinte!”. Iar el, de nici un răspuns învrednicindu-l, a intrat împreună cu bogatul, sârguindu-se să-i gătească masă. După ce a prânzit bogatul, l-a petrecut părintele până la uşă şi s-a întors înapoi, fiind robit de multele griji, şi a uitat rugăciunea bătrânului sărac şi fără de răutate.

Făcându-se seară, după ce nimeni nu l-a chemat pe acel blagoslovit sărac, apropiindu-Se iarăşi de portar i-a poruncit să spună acestea proiestosului: „De vreme ce voieşti slava oamenilor, Eu pentru osteneala ta cea de mai înainte şi multele tale

nevoințe îți voi trimite vizitatori din cele patru părți ale lumii. Dar din bunătățile Împărăției Mele nu vei gusta". Și din acele cuvinte s-a cunoscut Săracul Cel Atotțiitor. (11-361)

*

160. O femeie care fusese prostituată s-a hotărât să trăiască pentru Dumnezeu. A început să vină la biserică şi, deşi ea se gândea să se călugărească, un credincios a cerut-o de nevastă.

Femeia s-a sfătuit cu preotul, care i-a spus că, dacă bărbatul nu se scârbeşte de trecutul ei, îi va cununa.

Deşi a rămas şocat când a auzit care era trecutul femeii cu care vroia să se unească în fața lui Dumnezeu, bărbatul a acceptat situația. Cei doi s-au căsătorit şi nu după multă vreme femeia a rămas însărcinată. A primit pruncul ca pe un dar de la Dumnezeu, pentru că făcuse multe avorturi şi îi era teamă că nu va mai putea fi mamă.

A născut o fată căreia i-au pus numele de Teodora, care înseamnă chiar „darul lui Dumnezeu". Femeia a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a-i da o educație ideală. Întrucât soțul ei avea un salariu destul de mare, ea stătea acasă şi se ocupa de fată şi de gospodărie.

Fata era cuminte, nu le făcea nici un fel de probleme. Învățătoarea şi mai târziu diriginta ei aveau numai cuvinte de laudă la adresa ei. În fiecare an lua premiul întâi. Nu mergea la petreceri, nu se uita deloc la televizor, ci tot timpul stătea şi citea sau învăța pentru şcoală. Îşi dorea să urmeze avocatura.

Singura nemulțumire a mamei era că fata nu vroia să vină la duhovnicul ei, care avea biserica în alt cartier, ci se spovedea numai la un duhovnic care nu se prea pricepea să conducă suflete. Din cauza unor povețe nepotrivite, unii ucenici ai săi se îndepărtaseră chiar de Biserică. Dar mama se gândea că, din moment ce fata îşi păstra fecioria şi nu se gândea la distracții, avea tot timpul să îşi găsească un alt duhovnic.

Dar, chiar după împlinirea vârstei de optsprezece ani, înainte să dea la facultate, fata a fost lovită de o maşină şi a murit.

Părinții au suferit foarte mult, dar se mângâiau cu gândul că fata lor a ajuns în Împărăția Cerurilor.

Înainte de a săvârşi însă parastasul de patruzeci de zile pentru fată, cu lacrimi în ochi duhovnicul fetei le-a spus părinților:

- Vai mie, nevrednicului. Că am visat-o pe fată chinuindu-se în focul iadului, şi am zis către Dumnezeu: „Unde este dreptatea Ta, Doamne? Nu era fata aceasta fecioară? Nu se păzea ea curată, şi nu disprețuia poftele trupeşti? Înseamnă că toți oamenii se vor duce în iad. Şi atunci pentru ce Te-ai mai răstignit? Pentru ce ne mai ceri să ne luptăm cu păcatul, dacă tot în chinurile iadului vom ajunge?". E primul vis de felul acesta pe care îl am, deşi sunt bătrân, continuă preotul. Şi am auzit o voce care mi-a zis: „Dar smerenia de ce nu ai învățat-o, părinte? Oare ai citit undeva că fecioria este de ajuns pentru mântuire? Nu, că orice virtute îmbibată de mândrie îşi pierde plata. Mama fetei, de teamă ca fiica să nu o ia pe drumul păcatului, a încercat să o păzească de curvie, şi a reuşit. Ar fi trebuit să o învețe şi să fie smerită, dar nu a făcut-o. Tu însă, ca duhovnic, de ce nu ai avut grijă să o povățuieşti cum trebuie? Că dacă ai fi învățat-o să fie smerită, atunci ar fi dobândit sfințenia, şi acum s-ar fi desfătat în Împărăția Cerurilor...". Şi, după ce am auzit aceste cuvinte, m-am trezit din somn. Vai mie, că nu am avut grijă de ea, că îmi era de ajuns că şi-a păstrat fecioria. Vai mie, că îmi e teamă că voi fi osândit de Dumnezeu pentru că am pierdut un suflet. Să ne rugăm cât de mult putem pentru ea, şi eu şi voi, spuse preotul mâhnit. Şi începu slujba.

De atunci şi până la sfârşitul vieții sale părintele s-a rugat mult pentru sufletul fetei şi pentru sufletele tuturor ucenicilor cărora nu le dăduse călăuzirea potrivită.

Un sihastru oarecare trăia în pustie şi avea un frate mirean la ţară, într-un sat. Iar după câtăva vreme a murit fratele lui, şi i-a rămas un copilaş de trei ani. Iar sihastrul, auzind de moartea fratelui său, a mers acolo, a luat pruncul şi l-a dus cu sine în pustie la chilia lui, hrănindu-l cu finice şi cu alte verdeţuri din pustie. Şi n-a văzut copilul nici un om, decât pe bătrânul sihastru care îl hrănea - de când l-a dus în pustie - nici muieri, nici sat, nici pâine n-a mâncat, nici n-a ştiut ce este şi cum este viaţa lumii acesteia. Totdeauna era în pustie cu bătrânul, postind, rugându-se şi lăudând pe Dumnezeu. Şi aşa a petrecut optsprezece ani şi a murit apoi copilul.

Iar după îngroparea lui, a început sihastrul a se ruga lui Dumnezeu ca să-i descopere lui pentru acel copil, în care ceată de sfinţi este pus? Şi i-a arătat Dumnezeu, căci după multă rugăciune cu osârdie ce a făcut, a adormit şi a văzut în vis un loc întunecat şi plin de toată scârba şi în mijlocul acelui loc era copilul aruncat, zăcând în mare scârbă şi supărare nespusă. Aceasta văzând bătrânul, s-a mirat şi a început a grăi către Dumnezeu, zicând: „Doamne, ce este nedreptatea aceasta? Au doară nu era curat acest copil de toate spurcăciunile trupeşti şi necurăţiile lumeşti? El, care în toate zilele şi nopţile Te preamărea şi Te lăuda pe Tine, postea, priveghea şi se ostenea şi cu nici un păcat lumesc nu era atins! Dar acum ce este aceasta, de-l văd la acel loc de scârbă pedepsit? Iar noi, care suntem născuţi, crescuţi şi îmbătrâniţi în păcate, ce nădejde de mântuire o să avem? O, amar şi vai mie!". Acestea şi mai multe cu plângere şi cu tânguire grăindu-le bătrânul, a stat înaintea lui îngerul Domnului şi a zis: „Ce plângi aşa, bătrâne, şi te tânguieşti pentru acel copil care cu adevărat de păcatele cele trupeşti şi lumeşti neatins a fost şi l-ai învăţat a posti, a priveghea şi a se ruga. Dar smerenia, adică a se smeri, pentru ce nu l-ai învăţat? Că avea mândrie mare şi înălţare în inima sa, socotindu-se pe sine pentru curăţenia şi viaţa lui cea neatinsă de lume că este om mare şi sfânt, mai vârtos decât toţi cei din lume şi cu acea gândire înaltă în inimă a şi murit. Deci să cunoşti că nu este nedreptate la Dumnezeu, căci tot cel ce se înalţă pe sine cu gândul său, necurat este înaintea lui Dumnezeu, precum zice proorocul".

Acestea zicând lui îngerul, s-a făcut nevăzut. Iar bătrânul şi-a venit în fire şi în cunoştinţă şi a tot plâns neîncetat pentru pieirea copilului, până la sfârşitul vieţii sale. (16-327)

*

161. Un duhovnic a auzit că soţul unei femei se roagă foarte mult şi a cerut să vorbească cu el.

- Cum e, chiar aşa cum spune soţia dumneavoastră, vă rugaţi chiar tot timpul? De mult voiam să stăm de vorbă.

- Prea târziu. Înainte mă rugam şi câteva ore în fiecare zi. Dar acum, de când a născut soţia, şi cel mic plânge des, e cam gălăgie în casă. Mă cam enervez. E, de fapt mă enervez tare, uneori îmi pare rău că am făcut copilul, căci mă împiedică la rugăciune.

Părintele i-a spus:

- Înseamnă că drumul pe care mergi e greşit. Degeaba te laudă soţia. Cine e sporit în viaţa duhovnicească nu se enervează din astfel de motive. Şi eu am copii - cinci copii, dar, chiar dacă mă deranjează uneori la rugăciune, asta nu îmi stârneşte mânia. Copiii sunt copii. Când rugăciunea ta îţi va aduce linişte în suflet, abia atunci să ştii că eşti pe drumul cel bun. Până atunci, să ştii că baţi pasul pe loc.

Un călugăr a fost lăudat de fraţi către avva Antonie. Iar el, când a mers la dânsul, l-a ispitit de suferă necinstea. Şi, aflându-l că nu suferă, i-a zis lui: „Eşti asemenea unui oraş care pe dinainte este împodobit, iar pe dinapoi este jefuit de tâlhari". (17-10)

*

162. Doi studenți la Teologie au venit la un duhovnic iscusit împreună cu un prieten de-al lor. Primul i-a zis părintelui:

- Eu în fiecare sâmbătă seara mă duc prin cămin şi îi mustru pe cei care dau petreceri.

- Înainte să te sfințeşti pe tine, te grăbeşti să îi sfințeşti pe alții, a răspuns preotul.

Al doilea a zis:

- Eu învăț în fiecare zi citate din Sfinții Părinți, ca să mă pot contrazice cu sectanții.

- Şi asta în loc să citeşti cărți care te-ar folosi duhovniceşte, cărți care te-ar ajuta în războiul împotriva patimilor şi contra duhurilor întunericului. Sfinții Părinți mai întâi îşi curățau sufletele şi abia apoi se duceau să se lupte cu ereticii.

Deşi îşi dăduse seama că părintele nu aproba spusele prietenilor săi, al treilea a spus:

- Eu nu joc nici baschet, nici fotbal, nici volei. Disprețuiesc sportul.

- Dar seara la rugăciune, faci metanii sau închinăciuni?

- Nu, că mă doare spatele. Sunt o fire mai bolnăvicioasă.

- Dacă ai face puțină mişcare, nu ar fi deloc rău. Rău este să mergi la discotecă, unde duhneşte a curvie. Dar sportul îți menține sănătatea şi îți este de folos şi la minte. Proverbul „minte sănătoasă în trup sănătos” nu a fost spus degeaba. Nu îți zic să mergi la înot, că pe ştranduri sunt destule ispite, şi nu e lipsă de fete frumoase. Dar măcar dacă ai ieşi să alergi prin parc, tot ți-ar prinde bine. Dacă ai fi mai sporit în viața duhovnicească, te-aş mai înțelege. Sau dacă tot timpul tău ar fi ocupat cu lucruri de folos, şi aşa ar fi bine. Pentru că eşti însă la începutul vieții duhovniceşti, nu disprețui ce este al începutului. Ca să nu urci prea repede şi să cazi.

Tinerii erau nemulțumiți de cuvintele părintelui. Dar ştiau că părintele e un duhovnic foarte bun. Aşa că l-au rugat pe părinte să le fie călăuză; l-au rugat să îi primească ca ucenici. Şi, în timp, au înțeles de ce părintele se purtase aşa.

Au mers odinioară trei frați la Schit, la un bătrân sfânt, şi a zis unul: „Am învățat, părinte, Vechiul Testament de rost”. Şi i-a răspuns bătrânul: „Ai umplut văzduhul de cuvinte”. Al doilea a zis: „Eu mi-am şi scris Testamentul Vechi şi cel Nou”. Şi i-a zis bătrânul: „Tu ai umplut ferestrele de hârtii”. Iar cel de al treilea a zis: „Mie mi-au crescut buruieni pe vatra focului”. Şi i-a zis bătrânul: „Tu ai gonit iubirea de străini de la tine”. (26-427)

*

163. Doi ucenici ai unui părinte s-au căsătorit cu două surori. Unul dintre ei s-a hotărât să trăiască în curăție cu soția sa, adică să trăiască în feciorie. Deşi duhovnicul nu îi dăduse binecuvântare pentru aşa ceva, el îşi convinsese soția să ducă această nevoință.

- De ce te-ai mai căsătorit? l-a întrebat celălalt.

- Pentru că nu vroiam la mănăstire.

- Dar dacă părintele nu te lasă, înseamnă că nu eşti pregătit pentru aşa ceva.

- Părintele nu înțelege râvna mea pentru Dumnezeu.

- Ba o înțelege, dar ştie el ce ştie… Nu oricine poate duce o astfel de înfrânare.

- Fără să ştie el, am început şi să țin post negru vinerea.

- Ai grijă, că nu o să rezişti mult fără să te biruie diavolul.

După ceva timp, cel care se lăuda cu nevoința lui i-a mărturisit celuilalt:

- Soția mea e gravidă în luna a doua. Într-o noapte, chiar în Săptămâna Patimilor, m-a biruit ispita şi m-am culcat cu ea. A rămas însărcinată chiar atunci. Şi mie îmi e foarte greu, că o doresc foarte tare, dar părintele mi-a spus că nu e bine să facem

dragoste în perioada de sarcină Dar pofta mă sufocă, efectiv. Şi devin din ce în ce mai nervos. Am început să mănânc numai ca să îmi treacă nervii.

- Cum, tu care posteai atât, cum ai ajuns aici?

- Părintele ştia mai bine, nu eram în stare să trăiesc în feciorie cu soţia mea. Dar eu mă hrăneam cu gândurile de slavă deşartă, mi se părea că sunt un mare ascet. Şi slava deşartă îmi uşura nevoinţa. Dar acum, am ajuns ca un animal. Sunt zile în care nu mă gândesc decât să mănânc sau să mă culc cu soţia. Tu nu erai la fel când era gravidă soţia ta?

- Nu, faptul că eram învăţaţi să ţinem posturile nu numai de mâncare, ci şi de împreunare trupească, ne-a ajutat. A fost ca un exerciţiu pregătitor. Aşa că nu ne-a fost foarte greu…

Erau doi fraţi mireni în Constantinopol, foarte evlavioşi şi care posteau mult. Deci unul venind la Rait, s-a lepădat de toate şi s-a făcut monah. După câtăva vreme a venit şi fratele lui cel mirean în Rait, ca să-l vadă. Şi zăbovind la dânsul, l-a văzut pe fratele său, monahul, mâncând la al nouălea ceas. Şi smintindu-se i-a zis: „Când erai mirean, nu mâncai înainte de a apune soarele". Atunci i-a zis lui monahul: „Cu adevărat, frate, când eram în lume, mă hrăneam din urechile mele, căci slava deşartă şi lauda oamenilor mult mă hrăneau şi-mi uşurau osteneala nevoinţei". (2-446)

Despre hoție

164. După ce părinții lor au murit într-un accident de maşină, doi frați s-au apucat să împartă moştenirea care le rămăsese. Unul dintre ei, mai lacom, a ascuns bijuteriile mamei sale, pentru a nu fi nevoit să le împartă cu fratele său. După câtăva vreme, s-a dus să le vândă la târg. La un moment dat, l-a lăsat pe cumnatul său să aibă grijă de bijuterii şi a plecat să cumpere ceva de mâncare. Tocmai atunci fratele său a venit la târg. Văzând bijuteriile, şi-a dat seama că fratele său îl înşelase. L-a întrebat pe cel care vindea care este prețul bijuteriilor. Acesta nu ştia că prietenul său furase bijuteriile. I-a spus clientului său prețul de vânzare. Aflându-l, acesta a spus doar atât:

- Spune-i cumnatului tău că valorează mult mai mult. Nu trebuie să se grăbească să le vândă la un preț atât de mic. Mai bine să mai aştepte, că o să ia mai mulți bani pe ele.

Când bărbatul s-a întors, cumnatul a spus:

- Să nu ne grăbim să vindem bijuteriile. Putem lua o sumă mult mai mare pe ele. Trebuie doar să avem răbdare.

- De unde ştii? Cine ți-a zis?

- A trecut fratele tău pe aici. Are dreptate, nu are rost să ne grăbim, poate găsim clienți mai serioşi.

- Altceva nu ți-a mai spus?

- Nu, mi-a urat să fac vânzare bună şi a plecat. Se grăbea.

Fratele cel lacom a căzut pe gânduri.

- Nu mai vindem nimic astăzi, plecăm acasă.

Fratele s-a dus acasă, mâhnit şi plin de remuşcări. A luat bijuteriile şi le-a trimis printr-un curier fratelui său. Dar acesta nu a vrut să le primească. L-a sunat la telefon şi i-a spus:

- Le-ai vrut tu, atunci păstrează-le. Eu nu am nevoie de ele. Şi stai liniştit, că nu sunt supărat pe tine. Poate că aveai într-adevăr nevoie de bani. Dar, dacă îmi cereai, te-aş fi putut ajuta eu, nu era nevoie să mă nedreptăţeşti.

- Dacă nu le primeşti, le arunc pe geam, să le ia primul trecător.

- Nu. Împarte-le în două părți, vinde partea mea şi pune-o la biserică în cutia săracilor. Aşa o să fie şi pomană pentru părinții noştri.

Impresionat de purtarea fratelui său, care avea o stare materială mai precară, hoţul a vrut să îşi repare greşeala. A vândut toate bijuteriile şi a pus toți banii la biserică, în cutia săracilor.

Au zis unii pentru avva Ghelasie că avea o carte în membrane [pergamente] al cărei preț era de optsprezece bani. Şi era scrisă într-însa toată Scriptura cea veche şi cea nouă şi se afla pusă în biserică, ca oricare din frați va voi să o citească. Şi venind un frate străin, cum a văzut-o pe ea, a poftit-o şi, furând-o, a ieşit. Iar bătrânul nu a alergat după dânsul ca să-l prindă, măcar că a priceput. Deci, mergând acela în cetate, căuta să o vândă şi găsind pe cel ce voia să o cumpere cerea prețul de şaisprezece bani. Iar cel ce vrea să o cumpere, îi zicea lui: „Dă-mi-o să o cerc şi îți voi da prețul ei". Deci a dat-o lui. Iar el, luând-o, a dus-o la avva Ghelasie, să o cerce, spunându-i suma prețului cerut de cel ce o vindea. Şi i-a zis bătrânul: „Cumpăr-o, că este bună şi face prețul care l-ai spus!". Şi venind omul, a spus celui ce o vindea, altele şi nu cele ce a zis bătrânul, zicând: „Iată am arătat-o lui avva Ghelasie şi mi-a zis că este scumpă şi nu

face prețul care l-ai zis". Acela auzind, i-a zis lui: „Nimic altceva nu ți-a zis bătrânul?". Zis-a lui: „Nu!". Atunci a zis: „Nu mai voiesc să o vând".

Şi umilindu-se, a venit la bătrânul, pocăindu-se şi rugându-l pe el să o primească. Iar bătrânul nu voia să o ia. Atunci i-a zis lui fratele: „De nu o vei lua, nu am odihnă". Zis-a lui bătrânul: „Dacă nu te odihneşti, iată o primesc". Şi a rămas fratele acela acolo, până la sfârşitul lui, fiindcă s-a folosit de lucrarea bătrânului. (1-45)

*

165. Într-un autobuz, un hoț de buzunare a băgat mâna în geanta unei femei şi i-a scos portofelul. Simțind ceva, femeia s-a uitat în geantă şi şi-a dat seama că fusese jefuită. Fără să îşi dea seama cine e hoțul, s-a închinat şi s-a rugat ca Dumnezeu să îl ierte pe hoț. Dar acesta, văzând-o că se închină, s-a speriat, pentru că a crezut că femeia îl blestemase. Şi, pentru că îi era frică de blesteme, a încercat să îi pună portofelul la loc. De data aceasta femeia l-a simțit. Fără să facă scandal, l-a întrebat:

- De ce furi?

- De foame.

Scoțând o parte din banii pe care îi avea în portofel, femeia i-a dat tânărului, sfătuindu-l să caute ceva de muncă.

Un bătrân se ducea să-şi vândă coşnițele. Dar diavolul, întâmpinându-l, i le-a răpit şi le-a făcut nevăzute. Atunci bătrânul, întorcându-se la rugăciune, zicea: „Dumnezeule, mulțumescu-Ți Ție că m-ai izbăvit de osteneală!". Şi nesuferind diavolul mulțumirea bătrânului, a strigat zicând: „Iată-ți coşnițele, bătrâne!". Iar bătrânul, luându-le, le-a vândut. (32-418)

*

166. Un om foarte bogat se hotărâse să dea în fiecare lună o parte din câştigul său săracilor. O rugase pe soția sa să împartă banii pe la familiile sărace din parohia în care trăiau. Dar, la un moment dat, soția sa s-a gândit că ar fi mai bine să îl ajute cu bani pe fratele ei mai mare, care avea de plătit rate la bancă pentru noua sa maşină. Şi, pe ascuns, a început să îi dea bani în fiecare lună. Dar, din acel moment, fratele ei a început să sărăcească. La serviciu l-au mutat într-un post secundar şi i-au micşorat salariul. Când s-a dus să se spovedească, femeia i-a spus părintelui că luase din banii pe care trebuia să îi dea la săraci pentru a-şi ajuta fratele:

- Dar, cu cât iau mai mult, cu atât fratelui meu este mai greu.

Părintele i-a spus:

- Nu faci bine ce faci. Nu îți dai seama că, luând de la săraci, furi de la Hristos? Să faci altfel. Să îl rogi de-acum să te ajute el cu bani, în fiecare lună. Până acoperi paguba pe care le-ai făcut-o săracilor.

Femeia a făcut aşa. La început, fratele ei nu s-a învoit să îi dea bani. Dar, la insistențele ei, a acceptat. Imediat după aceea a fost numit din nou în postul pe care îl avusese inițial. După ce i-a dat surorii sale suma cuvenită, ea l-a întrebat:

- Mai ai nevoie să te ajut cu bani?

- Nu, şi chiar dacă aş avea, nu mai iau din banii pentru săraci. Cum am luat, toate necazurile s-au abătut asupra mea. De acum voi contribui şi eu la banii pe care îi dați voi celor necăjiți. Căci de când am început să dau la săraci, mult mai bine mi-a fost…

Era un monah care avea un frate mirean sărac şi orice lucra monahul îi da lui, şi cu cât îi da, cu atât mai mult sărăcea cel ce lua. Iar monahul, mergând, a vestit unui bătrân lucrul acesta. Bătrânul i-a zis: „De vrei să mă asculți, să nu-i mai dai, ci zi-i: «Frate, când aveam, îți dădeam ție. Deci şi tu, ceea ce poți, din cele ce lucrezi, adu-mi

mie!». Şi orice va aduce, ia de la dânsul! Şi unde ştii străin, sau bătrân sărac, dă-le şi roagă-i să facă rugăciune pentru dânsul!”.

Iar fratele, mergând, a făcut aşa. Şi venind mireanul, i-a grăit lui după cuvântul bătrânului şi auzind acela s-a scârbit. Însă în ziua dintâi, luând din osteneala lui câteva verdețuri, le-a adus monahului. Acela, luându-le, le-a dat bătrânilor şi i-a rugat să se roage pentru acela. Apoi mireanul, blagoslovindu-se, s-a întors la casa sa. După puțin timp, iarăşi a venit la monah şi i-a adus verdețuri şi trei pâini. Şi luându-le pe acestea monahul, a făcut ca şi mai înainte şi, blagoslovindu-se mireanul de bătrâni, s-a dus. Apoi a venit a treia oară şi i-a adus multe bunătăți, vin şi peşte. Şi văzând monahul, s-a minunat şi i-a chemat pe săraci şi i-a odihnit. Apoi i-a zis mireanului: „Nu cumva ai trebuință de puțină pâine?”. Iar el a răspuns: „Nu! Când luam de la tine ceva, ca focul intra în casa mea şi mistuia şi lucrul cel mai mic pe care îl aveam. Iar de când nu mai iau de la tine, mă blagosloveşte Dumnezeu”.

Deci mergând fratele, a vestit bătrânului toate cele ce s-au întâmplat. Şi i-a zis lui bătrânul: „Au nu ştii că lucrul monahului este foc şi oriunde intră arde? Însă aceasta îi este mai de folos lui. Să facă milostenie din osteneala sa şi să ia rugăciune de la sfinți, şi aşa se blagosloveşte”. (23-376)

Despre erezie

167. Dintr-o bolnăvicioasă dragoste față de eretici, un episcop a poruncit ca în episcopia sa preoții ortodocşi să îi împărtăşească şi pe eretici. „Decât să se împărtăşească cu tainele lor, mai bine să se împărtăşească cu ale noastre, că sunt mai bune. Poate că Hristos îi va mântui şi pe ei - spunea. Decât să îi respingem, mai bine să îi primim cu dragoste. Că poate, încet-încet, vor renunța la greşelile lor."

La catedrala episcopiei slujea din când în când un preot de mir, profesor la o facultate de teologie. Înainte de a împărtăşi oamenii, acesta îi întreba dacă sunt creştini ortodocşi. Pe eretici nu vroia să îi împărtăşească. La o liturghie, când episcopul era în altar, preotul a refuzat să împărtăşească un grup de eretici.

Episcopul i-a poruncit să le dea Sfintele Taine, dar el a refuzat.

- Dacă nu faci ascultare, te voi caterisi, a spus episcopul.

- Ascultarea de episcop nu e mai importantă decât cea de Sfinții Părinți. Nu îi împărtăşesc.

- Atunci te caterisesc, a spus episcopul.

- Mai bine caterisit decât sub osânda Sfinților Părinți, spuse preotul.

Episcopul era hotărât să îl caterisească pentru neascultare. Dar, înainte de a apuca să îl caterisească, a fost chemat la sinod. La sinod, printre alte probleme, s-a discutat şi subiectul împărtăşirii ereticilor. Şi s-a hotărât că nici un preot sau ierarh ortodox nu are voie să le dea Sfintele Taine.

Când s-a întors la episcopia sa, ierarhul l-a chemat la el pe preotul nesupus:

- Am înțeles că greşeam, nu ştiam că greşesc. Credeam că e un semn de dragoste să îi împărtăşeşti. Dar nu este aşa. Îi mulțumesc lui Dumnezeu că nu am apucat să te caterisesc. Îl rog pe Dumnezeu să mă ierte că am greşit. Fără Sfinții Părinți, Ortodoxia nu mai e ortodoxie. Devine o formă de protestantism…

Se spunea pentru avva Ghelasie, nu numai de ucenicii lui, ci şi de alții mulți care adesea se duceau la dânsul, cum că în vremea Soborului celui a toată lumea din Calcedon, Teodosie, care a început în Palestina dezbinarea lui Dioscor, alergând înaintea episcopilor celor ce vroiau să se întoarcă la ale lor biserici – căci şi acela era în Țarigrad, fiind gonit de la patria sa, ca cel ce se bucura pururea de tulburări – a mers până la avva Ghelasie, la mănăstirea lui, spunându-i că Soborul cel din Calcedon a întărit dogma lui Nestorie, cu aceasta socotind să răpească pe sfântul întru ajutorul viclenirii şi dezbinării sale.

Iar acela, din aşezarea omului aceluia şi din priceperea ce avea de la Dumnezeu, a cunoscut vicleşugul socotelii lui şi nu numai că n-a fost răpit cu depărtarea lui de la dreapta credință, ca cei de atunci mai toți, ci precum se cade l-a ocărât şi l-a gonit. Că aducând la mijloc un copil pe care îl înviase din morți, zicea cu un chip cinstit şi cu bună rânduială: „De voieşti a grăi pentru credință, ai pe acest prunc, care aude cele zise de tine, şi-ți va da răspuns, că eu nu am vreme să ascult cele ce se grăiesc de tine".

Ruşinându-se dar [ereticul] dintr-acestea şi mergând la Sfânta Cetate, răpeşte tot cinul călugăresc, cu chip de râvnă dumnezeiască; răpeşte încă şi pe împărăteasa, fiind ea atunci acolo; şi aşa aflând ajutor, apucă cu de-a sila scaunul Ierusalimului, mai întâi cu ucideri, apucându-l pe acesta şi alte fărădelegi şi nedreptăți făcând, care şi până acum mulți le pomenesc. Atunci dar dacă l-au apucat şi pofta şi-a dobândit, apucând mai înainte şi scaunele episcopilor, nevenind aceia încă, aduce şi pe avva Ghelasie şi porunceşte lui cu îngrozire şi cu străşnicie să intre în altar. Iar după ce a

intrat, îi zice: „Anatematiseşte pe Iuvenalie”. Iar el, nesperiindu-se nicicât de puțin, i-a zis: „Eu pe alt episcop al Ierusalimului nu ştiu, decât pe Iuvenalie”.

Înfricoşându-se de aceea, Teodosie, ca să nu se asemene şi alții la râvna lui cea cu dreaptă credință, porunceşte să-l scoată curând din biserică. Apucându-l deci, cei ce erau de dezbinarea lui şi strângând lemne împrejur spre a-l arde pe el, îl îngrozeau. Dar văzând că nici aşa nu se pleacă, nici se teme nicidecum, ci mai vârtos aceia s-au temut de scularea norodului, ca să nu fie asupra lor, pentru că era vestit şi arătat pretutindeni fericitul. Iar aceasta era mai vârtos din purtarea de grijă a Celui de sus; deci au slobozit nevătămat pe mucenic care cât despre sine s-a făcut lui Hristos ardere de tot. (4-47)

*

168. Un credincios a venit să se sfătuiască cu preotul:

- Părinte, duminică o să fac parastasul de patruzeci de zile pentru tata. M-a sunat fostul lui şef şi mi-a spus că o să vină şi el.

- Şi care e problema?

- Eu nu l-am chemat, dar a aflat de la colegi. Nu l-am chemat pentru că e eretic, crede în reîncarnare, şi aproape la fiecare discuție aduce vorba despre acest subiect. Nu vreau să se producă tulburare la masă, doar e masă de parastas.

- Lasă-l să vină, să nu iasă cu scandal. Şi să faci în aşa fel încât să stea cât mai aproape de mine.

Credinciosul a făcut aşa. Ereticul stătea chiar pe scaunul de lângă preot. După ce părintele spuse rugăciunea de sfințire a bucatelor, începură cu toții să mănânce.

La un moment dat, preotul începu să le vorbească despre folosul rugăciunii pentru cei răposați.

- Chiar şi pe unii care se află în iad, rugăciunile Bisericii, adică ale preoților şi ale creştinilor, pot să îi mântuiască. Mai ales pe cei care, deşi au ajuns în iad pentru păcatele lor, au făcut şi ceva bine cât au trăit.

- Părinte, întrebă cineva, dar sunt oameni care vor rămâne în iad în vecii vecilor? Sau până la urmă Se îndură Dumnezeu şi de ei?

- Iadul şi raiul sunt veşnice. Sunt păcătoşi care rămân în iad şi vor rămâne în iad, pentru că sufletele lor au iubit păcatul şi întunericul. Ei simt că dragostea lui Dumnezeu îi arde.

O femeie întrebă:

- Părinte, dar există sau nu există reîncarnare?

Ereticul aştepta ca discuția să ajungă în acest punct:

- Părinte, sunt multe dovezi în favoarea reîncarnării, chiar şi în Evanghelie. Ce ziceți?

Părintele spuse:

- E normal ca cineva care nu cunoaşte bine învățătura Bisericii să fie păcălit de cei care aduc din Biblie argumente favorabile reîncarnării. Dar aceste argumente nu stau în picioare. Dacă vreți, vom zăbovi asupra acestui subiect. Să luăm citatele care sunt invocate în favoarea reîncarnării. Să începem cu cel mai cunoscut verset, când Hristos a spus că Ioan Botezătorul „este Ilie, cel ce va să vină”. Găsim acest cuvânt în Evanghelia Sfântului Matei.

- Nu e clar, părinte? Ce să mai facem comentarii? întrebă ereticul.

Părintele continuă:

- Numai că Hristos S-a referit la faptul că Sfântul Ioan Botezătorul venise cu râvna pe care o avea Sfântul Ilie de a mărturisi jertfelnic credința în Dumnezeu. Tot în aceeaşi evanghelie, câteva capitole mai încolo, vedem că la Schimbarea la Față de pe Muntele Tabor s-au arătat Moise şi Ilie. Deci, dacă Sfântul Prooroc Ilie ar fi fost acelaşi cu

Sfântul Ioan Botezătorul, despre care Hristos a mărturisit că este cel mai mare om născut din femeie, nu s-ar fi arătat atunci Sfântul Ioan, şi nu Sfântul Ilie? Că doar Ioan fusese Înaintemergătorul Domnului. Cei care cred în reîncarnare nu vor să înţeleagă cât de clară este această explicaţie. De aceea voi mai aduce vorba şi despre celelalte citate.

Cu răbdare, părintele explica învăţătura Bisericii. Când a terminat, ereticul se înverzise la faţă de supărare. Nu avea argumente solide cu care să îl combată pe preot. În loc să recunoască faptul că se afla în rătăcire, prefera să creadă în reîncarnare. S-a sculat de la masă şi şi-a cerut scuze gazdelor, spunând că trebuie să plece repede în altă parte.

După ce l-a condus la uşă, gazda a venit la preot să îi mulţumească. I-a spus în şoaptă:

- A fost cel mai bine aşa, a plecat de bunăvoie.

- Nu, cel mai bine era să înţeleagă că este departe de adevăr.

- Dacă îi spuneam să nu vină, ieşea scandal mare.

- Da, şi nu avea rost. Dacă tensiunile pot fi evitate, de ce să nu le evităm? Trebuie mare discernământ, că altfel sub pretextul apărării credinţei ne facem pricină de sminteală. Acum, de exemplu, nu era cazul.

A venit unul din bătrâni către avva Lot, la lunca cea mică ce se cheamă a lui Arsenie şi s-a rugat lui pentru o chilie şi i-a dat-o. Şi era bătrânul neputincios şi l-a odihnit pe el avva Lot. Şi dacă venea careva la avva Lot, îl făcea de mergea şi la bătrânul cel neputincios. Deci, a început a le grăi lor cuvinte de-ale lui Origen şi se necăjea avva Lot, zicând: „Nu cumva vor socoti părinţii că şi noi suntem aşa?”. Dar a-l scoate pe dânsul din loc se temea pentru poruncă. Şi sculându-se avva Lot, a venit către avva Arsenie şi i-a povestit lui despre bătrân. Şi i-a zis lui avva Arsenie: „Nu-l goni pe dânsul, ci zi-i lui: «Iată, din cele ale lui Dumnezeu mănâncă, bea precum voieşti, numai cuvântul acesta să nu-l grăieşti». Şi de va voi, se va îndrepta, iar de nu va voi să se îndrepte sigur, se va îndemna să se ducă de acolo, şi nu de la tine se va face pricina”. Deci mergând avva Lot, a făcut aşa. Şi bătrânul dacă a auzit aceasta, nu voia să se îndrepteze, ci a început să se roage, zicând: „Pentru Dumnezeu, trimiteţi-mă de aici că nu mai pot suferi pustia!”. Şi aşa, sculându-se, a ieşit, petrecându-se cu dragoste. (1-126)

*

169. Un student trăia în curvie cu prietena lui. Odată, în timp ce mergeau cu maşina, un camion care venea din direcţie opusă a intrat pe contrasens şi i-a lovit. Fata, care era la volan, a murit imediat. Studentul a stat o vreme în spital, după care s-a întors acasă cu sănătatea restabilită. Cât stătuse în spital, citise câteva cărţi duhovniceşti de la un coleg de salon care era foarte credincios.

Citirea cărţilor i-a provocat tânărului un şoc. Şi-a dat seama că nimic nu este mai important în viaţă decât dobândirea mântuirii. S-a dus chiar de câteva ori la biserică. Odată, după slujbă, un bărbat l-a întrebat dacă nu vrea să citească ceva despre yoga creştină. Studentul a fost de acord, şi a citit pe nerăsuflate prima carte. A ajuns la concluzia că yoghinii şi creştinii au aceeaşi ţintă. A început să practice yoga după cartea respectivă.

După o vreme a încetat să mai meargă la biserică. Prefera să stea acasă şi să mediteze asupra Absolutului.

Într-o zi s-a întâlnit pe stradă cu fostul său coleg de salon:

- Ce faci? Nu ai mai venit de mult la biserică.

- Şi nici nu o să mai vin decât, poate, de Paşti.

- De ce? S-a întâmplat ceva?

- Da. Am avut o mare descoperire. I-am văzut într-o vedenie pe sfinții Bisericii împreună cu marii yoghini. Se bucurau de frumusețile cerești. Dar parcă yoghinii aveau mai multă slavă. Şi am auzit o voce care mi-a zis că, dacă vreau să ajung pe cele mai înalte culmi, să practic yoga cât mai serios. Aşa că de biserică nu prea mai am timp. Am început să îmi caut un maestru, un guru care să mă inițieze în secretele practicii yoghine.

Tânărul credincios a încercat să îi aducă argumente ca să se lase de yoga, dar studentul nu a vrut să le asculte cu atenție. Era prea mândru. Şi mândria l-a pierdut.

Era un sihastru iscusit ce trăia în pustie şi care se închisese într-o peşteră, şi cu multa lui înfrânare, cu postul, cu privegherea întru rugăciuni, cu alte nevoințe, osteneli şi fapte bune, întrecea şi îi covârşea pe alții. Dar, nepăzindu-se şi nesocotind înşelăciunea vicleanului diavol, a fost batjocorit de vrăjmaşul şi a căzut în cumplită ispită. Căci amăgindu-l pe el vrăjmaşul, îi arăta în vis feluri şi feluri de vedenii şi cele ce vedea el în vis se izbândeau aievea, până s-a încrezut bine visurilor.

După ce s-a încrezut bine visurilor, într-o noapte i-a arătat lui diavolul neamul şi soborul creştinesc cu apostolii şi cu mucenicii fiind la un loc întunecat, ponegrit şi pedepsit, de tot binele lipsit, plin de toată ruşinea şi necurăția; şi erau toți mâhniți şi scârbiți. Iar în dreptul lor era neamul jidovesc, cu Moise şi cu toți proorocii, într-un loc luminat, liniştit, plin de lumină, de toată mângâierea, bucuria şi veselia. Şi îl sfătuia înşelătorul, zicând: „Iată, acum vezi şi neamul vostru creştinesc şi neamul jidovesc la ce loc şi în ce chip se află. Deci, de vei vrea să fii însoțit şi împărtăşit fericirii şi bucuriei neamului jidovesc, te sfătuiesc să mergi şi să primeşti tăierea împrejur, legea şi credința jidovească”.

Iar el, după cum am zis, fiind foarte încredințat visurilor, a făcut aşa precum l-a sfătuit vrăjmaşul. Ieşind din peştera lui şi lăsând pustia şi viața pustnicească, a venit în lume, deşi erau şaizeci de ani de când nu ieşise din pustie şi, mergând la şcoala şi soborul jidovilor, le-a spus lor cum a văzut în vis neamul creştinesc în loc întunecat şi pedepsit, iar neamul jidovesc la loc luminat, plin de bucurie şi de veselie. Iar jidovii, auzind aceasta, s-au bucurat şi l-au îndemnat să primească legea lor. Iar el cu mare bucurie a primit tăierea împrejur pe trupul său şi toată legea lor şi aşa a pierit.

Aceasta i s-a întâmplat lui pentru că n-a câştigat dreapta socoteală şi s-a deprins din tinerețile sale a se supune numai voii şi sfaturilor gândurilor sale, iar sfatul cel bun şi folositor al părinților şi al fraților niciodată nu l-a încercat. (3-308)

*

170. La o filială a unei firme era şefă o femeie foarte credincioasă. Atunci când de la centru i-a fost trimisă o nouă angajată, o sectantă, şefa a început să îi facă acesteia tot felul de greutăți, pentru a o determina să îşi găsească un alt serviciu. Dar şefa nu ştia că sectanta era rudă cu patronul firmei care, auzind situația, s-a decis să o pedepsească pe şefă, mutând-o la o altă filială. Noua şefă a sectantei era tot o femeie credincioasă, dar se purta foarte frumos cu ea. Încetul cu încetul, sectanta s-a apropiat de noua ei şefă, i-a cunoscut familia, a văzut ce viață frumoasă duce. A găsit la şefa ei o căldură sufletească şi o linişte pe care pastorul sectant nu le avea. Mai mult, şefa a avut răbdare să îi lămurească tot ce i se părea ridicol în Ortodoxie. Atunci când nu se pricepea să răspundă la unele întrebări, şefa stătea de vorbă cu duhovnicul ei, care o ajuta cu sfaturile potrivite. În cele din urmă, sectanta a cerut să fie botezată în Biserica Ortodoxă.

Aflând despre convertirea ei, fosta şefă i-a dat un telefon ca să o întrebe ce a determinat-o să renunțe la sectă.

- Când erați şefa mea, şi încercați să îmi faceți numai greutăți, îmi făcusem o părere greşită despre ortodocşi. Dar când a venit noua şefă, pur şi simplu m-a impresionat prin purtarea ei. Mai mult, a reuşit să răstoarne fiecare idee preconcepută pe

care o aveam despre Ortodoxie. Acum am înțeles că, deşi unii ortodocşi duc o viață mai păcătoasă decât a sectanților, totuşi adevărul este în Biserică. Nu este vinovată Biserica de căderile unora dintre fii ei. Aşa că, înțelegând că Biserica întemeiată de Hristos a fost şi este Biserica Ortodoxă, am vrut să fiu membră a ei. Nu mi-a fost uşor să renunț la sectă şi nici la prietenii mei sectanți, dar adevărul merită orice sacrificiu.

După ce convorbirea se încheie, fosta şefă se gândi: „Iată că, dacă m-am purtat dur cu ea, am ținut-o departe de Biserică. Dar când a dat de o creştină adevărată, care străluceşte prin virtuți, nu a stăruit în rătăcirea ei…"

Spuneau unii despre avva Macarie egipteanul că se suia odată din Schit la muntele Nitriei. Şi dacă s-a apropiat de locul acela, a zis ucenicului său: „Mergi mai înainte puțin!". Şi mergând el mai înainte, s-a întâlnit cu un slujitor de-al elinilor. Şi strigându-l fratele, îl chema zicând: „Demone! Demone! Unde alergi?". Şi întorcându-se acela, i-a dat bătăi şi l-a lăsat aproape mort. Şi luând lemnul, alerga. Şi mergând puțin mai înainte, l-a întâmpinat avva Macarie alergând şi i-a zis: „Mântuieşte-te, mântuieşte-te, ostenitorule!". Şi, minunându-se, a venit la el şi i-a zis: „Ce bunătate ai văzut la mine de m-ai heretisit aşa?". I-a răspuns lui bătrânul: „Te-am văzut ostenindu-te şi nu ştii că în zadar te osteneşti". I-a zis şi el lui: „Şi eu pentru heretisirea ta m-am umilit şi am cunoscut că din partea lui Dumnezeu eşti. Dar alt călugăr întâmpinându-mă, m-a ocărât şi eu i-am dat bătaie de moarte".

Şi a cunoscut bătrânul că ucenicul lui este. Şi ținându-se slujitorul de picioarele lui, zicea: „Nu te voi lăsa de nu mă vei face călugăr!". Atunci a venit deasupra unde era călugărul şi l-au ținut pe dânsul şi l-au dus la biserica muntelui. Şi văzând pe slujitor cu dânsul, s-au uimit. Şi l-au făcut călugăr şi mulți dintre elini s-au făcut pentru dânsul creştini. Deci, zicea avva Macarie: „Cu cuvânt rău şi pe cei buni îi faci răi şi cu cuvânt bun şi pe cei răi îi faci buni". (37-140)

*

171. Un bărbat, Radu, care venea în fiecare duminică la slujbă, cădea foarte des în patima beției. Ba încă pentru că fuma foarte mult începuse să aibă probleme cu sănătatea. Într-o zi, mergând pe stradă, a fost acostat de un sectant.

- Ce vi s-a întâmplat de sunteți aşa de trist? Vă pot ajuta cu ceva, vă lipseşte ceva? întrebă sectantul, cu o voce plină de compasiune.

- Nu, nu îmi lipseşte nimic din ce mi-ar putea da alții. Îmi lipseşte numai sănătatea şi puterea de a mă lupta cu mine însumi.

- Dar Dumnezeu vă poate ajuta să scăpați de orice slăbiciune.

- Mă poate ajuta, ştiu. Dar nu înțeleg de ce nu mă ajută. Vin în fiecare duminică la biserică, dar degeaba. Mi-am distrus sănătatea, mi-am distrus familia, oare unde o să ajung?

- Stați liniştit, că nu e totul pierdut. Vă pot ajuta să ajungeți la locul potrivit pentru vindecarea dumneavoastră.

- Nu vreau să mă duc la spital.

- Nu la spital, domnule. Este o adunare a oamenilor care L-au descoperit pe Dumnezeu, şi Dumnezeu face minuni în viețile lor. Mă vedeți pe mine? Eram un mare desfrânat şi mă drogam în fiecare zi. Luam doze puternice. Chiar înainte să fiu primit la un centru de dezintoxicare, Dumnezeu a apărut în viața mea. O vecină m-a dus la adunare şi m-am vindecat pe loc de patimile mele.

- Ce adunare? Sunteți sectant?

- Ei, sectant. Sunt creştin. Dumneavoastră nu sunteți tot creştin?

- Ba da.

- Asta e important, ce ne apropie, nu ce ne separă. Veniți la noi şi, dacă nu scăpați de problemele pe care le aveți, vă întoarceți la biserica dumneavoastră. Nu aveți nimic de pierdut.

Radu simți că ceva este în neregulă, dar își spuse că merită să încerce, măcar spre binele familiei sale.

- Dacă Dumnezeu este cu voi, o să scap de problemele mele. Iar dacă nu este, mă pierdeți de client, spuse cu strângere de inimă.

Sâmbătă merse şi el la adunare. A văzut o mulțime de oameni care cânta un cântec religios. Nu i se părea nimic rău în asta. „Dacă ar avea şi icoane pe pereți, ar fi şi mai frumos", își spuse în sinea lui.

În partea a doua a adunării, trei oameni - doi bărbați şi o femeie - mărturisiră cât de mult i-a ajutat Dumnezeu să îşi schimbe viețile. Femeia fusese prostituată, unul din bărbați era *peştele* ei, iar celălalt era un polițist care, mirat de schimbarea prostituatei, cu care avusese o relație foarte apropiată, venise şi el la adunare. De atunci își schimbase viața.

Mărturiile lor erau impresionante. Aşa că, atunci când pastorul a întrebat cine vrea să Îl primească pe Hristos în viața lui, Radu a fost primul care s-a ridicat în picioare. A jurat că nu o să se mai îmbete şi că nu o să mai fumeze niciodată. Şi a început o viață nouă.

După două săptămâni, când soția şi copiii s-au întors din vacanță de la bunici, s-au mirat foarte mult să îl vadă pe Radu foarte schimbat. El nu le spusese nimic la telefon despre adunare, ci le pregătise o surpriză. Nu avea rost să se laude că s-a schimbat, îi lăsa pe ei să vadă această schimbare.

Dar soția lui, Georgiana, o femeie foarte credincioasă, a fost supărată pe el:

- Ce ai făcut, ai alergat la diavol ca să te scape de patimi?

- De ce spui aşa? Ce, crezi că diavolul vrea ca oamenii să ducă o viață curată, care Îi place lui Dumnezeu? Doar ştii cât m-am rugat la biserică, şi degeaba. Aici Dumnezeu m-a ajutat din prima.

- Radule, greu îmi era să te suport când veneai acasă beat şi făceai circ. Dar şi mai greu îmi este să ştiu că L-ai părăsit pe Dumnezeu ca să scapi de beție.

Radu nu se aştepta la o astfel de reacție din partea soției sale. Credea că ea se va bucura văzându-l ieşit din ghearele patimii.

- Şi ce, vrei să beau iarăşi? Vrei să nu mai merg la adunare?

- Când ai mers la adunare, dracii te-au lăsat în pace. Ei, care te împingeau la băutură şi la țigări, s-au îndepărtat de la tine, pentru că nu mai era nevoie să te rupă de Hristos, de Biserică şi de mântuire.

- Tu spui că nu Dumnezeu m-a vindecat de patimile mele?

- Nu, diavolul te-a înşelat, ca să crezi că ai scăpat de patimi.

- Dar de ce nu m-a ajutat Dumnezeu în anii în care am tot mers la biserică?

- Dumnezeu te-a ajutat, a tot aşteptat să vadă că te schimbi. Dar tu nu ai vrut să faci nici un efort. Altfel te-ai fi îndreptat şi fără să mergi la sectanți.

Radu se afla într-un moment de cumpănă. Îi era foarte greu să se hotărască. S-a gândit că poate ar fi mai bine să renunțe şi la soție şi la copii, decât să renunțe la adunare. Dacă soția l-ar fi pus să aleagă, ar fi ales.

- Mă pui să aleg între tine şi adunare?

- Nu, eşti soțul meu şi tatăl copiilor mei. Eu te iubesc şi dacă mergi la sectă, aşa cum te iubeam şi când erai bețiv. Dar numai Dumnezeu ştie câtă suferință va fi în inima mea. Am să mă rog să te lumineze Dumnezeu să renunți la ei, aşa cum ai renunțat şi la băutură.

- Şi vrei să beau din nou?

- Bineînțeles că nu vreau asta. Dar pentru tine e mai bine de o mie de ori să fii bețiv decât sectant. Chiar dacă o să îmi fie greu cu tine, prefer să te rabd toată viața

decât să ştiu că ți-ai vândut mântuirea numai ca să scapi de beție. Şi cred că Dumnezeu nu te va lăsa. Cred că până la urmă, mai devreme sau mai târziu, te vei lăsa de băut.

Vreme de o lună ispita beției îl chinui din nou, foarte puternic. Dar, de fiecare dată când nu mai avea putere să reziste, alerga la rugăciune:

- Doamne, ştiu că puterea Ta este mai mare decât a diavolului. Şi ştiu că Tu vrei şi poți să mă izbăveşti de această patimă care îmi ucide sufletul. Nu mă lăsa, Doamne, nu mă lăsa. Pentru binele familiei mele, ajută-mă.

Dându-şi seama de jertfa pe care o făcea soția sa, care prefera să îi rabde scandalurile şi bătăile decât să îl ştie sectant, renunță să meargă la sectanți ca să fie ajutat din nou. Şi, din milostivirea lui Dumnezeu, omul s-a tămăduit cu adevărat şi de patima beției, şi de cea a fumatului.

Spusu-ne-a nouă părintele Teodor că a fost în muntele Eleonului un sihastru foarte nevoitor şi-l bântuia pe dânsul foarte mult dracul curviei. Iar odată tare supărându-l, a început bătrânul a sta împotriva dracului şi i-a grăit: „Până când mă vei supăra aşa? De acum depărtează-te de la mine că ai îmbătrânit cu mine”. Şi i s-a arătat lui dracul şi i-a zis la arătare: „Jură-te mie, călugăre, că nu vei spune nimănui ce-ți voi zice şi de acum nu te voi mai bântui”. Şi s-a jurat bătrânul grăind: „Mă jur pe Cel ce locuieşte în cer că nu voi spune nimănui din ce-mi vei zice”. Atunci i-a grăit dracul: „Nu te mai închina acelui chip şi nu te voi mai bântui”. Bătrânul avea zugrăvit chipul Stăpânei noastre, Prea Cinstitei Născătoarei de Dumnezeu, ținând în mâini pe Domnul nostru Iisus Hristos. Şi a grăit bătrânul către drac: „Lasă-mă să mă mai gândesc”.

Iar a doua zi a spus părintelui Teodor, care ne-a spus nouă aceasta, că el locuia atunci la mănăstirea ce se cheamă Fara. Iar bătrânul i-a zis: „Adevărat, frate, batjocorit eşti, că te-ai jurat, dar bine ai făcut că ai spus, iar mai de folos îți este într-această parte să nu laşi nici o curvă să rămână, decât să nu te închini chipului Domnului nostru Iisus Hristos cu Maica Lui”. Şi l-a învățat şi l-a întărit cu mai multe cuvinte şi s-a dus la locul lui. Şi iar i s-a arătat lui dracul şi a grăit: „Ce poate fi aceasta, călugăre, oare nu te-ai jurat că nu vei spune nimănui? Cum ai spus toate câte am vorbit către tine? Îți grăiesc ție, călugăre: ca un călcător de jurământ o să fii judecat în ziua judecății”. Şi i-a răspuns lui bătrânul: „Ce m-am jurat, m-am jurat şi că sunt călcător de jurământ încă ştiu, dar Stăpânului meu sunt călcător de jurământ, iar pe tine nu te voi asculta, că de la tine este sfatul cel rău şi călcarea de jurământ ca un vinovat ce eşti acestora. Iar în ziua judecății, Domnul va căuta”. (31-301)

*

172. Colegele de serviciu de la fabrică, simțindu-se jignite de faptul că Mariana nu se uita la telenovele şi nu puteau comenta cu ea ce *se întâmpla* pe micul ecran, s-au hotărât să sară toate în capul ei.

- Auzi, deşteapto, crezi că dacă soțul tău a primit moştenirea aia tu trebuie să fii cu nasul pe sus, nu eşti ca noi?

- Ba da, dar mi se pare o pierdere de timp să stai în fața televizorului fără să vezi nimic care să îți fie de folos.

- Dar ce, faci pe credincioasa? Ce, noi nu mergem la biserică?

Şefa de secție, mai înfiptă, îi spuse:

- Eşti mai proastă decât noi.

Mariana răspunse cu voce calmă:

- Da, sunt.

Şefa continuă:

- Eşti o leneşă.

Deşi Mariana era o femeie harnică, nu o contrazise:

- Da, sunt.
- Eşti o înfumurată, că nu vrei să fii ca noi.
- Da, sunt.
- Eşti o habotnică.
- Da, sunt.

Programul de lucru se terminase. Una câte una, femeile se duceau la vestiar.

O altă colegă, ca să facă pe deşteapta, îi spuse:

- Mariana, eşti o eretică.

Mariana tăcu, nu răspunse nimic vreme de câteva clipe. Apoi, cu o voce hotărâtă, răspunse:

- Nu, eretică nu sunt. Doamne fereşte.

Şi, spunând acestea, plecă şi ea să se schimbe.

În vestiar, o colegă care nu luase parte la mica ceartă o întrebă:

- Spune-mi şi mie, de ce le-ai lăsat să te jignească în toate felurile, dar eretică nu ai suportat să îți spună?

- Pentru că celelalte jigniri mă ajutau să mă smeresc, să mă lupt cu mândria care zace în mine. Dar, dacă aş fi acceptat să îmi spună eretică, ar fi însemnat că mă lepăd de Dumnezeul pe care Îl mărturiseşte Biserica. Ar fi fost o lepădare de Hristos.

Auzind explicația, colega s-a mirat de răbdarea Marianei. Şi a rugat-o să o ia şi pe ia duminica la biserică.

Se spunea pentru avva Agathon că s-au dus oarecari la dânsul auzind că are dreaptă şi mare socoteală. Şi vrând să-l cerce de a sa mânie, i-au zis lui: „Tu eşti Agathon? Am auzit pentru tine că eşti curvar şi mândru”. Iar el a zis: „Ei bine, aşa este”. Şi i-au zis lui: „Tu eşti Agathon bârfitorul şi clevetitorul?”. Iar el a zis: „Eu sunt”. Au zis iarăşi: „Tu eşti Agathon ereticul?”. Iar el a răspuns: „Nu sunt eretic”. Şi l-au rugat pe el, zicând: „Spune-ne nouă, pentru ce atâtea câte ți-am zis ție le-ai primit, iar cuvântul acesta nu l-ai suferit?”. Zis-a lor: „Cele dintâi asupra mea le scriu, căci este spre folosul sufletului meu. Iar cuvântul acesta „eretic” este despărțire de Dumnezeu şi nu voiesc să mă despart de Dumnezeu”. Iar aceia, auzind, s-au minunat de dreapta lui socoteala şi s-au dus zidiți, adică folosiți. (5-24)

Despre cărți

173. La părintele Ilarion a venit un om să îi ceară sfaturi. După ce au vorbit puțin, omul a plecat, nu înainte de a-i spune femeii de la pangar:

- Mare faimă are părintele vostru, dar nu e bun de nimic.

Tulburându-se, femeia s-a dus la părinte:

- Ce ați avut cu omul acela, că v-a aşteptat patru ore. De ce l-ați expediat aşa de repede?

- Soro, în cinci minute mi-a dat două citate din duhovnicii contemporani şi trei din Sfinții Părinți. E genul de om care face colecție de învățături duhovniceşti nu pentru a le urma, ci pentru a se lăuda cu ele, pentru a se făli cu înțelepciunea sa. Cum l-am întrebat dacă a citit un anumit cuvânt despre smerenie, s-a supărat spunându-mi că despre smerenie ar trebui să vorbesc cu începătorii. Cu el ar trebui să discut lucruri mai înalte - despre rugăciunea neîncetată sau despre energiile necreate. Şi când i-am spus că mulți vorbesc şi scriu despre energiile necreate şi despre vederea luminii dumnezeieşti, dar puțini vor să ducă o viață de nevoință, a plecat.

S-a dus odată un frate către avva Theodor şi a făcut trei zile, rugându-l ca să audă vreun cuvânt. Iar el nu i-a răspuns lui. Şi a ieşit scârbit. Zis-a către el ucenicul lui: „Avvo, cum de nu i-ai zis vreun cuvânt, căci s-a dus scârbit?”. Şi i-a zis bătrânul: „Cu adevărat nu i-am grăit lui, căci este neguțător şi în cuvinte străine voieşte să se slăvească”. (3-87)

*

174. Un credincios a venit la părintele Ioan ca să îi tâlcuiască anumite locuri mai grele din Filocalie, de la Sfântul Isaac Sirul.

Părintele l-a întrebat:

- La ce îți este de folos să cercetezi cele privitoare la culmile nepătimirii, când tu eşti plin de patimi? Nu e mai bine să citeşti cărți potrivite măsurii tale? Că aşa, nici nu te foloseşti de ceea ce citeşti, şi nici nu poți înțelege aşa cum trebuie. Vai nouă, că diavolul ori ne lasă fără cărți duhovniceşti, ori ne face să avem atât de multe, încât să nu ştim ce trebuie să citim. Ba încă unii citind, şi vrând să se înțelepțească, slăbesc în credință şi rămân robi ai lumii acesteia.

Au venit nişte frați la el [avva Zinon] şi l-au întrebat zicând: „Ce înțelegere are cuvântul acela ce este scris în cartea lui Iov: şi cerul nu este curat înaintea Lui?”. Şi răspunzând, bătrânul a zis lor: „Au lăsat frații păcatele lor şi cercetează pentru ceruri. Însă tâlcuirea cuvântului aceasta este: de vreme ce numai El este curat, pentru aceasta a zis şi cerul nu este curat”. (4-73)

*

175. Un părinte le spunea credincioşilor:

- „Cu sute de ani în urmă, înainte să se inventeze tiparul, cine avea o carte duhovnicească ținea la ea ca la ochii din cap. Oamenii, mai ales monahii, se nevoiau să împlinească ceea ce citeau. Citeau puțin şi făceau mult. Dar astăzi oamenii se zbat să îşi facă biblioteci cât mai mari, cât mai impresionante, dar citesc din ce în ce mai puțin. Cumpără cărțile spunând că le vor citi când vor avea timp. Iar de citit, chiar din cărțile

duhovniceşti, citesc numai ce li se pare interesant, ieşit din comun, palpitant. Nu vor să citească o carte care i-ar îndemna să îşi schimbe vieţile în bine, punând început bun mântuirii.

Zis-a un bătrân: „Proorocii au făcut cărţile şi, venind părinţii, au trăit după Scriptură. Cei de după dânşii le-au învăţat pe de rost şi le-au şi scris, pe când cei de pe urmă, le-au pus deşarte pe ferestre". (16-425)

*

176. Un creştin, stând de vorbă cu preotul parohiei, îşi lăuda fiul:

- Părinte, am un copil excepţional. Când vine de la facultate, după ce citeşte ce îi recomandă din diferite ramuri ale medicinii profesorii, dacă îi rămâne timp citeşte istoria religiilor, citeşte teologie dogmatică… E foarte deştept.

- E bine că citeşte pentru facultate. Să îl ajute Dumnezeu să devină un medic bun, cu dragoste de oameni. Dar nu cred că îi este de folos să citească acum istoria religiilor sau teologie înaltă. E normal să îşi pună întrebări. Dar dacă vrea să găsească răspunsurile înainte de a duce viaţă creştină, va ajunge la concluzii greşite. Cine citeşte istoria religiilor fără a trăi în Hristos şi fără a primi luminarea dumnezeiască va ajunge la concluzii greşite. Numai omul care trăieşte în Biserică poate înţelege aşa cum trebuie istoria religiilor sau teologia academică. Altfel, fără a fi luminat de Dumnezeu, toate aceste cunoştinţe îl pot vătăma. Îl pot pierde. Pe mulţi i-au pierdut.

Zis-a iarăşi un bătrân: „Vorba cea multă de iscodire pentru dumnezeire şi citirea cea cu multă cercare a cuvintelor celor pentru credinţă usucă lacrimile şi golesc umilinţa de la om. Tu, fiule, citeşte vieţile şi graiurile sfinţilor şi prea cuvioşilor părinţi, şi ele îţi vor lumina sufletul". (16-274)

*

177. Un creştin a venit la Facultatea de Teologie să vorbească cu un profesor cunoscut.

- Părinte, aş vrea să îmi spuneţi nişte titluri de cărţi religioase mai rare, că eu am încercat ca din moştenirea de la părinţii mei să îmi cumpăr toate cărţile Sfinţilor Părinţi care s-au tradus la noi.

- Şi ce faci cu ele, le citeşti?

- Nu, părinte, nu am timp să citesc, că am un serviciu care mă acaparează.

- Atunci, ce faci cu ele? Le împrumuţi altora?

- Nu, în nici un caz, nu vreau să le deterioreze.

- Dar ce, sunt timbre, să îşi piardă valoarea dacă se îndoaie? Ce faci cu ele?

- Fac colecţie. Dumnezeu vede că în loc să cheltui banii pe alte distracţii, îi folosesc pentru această pasiune a mea.

- Frate, ce să zic? În biblioteca ta stau pe rafturi pâinile cu care ai fi putut hrăni săracii, medicamentele cu care ai fi putut ajuta bolnavii şi hainele pentru cei care rabdă de frig. Vinde cărţile şi fă banii pomană. Şi, când îţi cumperi vreo carte, cumpăr-o ca să o citeşti, nu ca să o mănânce cariile. Căci, altfel, vei fi osândit de Dumnezeu.

Un frate l-a rugat pe avva Serapion, zicând: „Spune-mi vreun cuvânt!". I-a zis lui bătrânul: „Ce pot să-ţi zic? Că ai luat ale văduvelor şi ale sărmanilor şi le-ai pus în fereastra aceasta?". Căci a văzut-o plină de cărţi. (2-220)

Despre vedenii

178. O elevă de liceu a rămas însărcinată. Primul lucru pe care l-a făcut după ce a aflat aceasta a fost să alerge să se spovedească. După ce s-a spovedit, i-a spus părintelui că va păstra copilul. Dar, de frica părinților ei, s-a gândit să avorteze.

Conştiința o apăsa foarte tare. Nu vroia ca primul ei copil să ajungă în întuneric, ci îşi dorea ca el să se mântuiască. De aceea şovăia. Până la urmă, o colegă de-a ei i-a spus:

- Uite, dacă vrei, te iau cu mine la o bătrână care are puteri de la Dumnezeu. Lumea zice că e vrăjitoare, dar mie mult bine mi-a făcut. Doar datorită ei fostul meu prieten s-a întors la mine. Mergem la ea şi vedem ce sfat îți dă.

S-au dus la vrăjitoare, şi aceasta a spus:

- Bine că ați ajuns la mine. O să îl trimit pe pruncul tău direct în rai.

- Cum, de unde ştiți că sunt gravidă?

- Dumnezeu drăguțul mi-a descoperit. Uite, ia la mama praful ăsta şi, înainte să intri la doctor, dă-ți cu el pe burtă. O să îl protejeze pe copil de tot răul. Când o să mori, o să te întâlneşti cu el în rai.

Fata a plecat acasă bucuroasă. A doua zi a avortat.

După avort, s-a întâlnit cu prietena ei, care i-a spus:

- Ai văzut ce repede s-a rezolvat? Degeaba spun preoții că vrăjitoarele sunt rele, spun aşa pentru că le este frică de concurență…

- Nu mi-ai zis că nu e vrăjitoare?

- Dacă ți-aş fi zis că e vrăjitoare te-ai fi speriat. Acum, că s-a rezolvat, nu mai am de ce să îți ascund adevărul.

Când a primit această veste, pe fată au luat-o amețelile. Şi-a dat seama că fusese prinsă în cursa diavolului. Mai întâi diavolul o convinsese să păcătuiască cu prietenul ei. Mai apoi o convinsese să avorteze, şi apoi o dusese chiar la vrăjitoare. În loc să îşi dea seama că pentru toate există pocăință, a fost cuprinsă de deznădejde:

„Mi-am aruncat copilul în iad, mă voi duce lângă el, să nu sufere singur."

Şi, după ce a ajuns acasă, a luat o cutie cu medicamente. Înainte să moară, diavolul i s-a arătat:

- Ai venit, în sfârşit, de multă vreme te aşteptam…

Îngrozită, fata şi-a dat duhul.

Era un oarecare sihastru iscusit şi trăia în pustie cu multă înfrânare, postire şi priveghere şi alte osteneli pentru mântuirea sa, dar care se socotea pe sine că a ajuns la măsura părinților celor de demult. Pe acesta a început vrăjmaşul diavol a-l amăgi şi a-l înşela cu năluciri diavoleşti. I se arăta lui adesea în chip de înger, ca şi cum ar fi fost de la Dumnezeu trimis pentru pustniceasca lui viață cea iscusită, ca să-l povățuiască şi să-l învețe cele ce i se cad lui. Şi aşa, multă vreme arătându-i-se în chipul îngerului luminat, multe lucruri neştiute îi arăta şi îi spunea. Iar el, nesocotind vicleşugul vrăjmaşului, a crezut că este îngerul şi îi slujeşte pentru viața sa plăcută lui Dumnezeu.

Tatăl acestui sihastru era încă în viață şi trăia la țară. Şi după multă vreme auzind el despre feciorul lui, sihastrul, unde trăieşte şi în ce loc în pustie, a dorit să meargă acolo, să-l mai vadă cu ochii mai înainte de moartea sa, fiindcă numai pe acel fecior îl avea şi de mulți ani nu îl văzuse. Şi aşa, luându-şi traista şi o secure în mână, a plecat şi a ajuns în acea pustie. Apropiindu-se de acel loc unde era chilia sihastrului,

acel înger al satanei care pururea i se arăta sihastrului i-a grăit lui zicând: „Păzeşte-te şi ia aminte de tine, că diavolul s-a închipuit în chipul tatălui tău şi vine la tine cu o traistă şi cu o secure în mână, vrând să te omoare. Deci, ia-ţi şi tu degrabă securea în mână şi ieşi înaintea lui şi, apropiindu-te de dânsul, apucă înainte şi-l loveşte cu securea şi-l omoară".

Iar el, încredinţându-se acelui înger şi ascultându-l, a ieşit şi, văzându-şi tatăl venind cu securea în mână, precum i-a spus, s-a apropiat de el şi, lovindu-l cu muchia securii în cap, l-a omorât şi îndată l-a apucat necuratul duh şi l-a muncit până l-a omorât şi pe el. (1-307)

*

179. Un om ducea o viaţă foarte curată: cât era ziua de mare nu făcea altceva decât să picteze icoane. Avea acest mare dar de la Dumnezeu şi încerca să îl pună în valoare cât mai bine. Un singur neajuns avea iconarul: de când murise duhovnicul său, nu mai vroia să se spovedească. Se gândea că, dacă nu face păcate mari, nu are rost să îşi caute un alt duhovnic, că oricum nu va mai găsi un altul la fel de sporit.

Tot pictând icoane frumoase, iconarul devenise din ce în ce mai mândru. I se năzărise că a ajuns la mari măsuri de sfinţenie şi, pentru că mândria are nevoie de aplauze, L-a rugat pe Dumnezeu să îi descopere unui cunoscut duhovnic, părintelui Ioan, la ce măsură înaltă ajunsese. Dar, pentru a încerca să ascundă sub masca smereniei mândria sa, s-a mai rugat:

- Doamne, dacă părintele îmi va da vreun canon, orice canon îmi va da părintele, îl voi face.

Ajungând la părintele Ioan, omul i-a spus:

- Părinte, am venit să vă cer cuvânt de folos şi, dacă credeţi că este nevoie, să îmi daţi chiar un canon.

- Nu ai canon de la duhovnicul tău?

- De cinci ani a murit, şi de atunci nu am mai făcut nici un canon.

- Nu pot să îţi dau canon fără să te spovedesc.

- Părinte, nu vreau să mă spovedesc, dar, dacă sfinţia voastră ţineţi neapărat să mă spovediţi…

- Da, trebuie să te spovedeşti.

După spovedanie, dându-şi seama că omul era biruit de diavolul mândriei, părintele i-a spus:

- O singură şansă de mântuire ai: lasă-te de pictatul icoanelor. Vino aici şi vinde lumânări la pangar.

Iconarul a simţit că părintele i-a dat cu ceva în cap:

- Cum, părinte, şi cine mai pictează icoane? O puneţi pe femeia de la pangar să picteze în locul meu? Nu ştiţi cine sunt eu? Nu vă daţi seama ce nedreptate faceţi dacă-i lăsaţi pe ceilalţi fără icoanele mele?

- Ascultă, frate, cu sau fără icoanele tale, lumea merge înainte. Nu se dărâmă lumea dacă tu renunţi la pictat. Dar, dacă nu renunţi la mândrie, te aşteaptă iadul. Iadul, înţelegi, iadul pe care ştii să îl pictezi atât de bine în icoana Înfricoşătoarei Judecăţi. Iadul, frate, iadul.

Iconarul trăia nişte clipe groaznice. Vru să părăsească biserica, dar îşi aminti că Îi promisese lui Dumnezeu că va face orice îi va spune părintele Ioan.

- Lăsaţi-mă puţin să mă gândesc.

- Nu puţin, te las cât de mult vrei tu. Du-te acasă şi mai gândeşte-te. Dar dacă nu eşti gata să te apuci să vinzi lumânări, să nu mai vii pe aici.

Trei zile a stat acasă iconarul şi s-a frământat. În acest timp încerca să termine o icoană cu Bunavestire, în care Maica Domnului stătea în faţa Sfântului Arhanghel Gavriil.

Îl apăsa cuvântul pe care l-a rostit Fecioara Maria atunci când îngerul i-a spus că Îl va naşte pe Hristos: „Fie mie după cuvântul tău!”.

Aşa ar fi vrut să îi poată spune şi el părintelui Ioan, dar îi era foarte greu să facă această jertfă. Văzând însă că nu reuşea în nici un chip să termine icoana, s-a gândit că pentru neascultarea sa harul lui Dumnezeu îl părăsise.

Aşa că a patra zi era din nou la biserica părintelui Ioan. Părintele i-a zis:

- Dacă te întreabă oamenii de ce nu mai pictezi, să le spui că ţi-a luat Dumnezeu darul. Du-te la lumânări şi ai mare grijă la bani. Dacă ieşi în minus, ne supărăm, spuse părintele, tratându-l cu indiferenţă.

Iconarul nu ştia că, de când se spovedise la părintele Ioan, acesta nu mai mâncase decât pâine cu apă şi câteva fructe. Postise pentru ca Dumnezeu să îi dea iconarului gândul cel bun.

Primele săptămâni la pangar au fost crâncene pentru iconar. Veneau să îl vadă foştii săi colegi de breaslă, care acum îl luau peste picior.

- Zici că ţi-a luat Dumnezeu darul? Nouă de ce nu ni-l ia? Şi băutură, şi femei, şi ţi l-a luat tocmai ţie, care erai atât de cuminte?

Alţii îl priveau lung, fericiţi că au scăpat de un rival atât de talentat.

După ce s-a obişnuit în noua postură, iconarul a primit canon de la părintele să spună rugăciunea lui Iisus. S-a ostenit cât s-a ostenit, după care rugăciunea a început să îi mişte inima spre pocăinţă. A simţit că inima îi era din ce în ce mai uşoară, a simţit cum durerea care mai înainte îi apăsa capul dispărea încetul cu încetul. Sfătuit de părintele Ioan, se spovedea şi se împărtăşea des.

O singură dată s-a mai întristat: când din două icoane pictate de un fost ucenic de-al său a început să izvorască mir. Deşi ucenicul picta mult mai slab decât el, totuşi lui Dumnezeu îi plăceau mai mult icoanele acestuia.

După o vreme, părintele l-a rugat să îi vândă toate pensulele şi culorile sale. Iconarul i le-a dat de pomană, gândindu-se că nu îi vor mai fi de folos.

Se apropia un an de când renunţase la pictură. Era a treia săptămână din postul Sfintelor Paşti. La spovedanie, părintele i-a spus:

- Îţi voi da un canon foarte greu: ai două zile să pictezi o icoană mare cu Învierea. Peste două zile vei pleca într-un pelerinaj la Sfântul Munte Athos şi o vei dărui mănăstirii care îţi va plăcea mai mult.

- Două zile, părinte? E prea puţin timp, cred că nu mai am timp să lucrez.

- Ba ai, te va întări Dumnezeu. Şi, când te întorci de acolo, după ce vei vedea icoane de o frumuseţe rară, să pictezi din nou. Gata, s-a terminat cu lumânările, de acum ai canon să pictezi din nou. Să te rogi şi să pictezi. Când pictezi cu smerenie, ca un vrednic vânzător de lumânări, lumea are mare nevoie de icoanele tale. Aici sunt banii de drum, i-a spus părintele, binecuvântându-l. Şi aici sunt pensulele tale, i-a mai spus, dându-i înapoi punga pe care i-o ceruse cu aproape un an în urmă.

Iconarului i s-au umplut ochii de lacrimi. Nu credea că va mai picta vreodată. I-a mulţumit din inimă lui Dumnezeu, după care a plecat în fugă spre casă. Se grăbea să se apuce de pictat. Timpul era scurt, dar avea nădejde că, pentru rugăciunile duhovnicului său, va termina la timp pictarea icoanei.

Era un sihastru oarecare bătrân, care de mulţi ani trăia în pustie. Acestuia i-a venit gând în inimă, socotindu-se cum că el a săvârşit şi a împlinit toate bunătăţile şi poruncile lui Dumnezeu, şi a început cu mare osârdie a se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, Dumnezeul meu, arată-mi mie de mi-a mai rămas ceva nesăvârşit din faptele bune, să le săvârşesc pe toate!”. Iar văzătorul de inimi, Dumnezeu, vrând ca să-i

smerească acel gând înalt, i-a descoperit lui în gând şi i-a grăit, zicând: „Mergi la cutare mănăstire la arhimandrit, şi ce îți va zice ție, aşa să faci!”.

Iar el, deşteptându-se din somn, foarte s-a bucurat de acea vedenie dumnezeiască şi mulțumea lui Dumnezeu. Şi îndată a plecat la acel arhimandrit şi, apropiindu-se de acea mănăstire, Dumnezeu i-a descoperit arhimandritului despre venirea lui, zicând: „Iată cutare sihastru de la cutare pustie vine la tine ca să te întrebe, să-i spui cuvânt pentru mântuirea sufletească. Deci, dacă va veni, aşa să-i faci tu: să-i dai o prăjină în mână şi să-i încredințezi porcii mănăstirii în seama lui şi să-i porunceşti să-i păzească”.

Între timp a sosit şi sihastrul la poarta mănăstirii şi a început a bate la poartă ca să-i deschidă şi auzind portarul, a mers, i-a deschis şi a intrat înăuntru la arhimandrit, s-au închinat unul altuia şi s-au sărutat după obicei şi au şezut. După aceea l-a întrebat pe el arhimandritul: „De unde vii, avvo, şi pentru ce este osteneala venirii tale la noi? Ai venit până aici sau mai departe mergi?”. Răspuns-a sihastrul şi a zis: „Eu, cinstite părinte, sunt cutare sihastru de la cutare pustie şi auzind şi înțelegând de folositoarea învățătură a cuvintelor cuvioşiei tale, într-adins numai până aici am venit, la cuvioşia ta, ca să-mi spui şi mie vreun cuvânt de folosul mântuirii sufletului, precum îți va da ție Domnul cuvânt”. Zis-a lui arhimandritul: „Cu adevărat, avvo, din depărtat loc ai făcut osteneala până aici. Dumnezeu să te blagoslovească şi să-ți răsplătească osteneala ta! Iar dacă îți voi spune ție precum pofteşti cuvânt de folosul mântuirii sufletului, oare vei face după cum îți voi zice?”. Răspuns-a sihastrul şi i-a zis: „Iată, mă făgăduiesc înaintea lui Dumnezeu, că orice-mi vei zice, cu bucurie voi face după cuvântul ce-mi vei spune! Că pentru aceasta mi-am ostenit bătrânețile mele de am călătorit atâta şi am venit la cuvioşia ta, ca să fac după cuvântul ce-mi vei zice”.

Atunci arhimandritul, sculându-se de pe scaunul său şi luând o prăjină pe care mai înainte de venirea sihastrului i-o gătise pentru acea treabă, i-a dat-o, zicând: „Iată, frate, acesta este cuvântul pe care voi să ți-l spun pentru mântuirea sufletului tău. Primeşte acest toiag şi mergi de paşte porcii acestei sfinte mănăstiri! Iată, ți-am spus ce să faci. Mergi şi fă aşa precum ți-am zis!”. Şi aceasta zicând, îndată a poruncit de a adus toți porcii mănăstirii şi i-a dat în seama lui şi l-a trimis la câmp să-i pască. Iar el la aceasta n-a îndrăznit să răspundă nimic, ci supunându-se a primit porcii în seama sa şi ieşind cu dânşii la câmp a început a-i paşte.

Iar oamenii care îl ştiau, pentru că era foarte vestit şi multora ştiut pentru viața lui cea îmbunătățită, auzind unde este şi că paşte porcii la câmp, se mirau de aceasta şi minunându-se spuneau unul altuia, zicând: „Iată, sihastrul cel mare şi vestit de la cutare pustie a înnebunit şi şi-a ieşit din minte şi a pribegit din pustie, de la locul şi chilia lui, iar acum umblă de paşte porcii la câmp”. Acestea vorbind oamenii unii cu alții, de multe ori se întâmpla să audă şi el aceste vorbe. Căci mulți, şi din cei ce nu ştiau, nici îl cunoşteau, vorbeau şi spuneau despre dânsul, fiind de față. Iar alții ziceau: „Sihastrul cel mare s-a îndrăcit şi umblă pe câmp împreună cu porcii”. Iar el, auzind, răbda cu smerenie şi aşa, cu multă răbdare şi smerenie, trei ani a păscut porcii acelei mănăstiri.

După ce s-au împlinit trei ani păscând porcii, văzând Dumnezeu răbdarea şi smerenia lui, a poruncit arhimandritului să-l cheme şi să-l slobozească să meargă iarăşi la locul şi chilia lui. Iar arhimandritul, după descoperirea şi porunca lui Dumnezeu, i-a poruncit să dea porcii în seama altui om, pe care l-a trimis să-i pască, iar el să vină la mănăstire, zicând că-i este trebuincios. Şi aşa, după porunca arhimandritului, dând porcii în seama acelui om, a venit la mănăstire. De când i-a dat porcii în seama lui şi l-a trimis la câmp ca să-i pască, de atunci el nu a mai venit pe la mănăstire, nici arhimandritul cu dânsul nu a mai vorbit, ci vara umbla cu porcii la câmp de-i păştea, iar iarna şedea cu ei de-i hrănea în afara metocului sau odaia dobitoacelor, care era la o moşie departe de mănăstire.

Iar dacă a mers la arhimandrit, şi arhimandritul dacă l-a văzut pe el aşa schimonosit şi cu faţa schimbată şi stricată de vânturi şi de arsura soarelui, cu barba afumată de multul fum al odăii şi hainele feştelite şi rupte, încât numai se ţineau de trup, s-a umilit cu inima şi cu mare plângere a căzut la picioarele lui, zicând:

„Iartă-mă, robule al lui Hristos, că te-am necăjit atâta vreme cu acea ascultare dosăditoare. Să ştii, frate, că nu de la mine ţi-am făcut aceasta, ci după arătarea şi porunca lui Dumnezeu, pentru vreo greşeală ce vei fi făcut înaintea lui Dumnezeu în gândul tău cândva, neluându-ţi seama. Pentru că mie, mai înainte de a veni la mine, mi-a descoperit Dumnezeu şi mi-a spus de venirea ta şi mi-a poruncit ca îndată să-ţi dau porcii mănăstirii în seamă şi să te trimit cu dânşii la câmp, ca să-i paşti, precum ţi-am şi făcut. Iar acum, frate, văzând Dumnezeu răbdarea şi smerenia ta, S-a milostivit şi te-a iertat de acea greşeală ce vei fi făcut şi pentru care te-a trimis la această ispită. Căci acum mi-a poruncit Dumnezeu să-ţi iau porcii din seama ta şi să te slobod să mergi la locul şi chilia ta şi să-ţi păzeşti iarăşi rânduiala”.

Atunci a răspuns bătrânul cu multă umilinţă şi lacrimi: „Adevărat, părinte, eu am greşit Domnului Dumnezeului meu, pentru care pe dreptate mi s-a făcut mie aceasta. Căci eu văzându-mă pe mine de atâţia ani trăind în pustie şi în toate zilele şi în toată vremea nevoindu-mă şi silindu-mă după puterea mea să fac cele plăcute lui Dumnezeu şi să împlinesc toate poruncile Lui, mi-a venit în gând că eu acum am săvârşit toate faptele bune şi poruncile lui Dumnezeu. Şi am început cu mare osârdie a mă ruga lui Dumnezeu să-mi arate de mi-a mai rămas cumva vreo faptă bună nesăvârşită, să o săvârşesc şi pe aceea. Aşa rugându-mă, mi-a arătat Dumnezeu şi mi-a poruncit să vin la cuvioşia ta şi cele ce-mi vei zice să le fac. Şi aşa eu, cu mare bucurie, după porunca lui Dumnezeu, am plecat şi am venit la prea cuvioşia ta, negândind de o întâmplare ca aceasta”.

Zis-a arhimandritul: „Adevărat, frate, mari şi neajunse de mintea omenească şi drepte sunt judecăţile lui Dumnezeu şi mare este purtarea Lui de grijă pentru noi! Iar noi de nu ne vom sili să câştigăm smerenia, în zadar ne vor fi osteneala şi faptele noastre, care ne par că sunt bune şi plăcute lui Dumnezeu, şi nimic nu ne vor folosi, de nu vor fi acoperite cu smerenia. Căci mulţi, cu multe şi mari bunătăţi, neavând smerenie, au pierit şi nu i-au folosit pe ei bunătăţile şi faptele lor cele bune, cu îngâmfare şi fără de smerenie. Căci bunătăţile şi faptele cele bune, de nu vor avea smerenie, îl înalţă pe om la mândrie şi-l pierd, precum şi ţie, frate, ţi s-a întâmplat, pentru că n-ai avut smerenia cu care să-ţi fi acoperit bunătăţile tale, ca să nu le vadă şi să le ştie vrăjmaşul. Însă pe tine, frate, Dumnezeu te-a canonisit, te-a miluit şi te-a iertat. Acum întoarce-te şi te du iarăşi la locul şi chilia ta şi-ţi păzeşte orânduiala şi de acum te păzeşte foarte şi te fereşte de părerea înaltă şi te sileşte cu toată osârdia, de îţi este de folos smerenia, că smerenia e acoperământul faptelor bune! Şi de vei şi face vreo faptă bună, îndată să o acoperi pe ea cu smerenia, ca să nu răsufle, căci fapta bună neacoperită cu smerenie răsuflă şi se împute şi este urâtă de Dumnezeu. Aşa fă, frate, şi mă iartă pentru necazul ce ţi-am făcut atâta vreme şi mă pomeneşte şi pe mine, nevrednicul, în sfintele tale rugăciuni către Dumnezeu!”. Şi i-a dat cele ce-i trebuiau lui şi aşa, închinându-se şi sărutându-se cu părintească sărutare, l-a blagoslovit şi l-a slobozit. Şi a plecat şi a mers iar în pustie, la chilia sa, găsind chilia curată şi măturată precum a lăsat-o, ca şi cum ar fi îngrijit-o cineva, neavând mucezeală sau putoare a pustie, ca în ziua în care a plecat dintr-însa, de care lucru foarte se minuna. (19-329)

*

180. Un tânăr credincios a fost chemat de un prieten de-al său la o întâlnire a radiesteziştilor. Auzind că acolo se vorbeşte foarte frumos despre Hristos şi despre puterea dumnezeiască, a crezut că îi este de folos să se apuce de radiestezie. El postea

foarte mult şi se ruga în fiecare zi din Psaltire, dar în inima lui era mândrie, şi pentru aceasta Dumnezeu l-a lăsat să cadă în rătăcire.

Nu după multă vreme diavolul i-a dat puteri vindecătoare, ba chiar îi descoperea anumite lucruri despre trecutul oamenilor pe care îi întâlnea. El era convins că a sporit în sfinţenie. Pentru că ştia că părintele său duhovnic spunea că radiestezia este vrăjitorie, o vreme i-a ascuns că s-a apucat să înveţe această tehnică.

La un moment dat s-a gândit că ar fi mai bine să dobândească puteri foarte mari şi că, după ce le va dobândi, îi va fi mult mai uşor să îşi convingă duhovnicul că ceea ce face este bine.

Odată s-a dus la căpătâiul unui muribund. Până să apuce să trateze bolnavul, acesta a răsuflat profund, ca şi cum şi-ar fi dat sufletul. Faţa i s-a relaxat. Crezând că bolnavul a murit, fără să îi ia pulsul, tânărul radiestezist şi-a spus:

- E momentul să fac prima înviere din morţi.

A început să se roage şi să se concentreze.

După câteva minute, bolnavul a deschis ochii. Radiestezistul era convins că îl înviase. A ieşit imediat pe uşă, convins că era la măsura la care îşi putea convinge duhovnicul de harismele sale.

A alergat la biserică şi a văzut că părintele spovedea. Atunci când i-a venit rândul, din strana în care stătea a ţâşnit spre preot.

Dar acesta nici nu l-a lăsat să deschidă gura:

- Ce e cu tine, frate, te-a biruit patima desfrâului?

Tânărul, revoltat, a rămas pur şi simplu uimit de întrebarea care îi fusese pusă. Aşa că părintele a repetat întrebarea:

- Ce-i cu tine, te-a biruit patima desfrâului?

- Nu, părinte, Doamne fereşte. Am venit să vă spun că am înviat un mort.

- Tu, frate? Tu nu te-ai înviat nici pe tine, ce să mai vorbim de altul. Bolnavul de la spital adormise, nu murise.

- Cum de ştiţi despre el, dar despre mine nu ştiţi?

- Ce să ştiu, că nu ai căzut în patima desfrâului? Asta ştiu, dar mai ştiu că ai căzut într-o patimă şi mai mare, în cea a rătăcirii.

Tânărul era descumpănit. Ştia că părintele său nu avea darul vederii cu duhul. Dar totuşi ştia ce i se întâmplase, deşi nu fusese la spital.

- De ce spuneţi asta, părinte?

- Ţi-am spus doar că radiesteziştii sunt vrăjitori. Nu m-ai ascultat, ci ai căutat să mă convingi chiar şi pe mine că îi judec greşit, nu-i aşa?

- Da, părinte, dar nici nu ştiţi câte semne minunate sunt acolo, câte vindecări, câte apariţii minunate, câte minuni la tot pasul. Nu sunt acestea semne că Dumnezeu e cu ei?

- Nu, frate, sunt semne că, într-adevăr, acolo există ceva. Dar puterea lor este putere drăcească. Ştii de ce te-am întrebat dacă ai căzut în desfrâu?

- Nu.

- Te-am întrebat ca să văd în ochii tăi mirarea pe care am văzut-o: „Cum, părintele mă cunoaşte atât de puţin încât îşi poate imagina că am căzut?”. Dar îţi spun: dacă mergeai pe drumul lor, încet-încet te-ar fi convins că nu e nici un păcat să te culci cu fata pe care o iubeşti, dacă între voi e armonie.

- Nu mi-au spus aşa ceva.

- Nu ţi-au spus pentru că le era frică să nu te piardă. Vezi tu, toate grupările eretice au mare grijă să nu îşi piardă clienţii. Şi cum îşi dau seama că cineva este sensibil faţă de o anumită problemă, încearcă să nu i-o prezinte prea direct. Oricum, nu desfrâul este principala vină a radiesteziştilor, ci faptul că sunt vrăjitori. Dumnezeu nu a lăsat Bisericii nici o şcoală specială de vindecări cu bioenergie. Tehnicile lor, pe cât sunt de eficiente, pe atât sunt de pierzătoare pentru suflete. Cine merge la ei, merge la vrăjitori.

Îți voi da să citești o carte care te va convinge de acest adevăr. Te va convinge că marile daruri spirituale pe care le-ai dobândit sunt diavolești.

- Nu îmi vine să cred, părinte.

- Știu. Și mai știu că dacă nu aș fi apucat să îți spun că bolnavul nu murise, șansele de a te convinge că ești în înșelare ar fi fost minime.

- De unde ați știut?

- Nu contează, contează doar faptul că trebuie să îți dai seama cât de tare ai căzut și să încerci să te ridici. Când vrei, te aștept la spovedanie.

- Vreau să mă spovedesc chiar acum.

- Nu chiar acum, mai stai vreo jumătate de oră, gândește-te bine la înșelarea în care ai căzut, roagă-L pe Dumnezeu să te ierte și apoi vino la spovedanie. Încă nu îți dai seama de greșeala ta. Scopul nu este ca eu să îți dau dezlegare și tu peste două luni să alergi la cine știe ce altă grupare eretică, unde o să găsești cine știe ce mari daruri spirituale. Scopul este să înțelegi că, rupându-te de Biserică, te rupi de mântuire. Eu nu plec, spovedesc până diseară, așa că te pot spovedi oricând.

Tânărul era trist. Se alesese praful de toate harismele lui. După ce tânărul a ieșit în curtea bisericii, părintele a sunat imediat pe cineva:

- Alo, sărut-mâna, părintele Andrei sunt. Cu părintele Tihon se poate?

După câteva clipe, părintele Tihon a venit la telefon:

- Mii de mulțumiri, părinte Tihon, părintele Andrei sunt. A venit radiestezistul la mine, așa cum v-a descoperit Dumnezeu. O să fie bine, îl aduc pe drumul cel bun. Mii de mulțumiri.

- Nu îmi mulțumiți mie, că nu am nici un merit. Dacă nu mi-ar fi descoperit Dumnezeu căderea tânărului, nu v-aș fi putut ajuta cu nimic. Vă rog însă să nu mai spuneți și altora despre asta, ca să nu se facă vâlvă.

- Sigur, părinte, cum spuneți. Sărut-mâna…

Era un monah în Tebaida care avea mare nevoință și petrecere. Și acesta se îndeletnicea neîncetat cu privegheri și rugăciuni, arătând neagoniseală în chip desăvârșit. El lua aminte la post, încât o dată pe săptămână, duminica spre seară, se hrănea, mângâindu-și neputința firii cu legumele ce se întâmplau sau cu verdețuri sălbatice. Și multă vreme a petrecut așa. Dar aflătorul răutății, diavolul, zavistuindu-l pentru fapta lui cea bună, s-a silit să-l surpe cu păcatul mândriei în care și el a căzut. Deci i-a pus în minte gândurile puterii, zicându-i că face prea multă nevoință pe care nimeni altul nu poate s-o facă.

„Trebuie să faci și minuni - a zis diavolul - ca și spre nevoință mai osârduitor să te faci și pe oameni să-i zidești, ca văzând ei minunea lui Dumnezeu să slăvească pe Tatăl nostru cel din ceruri. Să cerem lucrarea minunilor, căci însuși Mântuitorul a zis: cereți și vi se va da vouă! Deci această rugăciune cu neîncetată cerere trebuie să o aduci lui Dumnezeu". Însă iubitorul de oameni Dumnezeu, Cel ce voiește ca toți oamenii să se mântuiască, văzând înșelăciunea lui și aducându-și aminte de osteneala și nevoința sa, nu l-a lăsat să fie biruit de vrăjmaș. Așa i-a venit lui în minte și a socotit, că zice apostolul: Nu suntem din destul a socoti ceva de la sine. Deci, dacă unul ca acesta a zis: „Nu sunt din destul", cu cât mai vârtos am eu trebuință de învățătură! Mă voi duce dar la cutare sihastru și ceea ce îmi va zice și mă va sfătui, ca de la Dumnezeu voi primi povățuire spre mântuire. Și era părintele la care avea să meargă mare și vestit, sporit în privirea minții și mult i-a folosit pe cei ce mergeau la dânsul. Deci, ieșind din chilie, a venit la el. Când a intrat fratele înăuntru, a văzut părintele două maimuțe șezând pe umerii fratelui și cu lanț de fier legându-i gâtul și la sine fiecare trăgându-l. Bătrânul a cunoscut că aceștia sunt draci, cel al slavei deșarte și cel al mândriei, căci era bătrânul de Dumnezeu învățat. Deci, suspinând, a lăcrimat în ascuns. Și după rugăciune și după sărutarea frățească, a șezut tăcând un ceas, fiindcă acesta era obiceiul la părinții de acolo.

Apoi a zis călugărul care mersese: „Părinte, foloseşte-mă şi dă-mi sfaturi ale căii de mântuire!”. Bătrânul i-a răspuns: „Nu mă pricep, fiule, la aceasta, căci şi eu am nevoie de îndreptare”. Iar el a zis: „Nu te feri, avvo, să mă foloseşti, că am încredere în tine şi m-am hotărât să primesc sfatul tău!”. Iar el iarăşi nu se pleca, zicând: „Nu mă vei asculta şi pentru aceasta mă opun”. Celălalt sta şi îl încredința, zicând: „Orice îmi vei zice, te voi asculta ca pe îngerul Domnului”. Atunci i-a zis lui bătrânul: „Ia banul acesta şi mergi în cetate şi cumpără zece pâini, zece măsuri de vin, zece ocale de carne şi adu-le aici!”. Fratele, auzind, s-a întristat, însă, primind, s-a dus. Pe cale, multe gânduri îi veneau şi, nedumerindu-se, îşi zicea în sine: „Ce a socotit bătrânul cu aceasta? Şi cum voi cumpăra bunurile? Că se vor sminti mirenii când le voi lua”. Deci, plângând şi ruşinându-se, s-a dus în cetate şi prin altcineva a cumpărat pâinea, prin altcineva vinul, dar pentru carne nu se lămurea, zicând: „Vai mie, ticălosul, cum voi cumpăra eu carnea, singur sau prin altul?”. Însă, găsind un mirean i-a dat acestuia un ban şi, cumpărând, i-a adus carne călugărului. Acela, luând carnea şi celelalte, le-a dus la bătrânul. Atunci i-a zis bătrânul: „Ştii că mi-ai dat cuvânt că orice îți voi zice asculți! Ia, dar, aceasta şi, după rugăciune, mănâncă o pâine şi câte o oca de carne şi bea câte o măsură de vin în fiecare zi şi, după zece zile, vino iarăşi la mine!”.

Dar el auzind şi neîndrăznind a se împotrivi, luându-le, s-a dus plângând şi zicând întru sine: „Vai mie, din ce fel de post, la ce am ajuns! Oare voi face, sau nu? De nu voi face, voi fi călcător de făgăduință către Dumnezeu. Că mi-am dat cuvântul că orice îmi va cere bătrânul am să fac, primind ca de la Dumnezeu, şi acum, Doamne, caută spre ticăloşia mea şi mă miluieşte, iertându-mi păcatele, că iată, sunt silit să fac peste voia şi socoteala pe care am avut-o pentru înfrânarea mea!”. Şi aşa, plângând, a venit la chilie. Şi precum i-a poruncit bătrânul, aşa a făcut. Când trebuia să mănânce, uda bucatele cu lacrimi, zicând către Dumnezeu: „Pentru ce m-ai părăsit?”.

Şi a petrecut aşa cele zece zile, plângând, tânguindu-se şi pe sine socotindu-se nevrednic de călugărie. Dumnezeu, luând aminte la smerenia lui, i-a dat mângâiere în inimă şi a cunoscut pentru ce i s-a întâmplat să fie nebăgat în seamă, după cum se socotea. Mulțumind Iubitorului de oameni Dumnezeu, a zis întru sine: Cu adevărat, toată dreptatea omului este ca o cârpă lepădată. Şi iarăşi: De nu va zidi Domnul casa şi nu va păzi cetatea, în zadar priveghează cel ce o zideşte, sau cel ce o păzeşte. Deci s-a întors la bătrânul, trudit cu trupul mai mult decât când se nevoia, nemâncând în celelalte săptămâni. Şi văzându-l bătrânul aşa smerit şi maimuțele făcute nevăzute, s-a veselit şi, bucurându-se, l-a primit. Şi făcând ei rugăciune, au şezut tăcând.

Apoi a zis bătrânul: „Fiule, Iubitorul de oameni Dumnezeu te-a certat şi nu l-a lăsat pe vrăjmaşul să te stăpânească. Căci obişnuieşte vicleanul ca pe cei ce se nevoiesc, când nu va putea să-i împiedice de la nevoință, să-i îndemne la cele peste măsură, ca prin aceasta să-i cufunde în groapa mândriei. Şi nu este un lucru mai urât de Dumnezeu decât patima aceasta. Deci, tu călătoreşte, precum zice Scriptura, pe calea împărătească şi nu te abate în dreapta sau în stânga, ci măsura cea din mijloc întrebuințând-o la mâncare, cu măsură mănâncă în fiecare seară. Iar de-ți va veni ție nevoie, pentru vreo patimă sau pentru altă pricină, să strici ceasul cel rânduit sau iarăşi peste zi să mănânci şi să nu te îndoieşti. Că nu suntem sub lege, ci sub dar. Însă, când mănânci, să nu te saturi, ci ține-te în înfrânare, mai vârtos pentru bucatele cele poftitoare şi îndemnătoare spre lăcomie. Cele proaste iubeşte-le totdeauna şi inima ta păzeşte-o în tot chipul, căutând la smerenie. Că jertfa lui Dumnezeu, precum zice proorocul, duhul umilit, inima înfrântă şi smerită, Dumnezeu nu o va urgisi. Şi iarăşi: Smeritu-m-am şi m-a mântuit Domnul. Deci, toată nădejdea ta, fiule, aruncând-o spre Dumnezeu, mergi cu pace pe calea ta! El va scoate ca o lumină dreptatea ta şi judecata ta ca miazăzi”.

Deci, aşa folosindu-l pe frate şi întărindu-l, l-a slobozit. Iar fratele se bucura, mulțumea Domnului şi zicea: Să mă întoarcă pe mine cei ce se tem de Tine şi cei ce ştiu

mărturiile Tale, Doamne. Şi: Certându-mă, m-a certat Domnul, dar morţii nu m-a dat. Şi: Certa-mă-va dreptul cu milă şi mă va mustra. Şi către sine: Întoarce-te, suflete al meu, la odihna ta, că Domnul ţi-a făcut bine ţie!, şi celelalte. Şi aşa, intrând în chilie, a vieţuit după sfaturile bătrânului şi a ajuns monah iscusit. (58-432)

*

181. La părintele Ilarion a venit un om care făcea spiritism:

- Părinte, cineva mi-a spus că spiritismul este de la draci. Aşa este sau nu este aşa?

- De ce mă întrebi, frate?

- Vă întreb, părinte, că multe lucruri duhovniceşti mi-au spus duhurile, şi nu pot să cred că toate sunt de la diavol. Mi-au spus să mă rog, să postesc, să merg la biserică…

- Tocmai de aceea ţi-au spus asta, ca să crezi că sunt arătări dumnezeieşti. Mulţi dintre cei care au astfel de vedenii sunt convinşi că prin ele le vorbeşte Dumnezeu. Ei merg la biserică, se roagă şi postesc, fără ca pentru asta să aibă plată. Ei sunt convinşi că învăţătura lor e mai înaltă decât cea a Bisericii, şi primesc din cuvintele preoţilor numai ce le convine. Dumnezeu nu vorbeşte în contradictoriu: nu poate spune prin Biserică una şi prin spirite alta. Nu există două adevăruri. Chiar dacă spiritele îţi spun şi lucruri adevărate, fac asta pentru a te înşela mai uşor. Dar nu te lăsa păcălit de vicleniile lor.

Omul a plecat de la biserică înţelepţit. Cuvintele părintelui, deşi erau simple, îl lămuriseră. În timp ce îl asculta pe părinte, simţea că vorbele acestuia sunt adevărate. De atunci a părăsit pentru totdeauna practicile spiritiste.

Oarecari fraţi s-au dus la avva Antonie ca să-i vestească lui nălucirile pe care le vedeau şi să se înveţe de la dânsul de sunt adevărate sau de la draci. Şi aveau ei un măgar care a murit pe cale. Deci, după ce au venit la bătrânul, apucând el mai înainte, le-a zis lor: „Cum a murit măgarul pe cale?”.

Au zis lui: „De unde ştii, avvo?”. Iar el le-a zis lor: „Dracii mi-au arătat”. Şi ei i-au zis: „Noi pentru aceasta am venit, ca să te întrebăm, că vedem năluciri şi de multe ori se fac adevărate. Nu cumva ne înşelăm?”. Şi i-a încredinţat pe ei bătrânul, din pilda măgarului, că de la draci sunt. (14-9)

*

182. Pentru a scăpa de stres, un creştin s-a apucat de yoga. La început făcea asanele ca pe o gimnastică, gândindu-se că nu poate fi nimic rău în asta. Duhovnicului nu i-a spus nimic, gândindu-se că nu îi va da voie să facă nici un fel de yoga. În câteva luni, trupul său a devenit mult mai suplu şi mai armonios. Aşa că s-a gândit că nu ar fi rău să practice anumite meditaţii care să îi liniştească mintea. „Aşa cum pentru trup mi-a prins bine yoga, o să îmi prindă şi pentru minte. Nu are cum să îmi dăuneze.”

După câteva luni de yoga, timp în care se spovedea şi se împărtăşea ca un fur de cele sfinte, diavolul i-a dat puterea de a mişca unele obiecte şi de a se ridica în aer.

Omul şi-a zis în sinea sa: „De acum cred că am ajuns la măsura Mariei Egipteanca. Mă voi duce să îl întreb pe duhovnicul meu dacă ştie mulţi creştini care sunt la fel de sporiţi ca mine”.

Ajungând la părintele Mina, acesta l-a întrebat:

- Ce ţi s-a întâmplat, fiule, de ai privirea atât de pierdută în ultima vreme? Ce e cu privirea asta fixă?

- Părinte, mă concentrez mult în faţa icoanelor, ca să le iau energia.

- Cum spui aşa o neghiobie? Tu crezi că energia icoanelor se poate lua, că o ia cine vrea? Crezi că e ca la magazin?

- Dar cum e, părinte?

- Când stăm în fața icoanelor, cerem ajutorul sfinților sau al Maicii Domnului şi ei ne ajută atât cât trebuie şi aşa cum trebuie. Nu e o autoservire, să îşi ia fiecare ce îi trebuie. Sfinții ne ajută pentru marea lor dragoste față de noi, nu pentru că le furăm noi energia, stând cu ochii ațintiți asupra icoanelor lor. Ce faci tu e tot o formă de vrăjitorie.

- Totuşi, părinte, dacă felul acesta de rugăciune dă roade? Ştiu pe cineva care a ajuns ca marii sfinți, care ridică obiectele prin forța minții şi chiar zboară de la pământ, ca Sfânta Maria Egipteanca sau ca Sfântul Serafim de Sarov.

Simțind mândria din vocea omului, care încerca să îşi ascundă virtutea sub vălul falsei smerenii, preotul l-a întrebat:

- De câtă vreme zbori, frate?

- De unde ştiți, părinte, că zbor?

- Te văd înşelat de drac, şi nu-i mare lucru că te ridică de la pământ. Şi pe demonizați îi ridică, numai că o face fără aprobarea lor. Cu tine se poartă mai elegant.

Omul s-a simțit lovit de cuvintele părintelui. Cei doi au început o discuție lungă despre yoga, în care fiecare căuta să îl convingă pe celălalt că are dreptate.

- Vedeți, părinte, amândoi venim cu argumente, şi nici unul nu îl convinge pe celălalt. Nu putem să cădem la pace?

- Nu, frate, eu nu mă contrazic cu tine. Eu nu îmi apăr punctul de vedere. Eu ştiu că adevărul este în Biserică, şi numai în Biserică, şi tot ceea ce îți spun nu are alt rost decât a te îndepărta pe tine de rătăcire. Dacă nu vrei să crezi ce învață Biserica, nu am cum să te conving. Nici o discuție nu prea are şanse de a-l convinge pe cel care se încăpățânează să creadă propriilor cugete şi să nesocotească învățătura Bisericii.

- Nu numai eu gândesc aşa.

- Da, nu numai tu, sunt mai mulți, aveți chiar o tradiție de aşa-zişi înțelepți şi guru care s-au lăudat că L-au cunoscut pe Hristos. Dar, pentru creştini, celelalte tradiții - fie ale yoghinilor, fie ale musulmanilor, fie ale africanilor sau ale budiştilor - nu sunt altceva decât surogate.

Discuția a continuat până seara. Înainte de a se despărți, părintele i-a spus:

- Cu părere de rău îți spun că până ce nu vei părăsi practicile yoghine nu te mai pot nici spovedi, şi nici împărtăşi.

- De ce, părinte?

- Pentru că nu vrei să fii al lui Hristos.

- Ba vreau, părinte.

- Dacă ai vrea, ai primi învățăturile Bisericii.

- Părinte, dar eu vreau să cunosc adevărul, nu vreau nimic rău. Nu cred în reîncarnare, nu fac nici un fel de prostii…

- Mulți au vrut să cunoască adevărul şi au ajuns în iad. Contează nu numai să vrei să cunoşti adevărul, contează şi cum faci asta. Şi câtă vreme nu părăseşti practicile yoghine, îi faci pe plac diavolului. O să mă rog pentru tine să îți revii. Dar câtă vreme faci tot ce vrei tu, eşti ca păcătosul care nu vrea să părăsească păcatul.

Ajuns acasă, omul a început să se roage ca Dumnezeu să îi lumineze mintea unde este adevărul. Rugându-se, s-a gândit că ar fi mai bine să îl asculte pe părinte. Că, şi dacă acesta ar fi avut o părere greşită despre yoga, tot era mai bine ca el să se lase de această practică ca să se poată spovedi şi să se împărtăşească.

După ce s-a rugat, a văzut cum lucrurile din camera sa au început să se mişte. Fără voia lui. Ba chiar la un moment dat a simțit cum o putere vrea să îl ridice de la pământ.

S-a speriat tare. A pus mâna pe telefon, a sunat la un prieten şi a cerut grăbit numărul de telefon al părintelui.

- Părinte, sunt speriat, mi se mişcă lucrurile prin casă, nu ştiu ce să fac.

- Părinții tăi locuiesc departe de tine?

- Da, sunt la țară.

- Atunci du-te să dormi la un prieten, la un coleg de serviciu. Şi mâine după-masă, după ce te spovedesc, vin să îți fac o sfeştanie. Nu te tulbura, e semn bun, e semn că diavolul s-a supărat că te-a pierdut din gheare. Mâine să vii neapărat la spovedanie…

Doi frați s-au dus în pustia cea mai dinăuntru şi şase zile se despărțeau unul de altul, iar în a şaptea zi, întâlnindu-se, făceau rugăciunile şi mâncau împreună, nimic mai mult vorbind între dânşii. Deci mergând dracii la unul dintr-înşii, îl amăgeau în multe feluri şi îi arătau mai înainte veniri de frați şi cele ce se făceau în multe locuri. Acestea văzându-le şi auzindu-le el că se fac întocmai, credea lor, socotind că sunt îngeri cei ce îi vestesc lui mai înainte acestea. L-au oprit să se mai ducă şi la fratele său în ziua cea orânduită.

Deci, s-a dus odată să-l cerceteze pe un frate în mănăstire şi a arătat unora din mănăstire, întrebând ca pentru altul de este cu putință ca cineva să ştie cele din lume. Iar ei, auzind şi cunoscând că el este cel înşelat, l-au cercetat, zicând: „Dacă te îndeletniceşti cu acestea, să nu mai vii la noi”.

Şi îndată s-a pocăit, lepădând toate. Întorcându-se la locul său, au venit iarăşi dracii după obicei să-l amăgească, dar el îi numea mincinoşi şi îi certa. Şi îndată s-au prefăcut în dobitoace necuvântătoare şi, îngrozindu-l, s-au dus. (11-315)

*

183. Fiul unui preot s-a îndrăgostit de o tânără penticostală foarte frumoasă şi foarte bogată. Fără voia tatălui său, el s-a căsătorit cu fata, după ce mai întâi s-a lepădat de credința ortodoxă.

Pentru fapta sa, diavolul l-a răsplătit în multe feluri. Nu numai că l-a ajutat să facă rost de mulți bani, ba încă i se mai şi arăta şi îi spunea anumite lucruri despre alții. Iar el, crezând că Îi vorbeşte Însuşi Domnul, era tare mulțumit de sporirea sa.

Tatăl său se ruga mult pentru întoarcerea acestuia în Biserică. Dar, văzând că fiul său nu vrea nici măcar să vină să îl vadă, într-o duminică după-masa s-a hotărât să meargă la el şi să stea de vorbă.

Înainte ca tatăl să ajungă la casa fiului său, acestuia i s-a arătat iarăşi diavolul în chipul Domnului Iisus Hristos şi i-a spus:

- Ştii ce a făcut Avraam când Dumnezeu i-a poruncit să îşi înjunghie fiul?

- Da, Doamne, s-a dus să facă ceea ce Îi poruncise Domnul.

- S-a gândit să îşi cruțe fiul?

- Nu, Doamne, a vrut să îl omoare, dar până la urmă copilul a rămas în viață.

- Şi tu eşti în fața mea mai mare decât tatăl tău, închinătorul la icoanele care sunt idoli. Iată, a venit clipa să se arate credința ta. Să iei toporul şi să îl loveşti în cap. Dacă voi vrea eu, şi tatăl tău va rămâne în viață.

- Da, Doamne, aşa voi face.

Când a intrat în casa fiului său, după ce şi-a salutat fiul, preotul s-a rugat în gând pentru întoarcerea tuturor ereticilor la adevărul luminii lui Hristos. Nici nu a apucat să termine rugăciunea, că a fost lovit în cap cu toporul.

- Să te ierte Dumnezeu, a apucat să îi spună preotul, în timp ce sângele îi curgea şiroaie.

Imaginea tatălui său plin de sânge l-a făcut să îşi dea seama de greşeala pe care o făcuse. Dragostea pe care o simțea în ochii tatălui său i-a atins inima. Dar era prea târziu. Preotul murise: primise moarte mucenicească.

Un frate oarecare, când a părăsit lumea şi a venit în pustie să se călugărească, având un copilaş, l-a luat cu sine şi venind în pustie s-a călugărit şi îşi ținea şi copilaşul cu dânsul. Acestui frate adeseori i se arăta diavolul în chilie, în chip de înger luminat, şi îi spunea multe lucruri neştiute precum şi despre cele viitoare. I le spunea lui şi se

izbândeau şi erau aşa, se împlineau toate cum i le spunea, până s-a încredinţat bine cum că este îngerul lui Dumnezeu trimis la dânsul ca să-l înveţe şi să-l povăţuiască spre lucrurile şi faptele cele folositoare şi plăcute lui Dumnezeu.

Deci, odată a început a-i povesti lui şi a-i spune despre patriarhul Avraam, cum i-a poruncit Dumnezeu să-l junghie pe Isaac, fiul său cel iubit, jertfă bine primită lui Dumnezeu. Despre aceasta auzind Avraam, nimic n-a cârtit, ci îndată l-a luat pe Isaac, fiul său cel iubit, şi l-a dus fără nici o milă să-l junghie după poruncă şi pentru acest lucru l-a blagoslovit Dumnezeu pe Avraam şi l-a făcut mare şi slăvit. „Deci şi tu fă acum acest lucru bine primit şi foarte iubit lui Dumnezeu, mai vârtos decât toate bunătăţile lumii. Ia-ţi fiul acesta şi-l du la cutare loc, şi-l înjunghie acolo cu cuţitul şi aşa vei fi blagoslovit de Dumnezeu şi mai mult vei fi slăvit decât Avraam în zilele acestea!”

Însă el, nepricepând şi necunoscând vicleşugul vrăjmaşului, a făcut aşa cum acesta i-a zis lui. L-a luat pe copilul său şi l-a dus la locul unde i-a zis lui vicleanul vrăjmaş şi scoţând cuţitul l-a ascuţit şi apucând copilul şi vrând să-l pună la pământ cu faţa în sus, să-l junghie. Copilul fiind priceput, a cunoscut ce vrea să-i facă tatăl său şi, smucindu-se din mâinile lui, a fugit şi aşa a scăpat. (2-307)

*

184. O femeie care era profesoară a venit nervoasă de la şcoală. Se certase cu directoarea, care îi ceruse să pună note mari unui elev foarte slab la învăţătură. Femeia nu a acceptat aşa ceva. Când a intrat în casă, a început să se răstească la soţul ei. Acesta tăcea şi nu o contrazicea. La un moment dat, femeia a început să îl certe că nu cumpărase fructe pentru copii.

Bărbatul simţi că i se urcă sângele în cap. De dimineaţă, femeia îi spusese că va cumpăra ea fructe, dar, din cauza supărării, uitase. Bărbatul vru să ţipe la ea, dar îşi aduse aminte că duhovnicul îl sfătuise să spună „Doamne miluieşte” ori de câte ori era ispitit de mânie. Spuse o dată rugăciunea, dar nu se simţi mai liniştit. Mai repetă de câteva ori rugăciunea şi până la urmă se linişti.

Când i-a trecut supărarea, soţia şi-a adus aminte cum au stat lucrurile. A venit la el şi l-a luat în braţe:

- Iartă-mă, am spus, că iau eu fructe. Iartă-mă.

- Te iert, cum să nu te iert, spuse soţul, mângâindu-i părul.

Noaptea soţia a visat încă o dată discuţia cu soţul ei. A văzut că, atunci când ea ţipa la el, un drac venea din ce în ce mai aproape de el. Îl văzu pe soţ cum a început să se roage şi diavolul a plecat imediat.

Când s-a sculat, i-a zis:

- Nu am ştiut că te-ai rugat aseară când ţipam la tine. O să încerc să mă rog şi eu când o să mai fiu ispitită de mânie…

Un frate oarecare s-a mâniat pe alt frate şi, stând la rugăciune, cerea de la Dumnezeu răbdare şi să ia de la dânsul, fără de ispită, acea mânie. Rugându-se astfel, a văzut ca un fum ieşind din gura lui şi îndată i-a trecut mânia. (19-275)

Anexă:

Modele pentru secolul XXI

Un răspuns întârziat[4]

„Creştinii sunt Evanghelia lui Hristos perpetuată de-a lungul veacurilor în cadrul neamului omenesc."

Avva Iustin Popovici

Cum să duci o viaţă creştină când nu ai modele? Nu e o nebunie să fii contra curentului, încercând cu disperare să trăieşti după Evanghelie într-o lume modernă în care ceilalţi se rup de vechile tradiţii? Oare nu trebuie ca Biserica să fie mai înţelegătoare şi mai permisivă, să ţină cont de trăsăturile şi de neputinţele credincioşilor? Unde găsim un model adevărat?

(Am primit aceste întrebări la sfârşitul unei conferinţe. Nu am mai avut timp să răspund la ele atunci. Poate că nu e târziu să răspund nici acum, în scris, dându-le şi altora posibilitatea să afle un posibil răspuns la aceste întrebări. Aceste întrebări m-au frământat şi pe mine, şi încă mă mai frământă. Le-am pus la rândul meu unor preoţi şi ieromonahi luminaţi de Dumnezeu, aşa că voi încerca să dezvolt ideile care mi-au fost împărtăşite de către aceştia. Cred, şi sper că nu spun asta cu mândrie, că răspunsurile pe care le-am primit la rândul meu, şi care vor fi presărate de-a lungul scrisorii mele, ca şi răspunsurile pe care le-am aflat citind scrierile cuvioşilor părinţi care au trăit în vremurile noastre, pot modela vieţile tuturor celor care râvnesc să Îl dobândească pe Hristos…)

Fratele meu, mă bucur mult că mi-ai pus aceste întrebări. Tonul lor este puţin deznădăjduit, trădează o stare de încordare, o stare de nesiguranţă. Mulţi credincioşi trec prin astfel de momente, care pentru mulţi constituie apusul vieţii duhovniceşti. Mai exact, sunt momentele în care viaţa creştină devine rutină. E greu, nu mai sunt modele, ispitele sunt mari, şi atunci omul îşi recunoaşte înfrângerea: predă armele. În viaţa lui apare o schimbare profundă: îndoiala în lucrarea lui Dumnezeu, Care ar fi trebuit să îi întindă o mână de ajutor pentru a nu se lăsa acoperit de noroiul acestei lumi, se transformă în îndoială în existenţa lui Dumnezeu. Reacţiile sunt foarte variate. Unii se rup cu totul de Biserică, aruncându-se cu disperare în braţele ispititoare ale diavolului, alţii duc o viaţă creştină formală, de suprafaţă, în care combină faptele luminii cu faptele întunericului. Şocul este mare: o persoană care cu câteva zile mai înainte părea a fi un model de evlavie face fapte care trădează lipsa credinţei. Încep prin a spune, nu fără oarecare strângere de inimă, că am trecut eu însumi prin acest iad al deznădejdii. Şi nu numai o dată, ci de mai multe ori. Când am încercat să analizez momentele de cădere pe care le-am avut în perioada care a început de la prima mea spovedanie, mi-am dat seama

---

[4] Acest răspuns a fost scris pentru a fi postat pe site-ul personal www.danionvasile.ro. M-am decis totuşi să îl tipăresc ca anexă a parafrazelor la *Pateric*. Cred că învăţătura teoretică privitoare la modul în care trebuie să ne lăsăm modelaţi de cărţile duhovniceşti, pe care am încercat să o creionez aici, îşi are o bună exemplificare în conţinutul volumului de faţă. Sunt conştient de faptul că este nevoie de o abordare mai amplă a acestui subiect, nu de un simplu răspuns epistolar. Oricum, nădăjduiesc că Dumnezeu mă va ajuta să scriu o carte numai despre această *învăţătură teoretică*.

că cele mai multe căderi au avut la bază mândria sau deznădejdea. E greu de spus care cauză a fost dominantă. Dar părerea mea este că mai mult m-a vătămat deznădejdea decât mândria. Sau mai bine zis am simțit mult mai clar cum mă vatămă deznădejdea. Pricina principală a fost faptul că am fost dezamăgit de oameni - preoți sau mireni - pe care îi consideram modele duhovniceşti şi de oameni pe care, deşi nu îi consideram repere pentru mine, totuşi îi ştiam oameni cu credință în Dumnezeu. Nu îmi făcusem idoli din ei, deci nu pot spune că m-a vătămat o apreciere exagerată a lor. M-a durut însă să descopăr că şi între creştini sunt unii care una spun şi alta fac. La multe spovedanii mi-am agasat duhovnicul repetându-i că i-am judecat pe alții. Mă simțeam ca un copac aplecat de vânturi. Dar în urma spovedaniei am înțeles cât de greşită era raportarea mea la ceilalți.

Îți voi scrie câteva cuvinte nu pentru că aş avea sentimentul că am depăşit definitiv starea de deznădejde pe care mi-o pot provoca anumite căderi ale altora. Încă simt că sunt pe un teren minat. Dar îți scriu mai ales pentru că în urma spovedaniilor şi a convorbirilor cu mari duhovnici am înțeles că nu trebuie să mă las pradă deznădejdii atunci când un creştin considerat de mine şi de alții drept model cade în păcat. Mi-am dat seama că dacă mă voi uita la căderile mele nu voi mai avea timp să le judec pe ale altora. Trecerea a fost de la judecarea altora la propria judecare. Mărturisesc că îmi e mult mai greu să îmi rabd neputințele şi patimile mele decât să le judec pe ale altora. Mă apasă faptul că eu însumi nu trăiesc aşa cum mi-aş dori să trăiesc, că nu găsesc în mine virtuțile pe care înainte mă mâhneam dacă nu le găseam la alții. Dar nu despre asta vreau să îți scriu. Vreau să îți scriu despre „jumătatea plină a paharului".

Modele adevărate există. Dacă nu am ştiut să le găsesc de la început este pentru că, având dinți de lapte, puteam fi păcălit uşor. Îmi dau seama că la începutul drumului duhovnicesc există nişte ispite standard, în care cad mulți. Una dintre ele este tocmai raportarea la nişte modele greşite. Dar Dumnezeu îl ajută pe începător să depăşească decepția provocată de căderile celor pe care şi-i alesese ca modele. Cu trecerea timpului, sporind în viața duhovnicească, fostul începător începe să sesizeze criteriile după care trebuie deosebite adevăratele modele duhovniceşti.

Am început a-ți scrie această scrisoare spunându-ți că mă bucur că ți-ai pus anumite întrebări legate de posibilitatea unei supraviețuiri creştine într-o lume din ce în ce mai păgână. Nu ți-am explicat ce anume mă bucura, deşi tonul tău trăda nesiguranță şi îndoială. M-a bucurat tocmai faptul că ai avut puterea de a nu ceda presiunii la care te supune mediul în care trăieşti, mediu care încearcă să sufoce orice urmă de credință creştină. Mai precis, încearcă să transforme învățătura creştină într-o înțelepciune moralizatoare plină de înțelepciunea lumii acesteia, furând creştinilor viața în Hristos.

Tu ai avut puterea să întrebi, deşi observi că este aproape imposibil să duci o viață creştină. Întrebarea ta se aseamănă S.O.S.- urilor trimise de o navă care este pe cale de a naufragia. De aici începe adevărata viață creştină: când eşti conştient de haosul care te înconjoară, când eşti conştient de faptul că există din ce în ce mai puțini creştini adevărați. Părintele Serafim Rose întreba odată: „Ştiți ce s-ar întâmpla dacă Hristos ar umbla astăzi prin lume? Probabil că L-ar interna într-un spital de nebuni şi L-ar droga cu tot felul de medicamente. Lumea L-ar răstigni şi acum, la fel cum a făcut-o acum două mii de ani. […] Spunem că trăim într-o societate creştină, dar de fapt nu este adevărat; trăim într-o societate care este mult mai păgână, mai urâtoare de Hristos decât este lumea în care a trăit odinioară Hristos". Şi atunci, ce fel de modele ne poate oferi această societate?

Răsturnăm puțin întrebarea: oare Hristos, Cel care a promis că va fi alături de creştini până la sfârşitul veacurilor, ne lasă singuri? Oare ne-a părăsit? Dacă ne-a părăsit, atunci a fost un mincinos şi toată credința creştină este minciună. Dar Hristos, Fiul lui Dumnezeu, nu are cum să ne părăsească. Până la sfârşitul lumii El va întinde mâna Sa fiecăruia dintre cei care vor să se mântuiască. Da, să recunoaştem că prin

puterile noastre nu putem rezista. Puterile noastre ar fi repede înfrânte de oştile întunericului. Dar, dacă suntem creştini, nu suntem ai noştri. Suntem ai lui Hristos, şi El ne va da putere să biruim. Pentru a dobândi Împărăția Cerurilor.

a) Mântuire sau sfințenie

„Vrei să te mântuieşti?” La această întrebare aproape toți cei care au primit Botezul răspund afirmativ. Excepție fac numai cei care s-au lepădat de credință, sau unii care şi-au pierdut mințile ori sunt posedați de diavol.

„Vrei să te sfințeşti?” La această întrebare numai un număr foarte mic de creştini dau acelaşi răspuns afirmativ. Puțini răspund *nu* din smerenie, dar majoritatea răspund *nu* cât se poate de sincer. Chiar dacă şi-ar pune întrebarea retoric: „Oare vreau să mă sfințesc?”, răspunsul ar fi la fel de categoric: „Nu”.

Cum se justifică deosebirea dintre cele două răspunsuri? Simplu: creştinul din zilele noastre vrea să se mântuiască, dar face tot posibilul pentru a micşora ecoul credinței creştine în propria viață. El spune: „Da, vreau să mă mântuiesc. Chiar dacă nu trăiesc aşa cum trebuie, poate că Dumnezeu mă va mântui. În marea Sa milă, nu are cum să mă piardă. Ar însemna că i-ar pierde pe toți cei care sunt mai păcătoşi decât mine. Şi nu cred că o va face”.

Dar ideea aceasta se înrudeşte cu învățătura eretică a apocatastazei, conform căreia Dumnezeu, în marea iubire pentru creația Sa, până la urmă o să îi mântuiască pe toți oamenii, şi chiar şi pe draci: „Cum ar putea Dumnezeu să Se bucure văzând că unii trăiesc în întuneric? Nu, va găsi El o cale de mântuire”. Luminați de Dumnezeu, Sfinții Părinți au mărturisit că învățătura despre apocatastază este o născocire eretică. Iadul este veşnic, iar cei care după o viață păcătoasă au murit fără să se pocăiască vor rămâne veşnic în el. Nu pentru că Dumnezeu este aspru judecător, ci pentru că ei înşişi au fugit în toată viața lor de lumină, de Hristos, lumina lumii, Care îi chema la mântuire.

Creştinul zilelor noastre vrea o mântuire care să fie pur şi simplu un cadou de la Dumnezeu, nu o cunună pentru o viață evlavioasă. Dacă se poate, el preferă să ducă aici o viață căldicică, iar dincolo să se desfăteze de bucuriile cereşti. De ce nu vrea să se sfințească? Pentru că sfințirea înseamnă jertfă, înseamnă nevoință, înseamnă renunțarea la iubirea de sine. O exemplificare foarte clară a acestei alegeri, a cărei deviză este „mântuire fără sfințire”, ne este oferită de mulțimea de creştini care se înghesuie la spovedanie în prima şi ultima săptămână din postul Crăciunului sau cel al Sfintelor Paşti.

Se spovedesc la repezeală, ascund unele păcate la spovedanie, dar îşi ating scopul: se împărtăşesc cu Sfintele Taine. De ce nu se spovedesc cum trebuie? Pentru că le este teamă să nu fie opriți de la împărtăşanie. Ei consideră că important este să se împărtăşească, nu să îşi curățească sufletele prin spovedanie. Dar Hristos nu vine în inimile care nu au fost curățite prin pocăință. Nimeni nu Îl poate forța pe Hristos să Se sălăşluiască într-o inimă plină de păcate şi de iubire de sine.

Să ne dăm seama că în măsura în care nu vrem să ne sfințim fugim de Hristos şi de mântuire. Şi, dacă facem faptele întunericului, nu ne vom putea bucura de lumină…

b) Nevoia de modele

În momentul în care cineva descoperă adevărul şi frumusețea credinței creştine, mai bine zis din momentul în care începe să descopere acest adevăr şi această frumusețe (această descoperire neavând un punct terminus în această viață), simte nevoia unor modele vii, unor exemple de virtute care să fie o adeverire a credinței creştine.

Sfinții Apostoli au fost primele icoane vii pentru Biserica întemeiată la Cincizecime. Ei, care în vremea pătimirii Mântuitorului Îl părăsiseră, fiind copleşiţi de frică (singurul care a fost de faţă la răstignire fiind Sfântul Apostol Ioan), după învierea Mântuitorului, şi mai ales după primirea Duhului Sfânt pogorât la Cincizecime, s-au schimbat în întregime. Ce a însemnat pogorârea Sfântului Duh? Transformarea unor oameni şovăielnici, unor oameni slabi, în oameni puternici. Sfântul Apostol Petru, cel care se lepădase de trei ori de Hristos, a devenit un neînfricat mărturisitor al credinţei în Hristos. Schimbarea care avusese loc în sufletul său era pentru iudeii care auziseră de lepădarea lui o dovadă în plus a faptului că Hristos a venit în lume ca să îl înnoiască pe om, să îi arate calea de a se lepăda de omul cel vechi, pătimaş, iubitor de sine şi şovăitor în a urma Legea dumnezeiască, într-un om nou, într-un om jertfelnic, virtuos, iubitor de Dumnezeu şi de aproapele.

(Când m-am hotărât să răspund în scris la întrebările tale, aş fi vrut să scriu pur şi simplu cum văd lucrurile. Adică aşa cum ţi-aş fi răspuns la conferinţă, dacă timpul mi-ar fi permis. Fără să folosesc citate din scrierile duhovniceşti. Dar mi-am dat seama că este mai folositor pentru tine să îţi reproduc anumite cuvinte care m-au impresionat şi pe mine. Am recitit acum un text al Cuviosului părinte Justin Popovici despre Vieţile Sfinţilor, şi propoziţia pe care am introdus-o ca motto acestei scrisori m-a convins să schimb puţin cuprinsul răspunsului meu.)

Iată ce zice Avva Justin Popovici, ucenicul şi urmaşul Sfântului Nicolae Velimirovici: „Ce sunt *Faptele Apostolilor*? Ele sunt fapte ale lui Hristos sau şi mai bine spus apostolii lucrează aceste fapte prin Hristos, Care se află în ei şi lucrează prin ei. Şi ce sunt vieţile tuturor credincioşilor următori ai lui Hristos şi care se perpetuează prin ei cu ajutorul Sfintelor Taine şi ale sfintelor virtuţi? Şi ce sunt *Vieţile Sfinţilor*? Ele nu sunt nimic altceva decât un anume fel de continuare a *Faptelor Apostolilor*. În ei se află aceeaşi Evanghelie, aceeaşi viaţă, aceeaşi credinţă, aceeaşi veşnicie, aceeaşi «putere de Sus», Acelaşi Dumnezeu şi Domn. Fiindcă *Iisus Hristos, ieri şi azi şi în veci, este acelaşi* (Evrei 13, 8). Acelaşi pentru toţi oamenii din toate timpurile, împărtăşind aceleaşi daruri şi aceleaşi energii dumnezeieşti tuturor celor ce cred în El. Această perpetuare a tuturor energiilor divine, de viaţă dătătoare, în Biserica lui Hristos, din veac în veac şi din generaţie în generaţie, constituie într-adevăr Sfânta Tradiţie vie".

Aceste cuvinte mi se par extraordinare. Dau mărturie despre faptul că Hristos este viu în sfinţi, că viaţa creştină nu este o utopie. Sfinţii sunt într-un fel icoane vii ale lui Hristos. Aceasta nu înseamnă o nimicire a personalităţii, o anulare a unicităţii fiecărei persoane, o ştergere a peceţii proprii prin care nu există două persoane identice. Dimpotrivă, sfinţenia este împlinirea adevărată a persoanei; ea nu este condiţionată decât de părăsirea iubirii de sine, de părăsirea mândriei şi a vieţii păcătoase. Sfinţii sunt florile udate de dragostea lui Dumnezeu. Oricât de frumoase ar fi florile sufletelor celor care refuză sfinţenia, se ofilesc.

Modelul absolut al oricărui creştin este Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Care S-a făcut om pentru mântuirea noastră. Numai că, din cauza micimii noastre sufleteşti, de multe ori nu suntem în stare să înţelegem acest model. Cădem în ispita de a considera exemplul Său doar un model teoretic, nu şi practic. „El era Dumnezeu-om, nu putem să ne raportăm la El..."

Dar Fiul lui Dumnezeu S-a făcut om tocmai pentru ca noi să ne raportăm la modelul de viaţă pe care ni l-a propus. Totuşi, ne este mai uşor să înţelegem modelul pe care ni-l oferă Hristos raportându-ne la icoanele vii ale lui Hristos, la sfinţi. Citind Vieţile lor, vedem că aceştia au trecut prin ispite, prin încercări mai apropiate de cele prin care trecem noi. Ne este mult mai uşor chiar să înţelegem chemarea Evangheliei citind vieţile unor sfinţi sau cuvioşi care au trăit în vremuri apropiate de ale noastre.

Unii creştini care au primit mucenicia în ultima prigoană pornită de înaintemergătorii lui Antihrist – e vorba de prigoana comunistă – au prins aripi în mărturisirea

lui Hristos abia după ce au aflat despre mucenicia unor alți mărturisitori (mireni, monahi sau clerici) care au știut să se împotrivească apostaziei. Hristos era același, Evanghelia era aceeași. Dar abia după ce au aflat modul în care oameni de lângă ei, cunoscuți sau necunoscuți, și-au pus sufletele pentru Hristos, acești mucenici au căpătat râvna de a mărturisi credința creștină cu prețul vieții.

Una este să îți pui întrebarea: „Cum ar reacționa un sfânt dacă s-ar afla în situația în care mă aflu eu?", și alta este ca răspunsul la această întrebare să fie clar. Ne putem pune o sumedenie de întrebări, și ne putem da o sumedenie de răspunsuri. Dar, atunci când răspunsul se află în fața noastră, ne este mult mai ușor să îl *asimilăm*. (Este adevărat însă că nu trebuie să interpunem o altă condiție obligatorie pentru dobândirea sfințeniei – mă refer la condiția de a avea modele vii. Dar nici nu trebuie să trecem cu vederea valoarea acestor modele.) O bună exemplificare a ideii pe care încerc să o rezum aici o aflăm în viețile marilor cuvioși care au întemeiat mănăstiri. În momentul în care faima acestor părinți a început să se răspândească, oameni care până atunci nu se gândiseră la călugărie au fost impresionați de ceea ce auzeau sau vedeau cu ochii lor. Și își doreau să lase lumea pentru a le urma exemplul. E greu de spus câți dintre viețuitorii care au umplut pustia Egiptului pentru a trăi lângă bătrânii *Patericului* ar fi avut curajul de a renunța la lume dacă nu ar fi avut modele vii de sfințenie. Unii, simțind chemarea dumnezeiască, ar fi făcut-o. Dar cred că alții, mai șovăitori, ar fi încercat să meargă pe calea mântuirii fără să părăsească vâltoarea lumii.

Un lucru ar trebui să fie clar: că așa cum părinții îi influențează pe copii mai mult prin propriul exemplu și mai puțin prin sfaturi, tot așa în viața duhovnicească contează mai mult exemplele de sfințenie decât grămada de sfaturi care pot fi aflate în cărți.

c) „Lipsa" modelelor

„Dar ce rost mai are să vorbim despre sfințenie? Vremea sfințeniei a trecut…" Acest slogan al civilizației contemporane lovește cu putere în sufletele celor care vor să facă primii pași pe calea credinței. „Da, cu sute de ani în urmă, când trăiau Sfinții Părinți, se puteau folosi oamenii de pilda lor, dar astăzi, când e atâta păcat, când nici preoții nu mai sunt modele de virtute pentru ceilalți, nu mai are rost să mai vorbim despre sfințenie…"

O primă observație: am auzit mulți oameni care au făcut această afirmație. Oameni simpli, de la țară, dar și oameni cu studii. În spatele cuvintelor lor auzeam de fapt un alt refren, care reflecta mai bine punctul lor de vedere: „În aceste vremuri de apostazie nu mai putem trăi creștinește. Trebuie să combinăm viața creștină cu compromisul. Nu avem ce face, trăim cum putem. Dumnezeu nu are de ce să ne osândească…". De fapt, oamenii dau vina pe lipsa modelelor pentru că ei înșiși nu au curajul și puterea de a rezista ispitelor care îi apasă.

Ne aflăm oare în fața unui cerc vicios, în care unii se plâng de lipsa modelelor, iar modele nu apar pentru că oamenii înșiși nu vor să trăiască în așa fel încât să poată fi modele pentru alții?

Cred că este mai important să îți atrag atenția asupra unui adevăr pe care îl observă cei care contestă faptul că în zilele noastre se mai poate duce o viață bineplăcută lui Dumnezeu. Este vorba de *fractura* provocată de lunga prigoană comunistă. Este adevărat că prigoana naște mucenici, iar sângele mucenicilor este sămânța care rodește spre folosul Bisericii într-un mod pe care prigonitorii nu și-l pot explica. De ce oare ultima prigoană nu a rodit mai mult? Sau cum se explică faptul că o prigoană în care mii și mii de mireni, de monahi și de clerici au murit mărturisindu-L pe Hristos nu a întărit Biserica?

Există voci care afirmă că ultima prigoană a întărit Biserica, dovada adusă în acest sens fiind numărul mare de oameni care au început să umple bisericile după ce prigoana s-a terminat şi s-a obţinut libertate religioasă. Alţii constată că, faţă de numărul total de locuitori ai unui sat sau ai unui oraş, numărul celor care merg la biserică este foarte mic, chiar dacă este mai mare decât al celor care o făceau în vreme de prigoană. Statisticile la care fac referire aceştia au o anumită marjă de eroare. Dar, ţinând seama şi de această posibilă eroare, ar trebui să ne dăm seama că ultima prigoană a slăbit Biserica.

Dacă atunci când i S-a arătat Sfântului Petru al Alexandriei, Hristos i-a spus că avea cămaşa ruptă de ereticul Arie, tot aşa dacă i S-ar arăta astăzi unui vrednic ierarh al Bisericii i-ar spune că înainte-mergătorii lui Antihrist care în prigoana comunistă au încercat să surpe Biserica I-au sfâşiat cămaşa.

Ce se întâmplă? Cum de prigoanele din primele veacuri ale Bisericii au întărit Biserica, iar ultima prigoană pare să o fi slăbit?

Un posibil răspuns este că diavolul a observat că, pe măsură ce îi prigoneşte mai tare pe mărturisitorii lui Hristos, poporul creştin îşi deschide inimile faţă de mărturia acestora. Mucenicii mureau din pricina chinurilor, dar înviau în inimile credincioşilor care îi vedeau jertfindu-se pentru Hristos. Înviau în inimile celor care aflau despre mucenicia lor. Aici este, poate, cheia eşecului de care au avut parte prigonitorii. Încercau să omoare cât mai mulţi creştini, încercau să îi omoare pe cei mai râvnitori creştini, dar cu cât omorau mai mulţi Biserica era mai puternică.

Diavolul a înţeles că atâta vreme cât mărturisitorii sunt iubiţi de popor nici o prigoană nu poate avea efectul pe care îl aşteaptă prigonitorii. Atunci a făcut tot ce i-a stat în putinţă pentru a-i separa pe mărturisitori de restul credincioşilor. Diavolul a luptat pe două planuri: unul era nimicirea credinţei, iar celălalt *exilarea* mărturisitorilor. Credinţa creştină nu poate fi nimicită. Până la sfârşitul lumii Biserica va rezista în faţa celor mai puternice atacuri. Pentru că Biserica nu este o instituţie omenească, este Însuşi Trupul lui Hristos. Dar, chiar dacă Biserica nu va putea fi îngenuncheată, totuşi cei slabi în credinţă cad în cursele vrăjmaşului. Apostazia a atins în secolul al XX-lea dimensiuni foarte mari. De frică, mulţi s-au lepădat de Hristos. Credinţa lor nu a rezistat examenului şi din creştini au devenit atei convinşi.

Procesul exilării mărturisitorilor s-a desfăşurat în acelaşi timp: mucenicii au fost batjocoriţi în fel şi chip, fiind consideraţi duşmani ai statului, duşmani ai progresului, duşmani ai civilizaţiei. Mesajul lor a fost deformat de prigonitori astfel încât oamenii să nu mai vadă în mucenici nişte prieteni ai lui Hristos care vor binele întregii lumi, ci nişte exaltaţi care sunt potrivnici bunului mers al societăţii. A reuşit acest experiment satanic sau nu? Putem spune că a reuşit. În vreme ce mirenii, preoţii şi monahii iubitori de Hristos înfundau temniţele şi mureau în chinuri, lumea făcea abstracţie de ei. Vârtejul lumii era atât de puternic încât numai familiile sau cunoscuţii mărturisitorilor aveau inimile strânse de durere pentru apropiaţii lor. Asta în cazurile în care diavolul nu reuşise să îi scoată pe mucenici din inimile rudelor şi prietenilor lor. Au fost femei care au divorţat pentru că aveau soţii închişi pentru Hristos. Au fost părinţi care şi-au uitat copiii pentru că aceştia nu acceptaseră să se închine fiarei roşii care propaga ateismul. Au fost copii cărora le-a fost ruşine că părinţii lor au murit în temniţe şi în deportări.

Mucenicii mureau în timp ce lumea îşi ducea viaţa ei în mod „normal". Diavolul ştergea cu un burete amintirea mucenicilor din inimile celorlalţi. Şi apoi, în dreptul fiecăruia, scria cuvântul *duşman*. Oamenii fugeau de mucenici, fugeau de mărturia lor. Şi astfel fugeau de Hristos.

Iată, fratele meu, un răspuns mult prea lung faţă de cel la care te aşteptai. Totuşi, cred că întrebările tale sunt nişte întrebări foarte importante, „de viaţă şi de moarte", nişte întrebări prea serioase pentru a primi nişte răspunsuri fugitive. Vorbindu-ţi despre prigoana comunistă par a mă îndepărta de întrebarea ta. Dar nu este deloc aşa. Te rog să ai răbdarea să citeşti până la capăt răspunsul meu, şi vei înţelege de ce dau atâtea detalii.

Trăim oare astăzi o acută lipsă de modele? Da. Şi, ca să înțelegem cum ieşim din acest impas, trebuie să înțelegem cum s-a ajuns aici. Nu afirm că lipsa modelelor se resimte numai acolo unde fiara comunistă a pornit prigoană contra Bisericii. Secolul XX a însemnat pentru întreaga lume creştină un secol al îndepărtării de Dumnezeu. Unii dintre *ucenicii* diavolului, şi anume acei intelectuali formatori de opinie care au scornit o sumedenie de învăţături potrivnice credinţei creştine, au reuşit să facă mai mult rău Bisericii decât toate prigoanele la un loc: ei i-au convins pe creştini să se lepede de bună-voie. Prezentând credinţa creştină ca fiind învechită, şi aducând argumente pretins *ştiinţifice* în favoarea teoriilor lor, aceşti duşmani ai lui Hristos au reuşit să pescuiască o mulţime de suflete. „A fi creştin înseamnă să fii rămas în urmă.” A fi creştin, ignorând *ştiinţa* invocată de aceştia, înseamnă să îţi asumi batjocura celorlalţi.

Poate că argumentul care a făcut cele mai multe victime a fost teoria evoluţionistă a lui Darwin: dacă „s-a demonstrat” că omul se trage din maimuţă, ce rost are să mai crezi într-un Dumnezeu despre Care Biserica învaţă că l-ar fi creat pe om?

Timpul a trecut, multe dintre dovezile oamenilor de ştiinţă evoluţionişti s-au dovedit falsuri murdare, dar totuşi victimele au rămas victime: doar puţini dintre cei care s-au lepădat de Hristos din pricina teoriei lui Darwin au avut puterea de a se pocăi şi de a redeveni fii ai Bisericii când au înţeles că fuseseră păcăliţi de nişte ipoteze fără nici o bază ştiinţifică (ca şi de anumite fosile contrafăcute, îmbinate în laborator, fosile care nu au aparţinut de fapt unei singure fiinţe vii).

Îţi voi scrie acum una dintre cele mai importante idei legate de răspunsul la întrebarea ta. Voi scrie despre ruperea lanţului duhovnicesc dintre generaţii. Acest subiect mă preocupă de multă vreme şi face parte dintre subiectele asupra cărora insist de multe ori în cărţile mele. Încerc nu doar să le comunic cititorilor o idee, ci chiar să le atrag atenţia asupra modului în care ideea respectivă se răsfrânge în viaţa lor şi în viaţa întregii societăţi.

Încep cu un exemplu care, deşi riscă să se banalizeze prin repetarea lui deasă, e mai clar decât multe argumente psihologice sau sociologice: vreme de sute de ani, fetele şi femeile creştine purtau fuste lungi. Astăzi fustele lungi sunt purtate numai la ocazii rare, sau numai pentru aţâţarea bărbatului căruia i se refuză dreptul de a se delecta admirând nişte picioare frumoase. (Este adevărat că sunt şi fete care poartă fuste lungi pentru că au picioare care, după criteriile standard, sunt considerate urâte; nu fac însă referire la situaţia lor). Nu am citit istoria vestimentaţiei şi nu pot da date foarte precise, dar un lucru este cert: fustele s-au scurtat mai mult în ultimul secol decât în întreg mileniul care l-a precedat.

Nu consider că femeia cu fustă lungă este neapărat sfântă, în timp ce cea cu fustă scurtă este neapărat desfrânată. Dar nu pot contesta faptul că scurtarea fustei a fost un ecou al tendinţei femeii de a stârni admiraţia bărbatului. Femeia, nemaivrând sau nemaifiind în stare să îl impresioneze pe bărbat prin virtuţile ei, a încercat să îl impresioneze prin frumuseţea ei fizică, pe care şi-a prezentat-o astfel încât să stârnească în bărbat pofta trupească. (Putem vorbi la fel de bine despre adâncimea decolteului sau despre celelalte iniţiative vestimentare care au rolul de a stârni *animalul* din bărbat; dar încerc să nu mă abat prea tare de la subiectul scrisorii de faţă.)

Nu cred că trebuie să mai dau alte exemple pentru a te lămuri: în ultima sută de ani au avut loc schimbări majore în mentalitatea oamenilor din cele mai diferite categorii sociale. Ritmul nu a fost acelaşi, coordonatele nu au fost aceleaşi, dar schimbarea a avut loc.

„Care e este problema?” m-ai putea întreba. Problema este că s-a pierdut continuitatea dintre generaţii. Conflictul dintre generaţii a existat de multă vreme şi s-a datorat pe de o parte lipsei de dispoziţie a generaţiei în vârstă de a înţelege aspiraţiile generaţiei tinere, iar pe de altă parte lipsei de dispoziţie a generaţiei tinere de a asculta şi de a înţelege temeiurile după care generaţia mai în vârstă şi-a fundamentat viaţa. Cu

toate acestea, dacă am cerceta lumea creştină de acum o mie de ani, ni s-ar părea că diferenţele dintre generaţii sunt imperceptibile. Apăreau probleme noi, apăreau anumite dispute. Dar aceste dispute erau rezolvate cu ajutorul reperelor pe care atât generaţia tânără cât şi cea bătrână le găseau în tradiţie, a cărei valoare nu o puneau la îndoială.

Făcând o comparaţie istorică puţin forţată, am putea spune că în secolul al VII-lea creştinii care aveau anumite dileme legate de cunoaşterea lui Dumnezeu şi a lumii le rezolvau raportându-se la ceea ce se ştia în secolul al VI-lea. Cei care au avut probleme în secolul al VIII-lea se raportau la cei din secolul al VII-lea, şi tot aşa până la schimbarea care a avut loc în secolul al XX-lea (după ce terenul fusese pregătit de Renaştere, de Reforma protestantă, de Marea Revoluţie Franceză; nu intrăm aici în amănunte).

Cert este că pentru creştinii din a doua parte a secolului XX a fost mult mai dificil să se raporteze la moştenirea duhovnicească primită de la înaintaşii lor din secolul al XIX-lea. Au apărut foarte multe probleme noi, şi pentru ele s-au găsit puţine răspunsuri potrivite. De ce? Pentru simplul fapt că s-a micşorat numărul celor dornici să ducă o viaţă sfântă. Numai ei ar fi putut da un răspuns care să poată sta împotriva înţelepciunii acestei lumi.

Dar, pe cât de mic a fost numărul celor ce ar fi putut să dea răspunsuri potrivite, care ar fi putut să îşi tragă seva din predania Sfinţilor Părinţi şi în acelaşi timp să îşi asume cultura vremii fără a se lăsa contaminaţi de duhul ei arianist, pe atât de mare a fost numărul celor care s-au grăbit să dea răspunsuri numai pentru a fi consideraţi *înţelepţi*, lideri de opinie ai unei mase lipsite de discernământ. S-au găsit destui semidocţi care, după ce au citit Sfânta Scriptură şi câteva scrieri ale Sfinţilor Părinţi, au considerat că au răspunsuri la toate întrebările. S-au găsit şi clerici care, neavând tăria de a recunoaşte că sunt depăşiţi de unele probleme, au ţinut morţiş să dea răspunsuri greşite. Oamenii au ţinut cont de aceste răspunsuri, dar, atunci când au aflat de la alţi clerici că răspunsurile erau greşite, s-au smintit. S-au găsit destui intelectuali care să cerceteze Ortodoxia numai la nivel raţional, fără a se lăsa modelaţi de vieţuirea în Biserică. Răspunsurile lor au avut o parte bună, păstrau în ele fărâme de adevăr. Dar atunci când adevărul este prezentat fragmentar îşi pierde din valoare.

Mediul creştin a fost de multe ori „virusat” de curente care, pentru o perioadă mai scurtă sau mai lungă de timp, au reuşit să îndepărteze atenţia creştinilor de la calea mântuirii. Şi, astfel, unii oameni care căutau adevărul l-au găsit amestecat cu minciuna, şi nu au ştiut să deosebească binele de rău.

Şi unde am ajuns astăzi? Am ajuns la o situaţie foarte tensionată. Ne aflăm într-o veritabilă criză de sfinţenie, într-o veritabilă criză de modele. A nega asta înseamnă a prefera să substituim sfinţenia cu diferite surogate modelate după înţelepciunea acestui veac.

d) Chipuri ale pierzaniei

„Şi în ce fel poate fi substituită sfinţenia de vreun surogat al acestui veac? Şi ce înţelegi prin sfinţenie?” aş fi simţit nevoia să te întreb dacă tu ai fost cel care mi-ai fi scris rândurile de mai sus.

Prin sfinţenie înţeleg răspunsul creştinului la chemarea lui Dumnezeu: *Fiţi sfinţi, pentru că Eu sunt sfânt*... (I Petru 1, 16). Creştinul adevărat trăieşte după voia lui Dumnezeu, lepădându-se de voia sa. Nu pune nimic mai presus de asta. Nu trebuie confundată lupta pentru dobândirea sfinţeniei cu lupta pentru dobândirea unui loc în calendarul bisericesc. O astfel de motivare ar fi cauzată de mândrie. Trebuie să dobândim sfinţenia pentru că ea nu este altceva decât dobândirea lui Hristos în inima noastră. Vedem că în Epistolele Noului Testament creştinii sunt numiţi sfinţi. Sfinţenia

este starea firească a oricărui creştin. Este adevărat că în ziua de astăzi prin sfinți îi înțelegem numai pe cei care au ajuns la mari măsuri de sfințenie. Dar riscăm să ne îndepărtăm de înțelegerea chemării pe care ne-a adresat-o Dumnezeu. Nu suntem toți chemați să ajungem la măsura Sfântului Ioan Evanghelistul, a Sfântului Antonie cel Mare sau a Sfântului Simeon Noul Teolog. Dar toți suntem chemați la sfințenie. Sfințenia nu este altceva decât pregustarea Împărăției Cerurilor.

Am încercat să fiu cât mai concis şi consider că parantezele pe care le-am făcut sau le voi mai face sunt necesare pentru a te ajuta să înțelegi un punct de vedere ancorat în adevăr. Am încercat să dau un răspuns ortodox la întrebările tale. Deşi sunt tânăr, cred că tinerețea nu este un impediment pentru a încerca să cunoşti învățătura Bisericii lui Hristos şi pentru a o mărturisi, dacă duhovnicul îți dă binecuvântare pentru aceasta. La conferință am refuzat să răspund la unele întrebări, pentru că am considerat că nu este potrivit să vorbesc despre lucruri prea înalte pentru mine. Aşa procedez şi în conferințe, şi când răspund la scrisori – vorbesc numai atunci când cunosc poziția ortodoxă şi când subiectul face parte din preocupările sau frământările mele. Acum, înainte de a-ți da să citeşti răspunsul meu, îl voi trimite câtorva preoți care să verifice ceea ce îți scriu. Asta mai uşurează din responsabilitatea pe care mi-o asum ori de câte ori încerc să mărturisesc adevărul.

În ce constă identificarea unor virtuți cu sfințenia? Şi care este legătura dintre sfințenie şi virtuți? Ca să îți răspund pe scurt, voi spune că în timp ce toți sfinții au avut virtuți, nu toți oamenii virtuoşi au dobândit sfințenia. Vedem că sfinții, sporind în diferite virtuți, în nevoință, în ajutorarea aproapelui, în rugăciune, L-au dobândit pe Dumnezeu. Căile lor au fost diferite – şi în cele din urmă ei au ajuns în rai în cete diferite (ceata sfinților mucenici, ceata sfinților doctori fără de arginți, …). Dar fiecare dintre ei a căutat înainte de toate ca printr-o virtute sau alta să facă voia lui Dumnezeu. Ei nu practicau virtutea de dragul virtuții, ci pentru ca prin ea să facă voia lui Dumnezeu.

„Chiar şi atunci când îşi ajutau aproapele?”

Da, chiar şi atunci. Pentru că pe aproapele lor îl vedeau ca pe fratele lor în Hristos. Nu slujirea aproapelui era cauza pentru care ei duceau o viață bineplăcută lui Dumnezeu, ci tocmai pentru că iubindu-L pe Dumnezeu îşi iubeau şi aproapele. Acest adevăr simplu era foarte clar cu vreme în urmă. Îl precizez, totuşi, pentru că astăzi situația s-a răsturnat.

Astăzi oamenii apreciază mai mult pe cineva care face fapte filantropice decât pe cineva care duce o viață duhovnicească. Astăzi oamenii sunt învățați să judece pe cineva după manifestări exterioare, iar nu după curăția sufletului său. O prințesă care face acte de caritate, dând bolnavilor sau săracilor mai puțin de un sfert din averea sa, chiar dacă trăieşte o viață păcătoasă, este privită cu mai multă simpatie decât o mamă care se luptă din greu să îşi crească copiii pe calea credinței, ferindu-i de influența unui tată bețiv.

Am făcut referire la situația în care virtutea ajutorării aproapelui este îngropată de un păcat. Această situație o regăsim deseori la VIP-urile zilei, fie ele din sfera politicii, a mass-mediei, a muzicii sau din alte domenii. Ba chiar vedem că acestor VIP-uri li se face reclamă pentru cea mai mică faptă de caritate pe care o fac. Chiar dacă uneori binefacerea este tăinuită vreme de ani de zile, până la urmă binefăcătorul sfârşeşte prin a primi aplauzele publicului; chiar dacă excepțiile există, totuşi sunt rare.

Țin să precizez că unii creştini, fascinați de personalitatea celor care fac astfel de acte filantropice, s-au lăsat contaminați de modul lor de viață: „important în viață este să faci cât mai mult bine altora; chiar dacă faci abstracție de poruncile lui Dumnezeu, Acesta este prea bun pentru a te pedepsi. Va pune pe un cântar faptele bune şi cele rele, şi te va ierta…”

Acest punct de vedere pleacă de la o premiză bună: Dumnezeu nu poate fi atât de absurd încât să țină seama numai de faptele rele ale oamenilor. El le vede şi pe cele

bune, şi le va pune în balanţă. Problema este că nu suntem noi în măsură să judecăm cât de greu atârnă binele şi răul pe care îl facem. Dumnezeu nu ne-a poruncit: „Faceţi mai mult bine decât rău, ca să vă mântuiţi!", ci ne-a spus să facem cele bune şi să fugim de cele rele, ca să nu ne pierdem mântuirea. Da, Dumnezeu cunoaşte şi binele pe care îl fac păcătoşii. Şi, dacă păcătoşii nu se pocăiesc de păcatele lor, Dumnezeu le va răsplăti binele în această viaţă; dar în cealaltă viaţă vor ajunge în iad, nu pentru că Dumnezeu e nedrept, ci pentru că ei înşişi au iubit întunericul păcatului şi nu L-au cunoscut pe El.

Sper că am reuşit să îţi explic în mare care este una dintre direcţiile în care creştinii de astăzi substituie sfinţenia printr-o virtute. În momentul în care separăm o virtute de celelalte, în momentul în care ne mulţumim să vedem cât am sporit într-o virtute trecând cu vederea celelalte virtuţi, ajungem la o virtute înşelătoare. Sfinţii Părinţi au scris de altfel despre faptul că o astfel de virtute ciuntită îşi pierde plata de la Dumnezeu, fiind *sufocată* de un păcat sau altul.

Al doilea mod în care sfinţenia este substituită de un surogat este mult mai gravă decât prima, când omul se mulţumea să caute să sporească într-o virtute sau alta: aici, sfinţenia este considerată ca neavând importanţă pentru viaţa omului, este considerată chiar o piedică pentru împlinirea personalităţii. Sfinţenia este considerată un mit, o vorbă goală, o viaţă de sclav care ascultă orbeşte poruncile lui Dumnezeu. Este considerată nimicire a libertăţii (când de fapt sfinţenia aduce adevărata libertate, scăpându-ne din lanţurile păcatului, ale iubirii de sine şi ale mândriei). Asistăm la o trecere progresivă înspre intoxicarea cu acest surogat. Primul, care prin valorile pe care le promova a reuşit să atragă susţinători, nu a fost de fapt decât o etapă a pregătirii oamenilor pentru primirea celui de-al doilea. A fost un drog mai uşor care l-a precedat pe cel mai puternic.

„Fii cool, fii sexy..." Sau: „ Trăieşte-ţi viaţa după propriile pofte...". Sau: „Bucură-te de libertate..." Devize pe care le întâlnim la tot pasul, atât direct, în reclamele de tot felul, cât şi indirect, în filme şi programe de divertisment, în ziare şi reviste care ne *răpesc* cu multă dexteritate timpul liber. Pur şi simplu tinerii de astăzi sunt mult mai preocupaţi să fie sexy decât să dobândească o virtute sau alta. Sau mai bine zis, ei vor să aibă *virtutea* de a fi sexy. Procesul răsturnării valorilor este în plină desfăşurare.

Da, oamenii de astăzi au drept modele personaje care, judecate prin prisma Evangheliei, îşi agonisesc osândă prin viaţa pe care o duc. Pentru că vorbim despre lipsa modelelor autentice, trebuia să fac neapărat referire la falsele modele, care din păcate au un număr mare de simpatizanţi.

Trebuie să ne fie foarte clar cui slujesc cei pe care ni-i alegem ca modele şi cei care au acaparat aprecierile noastre: lui Dumnezeu sau diavolului. Să ne gândim la marile staruri de televiziune care fac emisiuni de succes: cu ce rămân spectatorii după ce văd emisiunile lor? Cum au fost modelate inimile spectatorilor, în bine sau în rău? Cum ne modelează muzica celor pe care îi considerăm staruri? Oare ne stârneşte patimile sau nu? Şi dacă ni le stârneşte, suntem oare conştienţi de faptul că ascultând această muzică trecem printr-un proces de sinucidere lentă în plan duhovnicesc?

Şi oare care este atitudinea acestor VIP-uri faţă de credinţa ortodoxă? Unii sunt indiferenţi, alţii se declară revoltaţi de viziunea îngustă a Bisericii, care condamnă homosexualitatea, perversiunile sexuale şi alte *valori* ale lumii în care trăim. Alţii, foarte puţini la număr, se străduiesc să împace poruncile lui Dumnezeu cu viaţa fără Dumnezeu, şi oscilează între păcat şi o falsă pocăinţă.

Cred că nu greşesc dacă afirm că, pentru a nu-şi strica imaginea, cele mai multe VIP-uri nu se declară făţiş împotriva credinţei creştine: „E bună şi frumoasă credinţa asta, dar pentru alţii. Nu pentru noi. Nouă nu ni se potriveşte...".

Acesta este un alt refren pe care diavolul încearcă să ni-l întipărească în minte: „Credinţa creştină nu e potrivită pentru toţi...". Ca şi cum Hristos nu S-ar fi întrupat

pentru toți oamenii, ci numai pentru o parte. Cei care acceptă această idee vor găsi relativ uşor argumente pentru a afirma că nici lor nu li se potriveşte credința în Hristos. Numai că în viața spirituală nu putem să ne purtăm ca la magazinul de încălțăminte, unde încercăm mai multe perechi de pantofi şi vedem care e pe măsura noastră. În viața spirituală trebuie să vedem unde e adevărul. Şi, dacă înțelegem că adevărul se găseşte numai în Biserică, atunci ar trebui să încercăm să purtăm *pantoful* Ortodoxiei chiar dacă la început ni se pare prea strâmt sau prea larg; chiar şi dacă ne face bătături. În timp, ne vom da seama că pantoful s-a mulat exact pe forma piciorului nostru. Că era cel mai potrivit pantof…

Să ne gândim chiar la modelele creştine pe care le avem: oare nu cumva de multe ori confundăm un părinte cu studii înalte cu un părinte duhovnicesc? Doctoratul nu este un impediment pentru sfințire, dar de multe ori oamenii apreciază mai mult sfaturile unui părinte cu doctorat decât ale unui părinte care, deşi este sporit în virtute, nu este căutat de oameni pentru că nu a urmat un seminar teologic. (Sigur, este bine când studiile teologice sunt îmbinate cu o viețuire aleasă, modele în acest sens fiind părintele Dumitru Stăniloae sau avva Justin Popovici. Dar câți teologi se ridică la această măsură?)

Un preot care foloseşte în predică citate din scrierile Sfinților Părinți – şi este apreciat pentru vasta lui cultură şi orientarea sa „patristică" - are mai mult *succes* decât un părinte care se străduieşte să îi tragă de mână spre rai pe cei care îi păstoreşte, dar, deşi este mai sporit duhovniceşte decât cel dintâi şi se pricepe mai bine să călăuzească sufletele, nu are o cultură la fel de solidă.

Aş putea să trec la o altă categorie de false modele, şi să îi pomenesc pe preoții care, pentru că practică anumite tipuri de vrăjitorie (des întâlnită fiind *deschiderea cărții*), sunt considerați de către ucenicii lor aleşi ai lui Dumnezeu. Dar m-aş abate de la tema răspunsului pe care mă străduiesc să ți-l dau.

Aş mai putea vorbi totuşi despre o specie de false modele: este vorba de creştinii care duc o viață păcătoasă şi care îi smintesc pe cei care vin pentru prima dată la biserică. Aceştia îşi formează o idee greşită despre ceea ce înseamnă a fi creştin. Fiind lipsiți de discernământ, ei ajung la concluzia că viața creştină este frumoasă numai în teorie, că este imposibil să o pui în practică fără a o amesteca cu fapte păgâneşti. Şi astfel îi copiază în viețuire pe cei pe care i-au considerat drept modele. (Este greşită şi atitudinea celor care, atunci când au de ales între modele autentice şi false modele, din comoditate le aleg pe cele false. Dar ce să spunem despre cei care au de ales între două sau mai multe tipuri de modele false? Dacă Dumnezeu nu le-ar purta de grijă, ar fi *predestinați* să ducă o viață străină Evangheliei. Însă Dumnezeu poartă de grijă fiecărui om...)

Este greu să înțelegi cum ar trebui să fie un creştin când ai în fața ochilor numai oameni care nu s-au lăsat modelați de duhul Ortodoxiei. Şi mă refer nu numai la cei care trăiesc în păcate trupeşti, deşi nici numărul acestora nu este mic. Mă refer şi la cei care sunt plini de mândrie, considerându-se mai bineplăcuți lui Dumnezeu decât ceilalți. Mă refer la fățarnicii care se găsesc în număr mare în biserici, la cei care se pricep foarte bine să întocmească cele mai precise liste cu păcate pe care le săvârşesc alții, dar sunt prea atenți la păcatele altora pentru a-şi vedea propriile păcate.

În capitolul 25 al Evangheliei Sfântului Marcu stă scris: *A vorbit Iisus mulțimilor şi ucenicilor Săi, zicând: Cărturarii şi fariseii au şezut în scaunul lui Moise; deci toate câte vă vor zice vouă, faceți-le şi păziți-le; dar după faptele lor nu faceți, că ei zic, dar nu fac. Că leagă sarcini grele şi cu anevoie de purtat şi le pun pe umerii oamenilor, iar ei nici cu degetul nu voiesc să le mişte. […] Vai vouă, cărturarilor şi fariseilor fățarnici! Că înconjurați marea şi uscatul ca să faceți un ucenic, şi dacă l-ați făcut, îl faceți fiu al gheenei şi îndoit decât voi. […] Vai vouă, cărturarilor şi fariseilor fățarnici! Că dați zeciuială din izmă, din mărar şi din chimen, dar ați lăsat părțile mai*

grele ale Legii: judecata, mila şi credinţa; pe acestea trebuia să le faceţi şi pe acelea să nu le lăsaţi. Călăuze oarbe care strecuraţi ţânţarul şi înghiţiţi cămila! Vai vouă, cărturarilor şi fariseilor făţarnici! Că voi curăţiţi partea din afară a paharului şi a blidului, iar înăuntru sunt pline de răpire şi de lăcomie. Fariseule orb! Curăţă întâi partea dinăuntru a paharului şi a blidului, ca să fie curată şi cea dinafară. Vai vouă, cărturarilor şi fariseilor făţarnici! Că semănaţi cu mormintele cele văruite, care pe dinafară se arată frumoase, înăuntru însă sunt pline de oase de morţi şi de toată necurăţia. Aşa şi voi, pe din afară vă arătaţi drepţi oamenilor, înăuntru însă sunteţi plini de făţărnicie şi de fărădelege.

Nu cred că mai este nevoie să îţi dau alte detalii despre făţarnicii care „poluează" atmosfera duhovnicească în multe parohii, smintindu-i pe cei care vor să facă primii paşi pe calea credinţei. Le ştii şi fără să ţi le spun eu.

Aş mai fi vrut să îţi scriu multe lucruri, dar abia aştept să îţi vorbesc despre modul în care putem descoperi adevăratele modele. Aşa că voi enumera pur şi simplu câteva idei pe care nu vreau să le trec cu vederea:

• Modernismul a facilitat promovarea falselor modele: un creştin care cunoaşte bine problemele lumii în care trăieşte, un creştin care este la curent cu politica, economia şi cultura zilelor noastre, chiar dacă nu se spovedeşte şi nu se împărtăşeşte, va primi mai multă atenţie decât un creştin care, ocupându-se mai mult de lupta cu propriile patimi şi de urcuşul duhovnicesc, nu şi-a împrăştiat mintea în toate direcţiile. Iarăşi m-ai putea întreba: „Cele două, adică cunoaşterea lumii în care trăim şi cunoaşterea lui Dumnezeu, sunt chiar atât de diferite? Oare nu poate cineva să le aibă pe amândouă?". Întrebarea e bună, dar răspunsul nu cred că te va mulţumi: ba da, poate cineva să le aibă pe amândouă, numai că de multe ori cei care vor să ajungă aici au o cunoaştere superficială a vieţii ortodoxe. Cred că dacă au citit câteva cărţi, dacă au ţinut câteva posturi, L-au dobândit pe Dumnezeu. Nu spun că neapărat spovedania şi împărtăşania sunt dovezi de necontestat ale sănătăţii sufleteşti – mai nou, unii intelectuali se spovedesc şi se împărtăşesc tocmai pentru a dovedi celorlalţi cât de credincioşi sunt; numai că spovedania şi împărtăşania trebuie făcute pentru Dumnezeu, nu pentru ochii lumii. Nu te poţi uni cu Hristos pentru câteva momente, doar pentru a face o poză de grup cu prietenii din parohie…

• Trebuie să avem mare grijă când apreciem acele personalităţi ortodoxe, preoţi sau mireni, care sunt *în graţiile* mass-mediei. Oare cum ar putea mass-media, care promovează atâta păcat, atâta desfrâu şi atâta violenţă, atâta apostazie şi vrăjitorie, să îi primească pe adevăraţii mărturisitori ai lui Hristos? De ce ar face-o?

De obicei nu o face. Iar când o face, în cazuri foarte rare, motivul este dorinţa de a-şi mări credibilitatea. „Uite, la televizor sunt şi emisiuni religioase", spune un creştin, şi după ce vede jumătate de oră de discuţii care nu au legătură directă cu urcuşul duhovnicesc mai stă două ore să vadă ştiri, emisiuni cu animale sau programe de divertisment. („Ce e rău în asta?" Chiar numai faptul că răpesc timpul pe care creştinii l-ar putea folosi mai bine ar trebui să fie o explicaţie suficientă.)

„Uite, revista cutare are un articol interesant despre marii duhovnici din Moldova…", spune altul, şi după ce citeşte articolul despre marii duhovnici citeşte şi două articole despre horoscop şi despre *doctorii* radiestezişti.

Să ne dăm seama că mass-media nu poate fi sinucigaşă: nu poate promova modele duhovniceşti autentice, care ar nega înţelepciunea acestei lumi şi deşertăciunile sale. Ea promovează mai ales personalităţile „ortodoxe" care au pactizat cu această înţelepciune (discursul acestora, despre subiecte neutre, care nu au nimic în comun cu problemele duhovniceşti ale vieţii de zi cu zi, neconvingându-l pe cititorul sau pe privitorul căldicel - care stă cu un picior în biserică şi cu altul în arena de kick-boxing, în cluburi de noapte sau în alte spaţii la fel de *binecuvântate* – să pună început bun mântuirii).

• Între falsele modele se află şi cei care au prea multă râvnă duhovnicească: de la prea multă râvnă cad în mândrie sau, primejduindu-şi sănătatea, ajung chiar pe patul de spital – uneori chiar la psihiatrie. Din exces de zel nu țin seama de *dinții de lapte* pe care îi au şi, hrănindu-se cu hrană prea tare pentru ei, ajung în impas. Numai un duhovnic iscusit i-ar putea ajuta să nu cadă în prăpastie. (Unii s-au ținut cu dinții de scrierile Sfinților Părinți, fără a se împărtăşi însă din duhul acestor sfinți, şi au ajuns în primejdia de a se lepăda chiar de credința creştină.) Dacă este uşor să nu iei drept model pe un creştin lipsit de râvnă, pe unul care duce o viață comodă, lipsită de nevoință, este mult mai dificil să ai discernământul de a nu lua drept model nici pe cineva care are râvnă lipsită de dreaptă socoteală.

• Există creştini care aleg aşa-numita călugărie albă, trăind în lume în curăție, fără a se căsători. Unii dintre aceştia însă refuză familia din motive neîntemeiate şi, disprețuind familia, cad sub osânda Sfintelor Sinoade. Ei afirmă că în viața de familie este cu neputință să dobândeşti harul lui Dumnezeu, ca şi cum acest har ar ocoli familia. Cei care se lasă păcăliți de părerile acestora sunt impresionați de nevoința sau de viața de rugăciune prin care falşii *călugării albi* ies în evidență. Numai că adevărații călugări albi nu disprețuiesc niciodată familia şi nici nu se laudă cu nevoințele lor. Ci fac tot ce le stă în putință pentru a-i convinge pe cei căsătoriți că şi drumul familiei este un drum la al cărui capăt se află raiul.

• Cei care vor să fie modele, dar sunt false modele, pot fi identificați şi datorită mândriei lor. Fie că fac o nevoință sau alta, ei pun mai presus propriul efort decât ajutorul primit de la Dumnezeu. Chiar dacă spun cu falsă smerenie: „Domnul m-a ajutat să postesc atât", ei sunt plini de o demonică iubire de sine. Adevăratul model nu caută să iasă în evidență cu nimic, caută doar să facă voia lui Dumnezeu; şi atunci când, din rânduială dumnezeiască, este chemat să fie povățuitor pentru alții, nu o face cu mândrie, ca şi cum ar fi fost vrednic de aşa ceva, ci cu smerenie, avându-şi păcatele înaintea ochilor.

Iată, dar, că după o călătorie lungă, prea lungă poate, am ajuns şi la miezul problemei.

e) Despre aflarea modelelor duhovniceşti

Îți scriam în prima parte a acestei scrisori că este greu pentru un creştin să se raporteze numai la modelul absolut care este Hristos, Dumnezeu - Omul. Dar, într-o măsură mai mică sau mai mare, Hristos este modelul principal al fiecărui creştin. El este Calea, Adevărul şi Viața noastră. Spre El sunt îndreptate inimile şi cugetele noastre. Oricât am fi de slabi în viața duhovnicească, inimile noastre nu se îndreaptă mai întâi spre vreun alt model de sfânt sau de sfântă. Ci se îndreaptă spre El. Câtă vreme centrul viețuirii noastre duhovniceşti este Hristos, suntem pe drumul cel bun. Câtă vreme înlocuim acest model suprem cu oricare altul ne îndepărtăm de calea cea dreaptă. Sfinții au fost icoane ale lui Hristos. Dar aceste icoane nu pot zugrăvi deplinătatea măreției lui Hristos. În momentul în care ne alegem un alt model duhovnicesc riscăm să fracturăm viața noastră duhovnicească. „Dar oare nu au fost atâția părinți care râvneau să urmeze marilor sfinți ai Bisericii?" Ba da, numai că doreau să le urmeze pilda pentru a-L urma de fapt pe Hristos. Nici o nevoință în sine nu aduce sfințenia. Poți fi cel mai mare postitor, poți păstra tăcerea în toate zilele vieții tale, şi poți rămâne fără plată.

Acum vreau doar să insist puțin asupra importanței înțelegerii datoriei noastre de a avea inimile îndreptate spre Hristos. El nu ne-a învățat numai prin cuvinte ce înseamnă

smerenia, ce înseamnă iubirea; El ne-a învățat prin faptele Sale că aceste virtuți nu trebuie să rămână la nivelul de vorbe goale, ci trebuie puse în practică.

Creştinul trebuie să păstreze în inima sa pilda vie a vieții lui Hristos. De mare ajutor este înțelegerea faptului că Hristos este alături de fiecare dintre creştinii care duc lupta cea bună a mântuirii. În momente de impas, creştinul se roagă la Dumnezeu să primească ajutorul de care are nevoie, se roagă să fie luminat să facă ceea ce trebuie. Creştinul nu crede în sine. Toată nădejdea sa este îndreptată spre Dumnezeu. Rugăciunea nu substituie nevoia firească a sufletului de a avea repere în fiecare moment al vieții. Dimpotrivă. Sunt momente în care creştinul ştie foarte bine ce ar trebui să facă, dar nu face. Lupta cu păcatul nu se poate asemăna sub toate aspectele rezolvării unei probleme de matematică. Acolo dacă ştii care este soluția, problema este rezolvată. În războiul duhovnicesc de multe ori ştim ce trebuie să facem, dar ne lipseşte puterea de a face binele. Pentru că inimile noastre se lasă uşor amăgite de dulceața păcatului. Este, deci nevoie de multă tărie sufletească. Şi rugăciunea picură în suflet această tărie.

Frate al meu, îți voi scrie acum despre modelele vii pe care ar trebui să le găsim, pentru că găsirea acestora ne-ar da un impuls puternic de a le urma în virtute. Încep oarecum mai brusc, dându-ți două exemple de oameni care şi-au pus amprenta asupra urcuşului meu duhovnicesc. Unul dintre ei îmi este prieten, şi – deşi nu îi voi da numele – sunt sigur că se va simți stânjenit dacă va vedea că am scris despre el. Asta pentru că orice model adevărat este model nu pentru că a vrut să fie lăudat de ceilalți, ci pentru că s-a străduit să Îl urmeze pe Hristos.

Veneam de la o slujbă în Postul Mare. Precum ştii, atunci rugăciunea Sfântului Efrem Sirul - „Doamne şi stăpânul vieții mele…” este însoțită de închinăciuni şi metanii. La biserica la care fusesem eu, slujba se terminase mai repede. Şi în drum spre casă m-am mai oprit pe la altă biserică, pentru că vroiam să discut ceva cu un preot. Intrând în biserică, am văzut că slujba nu se terminase. Când s-a zis rugăciunea Sfântului Efrem, m-am gândit că nu mai are rost să fac încă o dată metanii, pentru că făcusem în timpul slujbei la care asistasem în întregime. Dar atunci l-am văzut pe prietenul meu, care avea în brațe pe unul dintre copilaşii săi, cum făcea metanii cu copilul în brațe. Imaginea este de *Pateric*. Să vezi un tată cum se apleacă, ținându-se cu o mână de pământ şi cu cealaltă ținând copilul cu grijă, e ieşit din comun. M-a impresionat seninătatea cu care tatăl făcea această nevoință – o făcea ca şi cum ar fi cel mai normal lucru din lume. Ştiu că cineva ar fi putut comenta: „Dar dacă scăpa copilul? Oare Dumnezeu e chiar atât de absurd încât să le ceară părinților să facă metanii cu copiii în brațe?”. Nu, evident că nu. Nu există nici un canon şi nici o pravilă care să ceară aşa ceva. Dar în acelaşi timp nu există nici un canon şi nici o pravilă care să sufoce dragostea credincioşilor față de Dumnezeu. Prietenul meu făcea ce făcea din dragoste. Îl iubea (şi Îl iubeşte) pe Dumnezeu şi nu vroia să renunțe la metanii doar pentru că avea un copil în brațe.

Nu recomand nici unui părinte să facă metanii ținându-şi copilul într-o poziție de *gimnastică*, poziție care ar putea fi periculoasă. Dar recomand fiecărui creştin să fie foarte sincer cu sine însuşi şi să nu se lenevească a face tot ce trebuie pentru a-L dobândi pe Dumnezeu. Dumnezeu nu Se sălăşluieşte în inimile celor leneşi, ale celor comozi, ale celor care caută argumente pentru a-şi uşura cât mai mult crucea.

Eu însumi m-am simțit mustrat de jertfa prietenului meu. Am făcut încă o dată metaniile, împreună cu ceilalți, până la sfârşitul slujbei. Dar asta, evident, nu a fost mare lucru. De multe ori, însă, fiind pus să aleg între două variante, una mai uşoară şi alta mai grea - dar aducătoare de roade duhovniceşti - mi-am adus aminte de prietenul meu. Şi îl pomenesc la rugăciune, ca Dumnezeu să îi dea puterea să fie un model pentru ceilalți până la sfârşitul vieții sale.

Un alt exemplu care m-a impresionat a fost cel al unui tânăr de o vârstă apropiată de a mea, pe care l-am cunoscut la mănăstirea Clocociov, care era plină de pelerinii

veniți să se spovedească la părintele ieromonah Visarion. Camera în care stăteam era mică, şi în ea mirosea foarte urât. Nu contează motivul. Eu abia puteam să mai respir. Mă simțeam foarte rău şi mă gândeam să mă întorc la Bucureşti. Dar, când au început discuțiile în cameră, am auzit un lucru care m-a impresionat atât de tare încât m-am hotărât să rămân. Tânărul despre care vreau să îți vorbesc fusese campion național de judo. Duhovnicul său – parcă tocmai părintele Visarion – îi îngăduise să practice judo până în momentul în care a devenit cel mai bun din țară la categoria lui. Şi, după ce a câştigat titlul, părintele i-a cerut să renunțe. Adică să renunțe la campionatul internațional. Şi tânărul a făcut ascultare. Faptul că atunci vicecampionul României a ajuns vicecampion internațional (nu mai țin minte exact, dar parcă era vorba chiar de campionatul mondial), arată că, dacă tânărul nostru (care îl învinsese pe vicecampionul României) nu făcea ascultare de duhovnicul său, ar fi avut mari şanse să devină cel puțin vicecampion la competiția internațională. Şi cât efort făcuse să devină campion național… Îmi povestea de antrenamentele epuizante (şi îl ascultam cu interes pentru că eu însumi am făcut sport de performanță) şi mă tot miram cât de mare a fost jertfa lui. La început m-am mirat că duhovnicul îl lăsase să practice judo (sport care poate fi vătămător nu numai fizic), dar până la urmă m-am gândit că duhovnicul a vrut să îi încerce ascultarea. (Mult mai multă plată a avut tânărul dacă s-a lăsat de judo în culmea gloriei, dar nu şi la capătul ascensiunii, decât dacă s-ar fi lăsat de la prima spovedanie. Oricum, astfel de situații nu pot fi judecate din exterior. Pentru că la fiecare spovedanie pe duhovnic îl luminează Dumnezeu. Dacă duhovnicul i-ar fi cerut să se lase de judo de la început, poate că tânărul ar fi preferat să fugă de biserică. Şi ce folos ar fi ca un duhovnic să îndepărteze un creştin de Biserică, în loc să-l ajute să descopere frumusețea Ortodoxiei?)

Îți voi reproduce acum o întâmplare dintr-o carte care, din mulțimea de cărți pe care le-am citit până acum, mi se pare cartea cea mai apropiată de *Pateric*: este vorba de *Dragostea care ne sminteşte*, scrisă de părintele Savatie Baştovoi:

„Odată, după slujbă, în puşcăria din Bender s-a apropiat de mine un puşcăriaş înalt cu părul roşcat şi pistruiat. Ținea mâna la gură şi n-o ferea nici când vorbea, pe urmă s-a scuzat că are tuberculoză. Mi-a zis că îl chemă Serioja, că a fost boxer şi că a nimerit aici pentru că a rupt maxilarul polițistului de sector care bătuse un copil orfan. Porecla îi era *Uragan*, pentru că atunci când lovea nu mai ajungea să dea a doua oară.

Acest Serioja avea şi un prieten - Vasia - care vărsa şi el sânge. Cu Vasia lucrurile stăteau mai prost pentru că era slăbănog şi fuma. Serioja era foarte neliniştit pentru Vasia şi îmi scria scrisori în care îmi spunea că i se rupe inima pentru el. Vasia avea doi copii acasă, dar soția i se căsătorise cu altul între timp. Odată Serioja mi-a zis să-i fac rost de 200 de dolari ca să-l scoatem pe Vasia, căci se apropia perioada grațierilor. Eu i-am zis că nu am bani, dar că voi încerca să caut. Dar eu nu am căutat acei bani, pentru că nu l-am luat pe Serioja în serios. După o vreme a venit la mine părintele care slujea în puşcărie şi mi-a zis că Serioja a intrat în încurcătură, că a împrumutat de la *blatnâie* (treapta de sus în puşcăriile ruseşti) 200 de dolari, dar acum nu are de unde să-i dea înapoi şi că, după legile puşcăriaşilor, acum trebuia să i se rupă mâinile. Serioja a împrumutat aceşti bani ştiind bine că nu are de unde să-i întoarcă, din dragoste pentru Vasia, pe care l-a şi scos atunci din puşcărie. Acest Serioja el însuşi vărsa sânge şi umbla iarna într-o pereche de şlapi de cauciuc împrumutați. El nu doar că împărțea cu Vasia tot ce-i aduceam, şi nu numai că nu a folosit banii împrumutați pentru a ieşi el însuşi din puşcărie, ci şi zilele care i-au mai rămas şi le-a pus în pericol împrumutând bani de la cei care «erau datori» să-i rupă oasele în cazul în care nu-i va mai întoarce. «Eu n-am unde să mă grăbesc - zicea Serioja -, pe mine nimeni nu mă aşteptă, dar Vasia are copii, el va fi foarte fericit să-i mai vadă măcar o dată, să nu moară aici ca un câine».

Ne vedeam cu Serioja foarte des. Veneam şi în timpul săptămânii să-i aduc cele de care avea nevoie. Cu toate aceste, de fiecare dată el mă ruga să iau o «svidanie» (întrevedere/vizită). Odată, după ce am stat vreo oră la vorbă, iarăşi a început să mă bată la cap să cer o *svidanie*. Am intrat în cabinele de sticlă şi am luat receptoarele ca să vorbim. «Ce mai faci?» - m-a întrebat. «Bine, dar tu?». «Slavă Domnului, mai bine. Şi Vasia îți mulțumeşte pentru toate. Dacă poți, adu-mi un pachet de ceai»… Cele 5 minute au trecut repede şi noi n-am vorbit nimic altceva decât vorbeam de obicei. Pe când eu încă mai eram confuz şi încercam să găsesc un sens acestor 5 minute petrecute în cabină, Serioja mi-a mulțumit şi mi-a zis: «Ştii, degrabă se împlinesc 8 ani şi eu mă eliberez, şi-am vrut să am şi eu o *svidanie*. Aceasta este prima mea *svidanie* în aceşti 8 ani».

Cu puțin înainte de eliberare, Serioja a primit o scrisoare de la mama sa care îl ruga să nu se întoarcă acasă, ca să nu le tulbure viața. Serioja mi-a povestit despre asta foarte senin, zicând că el o înțelege şi că nu este supărat pe nimic.

Serioja mi-a făcut cadou în semn de prietenie şi dragoste un sipețel de lemn pe care eu îl am şi până acum, păstrând în el tămâia şi alte sfințenii.

Poate spune cineva că acest puşcăriaş nu a ajuns la măsura dragostei pe care o aveau marii sfinți ai Bisericii? Hristos ne-a spus: *Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să şi-l pună pentru prietenii săi* (Ioan 15, 13). Oare acest puşcăriaş nu şi-a pus sufletul pentru aproapele său? Pe mine m-a impresionat foarte mult această întâmplare. Mi s-a părut că dragostea acestui necunoscut seamănă foarte mult cu cea a Avvei Agathon, un alt cuvios al *Patericului*, care spunea: „De mi-ar fi fost cu putință să găsesc un bubos, să-i dau trupul meu şi să îl iau pe al lui, bucurie aş fi avut, căci aceasta este dragostea cea desăvârşită”.

Exemplele pe care le-am dat, şi mai ales ultimul, sunt izbitoare. Ne arată că Hristos are slujitori aleşi chiar şi în vremurile noastre. Aş mai cita încă două întâmplări, din *Limonariul mirenilor*, o carte care aduce mult folos celor ce se ostenesc să urmeze pildele de evlavie descrise acolo.

„Bucurie mare îi cuprinsese pe Kostakis şi Eutihia în acea seară. Cu binecuvântările părinților lor s-au logodit şi toți cunoscuții şi prietenii au venit să-i felicite. Casa strălucea de lumina fericirii.

Însă!... După cinci zile, într-o după-amiază, când Kostakis se întorcea acasă, la o cotitură de drum o maşină l-a lovit şi l-a aruncat în şanț. Puțin a lipsit să-l omoare. Lume multă s-a adunat în jurul său. Doi cunoscuți de-ai lui l-au ridicat imediat şi l-au dus cu maşina la spital. Medicii l-au examinat degrabă. «Fractură a coloanei vertebrale», a fost diagnosticul.

Eutihia a fost anunțată urgent. Cu răsuflarea tăiată s-a dus în camera bolnavului. Ochii i s-au umplut de lacrimi când a văzut că *alesul* ei nu se putea mişca. Şi-a păstrat însă curajul, i-a strâns mâinile cu dragoste şi i-a spus cu blândețe:

- Nu-ți fie teamă, vor trece toate. Eu voi rămâne în continuu lângă tine. Curaj, Kostakis! Dumnezeu este mare.

- Îți mulțumesc, Eutihia, pentru puterea pe care mi-o dai. Dar mi-e teamă că pentru mine viața de-acum s-a stins. Nu mă voi mai ridica niciodată din pat.

- Ce vorbe sunt acestea, dragul meu? Eu am nădejde în Dumnezeu. Nu te gândi la ce-i rău!...

Zilele treceau. Eutihia era mereu lângă bolnav. Dar Kostakis nu dădea nici un semn de însănătoşire. Fața i se îngălbenise. Ochii îi erau mereu plini de lacrimi.

Într-o zi, când în cameră nu era altcineva în afară de Eutihia, Kostakis a zis în şoaptă:

- Eutihia, vreau să-ți spun ceva.

- Da, dragul meu, orice doreşti.

- Eutihia, ascultă! Eu, după câte văd, n-o să mă fac bine. Voi rămâne pentru totdeauna neputincios. Tu însă nu eşti datoare să veghezi lângă mine. M-am gândit mult, dar nu am găsit altă cale. Trebuie să ne despărţim. De astăzi eşti liberă să te îngrijeşti de fericirea ta. Nu am dreptul să-ţi distrug viitorul.

Acestea le-a spus bolnavul, cu lacrimi în ochi.

Eutihia s-a cutremurat dintr-o dată.

- De ce gândeşti aşa, Kostakis? Cine ţi-a spus că eu te pot lăsa pentru că eşti bolnav? Voi rămâne lângă tine şi cu blândeţea şi cu rugăciunea mea te voi face bine. În viaţa noastră va răsări iarăşi soarele.

Kostakis a rămas mut de uimire. Ochii i s-au umplut de lacrimi. A luat mâinile Eutihiei şi a început să le sărute cu recunoştinţă. În clipa aceea în cameră a intrat mama lui Kostakis. I-a văzut plângând şi s-a apropiat. Kostakis i-a povestit printre suspine mamei sale întâmplarea.

- Dulcea mea fetiţă, a zis mama cu dragoste, şi a îmbrăţişat-o pe nora ei.

Şi povestirea menţionează că după două luni, Kostakis, datorită îngrijirii Eutihiei, s-a însănătoşit.

Nunta lor a fost o adevărată sărbătoare. Prietenii şi cunoscuţii au sărbătorit evenimentul. Şi la un moment-dat, când cei prezenţi se ridicaseră în picioare şi îi felicitau pe cei proaspăt căsătoriţi, Kostakis s-a ridicat şi a zis cu emoţie:

- După Dumnezeu, fericirea mea i-o datorez soţiei mele. Eutihia (adică Fericire) o cheamă şi fericire mi-a adus...

În ceasul acela nu a rămas ochi care să nu verse lacrimi..."

Nu voi scrie nimic despre această întâmplare înainte de a ţi-o prezenta şi pe cealaltă:

„Şase ani au trăit în armonie şi iubire. Singura umbră era faptul că nu aveau copii. Dar nădăjduiau. Într-o zi o altă femeie a intrat în viaţa soţului. În casă au început de-acum conflictele, scenele, deseori fără motiv. Bărbatul devenise nervos, sever... Lucrul acesta s-a făcut cunoscut. Au aflat şi ai lui. L-au sfătuit. I-au spus că are o femeie de diamant... Dar acela, nimic...

Şi într-o seară răul s-a întregit. A adus-o de tot acasă pe această femeie. I-a dat oficial dreptul de a gospodări casa. Şi soţia legală a fost izgonită în... mansardă. Acolo petrecea zile triste şi nopţi martirice. Singură, aproape flămândă, închisă, se ruga acum cu mai multă dorire şi Îl implora pe Dumnezeu să aibă milă de ea.

Într-o seară târziu, când în casă nu se auzea nici o mişcare, sărmana femeie a coborât încet-încet din pustnicia ei. A trecut fără să facă zgomot în cămăruţa în care se afla iconostasul. Voia să ia o icoană care să-i ţină tovărăşie în mansardă. În lumina slabă a unei lumânări s-a urcat pe o masă şi a coborât icoana Maicii Domnului. A îmbrăţişat-o. A început să plângă în hohote nesfârşite. A îngenuncheat cu Maica Domnului în braţe. Oare câte ore să fi rămas în poziţia asta? În final a adormit de epuizare...

Dimineaţa, uşa s-a deschis dintr-o dată. Era soţul ei care a intrat pe neaşteptate să ia ceva... A văzut priveliştea cutremurătoare. A rămas încremenit. Îl cuprinse o sudoare rece. A înaintat. A trezit-o uşor.

- Ridică-te, i-a zis... Iartă-mă. Sunt netrebnic...

Şi a început să plângă. Maica Domnului a făcut minunea. Peste puţină vreme femeia străină a plecat din casa pe care o cucerise prin trădare.

Şi cununile căsniciei lor... au intrat din nou în cutia de aur... Lângă icoana Maicii Domnului..."

Îmi dau seama că aceste două întâmplări nu sunt la fel de izbitoare precum cea cu deţinutul care a preferat să aibă mâinile rupte decât să îl lase lipsit de ajutor pe fratele său de suferinţă. Dar le consider de mare folos pentru cei care trăiesc în lume. De multe ori căutăm numai exemple impresionante, care să ne satisfacă într-un fel curiozitatea duhovnicească. Căutăm fapte pe care să le includem într-o imaginară *Carte a*

recordurilor spirituale, fără să ținem seama de fapte mai mărunte, care însă ne-ar putea aduce un mare folos duhovnicesc.

Considerăm în mod greşit că este preferabil să cunoaştem numai fapte mărețe, atât de mărețe încât nu ne pricepem să le adaptăm la problemele noastre de zi cu zi, decât să cunoaştem fapte creştine care, deşi nu sunt ieşite din comun, ar fi mai lesne de urmat. Preferăm să fim visători, să cugetăm la măsuri înalte, dar nu vrem să facem faptele potrivite măsurii noastre.

Fratele meu, cred că ți-ai dat şi tu seama de faptul că unul dintre principalele puncte slabe ale creştinilor din vremurile noastre este că vor să afle cât mai multe, dar nu vor să trăiască pe măsura celor aflate. Este foarte trist că nu ştim sau nu vrem să ne folosim de cele citite. Am amintit de părintele Savatie. Cineva îmi spunea despre el: „Dar nu pot să îi urmez exemplul. El a citit viața Sfântului Antonie cel Mare şi a fugit imediat la mănăstire, părăsindu-şi iubita. Eu nu pot să îmi las iubita, cu care îmi place atât de mult să mă iubesc, ca să mă călugăresc. Nu simt că monahismul este pentru mine…”.

Nu toți oamenii au chemarea de a se călugări. Dar toți au chemarea de a merge pe calea mântuirii. E uşor să găsim justificări pentru a şovăi să facem pasul spre Hristos. Citind despre pocăința părintelui Savatie, tânărul acesta ar fi trebuit să ia hotărârea de a renunța la păcatul curviei. Şi, dacă tot ținea la prietena sa, ar fi putut să se căsătorească cu ea. Cuvintele pe care mi le-a spus sunt reprezentative pentru modul în care oamenii fug de exemple: în loc să caute cum ar putea să se folosească de pildele de evlavie, caută să se convingă singuri de faptul că, oricât de impresionante ar fi aceste pilde, sunt destule motive care îi împiedică să le urmeze.

Da, pasul hotărâtor pe care l-a făcut părintele Savatie părăsind păcatul desfrânării ar trebui să îi impulsioneze spre pocăință pe toți cei care trăiesc în păcate (indiferent în ce păcate trăiesc - fie că fură, fie că se îmbată, că se droghează, că sunt mândri, că se masturbează, că sunt mânioşi, că trăiesc departe de spovedanie…; nu am loc aici să înşir o listă de păcate completă). Sunt unii care au obiecții față de stilul abordat de părintele Savatie în cărțile şi conferințele sale (recunosc că eu însumi am anumite rețineri față de unele afirmații prea îndrăznețe ale sale). Dar, din pricina acestor obiecții, ei trec cu vederea schimbarea extraordinară prin care a trecut acest tânăr. Se poticnesc, căutând să îl atace pe părinte şi să îi găsească nod în papură, în loc să îşi dea seama că pocăința de care a dat dovadă acesta îl face să fie bineplăcut în fața lui Dumnezeu; *fariseii cărturari* caută să îl atace nu pentru micile scăderi, inerente oricărui mărturisitor aflat la vârsta tinereții, ci pentru faptul că a reuşit să spargă gheața vechi-testamentară care se aşezase pe unele rafturi ale pangarelor.

Aceşti *farisei cărturari* caută să vâneze orice suflet care mărturiseşte o Ortodoxie vie, aşa cum inchizitorii îi vânau pe eretici. Ei încearcă să sugrume orice model care se arată la orizont. Pentru că orice model real pune în evidență fățărnicia lor. Chiar şi fără să îi judece, chiar şi numai prin faptul că duce o viață în Hristos. (Aş face referire aici la cazul unui părinte, poate cel mai dotat intelectual dintre preoții noştri, care - după ce a scris cărți de mare valoare - a făcut greşeala de a ataca căderile slujitorilor Bisericii altfel decât o făceau Sfinții Părinți; în loc ca alți preoți să încerce cu dragoste să îl ajute să îşi înțeleagă greşeala, au preferat să sară la gâtul lui ca lupul la oi: „Uite ce prostii susține rătăcitul acesta. Jos cu el…”. Era incomod un preot care încerca să zgâlțâie lâncezeala pseudo-teologică în care se scăldau unii frați ai săi şi care încerca să îşi asume predania patristică mărturisind-o pe limba intelectualilor de astăzi. Cred că dacă i s-ar fi atras atenția cu dragoste asupra greşelilor pe care le făcea *fără voie*, părintele şi-ar mai fi *strunjit* punctul de vedere. Dacă alții s-ar fi rugat pentru el, părintele şi-ar fi revenit la timp. Dar aşa, a luat-o pe un drum înfundat. „Mai bine fără el...”, au spus cei care ar fi trebuit să sufere văzându-l pe fratele lor păcălit de diavol. Țin neapărat să precizez – nu de frica fariseilor, ci pentru obiectivitate – că nu îl consider pe părintele

acesta un model duhovnicesc; dar cred că, dacă renunța la anumite *excentricități* sterile, ar fi fost modelul de gânditor ortodox al generației sale. Am făcut referire la el pentru că am considerat că această paralelă este relevantă pentru modul în care se încearcă sufocarea cuiva care poate fi un model autentic. Aş fi putut face referire la exemple luate din *Viețile Sfinților*, la modul în care Sfinții Nectarie din Eghina sau Sfântul Ioan Maximovici, doi sfinți făcători de minuni, încă din timpul vieții lor pământeşti au fost batjocoriți de către alți slujitori ai sfintelor altare. Nu am făcut-o din simplul motiv că detaliile despre prigonirea lor mi-ar fi luat prea mult timp; pe când modul în care a fost prigonit preotul acesta - chiar dacă făcuse anumite greşeli şi nu fusese nevinovat, precum cei doi sfinți ierarhi pe care i-am pomenit - a fost oglindit deseori de către mass-media).

Cred că ar trebui să fim conştienți de faptul că orice model autentic va fi arătat cu degetul. Şi chiar va fi prigonit, într-un fel sau altul, pentru că diavolul nu suportă existența *modelelor* duhovniceşti. El încearcă să le tragă pe drumuri greşite (ori în erezii, ori în păcate), şi dacă nu reuşeşte începe defăimarea lor. Dar, cu toată prigonirea de care au parte, modelele strălucesc în continuare. Şi cei care au ochi văd asta, cu tot praful stârnit de diavol. Hristos ne spune: *Aduceți-vă aminte de cuvântul pe care vi l-am spus: Nu este sluga mai mare decât stăpânul său. Dacă M-au prigonit pe Mine, şi pe voi vă vor prigoni; dacă au păzit cuvântul Meu, şi pe al vostru îl vor păzi. Iar toate acestea le vor face vouă din cauza numelui Meu, fiindcă ei nu cunosc pe Cel ce M-a trimis* (Ioan 15, 20-21). Şi dacă *ei* nu Îl cunosc pe Dumnezeu, nu Îl cunosc pe Hristos, izgonindu-L şi prigonindu-L la fel ca acum două mii de ani, cum oare îi vor răbda pe cei care sunt modele de viață creştină? Trăim într-o societate care Îl dispreţuieşte pe Hristos. Nu este de mirare că îi disprețuieşte şi pe ucenicii Săi, ucenici care se împotrivesc duhului apostat al unei societăți care se autodistruge.

Voi înşirui aici câteva idei pe care le consider esențiale:

• Trebuie să fim conştienți de marele dar pe care ni-L face Dumnezeu, punându-ne la îndemână atâtea cărți de folos. Cărțile se află între principalii stâlpi de sprijin pe care îi avem în vremea de astăzi. Diavolul vrea să ne convingă să citim cât mai mult despre istoria religiilor, despre psihologia şi sociologia religiei, să ne facem un bagaj de cultură religioasă. Acest bagaj nu e rău în sine. Dar trebuie să aibă la bază o serioasă trăire duhovnicească. Cei care au dat întâietate culturii în dauna vieţuirii s-au îndepărtat de calea cea dreaptă. Mai întâi trebuie să dobândeşti o *minte ortodoxă*, pe care apoi o poți umple cu o grămadă de cunoştințe din cele mai variate domenii. Dar *mintea ortodoxă* nu se formează doar citind…

• „Şi ce să facem, să încercăm să copiem Viețile Sfinților?"

Nu, nu trebuie să copiem pe nimeni. Dar putem să ne străduim să urmăm, atât cât ne stă în putință, tot ce este de folos. Dumnezeu nu ne cere să îi imităm orbeşte pe sfinți, pe Sfântul Apostol Ioan, pe Sfântul Nectarie, pe Sfântul Siluan sau pe alți cuvioşi. Ne cere să fim noi înşine, lepădând însă mândria, iubirea de sine şi celelalte patimi. Mai bine zis ne cere să fim noi înşine o casă primitoare în care să Se sălăşluiască Hristos. Putem să urmăm dragostea de Dumnezeu a Sfântului Apostol Ioan, răbdarea Sfântului Nectarie sau smerenia Sfântului Siluan. Dar asta nu ne face să fim străini față de noi înşine; dimpotrivă, ne ajută să ne cunoaştem cu adevărat. Părintele Justin Popovici te îndeamnă: „Caută să te găseşti pe tine însuți în *Viețile Sfinților*; te vei găsi oricum în ele. Mai mult încă, vei găsi acolo şi leacurile cu care poți să te vindeci de toate bolile duhovniceşti şi să te faci sănătos pentru totdeauna".

• Nu trebuie doar să ne lăudăm cu marii sfinți ai Bisericii şi cu tezaurul duhovnicesc pe care ni l-au lăsat. Trebuie să ne adăpăm noi înşine din învățăturile lor, trebuie să ne lăsăm modelați de ele. Altfel, lăudându-ne cu Tradiția noastră, dar trăind fără să ținem cont de ea, vom ajunge mai de plâns decât sectanții. Ştii doar că unii sectanți, deşi nu se hrănesc din Predania Sfinților Părinți, se străduiesc să trăiască după

Evanghelie şi de multe ori fac fapte creştine pe care ortodocşii căldicei se lenevesc să le facă. Trebuie să fim ortodocşi şi în trăire, nu numai în cuvinte. Abia atunci sectanţii vor înţelege că jertfelnicia lor nu se ridică la înălţimea jertfelniciei noastre.

• Monahii din vremurile noastre sunt diferiţi de monahii din vremea cuvioşilor *Patericului*. Sfântul Ignatie Briancianinov scria următoarele: „S-a observat că începătorii nu pot aplica cărţile la condiţia proprie, dar sunt întotdeauna atraşi de tendinţele cărţii. Dacă o carte îndeamnă la tăcere şi arată nenumăratele foloase duhovniceşti pe care începătorul le poate dobândi într-o linişte profundă, acesta începe să-şi dorească din tot sufletul să plece în singurătate, către un pustiu nelocuit. Dacă o carte vorbeşte despre ascultarea necondiţionată sub călăuzirea unui purtător-de-Duh Părinte, în mod cert începătorul va începe să dorească o viaţă plină de lipsuri şi de ascultare desăvârşită faţă de un Bătrân. Pentru vremea noastră, Dumnezeu nu ne-a dat nici unul dintre aceste moduri de viaţă. Dar cărţile Sfinţilor Părinţi care descriu aceste stări pot influenţa atât de mult un începător încât, aşa neexperimentat şi neştiutor cum este, poate cu uşurinţă să se hotărască să părăsească locul unde trăieşte şi unde are toate condiţiile pentru a lucra la mântuirea sa şi pentru a spori duhovniceşte prin punerea în practică a poruncilor evanghelice, pentru un vis imposibil al vieţii perfecte închipuită foarte viu şi ispititor în imaginaţia sa".

Dacă până şi monahii din vremea Sfântului Ignatie Briancianinov aveau dificultăţi în înţelegerea învăţăturilor Sfinţilor Părinţi, ce să mai spunem despre monahii de astăzi, care oricum sunt mai slabi duhovniceşte decât cei de atunci? Şi dacă şi monahii de astăzi pot cădea în înşelare, oare nu ar fi mai bine ca mirenii să evite această înşelare renunţând să citească scrieri duhovniceşti? Nu. Dacă în fiecare pas pe care îl face, creştinul va avea binecuvântarea duhovnicului său, va fi ferit de cursa înşelării. Oricum, creştinii care citesc despre marile nevoinţe ale pustnicilor nu trebuie să râvnească a face nevoinţe asemănătoare. Dar pot încerca să le urmeze smerenia, dragostea de aproapele, râvna pentru păstrarea dreptei credinţe.

• „Fraţii părinţi ai Schitului au proorocit pentru neamul cel de pe urmă. «Ce am lucrat noi?» ziceau ei. Şi răspunzând unul din ei, mare cu viaţa şi cu numele, avva Ishirion, a zis: «Noi poruncile lui Dumnezeu le-am făcut». Şi răspunzând fraţii au zis: «Dar cei de după noi, oare ce vor face?». Şi a zis: «Vor să vină la jumătatea lucrului nostru». Şi au zis fraţii: «Dar cei de după dânşii?». A zis avva Ishirion: «Nu au nicidecum lucru cei ai neamului şi rândului aceluia, ci va să le vină lor ispită. Şi cei ce se vor afla lămuriţi în vremea aceea, mai mari şi decât noi şi decât părinţii noştri se vor afla»." (Avva Ishirion, 119)

Ne dăm seama cât de slabă este vieţuirea duhovnicească în vremurile noastre. Dar aceasta nu trebuie să fie un motiv pentru a deznădăjdui. Aşa cum monahii din vremurile de pe urmă care îşi vor păstra sufletele curate vor fi *mai mari* decât monahii de demult, care îi covârşeau prin mulţimea nevoinţelor şi a rugăciunii, tot aşa şi creştinii din vremurile noastre, chiar dacă nu arată râvna creştinilor din primele veacuri, vor avea plată de la Dumnezeu împreună cu aceia. Această afirmaţie nu este un îndemn la lenevie. Cei care se mulţumesc să spună că vremea nevoinţelor a trecut, refuzând calea *cea strâmtă*, merg pe calea pierzării. Nu au o a treia alternativă. *Tertium non datur*.

• De mare folos este cercetarea marilor bătrâni din vremurile noastre; valoarea întâlnirii cu un astfel de stâlp al credinţei nu poate fi descrisă. În măsura în care timpul şi banii îţi permit, merită orice sacrificiu pentru a-i asculta vorbind pe cei care duc mai departe *predania sfinţeniei*.

• Modelele vii sunt greu de aflat. De multe ori oamenii îşi aleg modele greşite. Poate şi din acest motiv Hristos ne-a poruncit: *nici învăţători să nu vă numiţi, că Învăţătorul vostru este unul: Hristos* (Matei 23, 10). Nu putem urma orbeşte pilda unui om pe care îl luăm drept exemplu. Oamenii sunt oameni, şi pot cădea. De asta în Ortodoxie nu spunem despre cineva că este sfânt (evident, nu ne referim aici la sfinţenia

de care se împărtăşesc toate mădularele Bisericii) până ce nu părăseşte această viaţă. Un om poate cădea şi în ultima clipă a vieţii sale. De aceea este bine să purtăm în inimile noastre mai ales exemplele creştinilor sau părinţilor a căror viaţă duhovnicească a fost statornică până în ultima clipă a vieţii lor. Să ne rugăm pentru odihna sufletelor lor şi să încercăm să le urmăm exemplul.

• De mare importanţă este aflarea unui mediu duhovnicesc. Celui care trăieşte înconjurat numai de oameni iubitori de păcat îi va fi cu greu să reziste. Chiar dacă este greu să găseşti prieteni cu care să fii de un cuget, mai bine să ai un singur prieten, care să meargă pe acelaşi drum al mântuirii, decât să ai o mulţime de prieteni care te îndeamnă la rele. Dumnezeu te va ajuta să găseşti un astfel de prieten credincios. (Chiar dacă poate mai întâi îţi va pune la încercare răbdarea.)

• Familiile trebuie să îşi înţeleagă chemarea de a fi *mici biserici*; liniştea şi pacea familiei trebuie să contracareze tulburarea pe care o aduce lumea. Să ţinem minte faptul că părinţii sunt cele mai *puternice* modele pentru copiii lor.

• Trebuie să ne ferim de cursa de a căuta modele de virtute în ceea ce ne oferă mass-media. Sunt persoane care stau în faţa televizorului şi îşi pierd timpul văzând sute de filme, pretextând că aşteaptă să vadă şi imagini care i-ar putea ajuta să înţeleagă mai bine viaţa duhovnicească. Dacă vrem să ne folosim duhovniceşte trebuie să avem foarte mult discernământ atunci când alegem emisiunile sau filmele pe care le vedem. Este adevărat, există – rareori însă – şi filme care nu sunt vătămătoare. Numai că, pentru a le identifica pe acelea, spectatorii văd şi multe imagini smintitoare. Un preot recomanda tuturor celor care suferă de *televizorită* să îşi cumpere în fiecare săptămână programul TV. Răsfoirea programului nu îi lecuieşte de patima lor, dar cel puţin îi ajută să aleagă o emisiune a cărei vizionare e mai puţin nocivă decât a altora. (Pe cei sporiţi duhovniceşte îi sfătuia să renunţe definitiv la privitul televizorului, dar acesta e un alt subiect…).

• Trebuie să avem mare atenţie când cumpărăm o revistă sau un ziar pentru a citi un articol religios: nu cumva câştigul să fie mai mic decât paguba şi, citind celelalte articole – smintitoare, tocmai ca să le atragă interesul unui număr cât mai mare de cititori – să piardă folosul citirii articolului religios (dacă şi acesta a fost scris cum trebuie; sunt foarte multe surogate…). „Şi ce să facem, să renunţăm să cumpărăm o revistă numai pentru că are şi articole smintitoare?” La această întrebare răspund şi eu prin alta: „Dar oare mintea nu se vatămă când le citeşte pe cele smintitoare? Nu am văzut pe nimeni care să arunce o revistă după ce citeşte doar articolul de care are nevoie…”

• Nu trebuie să căutăm lucruri mărețe, care depăşesc măsura noastră; cine vrea să urce scara raiului în viteză va cădea, chiar dacă va fi aproape de capătul urcuşului. Ne este mai de folos să cugetăm asupra unor întâmplări sau învăţături mai modeste, dar pe care le putem aplica în vieţile noastre, decât să citim despre subiecte înalte, cum ar fi învăţătura palamită despre energiile necreate, fără să rămânem cu nimic din cele citite (un paradox: a devenit deja un curent teologic discuţia despre învăţătura palamită; dar aproape nici unul dintre marii *purtători de cuvânt* nu se nevoieşte cu practicarea rugăciunii lui Iisus, calea prin care se poate ajunge la vederea luminii dumnezeieşti; cred că dacă astăzi ar trăi Sfântul Grigorie Palama sau Sfântul Simeon Noul Teolog nu ar fi foarte încântaţi să asculte prelegerile acestor *cărturari*).

• Nu trebuie negată valoarea învăţăturii *teoretice* despre calea mântuirii; nu este de ajuns să citim numai vieţi de sfinţi. Trebuie să citim şi cuvinte de folos despre rugăciune sau despre lucrarea virtuţilor. Vrem sau nu, teoria şi practica se influenţează reciproc. Nu putem face lucruri bune în întregime dacă avem o percepţie denaturată a acestora.

• Înainte să citim orice carte sau înainte să ascultăm orice predică este bine să Îl rugăm pe Dumnezeu: „Doamne, dă-mi puterea să pricep tot ce îmi este de folos şi să fac tot ce este bineplăcut Ţie”. Dumnezeu nu întârzie să răspundă la această rugăciune, şi

creştinii care se roagă vor înțelege totul mai profund şi mai uşor decât ceilalți care, deşi poate citesc mai mult sau ascultă mai multe cuvinte de folos, nu prețuiesc rugăciunea.

Mă opresc aici. Sper că rândurile care urmează te vor convinge de importanța găsirii unui bun povățuitor care va răspunde tuturor nelămuririlor tale.

f) Valoarea unui duhovnic

Putem face o paralelă între împuținarea modelelor şi împuținarea numărului duhovnicilor care se pricep să călăuzească sufletele pe calea dobândirii Duhului Sfânt. Unii au o idee greşită potrivit căreia, întrucât s-a împuținat numărul duhovnicilor iscusiți (în timp ce numărul duhovnicilor lipsiți de iscusință a crescut simțitor), nu mai are rost să îşi caute duhovnici. Decât cu un duhovnic neiscusit mai bine fără duhovnic. Această poziție îşi caută reazămul în anumite afirmații dure pe care unii dintre sfinții Bisericii le-au făcut cu privire la duhovnicii nepricepuți. De exemplu, Sfântul Nectarie, făcătorul de minuni din Eghina, scria că „aşa cum doctorul nepriceput trimite mulți oameni către pierzanie, în acelaşi fel duhovnicul incapabil şi neglijent trimite multe suflete în iad". Ce urmărea oare Sfântul Nectarie? Să convingă lumea să se ferească de duhovnici? Nu, în nici un caz. El îi sfătuia pe oameni ca, atunci când îşi aleg un duhovnic, să fie foarte atenți ce fel de îndrumător este acela. Alegerea unui duhovnic ar trebui să fie făcută cu aceeaşi grijă cu care cei care vor să se căsătorească îşi aleg partenerul de viață: nu te căsătoreşti cu cineva numai pentru că locuieşte aproape de tine. Te căsătoreşti pentru că îl iubeşti, pentru că îl consideri potrivit pentru a duce împreună cu el crucea vieții, cu toate bucuriile şi încercările ei. Tot aşa duhovnicul trebuie să fie cel în mâinile căruia îți pui sufletul, cel ale cărui cuvinte le vei primi ca din gura lui Dumnezeu. Nu trebuie neapărat ca duhovnicul să fie bătrân şi cu barba albă şi lungă, dar trebuie ca duhovnicul să fie un părinte cu experiență în războiul duhovnicesc. Cum altfel ar putea cineva să îi antreneze pe alții într-un sport pe care el însuşi nu l-a practicat? Cum ar putea un duhovnic să fie călăuză pe un drum despre care nu ştie decât din cărți? Este adevărat că un creştin întărit în credință ar putea intra ucenic şi la cel mai neiscusit duhovnic. Pentru credința lui, Dumnezeu ar covârşi neputințele părintelui, şi acesta i-ar da ucenicului său cele mai potrivite îndrumări. Puțini ucenici au însă credință atât de tare încât să se lase călăuziți spre rai de către duhovnici care, aşa cum spunea Sfântul Nectarie, trimit multe suflete în iad.

(Îmi permit să fac o ultimă paranteză: Biserica învață că oricât de păcătoşi ar fi unii preoți, câtă vreme nu se leapădă de învățătura ortodoxă, Dumnezeu lucrează prin ei şi pot săvârşi Sfintele Taine şi ierurgiile. Câtă vreme păstrează învățătura Bisericii, cel mai păcătos preot are puterea de a da dezlegare de păcate, în timp ce cel mai virtuos preot, dacă se lasă amăgit de vreo erezie, pierde această putere. Deci, când din diferite motive oamenii nu pot ajunge la un duhovnic iscusit, se pot spovedi la orice duhovnic, chiar şi la unul păcătos, pentru că şi acela le poate dezlega păcatele. Cei care neagă acest adevăr cad ei înşişi în păcatul ereziei. Dar, chiar dacă toți duhovnicii pot da dezlegare de păcate, este bine ca oamenii să caute duhovnici care să le ofere şi mai mult: nu numai dezlegarea de păcate, ci şi sfaturile de care au nevoie pentru a se lupta cu păcatul. Pentru că putem să primim dezlegare de păcat în fiecare post, până murim. Dacă nu ne luptăm cu păcatul, ci ne mulțumim să aşteptăm să primim următoarea dezlegare de păcate, greşim. Sfântul Cosma Etolul a spus un cuvânt foarte greu: „Chiar dacă te-ar ierta toți duhovnicii, patriarhii, arhiereii şi lumea întreagă, eşti neiertat dacă nu te pocăieşti în faptă". Or, pentru a învăța ce este pocăința, avem mare nevoie nu numai de rugăciunile părintelui duhovnic, ci şi de sfaturile lui.)

Ceea ce îți scriu despre alegerea duhovnicului se leagă strâns de tema scrisorii de față. Pentru că duhovnicul ar trebui să fie un model de sfințenie pentru ucenicii săi.

Dragostea pe care duhovnicii pe care mi i-a rânduit Dumnezeu o aveau pentru aproapele, pentru rugăciune, pentru nevoință mi-a mişcat inima mai mult decât au reuşit să o facă kilograme de cărți.

Da, duhovnicul ar trebui să fie un model permanent pentru fiecare creştin. Chiar dacă nu e perfect, chiar dacă are neputințele sale – doar este om –, totuşi duhovnicul trebuie să îi ofere creştinului un model care să atârne mai greu decât toate modelele păcătoase care îl înconjoară din toate părțile.

Revin acum la paralela dintre împuținarea numărului de modele duhovniceşti şi împuținarea numărului de duhovnici iscusiți. Creştinul nu are nevoie să afle doi sau trei duhovnici care ar putea să îl călăuzească. În lume există mii de preoți. Dintre aceştia, cu siguranță că poate alege unul care să îi ofere îndrumare în lupta cu puterile întunericului. Cine se lenevește să caute duhovnic bun spune ori că acesta nu mai există, ori că se află departe, *peste mări şi țări,* sau în orice caz la o distanță prea mare pentru a se putea ajunge la el. Cine se ostenește să caute duhovnic, cu răbdarea cu care alții îşi caută soții sau alții scormonesc pământul după comori, până la urmă îl va găsi. Este adevărat că drumul găsirii unui duhovnic priceput este greu, poate dura luni sau ani de zile. Dar, dacă dobândeşti virtutea ascultării, de roadele găsirii duhovnicului te vei bucura în veşnicie.

Chiar şi efortul de a căuta un duhovnic iscusit va fi socotit de Dumnezeu ca nevoință. Şi dacă, din anumite motive, un creştin nu va găsi un duhovnic aşa cum şi-ar fi dorit, totuşi Dumnezeu va cântări râvna căutării sale şi îi va da povățuirea de care are nevoie prin gura oricărui preot la care se va spovedi. Şi, pentru credința creştinului, duhovnicul îi va da cele mai potrivite sfaturi. (Părintele Serafim Rose atrăgea atenția asupra faptului că unii, citind prea multe despre viețile marilor stareți purtători de Duh Sfânt, caută îndrumători la măsura acestora. Dar cad în înşelare duhovnicească, pentru că nu îşi dau seama că în vremurile în care trăim e aproape cu neputință să întâlneşti astfel de povățuitori; şi în loc să primească îndrumare de la un părinte iscusit în povățuirea duhovnicească, aleargă după părinți făcători de minuni. Negăsindu-i, părăsesc cu totul lupta pentru mântuire.)

Nu trebuie să afli doi duhovnici, ci unul singur, în mâinile căruia să îți pui sufletul. Tot aşa, nu trebuie să găseşti o grămadă de modele vii de viețuire duhovnicească, ci măcar unul singur. Dacă vei căuta cu răbdare, Dumnezeu te va ajuta.

g) Războiul duhovnicesc

Nu dor nici luptele pierdute,
nici rănile din piept nu dor,
cum dor acele brațe slute,
care să lupte nu mai vor.

Cât inima în piept îți cântă,
ce-nseamnă-n luptă-un braț răpus ?
Ce-ți pasă-n colb de-o spadă frântă,
când te ridici cu-n steag mai sus ?

Înfrânt nu eşti atunci când sângeri,
şi nici când ochii-n lacrimi ți-s.
Adevăratele înfrângeri
sunt renunțările la vis.

Poezia de mai sus, „Îndemn la luptă", a fost scrisă de Radu Gyr - unul dintre *veteranii* temnițelor ultimei prigoane - în primul rând ca o apologie a rezistenței anti-comuniste. Dar versurile ei pot fi înțelese ca şi cum s-ar referi la orice fel de luptă şi, implicit, pot fi înțelese ca o apologie a rezistenței duhovniceşti. Este un moment foarte trist atunci când ostaşii se predau în fața duşmanului, deşi ar fi putut să îl învingă dacă ar fi luptat până la capăt.

Este un moment foarte trist când creştinii, văzând numai lucrarea vrăjmaşului, lucrare care creşte cu o viteză foarte mare în zilele noastre, cad în deznădejde şi apoi renunță la războiul duhovnicesc. Sunt răniți, cad o dată sau de mai multe ori în păcat, şi nu mai vor să se ridice. Preferă să *se predea* în mâinile diavolului, preferă să se lase robiți de duhul şi falsa înțelepciune a acestui veac. Dar *înfrânți nu suntem atunci când am fost răniți de păcat, şi nici atunci când ochii ne sunt plini de lacrimi pentru că am înțeles gravitatea uneia sau unora dintre căderile noastre. Adevărata înfrângere este să nu mai vrem să ne ridicăm din păcat.* Adevărata înfrângere este să te mulțumeşti cu starea de cădere, să renunți la luptă.

Noi, creştinii, nu luptăm pentru un vis. Noi nu suntem visători. Deşi putem fi considerați astfel de către cei care nu înțeleg că valorile pentru care trăim (Dumnezeu, Împărăția Cerurilor, viața cea veşnică) sunt reale. Noi ne luptăm pentru a dobândi raiul. Drumul este din ce în ce mai greu. Dar, cu toate acestea, Dumnezeu nu ne lasă. El ne-a făgăduit că va fi cu noi până la sfârşitul lumii. Avem din ce în ce mai puține modele. Este adevărat. Dar avem totuşi modele. Cine vrea să se sfințească se poate sfinți, cine vrea să se mântuiască se poate mântui.

Chiar şi pentru cei aflați în situații limită există totuşi o speranță: dacă trăiesc într-o zonă în care sunt puțini credincioşi, dacă nu găsesc nici un creştin care să fie icoană vie a credinței, dacă nu găsesc nici un duhovnic iscusit, dacă nu pot citi viețile sfinților sau ale cuvioşilor contemporani – cărți care le-ar oferi repere pentru ieşirea din labirintul în care se află, totuşi mai există o şansă. Dumnezeu nu i-a părăsit. Oamenii consideră uneori că se află în situații fără ieşire. Dar Atotputernicul Dumnezeu vede lucrurile altfel. Chiar şi atunci când omul crede că nu mai are nici o şansă de a rezista în lupta pentru mântuire, poate primi o mână de ajutor.

Pe măsură ce ne apropiem de vremurile de pe urmă, pe măsură ce răutatea acestei lumi ajunge la apogeu, pe măsură ce ispitele sunt din ce în ce mai mari, şi lucrarea lui Dumnezeu este din ce în ce mai puternică: *unde s-a înmulțit păcatul, a prisosit harul* (Romani 5, 20). Trăim o situație exact contrară celei descrise în *Pateric* despre Avva Apfi: „Povestitu-s-a pentru episcopul Oxirinhului, anume avva Apfi, că în vremea când era călugăr multe petreceri aspre făcea. Iar după ce s-a făcut episcop voia să încerce aceeaşi petrecere aspră şi în lume, dar n-a putut. Şi s-a aruncat pe sine înaintea lui Dumnezeu, zicând: «Nu cumva pentru episcopie s-a dus de la mine darul?». Şi i s-a descoperit lui că nu. «Atunci erai singur în pustie şi, nefiind [lângă tine alt] om, Dumnezeu îți ajuta; iar acum eşti în lume şi oamenii îți ajută ție»". (Apfi-37)

Din rânduiala lui Dumnezeu, acest vas ales al Bisericii a trecut de la ispitele pustiei la o viață mai uşoară şi a simțit că harul care îl acoperea s-a împuținat. O parte din ajutorul pe care mai înainte Dumnezeu i-l trimitea fără mijlocitori acum era trimis prin oameni. Acelaşi Dumnezeu lucra în două feluri, potrivit cu împrejurările în care se afla cuviosul.

În vremurile noastre, Dumnezeu lucrează în aşa fel încât ne pregăteşte să trecem de la un ajutor prin mijlocitori la un ajutor direct. Cine citeşte cu atenție întâmplarea din *Pateric* înțelege că în cele două situații nu este vorba de ajutor primit prin intermediul preoților şi de ajutor primit de creştini în mod direct, cum ar înțelege protestanții sau ceilalți eretici care neagă valoarea preoției. E vorba de ajutorul primit din partea comunității în care trăim, din partea mediului creştin în care viețuim. Repet încă o dată: acelaşi Dumnezeu care îl acoperea cu harul Său pe Avva Apfi în pustie l-a acoperit şi

când a ajuns episcop, şi a trăit între creştini. Acelaşi Dumnezeu care cu vreme în urmă îi întărea pe cei care trăiau în familii creştine, pe cei care trăiau într-un mediu creştin, având un duhovnic iscusit, care aveau în faţa ochilor modele de evlavie şi de sfinţenie, îi va acoperi şi pe creştinii care vieţuiesc în pustia uscăciunii duhovniceşti a vremurilor noastre. Vrem sau nu, pustia aceasta se întinde cu paşi repezi. Diavolul se luptă să nimicească fiecare parohie, fiecare familie creştină, fiecare mănăstire, fiecare duhovnic şi fiecare suflet în parte.

În paginile *Patericului*, această minunată carte de mare folos pentru creştinii nevoitori, Avva Pamvo îi spune ucenicului său o profeţie cutremurătoare:

„Iată, îţi zic ţie, fiule, vor veni zile când vor strica creştinii cărţile Sfintelor Evanghelii şi ale sfinţilor apostoli şi ale dumnezeieştilor prooroci, ştergând Sfintele Scripturi şi scriind tropare şi cuvinte elineşti. Şi se va revărsa mintea la acestea, iar de la acelea se va depărta. Pentru aceasta părinţii noştri au zis: «Cei ce sunt în pustia aceasta să nu scrie vieţile şi cuvintele părinţilor pe pergament, ci pe hârtii, că va să şteargă neamul cel de pe urmă vieţile părinţilor şi să scrie după voia lor, fiindcă mare este necazul ce va să vină». Şi i-a zis lui fratele: «Aşadar, se vor schimba obiceiurile şi aşezămintele creştinilor şi nu vor fi preoţi în biserică să facă acestea?». Şi a zis bătrânul: «În astfel de vremuri se va răci dragostea multora şi va fi necaz mult. Năpădirile păgânilor şi pornirile noroadelor, neastâmpărul împăraţilor, desfătarea preoţilor, lenevirea călugărilor. Vor fi egumeni nebăgând seamă de mântuirea lor şi de a turmei, osârdnici toţi şi silitori la mese şi gâlcevitori, leneşi la rugăciuni şi la clevetiri osârdnici, gata spre a osândi vieţile bătrânilor şi cuvintele lor, nici urmându-le, nici auzindu-le, ci mai vârtos ocărându-le şi zicând: *de am fi fost şi noi în zilele lor, ne-am fi nevoit şi noi*. Iar în zilele acelea, episcopii se vor sfii de feţele celor puternici, judecând judecăţi cu daruri, nepărtinind pe cel sărac la judecată, necăjind pe văduve şi pe sărmani chinuindu-i. Va intra încă şi în norod necredinţă, curvie, urâciune, vrajbă, zavistie, întărâtări, furtişaguri şi beţie». Şi a zis fratele: «Ce va face cineva în vremile şi anii aceia?» Şi a zis bătrânul: «Fiule, în acele zile, cel ce îşi mântuieşte sufletul său mare se va chema în Împărăţia Cerurilor».”(15-192)

Un ieromonah spunea într-o cateheză că ar trebui să ne dăm seama că trăim chiar în vremurile de apostazie la care făcea referire Avva Pamvo. Cred că fiecare dintre noi putem vedea că pustia uscăciunii duhovniceşti se întinde ca lava în jurul unui vulcan care a erupt. Dar, chiar dacă pustia aceasta se întinde cu paşi repezi, şi ajutorul pe care Dumnezeu îl dă creştinilor este din ce în ce mai puternic, pe măsura încercărilor prin care aceştia trec. Da, Dumnezeu, Cel ce i-a ajutat pe marii pustnici să reziste la ispitele diavoleşti şi pe sfinţii mucenici să reziste la chinurile la care i-au supus prigonitorii, îi ajută şi îi va ajuta pe toţi creştinii care duc lupta cea bună pentru a dobândi raiul. Până la sfârşitul lumii cel ce va vrea se va putea mântui.

Frate, să nu uiţi că, dacă păcatul ar fi atât de mare încât oamenii nu ar mai putea merge pe calea cea îngustă, ar veni sfârşitul. Lumea nu are alt rost decât acela de a fi un spaţiu în care omul să Îl poată cunoaşte pe Dumnezeu. O lume în care nici un om nu s-ar mai lupta pentru mântuire ar fi absurdă: Dumnezeu nu ar avea de ce să o păstreze. Şi, dacă sfârşitul nu a venit, înseamnă că mai este nădejde de mântuire…